

Sayın Oxucular

Bu sözlükdə çalışmışam, türk sözlərinin kökəni, kəndi özü və tanıqları yaxud yaxın kökdən olan kəlmələr aracılığı ilə açıqlansın. sözün, özü danışılıb, səslənsin.

Əlinizdəki kitabda(<>bitikdə), bir anlamda olub(anlamdaş) ama dəyişik səslənən sözlərin, anaköklərin əldə etməyə can atmışam.

Türk dillərindən dərlənmiş sözlərin ; kök anlamların incəlik(tədqiq). sözlərin biçimlərin(formaların) yararaq , səslərin və vurğuların düşməsinə və yer dəyişməsinə öyrənərək, sözlərin qohumluğunu, iç anlam birliyini canlandırmışam. türk ellərinin başqa başqa ölkələrdə yaşadıkları və daha, başqa qonşuluqlarda olduqları dolayısıyla, dillərində canlanan sözlər, səs dəyişmələrinə uğramış və "sözün" qablarında, qalıblarında dəyişikliklər tapılmışdır. burda bir sözün dəyişik səslənməsinə baxmayaraq , bu sözlərdə kök anlam birliyi təməl tutulmuşdu. sözümüzdə can , din(ruh) birliyini əldə eləməyə tapınmışam.

Çağdaş sözlüklərdə bir neçə sözün aynı kökdən olduğunu görmüyrək, bu sözləri başqa dillərə səpələyib kökləmişlərdir, bu qazamatlı; uçurumlu sorundan çəkinmək və kökdən sapınan yolların daşlamaq üçün, altda adı çəkilən kitablardan tanıklar aldım. gerçəğin incə, dayaqlı yolların uğurlayıb, səs dəyişmənin tozlu duzaxlı toruna düşməkdən qaçındım. yazıq olsun olara ki(o alimlərə ki) öz dillərinin sambalı, köklü kəlimələrin ayrı dillərdə kökləyərək, türk dilini kökləmək savınmasındadırlar.

səs qonusuna gəldikdə, səs dəyişmələrinin, kökdən yaydıran etgisindən qaçınmaq üçün, söz başındakı "Ğ. K. G" səslərini "Q" ilə göstərdik. nümunə: - "ged" sözünü "qed" de. – kaba sözünü "qaba" da aramaq gərək.

söz başı olan "D" sısına gəldikdə, "T" səsi kök səs götürüldü. demək, "dad" sözü üçün "tat" a baxmalıyıq. demək bu sözlükdə, açıq, yumşaq "K", türkiyə türkcəsində çoxun işlənən qapalı quru "K" ya qarşı, üstünlük "Q" ya verildi.

bu sözlük mənim əl işlərim sayılır. təkəcə istəyim bunun çapından araşdırıcıların əlinə çatdırmağımdır. köməksiz olduğumdan, bu kitabın tamam işləri -taypı, düzəlişi, ...mənim üzümə düşübdü.

bu kitabdan hər çeşit dəyərlənmə, hamı üçün sərbəsdı.

HƏSƏN BƏY HADİ

TƏBRİZ

TURUZ

SÖZLÜGÜ

15-02-2014

-1394-

5

88 700 Başlıq

Bey Hadi

Təbriz

<http://www.turuz.com/>

aci	-aci kəngər: təlxə
aciqənqər	aci kəngər. təlxə
acitərə	şahtərə
açtım	.-düş uykuya, uyku düşə qarışdı, açdım gözüm tam uykular qaçırdı
açtırmayacaq	.- bu gün göz yumduqlarımız, yarın bize göz açdırmayacaq olanlardır.
alan	.- iyilik ed yerinə ver, görən bilməz alan bilər.
alanmır	.- axır yaşlar gözümdən, neyləyirəm dayanmır, gələcəyə baxıram, heç bir yolu alanmır , keçmişlərdə gözüm yox, gələnlərə sözüm çox.
alın yazın	.- düşündüyün sözündə, qonuşduğun işində, işlədiyin alın yazın qazdırır . böyləisə eyku danış, eyku qılın, eyku san. (eyku: iyi. yaxşı) . (san: düşün)
alinyazın	- başlı kişi alın yazın dəyişər. (başlı : düşünən)

alışır	.-bilisən ürəgim nədən alışır , az. yurdunda türk uşağı fas danışır
almış	.-dalarmışmən bu dəryadə, itərmiş mən bu sevdadə, qanarmışmən su içdikcə, bu sevsarlı (sevgi dolu) çanağındən. uzaqlardan yaxınladan salıq almış , yetənlərdən ərənlərdən sorağ tutmuş, demişlər itmiş ol bir bəllənilməzdə, tapa bilsən tapınqılsən tapınqılsən. (tapınqılsən : ayaqlarına düş)
alqış	malız bolansun, canız uzansın, yaman günün nisgili, kötü qaya yağulsun. (qay : nakəs)
aldanıb	.-iyi günə aldanıb dostum var sanırsın, unutma gerçək dostu kötü gündə tanırsın
altına	.- düşəcəyin bilseydim, altına keçə sərərdim.
altınta	dibində. ayağında.
amac	.- aracda yox bir amac , amac üçün kullanılmaz hər arac
anlaştırır	.-bilim adamları yazınları qarşılaşdırır, olduqları yaxınlaşdırır, söztükləri anlaşdırır , davranışları uzaqlaşdırır. (yazınları : qədərləri) . (olduqları : karakterləri) . (söztükləri : qərarları)

anqımazıb . **anğımazıb**. yada salmaz tanrını -davar üçün anğımazıb tanrını, götün sikər malın çapar ölkənin. (**anğımazıb**: yada salmaz)

ansı yoqsa.-aytqanımi et **ansı** ururma: söylədiğimi yap yoqsa vururum.

aqac .-yağmur istəyən **ağac** **əkər**, ağac istəyən tuxum **əkər** (səpər)

aqacsız .- əğri **ağacsız** orman yox.

aqactır .- düşman **ağacdır**. onun böyüməsi, suvaranın ölməsi

aqar. **axar.**- durqun sular dərin **axar**.

aqın - lap ağır çıxartdın

aqır .- **axır** yaşlar gözümdən, neyləyirəm dayanmır, gələcəyə baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə gözüm yox, gələnlərə sözüm çox.

aqırtaş. **ağırdaş**.ağramdaş. çəkdəş. həmvəzn. həmsəng.

aqırtaşlamaq. **ağırdaşlamaq**.. ağramdaşlamaq. çəkdəşləmək. həmvəzn etmək. həmsəng etmək.

aqlatı. .- bulutlar dağayıb (sıtqayıb) , yağmur ağıladı. (**sıtqayıb**: höggə)

aqramdaş **ağramdaş**. ağırdaş. çəkdəş. həmvəzn. həmsəng.

aqramtaşlamaq . **ağramdaşlamaq**. ağırdaşlamaq. çəkdəşləmək.
həmvəzn etmək. həmsəng etmək.

aqrıtar .- duymaz qulaq baş **ağrıdar**

aqtarıb .- buynuz **axdarıb** qulaqdan olma.

ara sürəm. zaman

aracta .- **aracda** yox bir amac, amac üçün kullanılmaz hər **arac**

aramaqla .- **aramaqla** bulunmaz yoxsa içində tıpiş. (**tıpiş**: tərpiş.
hərəkət)

arayan .- **arayan** bulur, inleyen ölür.

arın .- duru ürək **arın dilək**.

arşına .-bu arşına bez tapılmaz

artınta. .- düşmək mandeyil, qalxış olsa **ardında**.

artıq .-**artıq** sevilənlər unutar sevənlərin

aşını .-**aşını**, əşini işini bil

aslan .- dağdan gelir, taştan gelir, eyerlenmiş **aslan** gelir.(sel)

aslan	.-tülkü kölgəsində aslan gizlənməz
aslan	bars.-çaqqal becət bars olmaz.
astım.	.-çamura basdım, çalıya asdım . (çalıya: taxacaq. çivi. mix)
astıq	.- astiği astıq , kestiği kestik.
astıqı	.- astiği astıq , kestiği kestik.
astrı	.- astrı yüzündən bahalı.
at	.- at adamına görə yerir.
at	.-əkməyi suyun dibinə at , betində topla .(betində :üzündə) -əkməyi suyun dibinə at, betində topla .(betində :üzündə)
atam	.-odun yanınca kül, adam yanınca qul olur
atamina	.- at adamına görə yerir.
atamları	.-bilim adamları yazınları qarşılaşdırır, olduqları yakınlaşdırır, söztükləri anlaşıdırır,davranışları uzaqlaşdırır. (yazınları : qədərləri) . (olduqları : karakterləri) . (söztükləri : qərarları)
ataq almaq	ün qazanmaq
atı	.- olaylalanıp diş bilədi, atı meydan təpib ər dilədi. (qolaylanmaq :cürətlənmək)

atın	.- sovğa atın dişine bakılmaz.
atır	.- dalma keçmişə, bax irəli, dan atır , yargın yağır (yargın : ışıq)
atmatan	.- dan atmadan işi al
avişən	ovşan . kəkliotu çeşidi
ayaqınta	dibində. altında
ayırsın	.- düşünənki yaxşı pisi ayırsın , yaşı ötdü, günü keçdi qarrıdı.(düşün işə keç)
ayrı	.-mən dedim gül kimi yaşa, gül qədərki yox, düşməz ayrı , tikən güldən
aytın	.-cibiz dolu, tiniz aydın , təniz qayın olsun
aytqanımı	Söylədiyimi.-aytqanımı et ansı ururma: söylədiyimi yap yoxsa vururum.
az	azərbaycan sözünün qısalması .-bilisən ürəgim nədən alışır, az . yurdunda türk uşağı fas danışır -çok veren maldan az veren candan sarsılmaz. .-degirməndə sırayla, gələr çatır sıramız, az sınaıb çox sına, sonu bir gün sınaımız. (sınamız : sınaıq)

aziz.	.- çoxuz bol olsun, aziz çox olsun.
azta	.- çox hara, azda ora
baqrı	.- dağ ösüyü, bağrı soyuq. (dağda ösənin bağrı soyuq) . (ösüyü : bitənin) . (ösük : bitgi)
bahalı.	.- astrı yüzünden bahalı.
baltırqan	baldırqan. gülpər
baq	.- dalma keçmişə, bax irəli, dan atır, yarğın yağır (yarğın : ışıq) .- düşünmədən bar əkirsən daş çıxır, bağ güdürsən dağ çıxır.
baqılmaz	.- sovğa atın dişinə bakılmaz .
baqıram	.- axır yaşlar gözümdən, neyləyirəm dayanmır, gələcəyə baxıram , heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə gözüm yox, gələnlərə sözüm çox.
baqlanmaq	bağlanmaq danqarmaq.danqaqmaq. danqanmaq.. ləngər salmaq.
baqma	-kaçına baxma , içinə bax. (sanına baxma, qanına bax).

baqrı	.- dağ ösüyü, bağı soyuq. (dağda ösənin bağı soyuq) . (ösüyü : bitənin) . (ösük : bitgi)
bar	.- düşünmədən bar əkirsən daş çıxır, bağ güdürsən dağ çıxır.
bara gəlməz	yükənməz. barlanmaz.. .-məndə öcüş səndə seviş yükənməz. (öcüş : kin. nifrət)
barış.	.-dünün getdi günün keçdi yarınla barış.
barlanmaz	yükənməz.. bara gəlməz. .-məndə öcüş səndə seviş yükənməz. (öcüş : kin. nifrət)
bars	aslan.-çaqqal becət bars olmaz.
baş	.- duymaz qulaq baş ağrıdar
başə	başqa təpənə-hörmət edərsən üz verirsən
başan	.-çox düşünmə başan gələcək pişləri, uçaş yapar sanmadığın işləri. (pişləri : oyunları) (uçaş : qarşı)
başı	.- çoxlarının götü gorda, başı göydə oynayır!
başına	.-dağ başına qış, ər başına iş gələr (qış : ər)

başında -iyiliyi su dibində kəmiş, **başında** dilə. (**dibində**: ayağında, altında) (**kəmişmək** :əkişmək. gəmişmək. gömüşmək. quylamaq) .

başlar .-yaşam bir yerdə **başlar**, hər yerdə bitər

başlı düşünən. - başlı kişi alın yazın dəyişər.

başqa **baş**a təpənə-hörmət edərsən üz verirsən (

bastım .-çamura **basdım**, çalıya asdım. (çalıya: taxacaq. çivi. mix)

batbat bengdenə

bəbənək babunə

beçə -**beçə qızdırır**: taci xurus

becərili əkili:. blikli.-əkili alar, əkili verməz, gedəni çox dönəni yox

becət .-çaqqal becət bars olmaz. (**bars**: aslan)

bədbəxt . çorlu qarabaxt.

bəllənilməztə .-dalarmışmən bu dəryadə, itərmiş mən bu sevdadə,
qanarmışmən su içdikcə, bu sevsarlı (sevgi dolu)
çanağındən. uzaqlardan yaxınlardan salıq almış,
yetənlərdən ərənlərdən sorag tutmuş, demişlər itmiş ol bir

bəllənilməzdə, tapa bilsən tapınqılsən tapınqılsən.

(**tapınqılsən**: ayaqlarına düş)

bənqu həmməşəlik. ebedi.- bu dünya misaldır çatısız xana,
bənqu qalmadı şaha sultana (**bənqu**: həmməşəlik. ebedi)

bəqənilməzlik. bəğənilməzlik. sevimsizlik. sevilməzlik. soğuqluq.
mənimsənilməzlik. iticilik. itənlik. itəgənlik. qoğanlıq.
qoğaqnıq. qovanlıq. qovaqanlıq. antipatiklik

betintə **betində** üzündə.-əkməyi suyun dibinə at, **betində** topla .
-əkməyi suyun dibinə at, betində topla .(**betində** :üzündə)

beton . -bir yükün ağırlığın bölüşdürmək üçün ara ara, yatına
diknə qoyulan təxdə, dirək, dəmir dayaq, kərpiç
hörgüsü, beton qatı: qatıl. kösdək. köstək. gücdək.

bez .-bu arşına bez tapılmaz

biçəcəq . -kardeşim! əkilən biçilir. (əkilən biçilər) . -əkdiyimi biçərim. -
əkdiyivi biçərsin. -əkdiyini biçəcək (əkdiyin biçər) . -
əkdiyimizi biçərik. -əkdiyizi biçərsiz. -əkdiklərin biçərlər.

biçəm . çıxıntı. təpək. tərz. dərəm. dərım. yol. gediş. tutum.
sıy. sayaq. uslub. tempo. -bu **sıyda** gedməkdə, çatış
bəklənmir: bu ayaqla gedişdə, müvəffəqiyyət görünmür.

biçəq . biçək. biçənğ > çimək. çimənğ. çəmən. ot. ələf. göy.
(səbzəzar) .

biçəqıl . -olsa malın çox qalı,min dəniklə, bir biçəqıl parçası.
(qalı: əgər) . (dəniklə: ölç) .

biçəqsiz . biçəksiz. pitisiz. pitiksiz. bitiksiz. bitgisiz. əksik.
alımsız. arnaşsız. qırıq. köfük. kövük. boş. kofı. kovı.
koz. kovuz.

biçməmiş .- çoxları var əkdiyini **biçməmiş**.

bihudə . içsiz. anlamsız. anlaşılmaz. axır. özsüz. lafa. yava.
yafa. yamaf. avara. hava. hayva. hevərə. həvərə.
aylaq. aylav. basav. bayqa. bayqaq. bayqal. puç. puk.
puka. saçma. heç. boş. boş yerə. boşa. boşur.
boşalaq. boşboşa. boşuna. boşboşuna. boşuboşuna.
boşdalaq. ələki. gərəksiz. qırban. yələ. yələ. əbəs.
faydasız. mə'nasız. məğzsiz.

bil .-aşını, əşini işini **bil**

bildiyn	.-böylə gəlmiş böylə gedər, dəğirman bildiyn edər
bilən	.- çox bilən çox yanılır.
bilən	.-çox bilən çox çəkər
bilənin	.- bilməyən bilənin sözünə, qov yaxanın gözüne
bilər	.- çox gören bilər , çox yaşayan görər
bilər	.- iyilik ed yerinə ver, gören bilməz alan bilər.
bilərmiş	.- çox gəzən gördüğücan bilərmiş , çox gören bildiyican
biləti	.- olaylalanıp diş bilədi , atı meydan təpip ər dilədi. (qolaylanmaq:cüretlənmək)
bileytim	.-nə bileydin unutar sevilən sevinin
bilim	- daş gəmit bilim qazan.
bilim	.- bilim adamları yazınları qarşılaşdırır, olduqları yakınlaşdırır, söztükləri anlaşıdırır,davranışları uzaqlaşdırır. (yazınları: qədərleri) . (olduqları: karakterleri) . (söztükləri: qərarları)
bilimli	əkimli(əkim :kültür- tərbiyətlü)

bilimli əkimli(**əkim**:kültür- tərbiyə)

bilisən .-**bilisən** ürəgim nədən alışır, az. yurdunda türk uşağı fas danışır

bilməyən .- **bilməyən** bilənin sözünə, qov yaxanın gözüne

bilməz .- iyilik ed yerinə ver, görən bilməz alan bilər.

bilməzə .-çək bilməzə çək bildir. (**çək**: hədd)

bilməztim .-**bilməzdim** unutarmış sevən sevəni
-**bilməzdim unutarmış** sevilən sevənin

bilmirəm. .- düşman kötü dos kötü, kimə olum kimə ölüm **bilmirəm.**

bilsən .-dalarmışmən bu dəryadə, itərmiş mən bu sevdadə,
qanarmışmən su içdikcə, bu sevsarlı (sevgi dolu)
çanağındən. uzaqlardan yaxınlardan salıq almış,
yetənlərdən ərənlərdən sorağ tutmuş, demişlər itmiş ol bir
bəllənilməzdə, tapa **bilsən** tapınqılsən tapınqılsən.
(**tapınqılsən**: ayaqlarına düş)

bilseytim .- düşəcəyin bilseydim, altına keçə sərərdim.

biltərisitir bildərisidir. ulağçısıdır. xəbərçisidir.-çürümə, yıqılmanın
bildəridir

biltir .-çək bilməzə çək bildir. (**çək**: hədd)

biltiyican .- çox gəzən gördüyücan bilərmiş, çox görən **bildiyican**

biri .- **biri** sınar, **biri** sönər, **biri** yapar, **biri** qınar.

birin .- **birin** ötürəsən, **birin** boş verəsən, **birin** vaz gedəsən,
birin keçindirəsən, birilə keçinəsən.

birin .- düşün **birin**, düşünsə səni, unut gedə unutsa səni.

bitənin ösənin çıxanın. - dağ ösüyü, bağı soyuq. (dağda **ösənin**
bağı soyuq) . (**ösüyü**: bitənin) . (**ösük**: bitgi)

bitənin ösüyü. bitgisinin.- dağ ösüyü, bağı soyuq. (dağda ösənin
bağı soyuq) . (**ösüyü**: bitənin) . (**ösük**: bitgi)

bitər .-yaşam bir yerdə başlar, hər yerdə **bitər**

bitir. ..- düşün. yığın. qılın. **bitir.**

bitiriniz .-çamdap (çapdap) ertərək bitirgilə : çabıq davranınız,
ərkəncə **bitiriniz!** .

bitirgilə .-çamdap (çapdap) ertərək **bitirgilə** : çabıq davranınız,
ərkəncə bitiriniz! .

bitqi	bitgi ösüq .- dağ ösüyü, bağı soyuq. (dağda ösənin bağı soyuq) . (ösüyü : bitənin) .
bitqisinin	bitgisinin .ösüyü. bitənin. - dağ ösüyü, bağı soyuq. (dağda ösənin bağı soyuq) . (ösüyü : bitənin) . (ösük : bitgi)
bizətə	.-devirdönər, sıra düşər bizədə
bliqli	blikli . əkili: becərili..-əkili alar, əkili verməz, gedəni çox dönəni yox
bol	.- çoxuz bol olsun, azız çox olsun.
bolansun	.- malız bolansun , canız uzansın, yaman günün nisgili, kötü qaya yağulsun. (alqış) . (qay : nakəs)
boqum	boğum .-qırx boğum : həft bənd
borclusu	.-bu günün borclusu , yarının yolçusu .(yolçusu : dilənçisi)
boş	.- birin ötürəsən, birin boş verəsən, birin vaz gedəsən, birin keçindirəsən, birilə keçinəsən.
bostanərəsi	bostan tərəsi . tərter xurfə.
böylə	.- böylə gəlmiş böylə gedər, dəğirman bildiyin edər

böyləisə .- düşündüyün sözündə, qonuşduğun işində, işlədiyin alın yazın qazdırır. **böyləisə** eyku danış, eyku qılın, eyku san. (eyku: iyi. yaxşı) . (san: düşün)

böyüməsi .- düşman ağacdır. onun **böyüməsi**, suvaranın ölməsi

bugün yarınlar sarışma, dünüdə var, günüdə.

bulaqoti şahı

bulunmaz .- aramaqla **bulunmaz** yoxsa içində tıpiş. (tıpiş: tərpiş. hərəkət)

bulur .- arayan **bulur**, inleyen ölür.

bulut .-bulut kölgəsiz olmaz.

bulutlar .- bulutlar dağıyıb (sıtqayıb) , yağmur ağıladı. (sıtqayıb: höggə)

bun mun. kitir. kədər.

burnu yerə oqula .- iyi gerek qoruna, kötü gerek qoğula, iyi gerek övünərək yoğula, kötü gerek **burnu yerə oğula**.

buynuz .- buynuz axdarıb qulaqdan olma.

büzülləm. .- düşünmədim sevəndə, umursuzam küsəndə, qırılırsa
üzülləm, iç içimə **büzülləm**.

çabuq .-çamdap (çapdap) ertərək bitirgilə : **çabuq davranınız**,
ərkəncə bitiriniz! .

çalış .- **çalış** öz kəndivi kəndi özün qanasan, ondan yeğki özge
dərdə yanasın.

çalıya . taqacaq. çivi. mix..-çamura basdım, **çalıya** asdım.

çamdap (çapdap) .-**çamdap** (çapdap) ertərək bitirgilə : çabuq davranınız,
ərkəncə bitiriniz! .

camış sütündən yaxşı **kəsmə** olur. (**kəsmə**: pənir)

çamura .-**çamura** basdım, çalıya asdım. (çalıya: taxacaq. çivi. mix)

çanaqıntən .-dalarmışmən bu dəryadə, itərmiş mən bu sevdadə,
qanarmışmən su içdikcə, bu sevsarlı (sevgi dolu)
çanağındən. uzaqlardan yaxınladan salıq almış,
yetənlərdən ərənlərdən sorağ tutmuş, demişlər itmiş ol bir
bəllənilməzdə, tapa bilsən tapınqılsən tapınqılsən.
(**tapınqılsən**: ayaqlarına düş)

canın .- **canın** vermiş malın yox.

canız	.- malız bolansun, canız uzansın, yaman günün nisgili, kötü qaya yağulsun. (alqış) . (qay : nakəs)
cantan	.- çox veren maldan az veren candan sarsılmaz.
çapacıqa	çapacığa . kakil.
çapar	.-davar üçün anğımazıb tanrını, götün sikər malın çapar ölkənin. (anğımazıb : yada salmaz)
çaqınta	.- çağında tut öğüdü.
çaqqal	.-çaqqal becət bars olmaz. (bars : aslan)
çartlaq	çatlaq ..citar. çadar.. - çadar çadar topraq.
çatanmasan	.- iyyə çatanmasan , yamana döz, yamanacadan qaçasan.
çatar	.-degirmanda sırayla, gələr çatar sıramız, az sınayıb çox sina, sonu bir gün sinamız. (sinamız : sınırıq)
çatar	çadar . cıdar . çatlaq. çartlaq. - çadar çadar topraq.
çatar	çadar . cıdar . çatlaq. çartlaq. - çadar çadar topraq.
çatış	müvəffəqiyyət&-bu sıyda gedməkdə, çatış bəklənmir: bu ayağla gedişdə, müvəffəqiyyət görünür.

çatısız	damsız.- bu dünya misaldır çatısız xana, bənqu qalmadı şaha sultana (bənqu : həmməşəlik. ebedi)
çatlaq	. çartlaq .citar. çadar.. - çadar çadar topraq.
çəkdəşləmək	. ağramdaşlamaq. ağırdaşlamaq. həmvəzn etmək. həmsəng etmək.
cəntəq	cəndək . kalbud. kadavr. qalib. qılıp. qaplıq. ölüt.qaşbağ. baslıq. paslıq. maslıq. qaraltı. qaldırım. gövdə. gövrə. gəvrə. qabat. gavat. kovsa.yapı.yapıt. heykəl. köpdə. köprə. kütdə. çalım > çəlim. çalqat. çalçat. boyqat. boy. yəltə. sapıq. çapıq. qapıq. qapıt. yapıt. qaçıq. can kasası, qəfəsi. cigə. cigək. cəsəd. çuval. cism. cüssə. ləş. vicud. bədən. tən . tənə.
çəq sınır. hədd.	.-çək bilməzə çək bildir. (çək : hədd)
çəq sınır. hədd.	.-çək bilməzə çək bildir. (çək : hədd)
çəqər	.-çox bilən çox çəkər
çəqtəş	çəkdəş . ağramdaş. ağırdaş. həmvəzn. həmsəng.
çevrə	.- dəyişirsən kəndivi, çevrə nədir sənə nə.

çevrinir	.-düşünüb düşünməsəndə, qılınıb qılınmasanda, evrən çevrinir , içindəkin devirir, yaşam sürür, onunla yürür.
cibiz	.- cibiz dolu, tiniz aydın, təniz qayın olsun
çiçeyin	.- hər çiçeyin öz qoxusu
çilən	yas. matəm. təziyə. sök (> suq) .
çılpaq	yalun. lüt.- düşman nəmə deyməz, yalun nəmə geyməz.(yalun : çılpaq.lüt)
çınar	.- çınar devrilince, odun toplayan çox olar.
çıqaca	xərcə. məsrəfə. - düşən girdəç (gəlir) , çıxaca (xərcə) gedir.
çıqanın	çıxanın . ösənin bitənin - dağ ösüyü, bağı soyuq. (dağda ösənin bağı soyuq) . (ösüyü : bitənin) . (ösük : bitgi)
çıqar	- çıxar ölçüsü zərfiyyət.yetinlik. edinlik.
çıqarttın	- lap ağır çıxartdın
ciqər	- ciqər yoxartmaq : ciyərdən taybaytmaq. . ruhdan düşmək. -al ciqərinən taybaytmaq : al ciqərin yoxatpayt : o, ruhdan düşmür. cəsəətini itirmir.

ciqərtən	- ciyərdən taybaytmaq : ciqər yoxatmaq . ruhdan düşmək. - al ciqərinən taybaytmaq : al ciqərin yoxatpayt : o, ruhdan düşmür. cəsaretini itirmir.
çıqıntı	biçəm.. təkək. tərz. dərəm. dərım. yol. gediş. tutum. sıy. sayaq. uslub. tempo. -bu sıyda gedməkdə, çatış bəklənmir: bu ayağla gedişdə, müvəffəqiyyət görünmür.
çıqır	.- düşünmədən bar əkirsən daş çıxır , bağ güdürsən dağ çıxır .
cıqır	cığır .yolağ. zolağ. dar yol. dəhliz. tunel.
çirə	.< çiqrə .
cırıq	.- cırıq daban, dili yaman.
çırtıqçöpü	kasni
cıtar	çadar .. çatlaq. çartlaq. - çadar çadar topraq.
çivi	çaliya. taqacaq.. mıx..-çamura basdım, çaliya asdım.
çobanyastığı	çoban yastığı . kulahi əmu həsən
çökənməz	.- məndə qayğı səndə sevinc çökənməz (qayğı : kədar. qussə)

çomaq çorluya ras gələr. (**çorlu**: bədbəxt.)

çönüb .- çoğun çönüb saldı gümana məni, deməki salardı tora
səpilsə dəni. (**çoğun**: fələk)

çönüb fələk.-**çoğun çönüb** saldı gümana məni, deməki salardı
tora səpilsə dəni.

çönüq .- çönük dosdu düşman san

çoq .- çox hara, azda ora

çoqan **çoğan**. çubək

çoqları .- çoxları var əkdini biçməmiş.

çoqlarının .- çoxlarının götü gorda, başı göydə oynayır!

çoqun çoğun: fələk -çoğun çönüb saldı gümana məni, deməki salardı tora
səpilsə dəni.

çoqun **çoğun**. fələk.- çoğun çönüb saldı gümana məni, deməki
salardı tora səpilsə dəni.

çoquz .- çoxuz bol olsun, azız çox olsun.

çorlu bədbəxt. qarabaxt.

çornıq	mənik.
çöz	. -. (< çözmək) . cüz'. ərit. erit. irdə (< ərimək) . par. pər. çözülmüş, açılmış, bölünmüş nərsənin çözüklərinin hər biri.
çözümsülük	.- çözümsülük iş olmaz
çözümsüz	.- çözümsüz düğün yok
çubək	çoğan&
çubək	çubək. çoğan
cürətlənmək	qolaylanmaq&. - qolaylalanıp diş bilədi, atı meydan təpip ər dilədi.
cürtəq	cürdək. gildən, saxsıdan, şüşədən və s. materialdan qayrılan darboğazlı su qabı.
çürüme	.- çürüme , yıqılmanın bildəridir (bildəridir: ulağçısıdır. xebercisidir) .
deyiş	.- iyi sanış, iyi deyiş, iyi qılış.
el	.- el oğludur söyler geçer, yıxmaq için nələr seçər, her gördüğün dos sanma, qara gündür gelir geçer.

əl	.- əl ərməz, güc yetməz.
elçi	.- coşdu bir xoşluq içimdə görkünü görcək gözüm, bu gələn elçi salıq (sorağ. xəbər) edqəc mənə ol görküdən. (görkü : üz)
əltə elə	əldə elə . edin..- çalış edin istəklin
əməköməci	əmənköməci .pənirək.
əmənköməci.	əmənköməci.əməköməci pənirək.
əqər	.-yağmur istəyən ağac əkər , ağac istəyən tuxum əkər (səpər)
əqili	əkili: becərili. blikli.-əkili alar, əkili verməz, gedəni çox dönəni yox (əkili : becərili. blikli)
əqimli	əkim .kültürlü- tərbiyə. -bilimli əkimli
əqirsən	.- düşünmədən bar əkirsən daş çıxır, bağ güdürsən dağ çıxır.
əqişmək.	əkişmək . kəmişmək. gəmişmək. gömüşmək. quylamaq.
əqməq	.- əkmək su dibində qalmaz, suluq odun yanmaz. (suluq : şeh. nəmli)

əqməyi	.-əkməyi suyun dibinə at, betində topla .(betində :üzündə) -əkməyi suyun dibinə at, betində topla .(betində :üzündə)
əqri	.- əğri ağacsız orman yox.
əqtiyini	.- çoxları var əkdiyini biçməmiş.
ər	.- olaylalanıp diş bilədi, atı meydan təpib ər dilədi. (qolaylanmaq:cürətlənmək) .-dağ başına qış, ər başına iş gələr (qış: ər)
ereb	.- ereb erebə yüzün qara demiş.
erebə	.- ereb erebə yüzün qara demiş.
ərənlərtən	.-dalarmışmən bu dəryadə, itərmiş mən bu sevdadə, qanarmışmən su içdikcə, bu sevsarlı (sevgi dolu) çanağındən. uzaqlardan yaxınladan salıq almış, yetənlərdən ərənlərdən sorağ tutmuş, demişlər itmiş ol bir bəllənilməzdə, tapa bilsən tapınqılsən tapınqılsən. (tapınqılsən: ayaqlarına düş)
ərməz	.- əl ərməz , güc yetməz.
ərqəncə	.-çamdap (çapdap) ertərək bitirgilə : çabuc davranınız, ərkəncə bitiriniz! .

ertərəq	.-çamdap (çapdap) ertərək bitirgilə : çabıq davranınız, erkəncə bitiriniz! .
ertın	sabah -mən ertın erkin qalxmalıyam.
əşini	.-aşını, əşini işini bil
əsiri.	- dalsız yarpaq yel küləyin əsiri .
etin	edin . əldə elə.- çalış edin istəklin ()
etinliq.	edinlik.yetinlik . çıxar ölçüsü zərfiyyət.
etlə	eylə.-edlə iygilik işdə.
etqəc	edqəc .- coşdu bir xoşluq içimdə görkünü görcək gözüüm, bu gələn elçi salıq (sorağ. xəbər) edqəc mənə ol görküdən. (görkü : üz)
evrən	.-düşünüb düşünməsəndə, qılınıb qılınmasanda, evrən çevrinir, içindəkin devirir, yaşam sürür, onunla yürür.
eyerlenmiş	.- dağdan gelir, taştan gelir, eyerlenmiş aslan gelir.(sel)
eyqu	eyku . iyi. yaqçı.- düşündüyün sözündə, qonuşduğun işində, işlədiyin alın yazın qazdırır. böyləisə eyku danış, eyku qılın, eyku san.. (san : düşün)

əzqi **əzgi.** biçəm. çıxıntı. təkək. tərz. uslub. şivə. istil. səbk..
dərəm. dərım. yol. gediş. tutum. sıy. sayaq.. tempo. -
bu **sıyda** gedməkdə, çatış bəklənmir: bu ayağla gedişdə,
müvəffəqiyyət görünür.

fas .-bilisən ürəgim nədən alışır, az. yurdunda türk uşağı **fas**
danışır

gələr .-degirməndə sırayla, **gələr çatar** sıramız, az sınaııb çox
sına, sonu bir gün sınaımız. (**sınamız:** sınaııq)

gezne **gezne.** gıcirtgen

gün verməmiş heç bir gülə, güləgülə.

hara .- **çox hara**, azda ora

həmməşəliq. **həmməşəlik.**bənqu. ebedi.- bu dünya misəldır çatısız
xana, bənqu qalmadı şaha sultana (**bənqu:** həmməşəlik.
ebedi)

höqqə sıtqayıb.- bulutlar dağayıb (sıtqayıb) , yağmur ağıladı.
(**sıtqayıb:** höggə)

iç .- dayandın bir yerə danışdın sözüñ, yoxsa **iç** dağarcığıñ
heç nədir özüñ.

iç	.- düşünmədim sevəndə, umursuzam küsəndə, qırılırsa üzülləm, iç içimə büzülləm.
içimə	.- düşünmədim sevəndə, umursuzam küsəndə, qırılırsa üzülləm, iç içimə büzülləm.
içimtə	.- coşdu bir xoşluq içimdə görkünü görcək gözüm, bu gələn elçi salıq (sorağ. xəbər) edqəc mənə ol görküdən. (görkü : üz)
içində	.- aramaqla bulunmaz yoxsa içində tıpiş. (tıpiş : tərpiş. hərəkət)
içinə..	-kaçına baxma, içinə bax. (sanına baxma, qanına bax).
içintəqin	.-düşünüb düşünməsəndə, qılınıb qılınmasanda, evrən çevrinir, içindəkin devirir, yaşam sürür, onunla yürür.
içsiz	bihudə
içtiqcə	.-dalarmışmən bu dəryadə, itərmiş mən bu sevdadə, qanarmışmən su içdikcə , bu sevsarlı (sevgi dolu) (sevgi dolu) çanağındən. uzaqlardan yaxınladan salıq almış, yetənlərdən ərənlərdən sorağ tutmuş, demişlər itmiş ol bir bəllənilməzdə, tapa bilsən tapınqılsən tapınqılsən. (tapınqılsən : ayaqlarına düş)

inleyen	.- arayan bulur, inleyen ölür.
irəli	.- dalma keçmişə, bax irəli , dan atır, yağın yağır (yağın : ışıq)
irəli	yirik: - iyilikdə geri, kötülükdə yirik .
iş	.-çözümsülük iş olmaz
iş	.-dağ başına qış, ər başına iş gələr (qış : ər)
işi al	.- dan atmadan işi al
işini	.-aşını, əşini işini bil
işintə	.- düşündüyün sözündə, qonuşduğun işində , işlədiyin alın yazın qazdırır. böyləisə eyku danış, eyku qılın, eyku san. (eyku : iyi. yaxcı) . (san : düşün)
ışıq	.- dalma keçmişə, bax irəli, dan atır, yağın yağır (yağın : ışıq)
ışıq	yağın..- dalma keçmişə, bax irəli, dan atır, yağın yağır
işlər	.- bu nə işlər ədalar sən görüsən, yetər yetməzə sözdü söyüsən.

işləri.	.-çox düşünmə başan gələcək pişləri, uçaş yapar sanmadığın işləri. (pişləri: oyunları) (uçaş: qarşı)
işlətiyin	.- düşündüyün sözündə, qonuşduğun işində, işlədiyin alın yazın qazdırır. böyləisə eyku danış, eyku qılın, eyku san. (eyku: iyi. yaxcı) . (san: düşün)
iştə.	.-edlə iygilik işdə.
istəyən	.-yağmur istəyən ağac əkər, ağac istəyən tuxum əkər (səpər)
it	.- dart üzmə, it yıxma
itənliq.	iticilik. itəgənlik.. sevimsizlik. seviməzlik. bəğənilməzlik. soğuluq. mənimsənilməzlik. qoğanlıq. qoğaqlıq. qovanlıq. qovaqlıq. antipatiklik
itəqənliq..	itəgənlik.. iticilik. itənlik. sevimsizlik. seviməzlik. bəğənilməzlik. soğuluq. mənimsənilməzlik. qoğanlıq. qoğaqlıq. qovanlıq. qovaqlıq. antipatiklik
itərmiş	.-dalarmışmən bu dəryadə, itərmiş mən bu sevdadə, qanarmışmən su içdikcə, bu sevsarlı (sevgi dolu) çanağindən. uzaqlardan yaxınladan salıq almış, yetənlərdən ərənlərdən sorağ tutmuş, demişlər itmiş ol bir

bəllənilməzdə, tapa bilsən tapınqılsən tapınqılsən.

(**tapınqılsən**: ayaqlarına düş)

iticilik

iticilik. itənlik. itəgənlik.. sevimsizlik. sevilməzlik.

bəğənilməzlik. soğuqluq. mənimsənilməzlik. qoğanlıq.

qoğaqnlıq. qovanlıq. qovaqanlıq. antipatiklik

itmiş

.-dalarmışmən bu dəryadə, itəmiş mən bu sevdadə,

qanarmışmən su içdikcə, bu sevsarlı (sevgi dolu)

çanağındən. uzaqlardan yaxınladan salıq almış,

yetənlərdən ərənlərdən sorağ tutmuş, demişlər **itmiş** ol bir

bəllənilməzdə, tapa bilsən tapınqılsən tapınqılsən.

(**tapınqılsən**: ayaqlarına düş)

iyi

.- **iyi gerek** qoruna, kötü gerek qoğula, **iyi** gerek övünərək

yoğula, kötü gerek burnu yerə oğula.

iyi

.- **iyi** sanış, iyi deyiş, iyi qılış.

iyi

.- **iyi** tanıdıqca sən dəyişirsən

iyi

.-**iyi** günə aldanıb dostum var sanırsın, unutma gerçək

dostu kötü gündə tanırsın

iyi	eyku.. yaqcı.- düşündüyün sözündə, qonuşduğun işində, işlədiyin alın yazın qazdırır. böyləisə eyku danış, eyku qılın, eyku san.. (san : düşün)
iyilik	.- iyilik ed yerinə ver, görən bilməz alan bilər.
iyiliqtə	- iyilikdə geri, kötülükdə yirik . (yirik : irəli)
iyiliyi	- iyiliyi su dibində kəmiş, başında dilə. (dibində : ayağında, altında) (kəmişmək :əkişmək. gəmişmək. gömüşmək. quylamaq) .
iyiyə	.- iyiyə çatanmasan, yamana döz, yamanacadan qaçasan.
iyqiliq	.-edlə iygilik işdə.
laq	lağ . lap lağ elədiz ha :özüzü dolamırsız ha.
lənqər salmaq	danqarmaq.danqaqmaq. danqanmaq. bağlanmaq..
lüt	.- lüt götdən tuman oğurlar
lüt	yalun. çılpaq..- düşman nəmə deyməz, yalun nəmə geyməz.(yalun : çılpaq.lüt)
malın	.-davar üçün anğımazıb tanrını, götün sikər malın çapar ölkənin. (anğımazıb : yada salmaz)

malın .- canın vermiş **malın yox**.

malız .- **malız** bolansun, canız uzansın, yaman günün nisgili, kötü qaya yağulsun. (alqış) . (**qay**: nakəs)

malın .- çox verən **malın** az verən candan sarsılmaz.

manteyil .- düşmək **mandeyil**, qalxış olsa ardında.

məlik . çornıq

məndə güvən səndə quşqu tükənməz

məndə öcüş səndə seviş yükənməz. (**öcüş**: kin. nifrət)

məndə qayğı səndə sevinc çökənməz (**qayğı**: kədər. qussə)

məni .-çoğun çönüb saldı gümana **məni**, deməki salardı tora səpilsə dəni. (**çoğun**: fələk)

məni .- çoxun çönüb saldı gümana məni, deməki salardı tora səpilsə dəni. (**çoğun**: fələk)

mənimsənilməzlik . sevimsizlik.

sevilməzlik. bəğənilməzlik. soğuqluq.. iticilik. itənlik.
itəgənlik. qoğanlıq. qoğaqnlıq. qovanlıq. qovaqanlıq.
antipatiklik

meytan	.- olaylalanıp diş bilədi, atı meydan təpip ər dilədi. (qolaylanmaq :cürətlənmək)
min	.-olsa malın çox qalı, min dəniklə, bir biçəqıl parçanı. (qalı : əgər) . (dəniklə : ölç) .
mun	bun . kitir. kədər.
nəfəsin	tinin.- düşünməklə yaşanmır, tənim tənin, tinim tinin özləyir.
nələr	.- el oğludur söyler geçer, yıxmaq için nələr seçər, her gördüğün dos sanma, qara gündür gelir geçər.
nəmə	.- düşman nəmə deyməz, yalun nəmə geyməz.(yalun : çılpaq.lüt)
nəmli	suluq şəh..- əkmək su dibində qalmaz, suluq odun yanmaz.
nətir	.- dəğişirsin kəndivi, çevrə nədir sənə nə.
neyləyirəm	.- axır yaşlar gözümdən, neyləyirəm dayanmır, gələcəyə baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə gözüüm yox, gələnlərə sözüüm çox.
nisgili	.- malız bolansun, canız uzansın, yaman günün nisgili , kötü qaya yağulsun. (alqış) . (qay : nakəs)

öcüş	öcüş: kin. nifrət..-məndə öcüş səndə seviş yükənməz.
olayları	.-bu gün var olan, yarın üçün yox olar, sürəm qıssa olayları çox olar. (sürəm : ara. zaman)
ölçüsü	- çıxar ölçüsü zərfiyyət.yetinlik. edinlik.
ölçüylə	dəniqlə.-olsa malın çox qalı,min dəniklə , bir biçəqıl parçanı. (qalı : əgər) .
ölməsi	.- düşman ağacdır. onun böyüməsi, suvaranın ölməsi
ölkənin	.-davar üçün anğımazıb tanrını, götün sikər malın çapar ölkənin . (anğımazıb : yada salmaz)
oltuqları	karakterləri.-bilim adamları yazınları qarşılaşdırır, olduqları yakınlaşdırır, söztükləri anlaşıdırır,davranışları uzaqlaşdırır. (yazınları : qədərləri) . (olduqları : karakterləri) . (söztükləri : qərarları)
oltuquntan	.- bu gün olduğundan keçənməsən, yarın seçimin olanmaz.
olum	.- düşman kötü dos kötü, kimə olum kimə ölüm bilmirəm.
ölüm	.- düşman kötü dos kötü, kimə olum kimə ölüm bilmirəm.
ölür.	.- arayan bulur, inleyen ölür .

ontan	.- çalış öz kəndivi kəndi özün qanasan, ondan yeğki özgə dərde yanasın.
onunla	.-düşünüb düşünməsəndə, qılınıb qılınmasanda, evrən çevrinir, içindəkin devirir, yaşam sürür, onunla yürür.
oqludur	.- el oğludur söyler geçer, yıxmaq için nələr seçər, her gördüğün dos sanma, qara gündür gelir geçer.
oqru	.- duvarın uca tut, qonşuvu oğru yok
oqulub	.-dartılıb, oğulub yoğrularlar
öqütemez.	.- değırmən gürültüsündən qaçan ununu öğütemez .
öqütü.	.-çağında tut öğüdü .
ora	.- çox hara, azda ora
orman	.- əğri ağacsız orman yox.
orttan	.-dartun ortdan dartılar:. tütün oddan tütülər.
ösənin	çıxanın. bitənin - dağ ösüyü, bağı soyuq. (dağda ösənin bağı soyuq) . (ösüyü : bitənin) . (ösük : bitgi)
ösüq	bitgi. - dağ ösüyü, bağı soyuq. (dağda ösənin bağı soyuq) . (ösüyü : bitənin) .

ösüyü	.- dağ ösüyü , bağı soyuq. (dağda ösənin bağı soyuq) . (ösüyü : bitənin) . (ösük : bitgi)
ösüyü	ösüyü. bitənin. bitgisinin - dağ ösüyü, bağı soyuq. (dağda ösənin bağı soyuq) . (ösük : bitgi)
ottan	oddan.-dartun ortdan dartılar:. tütün oddan tütülər.
öttü	.- düşünənki yaxçı pisi ayırsın, yaşı ötdü , günü keçdi qarrıdı.(düşün işə keç)
otun	.- əkmək su dibində qalmaz, suluq odun yanmaz . (suluq : şəh. nəmli)
otun	.- odun yanınca kül, adam yanınca qul olur
otun	.- çınar devrilince, odun toplayan çox olar.
ötürəsən	.- birin ötürəsən , birin boş verəsən, birin vaz gedəsən, birin keçindirəsən, birilə keçinəsən.
ovşan	avişən . kəkliotu çeşidi
övünərəq	.- iyi gərək qoruna, kötü gərək qoğula, iyi gərək övünərəq yoğula, kötü gərək burnu yerə oğula.
 oynayır	.- çoxlarının götü gorda, başı göydə oynayır !

oyulartan	oyulardan .fikirlərdən -mən duyqulara oyulardan çox duyarlıyam.
oyunları	pişləri..-çox düşünmə başan gələcək pişləri , uçaş yapar sanmadığın işləri.
öz	.- çalış öz kəndivi kəndi özün qanasan, ondan yeğki özgə dərdə yanasın.
öz	.-hər çiçeyin öz qoxusu
özləyir.	.- düşünməklə yaşanmır, tənim tənin, tinim tinin özləyir . (tinin : nəfəsin)
özgə	.- çalış öz kəndivi kəndi özün qanasan, ondan yeğki özgə dərdə yanasın.
özün	.- çalış öz kəndivi kəndi özün qanasan, ondan yeğki özgə dərdə yanasın.
para	güc+para. mafya
parçanı.	.-olsa malın çox qalı,min dənikle, bir biçəqıl parçanı. (qalı : əgər) . (dənikle : ölç) .
pənir	kəsmə .-camış sütünədən yaxşı kəsmə olur.

pisi .- düşünənki yaxcı **pisi** ayırsın, yaşı ötdü, günü keçdi
qarrıdı.(düşün işə keç)

pişləri pişləri. oyunları .-çox düşünmə başan gələcək **pişləri**,
uçraş yapar sanmadığın işləri.

poq .- çox yiyenin poxu yoğun

pppppppppppp
qaçan .- değırmən gürültüsünden **qaçan** ununu öğütemez.

qaçasan. .- iyyə çatanmasan, yamana döz, yamanacadan **qaçasan.**

qaçına -**kaçına** baxma, içinə bax. (sanına baxma, qanına bax).

qaçıştı .-düş uykuya, uyku düşə qarışdı, açdım gözüm tam uykular
qaçışdı

qadın gölge gibidir, kendisini izləyəndən qaçar, önündən gidenin
arkasından qaçar.

qadın gölge gibidir, kendisini izləyəndən qaçar, önündən gidenin
arkasından qaçar.

qalanları .-düşüncəvi düzənlə, **qalanları** düzəlsin!.

qalı .-olsa malın çox **qalı**,min dənikle, bir biçəqıl parçanı. (**qalı**:
əgər) . (**dənikle**: ölç) .

qalmatı	.- bu dünya misaldır çatısız xana, bənqu qalmadı şaha sultana (bənqu : həmməşəlik. ebedi)
qalmaz	.- əkmək su dibində qalmaz , suluq odun yanmaz. (suluq : şeh. nəmli)
qalqış	.- düşmək mandeyil, qalxış olsa ardında.
qanarmışmən	.-dalarmışmən bu dəryadə, itərmiş mən bu sevdadə, qanarmışmən su içdikcə, bu sevsarlı (sevgi dolu) çanağındən. uzaqlardan yaxınladan salıq almış, yetənlərdən ərənlərdən sorağ tutmuş, demişlər itmiş ol bir bəllənilməzdə, tapa bilsən tapınqılsən tapınqılsən. (tapınqılsən : ayaqlarına düş)
qanasan	.- çalış öz kəndivi kəndi özün qanasan , ondan yeğki özgə dərdə yanasın.
qanına	-sanına baxma, qanına bax. (kaçına baxma, içinə bax).
qaqıl	çapacığa..
qar	.-dağa görə qar , gülə görə tikən, gücə görə yük, güvəşə görmə sınaq var. (güvəşə güvənə)
qara	.-ereb erebə yüzün qara demiş .

qara	.- el oğludur söyler geçer, yıxmaq için nələr seçər, her gördüğün dos sanma, qara gündür gelir geçer.
qarabaqt	çorlu qarabaxt.
qarabaxt	. çorlu qarabaxt. bədbəxt
qarıştı	.-düş uykuya, uyku düşə qarışdı , açdım gözüm tam uykular qaçışdı
qarqatimtiyi	qarqa dimdiyi. rozməri
qarriti	.- düşünənki yaxcı pisi ayırsın, yaşı ötdü, günü keçdi qarrıdı. (düşün işə keç)
qarşılaşır	uçraş yapar. .-çox düşünmə başan gələcək pişləri, uçraş yapar sanmadığın işləri. (pişləri : oyunları)
qarşılaşmasan	düşüşməsən.- düşüşməsən düşməsən, sınaşmasan sınmasan.
qarşılaşdırır	.-bilim adamları yazınları qarşılaşdırır , olduqları yakınlaşdırır, söztükləri anlaşıdırır,davranışları uzaqlaşdırır. (yazınları : qədərləri) . (olduqları : karakterləri) . (söztükləri : qərarları)

qaya	.- malız bolansun, canız uzansın, yaman günün nisgili, kötü qaya yağulsun. (alqış) . (qay : nakəs)
qayğı	.- məndə qayğı səndə sevinc çökənməz (qayğı : kədər. qussə)
qayın	.-cibiz dolu, tiniz aydın, təniz qayın olsun
qayqı.	qayğı . kədər. qussə. - məndə qayğı səndə sevinc çökənməz ()
qazan.	- daş gəmit bilim qazan.
qazanmaq	-ün qazanmaq : adaq almaq
qaztırır	.- düşündüyün sözündə, qonuşduğun işində, işlədiyin alın yazın qazdırır . böyləisə eyku danış, eyku qılın, eyku san. (eyku : iyi. yaxşı) . (san : düşün)
qeçə	keçə .- düşəcəyin bilseydim, altına keçə sərərdim.
qeçənməsən	.- bu gün olduğundan keçənməsən , yarın seçimin olanmaz.
qeçər	.- el oğludur söyler qeçər , yıxmaq için nələr seçər, her gördüğün dos sanma, qara gündür gelir qeçər.
qeçər.	.- el oğludur söyler qeçər, yıxmaq için nələr seçər, her gördüğün dos sanma, qara gündür gelir qeçər .

qeçinəsən. .- birin ötürəsən, birin boş verəsən, birin vaz gedəsən, birin keçindirəsən, birilə **keçinəsən**.

qeçintirəsən .- birin ötürəsən, birin boş verəsən, birin vaz gedəsən, birin **keçindirəsən**, birilə keçinəsən.

qeçmiş .-düşüncəlersə düzənə soxulur, uçan **keçmiş** yerincə, unutulur.

qeçmişə .- dalma **keçmişə**, bax irəli, dan atır, yarğın yağır (**yarğın**: ışıq)

qeçmişlərtə .- axır yaşlar gözümdən, neyləyirəm dayanmır, gələcəyə baxıram, heç bir yolu alanmır, **keçmişlərdə** gözüm yox, gələnlərə sözüm çox.

qeçti .-dünün getdi günün **keçdi** yarınınla barış.

qeçti .- düşünənki yaxçı pisi ayırsın, yaşı ötdü, günü **keçdi** qarrıdı.(düşün işə keç)

qələcəyə .- axır yaşlar gözümdən, neyləyirəm dayanmır, **gələcəyə** baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə gözüm yox, gələnlərə sözüm çox.

qələnlərə	.- axır yaşlar gözümdən, neyləyirəm dayanmır, gələcəyə baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə gözüm yox, qələnlərə sözüm çox.
qəlir	.- el oğludur söyler geçer, yıxmaq için nələr seçər, her gördüğün dos sanma, qara gündür gelir geçer.
qəlir	girdəç . - gəlir düşən girdəç (gəlir) , çixaca (xərcə) gedir.
qəlməzti	.- gəlməzdi yuxuma bir an, unutsun belə sevilən sevənin
qəlmiş	.-böylə gəlmiş böylə gedər, dəğirman bildiyin edər
qəmir	qəmit.- daş gəmit bilim qazan.
qəmiş	kəmiş . -iyiliyi su dibində kəmiş , başında dilə. (dibində : ayağında, altında) (kəmişmək :əkişmək. gəmişmək. gömüshmək. quylamaq) .
qəmişmək	kəmişmək . əkişmək. gəmişmək. gömüshmək. quylamaq.
qəmişmək.	gəmişmək . kəmişmək. əkişmək. gömüshmək. quylamaq.
qəmit	gəmir - daş gəmit bilim qazan.

qəndivi	.- dəğişirsin kəndivi , çevrə nədir sənə nə.
qənqər	- aci kəngər : təlxə
qənti	.- çalış öz kəndivi kəndi özün qanasan, ondan yeğki özgə dərdə yanasın.
qəntivi	.- çalış öz kəndivi kəndi özün qanasan, ondan yeğki özgə dərdə yanasın.
qerçeç	.-iyi günə aldanıb dostum var sanırsın, unutma gerçek dostu kötü gündə tanırsın
qərəç	.- iyi gərəç qoruna, kötü gərəç qoğula, iyi gərəç övünərək yoğula, kötü gərəç burnu yerə oğula.
qeri	- iyilikdə geri , kötülükdə yirik . (yirik : irəli)
qəsmə	kəsmə . pənir -camış sütündən yaxşı kəsmə olur.
qəstiq.	.- astığı astıq, keştiği kestik .
qəstiqi	.- astığı astıq, keştiği kestik .
qetə	.- düşün birin, düşünsə səni, unut gedə unutsa səni.
qətəni	.-əkili alar, əkili verməz, gedəni çox dönəni yox (əkili : becərilir. blikli)

qətər	kədər kitir..bun mun.
qətər.	qayğı. kədər. qussə..- məndə qayğı səndə sevinc çökənməz (qayğı : kədər. qussə)
qətərqi	.-mən dedim gül kimi yaşa, gül qədərki yox, düşməz ayrı, tikən güldən
qetir.	- düşən girdəç (gəlir) , çixaca (xərcə) gedir.
qetiş	gediş . biçəm. çıxıntı. təkək. tərz. dərəm. dərım. yol. tutum. sıy. sayaq. uslub. tempo. -bu sıyda gedməkdə, çatış bəklənmir: bu ayağla gedişdə, müvəffəqiyyət görünmür.
qetti	.-dünün getdi günün keçdi yarınınla barış.
qeyməz	.- düşman nəmə deyməz, yalun nəmə geyməz .(yalun: çılpaq.lüt)
qəzən	.- çox gəzən gördügücan bilərmiş, çox görən bildiyican
qicirtqen	gicirtgen gezne
qılın	.- düşündüyün sözündə, qonuşduğun işində, işlədiyin alın yazın qazdırır. böyləisə eyku danış, eyku qılın , eyku san. (eyku : iyi. yaxşı) . (san : düşün)

qılın	..- düşün. yığın. qılın . bitir.
qılınıb	..-düşünüb düşünməyəndə, qılınıb qılınmasanda, evrən çevrinir, içindəkin devirir, yaşam sürür, onunla yürür.
qılınmasanta	..-düşünüb düşünməyəndə, qılınıb qılınmasanda , evrən çevrinir, içindəkin devirir, yaşam sürür, onunla yürür.
qılış.	..- iyi sanış, iyi deyiş, iyi qılış.
qiltiq	gildik nəstərən
qınar.	..-biri sınar, biri söner, biri yapar, biri qınar .
qirdəç	qirdəç . gəlir - gəlir düşən qirdəç (gəlir) , çixaca (xərcə) gedir.
qırırlar	..- çox uzansa, quyruğu qırırlar!
qırılırsa	..- düşünmədim sevəndə, umursuzam küsəndə, qırılırsa üzülləm, iç içimə büzülləm.
qırq	- qırx boğum : həft bənd
qırx boğum	qırx boğum : həft bənd
qış	..-dağ başına qış , ər başına iş gələr (qış : ər)

qısadır ömür gülə, güc yaşam gülə gülə,

qıssa .-bu gün var olan, yarın üçün yox olar, sürəm **qıssa** olayları
çox olar. (**sürəm**: ara. zaman)

qitir **kitir.** kədər.bun mun.

qizlənməz .-tülkü kölgəsində aslan **gizlənməz**

qıztıran **-beçə qızdıran:** taci xurus

qolaylalanıp cürətlənnib .- **olaylalanıp** diş bilədi, atı meydan təpip ər
dilədi. (**qolaylanmaq**:cürətlənmək)

qolaylalanıp diş bilədi, atı meydan təpip ər dilədi.

(**qolaylanmaq**:cürətlənmək)

qolaylanmaq cürətlənmək **-qolaylalanıp** diş bilədi, atı meydan təpip
ər dilədi.

qölgəsiz .-bulut kölgəsiz olmaz.

qölnqəsintə .-tülkü kölgəsində aslan gizlənməz

qömüşmək. **gömüşmək.** kəmişmək. əkişmək. gəmişmək.
quylamaq.

qonşuvu	.- duvarın uca tut, qonşuvu oğru yok
qönül	.- duyan könül yaş saymaz.
qonuştuqun	.- düşündüyün sözündə, qonuşduğun işində, işlədiyin alın yazın qazdırır. böyləisə eyku danış, eyku qılın, eyku san. (eyku : iyi. yaxıcı) . (san : düşün)
qoqanlıq	qoğanlıq . qoğaqanlıq. qovanlıq. qovaqanlıq.. s evimsizlik. sevilməzlik. bəğənilməzlik. soğuqluq. mənimsənilməzlik. iticilik. itənlik. itəgənlik. antipatiklik
qoqaqlıq	qoğaqanlıq . qoğanlıq. qovanlıq. qovaqanlıq.. s evimsizlik. sevilməzlik. bəğənilməzlik. soğuqluq. mənimsənilməzlik. iticilik. itənlik. itəgənlik. antipatiklik
qögənməz	gögənməz . göğərməz . -məndə üzüş səndə umut gögənməz .
qoqula	.- iyi gərək qoruna, kötü gərək qoğula , iyi gərək övünərək yoğula, kötü gərək burnu yerə oğula.
qoxusu	.-hər çiçeyin öz qoxusu

qörcəq	.- coşdu bir xoşluq içimdə görkünü görcək gözüüm, bu gələn elçi salıq (sorağ. xəbər) edqəc mənə ol görküdən. (görcü: üz)
qörə	.- at adamına görə yerir .
qörən	.- çox görən bilər, çox yaşayan görər
qörən	.- iyilik ed yerinə ver, görən bilməz alan bilər.
qörən	.- çox gezen gördügücan bilərmiş, çox görən bildiyican
qörər .	.- çox görən bilər, çox yaşayan görər .
qörqü	üz. - coşdu bir xoşluq içimdə görkünü görək gözüüm, bu gələn elçi salıq (sorağ. xəbər) edqəc mənə ol görküdən.
qörqülü	görcülü ziba
qörqünü	görcünü. şəklini- coşdu bir xoşluq içimdə görcünü görək gözüüm, bu gələn elçi salıq (sorağ. xəbər) edqəc mənə ol görküdən. (görcü: üz)
qörqüten.	.- coşdu bir xoşluq içimdə görkünü görək gözüüm, bu gələn elçi salıq (sorağ. xəbər) edqəc mənə ol görküdən. (görcü: üz)

qorta	.- çoxlarının götü gorda , başı göydə oynayır!
qörtüqücan	.- çox gəzən gördüğücan bilərmiş, çox görən bildiyican
qörtüqün	.- el oğludur söyler geçer, yıxmaq için nələr seçər, her gördüğü dos sanma, qara gündür gelir geçer.
qoruna	.- iyi gərək qoruna , kötü gərək qoğula, iyi gərək övünərək yoğula, kötü gərək burnu yerə oğula.
qöttən	.-lüt götdən tuman oğurlar
qötü	.- iyi gərək qoruna, kötü gərək qoğula, iyi gərək övünərək yoğula, kötü gərək burnu yerə oğula.
qötü	.-iyi günə aldanıb dostum var sanırsın, unutma gerçek dostu kötü gündə tanırsın
qötü	.- çoxlarının götü gorda, başı göydə oynayır!
qötülüqtə	- iyilikdə geri, kötülükdə yirik . (yirik : irəli)
qötün	.-davar üçün anğımazıb tanrını, götün sikər malın çapar ölkənin. (anğımazıb : yada salmaz)
qov	.- bilməyən bilənin sözünə, qov yaxanın gözünə

qovanlıq qoğanlıq. qoğaqlıq.. qovaqanlıq.. s evimsizlik.
sevilməzlik. bəğənilməzlik. soğuqluq.
mənimsənilməzlik. iticilik. itənlilik. itəgənlik. antipatiklik

qovaqanlıq qoğanlıq. qoğaqlıq. qovanlıq... s evimsizlik.
sevilməzlik. bəğənilməzlik. soğuqluq.
mənimsənilməzlik. iticilik. itənlilik. itəgənlik. antipatiklik

qövərməz. **göğərməz. gövənərməz.** -məndə üzüş səndə umut
gögənərməz.

qovzəban sor gülü. somur gülü. somurğan gülü. sığır dili

qöytə .- çoxlarının götüsü gorda, başı **göyde** oynayır!

qöz .- bu gün göz yumduqlarımız, yarın bize göz açdırmayacaq
olanlardır.

qöz .-**qöz** yüreging güzgüsü

qözlə izlə .

qözüm .-düş uykuya, uyku düşə qarışdı, açdım **gözüm** tam uykular
qaçırdı

qözüm	.- axır yaşlar gözümdən, neyləyirəm dayanmır, gələcəyə baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə gözüm yox, gələnlərə sözüm çox.
qözüm	.- coşdu bir xoşluq içimdə görkünü görcək gözüm , bu gələn elçi salıq (sorağ. xəbər) edqəc mənə ol görküdən. (görkü : üz)
qözümtən	.- axır yaşlar gözümdən , neyləyirəm dayanmır, gələcəyə baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə gözüm yox, gələnlərə sözüm çox.
qözünə	.- bilməyən bilənin sözünə, qov yaxanın gözünə
qüc	.- əl ərməz, güc yetməz.
qüçə	.-dağa görə qar, gülə görə tikən, güçə görə yük, güvəşə görə sınaq var. (güvəşə güvənə)
qücpara	güc+para. mafya
qüctür	.-sevgi en zor gücdür , çünkü sınırı yoxdur
qul	.-odun yanınca kül, adam yanınca qul olur
qül	.-mən dedim gül kimi yaşa, gül qədərki yox, düşməz ayrı, tikən güldən

qül	.-odun yanınca kül , adam yanınca qul olur
qulaq	.- duymaz qulaq baş ağrıdar
qulaqtan.	.- buynuz axdarıb qulaqdan olma.
qülə	.-dağa görə qar, gülə görə tikən, gücə görə yük, güvəşə görə sınaq var. (güvəşə güvənə)
qüləyin	- dalsız yapraq yel küləyin əsiri.
qullama	.- aracda yox bir amac, amac üçün kullama hər arac
qültən	.-mən dedim gül kimi yaşa, gül qədərki yox, düşməz ayrı, tikən güldən
qülü	-somurğan gülü . sor gülü . somur gülü .. sığır dili. govzəban
qümana	.- çoğun çönüb saldı gümana məni, deməki salardı tora səpilsə dəni. (çoğun : fələk)
qümana	.-çoğun çönüb saldı gümana məni, deməki salardı tora səpilsə dəni. (çoğun : fələk)
qün	.- bu gün göz yumduqlarımız, yarın bize göz açdırmayacaq olanlardır.

qün .- bu **gün** olduğundan keçənməsən, yarın seçimin olanmaz.

qün .-bu **gün var olan**, yarın üçün yox olar, sürəm qıssa olayları
çox olar. (**sürəm**: ara. zaman)

qünə .-iyi **günə** aldanıb dostum var sanırsın, unutma gerçək
dostu kötü gündə tanırsın

qüntə .-iyi günə aldanıb dostum var sanırsın, unutma gerçək dostu
kötü **gündə** tanırsın

qüntür .- el oğludur söyler geçer, yıxmaq için nələr seçər, her
gördüğün dos sanma, qara **gündür** gelir geçer.

qünü .- düşünənki yaxçı pisi ayırsın, yaşı ötdü, **günü** keçdi
qarrıdı.(düşün işə keç)

qünün .- malız bolansun, canız uzansın, yaman **günün** nisgili, kötü
qaya yağulsun. (alqış) . (**qay**: nakəs)

qünün .-dünün getdi **günün** keçdi yarınınla barış.

qünün .-bu **günün** borclusu, yarının yolçusu .(**yolçusu**: dilənçisi)

qürültüsüntən .- değırmən **gürültüsünden** qaçan ununu öğütemez.

qüsəntə	.- düşünmədim sevəndə, umursuzam küsəndə , qırılırsa üzülləm, iç içimə büzülləm.
quşqu	.- məndə güvən səndə quşqu tükənməz
qütürsən	.- düşünmədən bar əkirsən daş çıxır, bağ güdürsən dağ çıxır.
qüvən	.- məndə güvən səndə quşqu tükənməz
qüvənə	güvənə .güvəşə .-dağa görə qar, gülə görə tikən, gücə görə yük, güvəşə görə sınaq var.
qüvəşə	güvəşə. güvənə .-dağa görə qar, gülə görə tikən, gücə görə yük, güvəşə görə sınaq var.
quylamaq	kəmişmək. əkişmək. gəmişmək. gömüşmək..
quyruqu	.- çox uzansa, quyruğu qırılar!
qüzgüsü	.-qöz yurəging güzgüsü
rozməri	qarqa dimdiyi
şaha	.- bu dünya misaldır çatısız xana, bənqu qalmadı şaha sultana (bənqu : həmməşəlik. ebedi)

salartı	.- çoğun çönüb saldı gümana məni, deməki salardı tora səpilsə dəni. (çoğun : fələk)
salartı	.-çoğun çönüb saldı gümana məni, deməki salardı tora səpilsə dəni. (çoğun : fələk)
salıq	soraq. xəbər.- coşdu bir xoşluq içimdə görkünü görcək gözüm, bu gələn elçi salıq edqəc mənə ol görküdən. (görkü : üz)
salıq	.-dalarmışmən bu dəryadə, itərmiş mən bu sevdadə, qanarmışmən su içdikcə, bu sevsarlı (sevgi dolu) çanağındən. uzaqlardan yaxınladan salıq almış, yetənlərdən ərənlərdən sorağ tutmuş, demişlər itmiş ol bir bəllənilməzdə, tapa bilsən tapınqılsən tapınqılsən. (tapınqılsən : ayaqlarına düş)
saltı	.- çoğun çönüb saldı gümana məni, deməki salardı tora səpilsə dəni. (çoğun : fələk)
saltı	.-çoğun çönüb saldı gümana məni, deməki salardı tora səpilsə dəni. (çoğun : fələk)
san	.- çönük dosdu düşman san

san.	tüşün.- düşündüyün sözündə, qonuşduğun işində, işlədiyin alın yazın qazdırır. böyləisə eyku danış, eyku qılın, eyku san. (eyku: iyi. yaxcı) .
sanına	-sanına baxma, qanına bax. (kaçına baxma, içinə bax).
sanırsın	.-iyi günə aldanıb dostum var sanırsın , unutma gerçək dostu kötü gündə tanırsın
sanış	.- iyi sanış , iyi danış, iyi qılış.
sanma	.- el oğludur söyler geçer, yıxmaq için nələr seçər, her gördüğün dos sanma , qara gündür gelir geçer.
sanmatıqın	.-çox düşünmə başan gəlcək pişləri, uçraş yapar sanmadığın işləri. (pişləri: oyunları) (uçraş: qarşı)
sarsılmaz.	.- çok veren maldan az veren candan sarsılmaz.
sayaq	sıy..biçəm. çıxıntı. təkək. tərz. şivə. istil. səbk.. əzgi dərəm. dərım. yol. gediş. tutum. uslub. tempo. -bu sıyda gedməkdə, çatış bəklənmir: bu ayağla gedişdə, müvəffəqiyyət görünür.
sayarsın	hörmət edərsən üz verirsən (şımarırsan sırtılır)
sayarsın	barıqtasan. hörmət edərsən. üz verirsən

sayılmır	.- düşdüyün yer sayılmır , uca sıçraş sayılmş.
sayılmş.	.- düşdüyün yer sayılmır, uca sıçraş sayılmş.
saymaz	.- duyan könül yaş saymaz .
seçər	.- el oğludur söyler geçer, yıxmaq için nələr seçər , her gördüğün dos sanma, qara gündür gelir geçer.
seçimin.	.- bu gün olduğundan keçənməsən, yarın seçimin olanmaz.
şeh	suluq . nəmli.- əkmək su dibində qalmaz, suluq odun yanmaz.
səlpə	biçəm. çıxıntı. təkək.. şivə. istil. səbk.. əzgi. tərz. dərəm. dərım. yol. gediş. tutum. sıy. sayaq. uslub. tempo. -bu sıyda gedməkdə, çatış bəklənmir: bu ayağla gedişdə, müvəffəqiyyət görünür.
sən	.- iyi tanıdıqca sən dəyişirsən
səni	.- düşün birin, düşünsə səni , unut gedə unutsa səni .
səpər	.-yağmur istəyən ağac əkər, ağac istəyən tuxum əkər (səpər)

səpilsə	.-çoğun çönüb saldı gümana məni, deməki salardı tora səpilsə dəni. (çoğun: fələk)
səpilsə	.- çoğun çönüb saldı gümana məni, deməki salardı tora səpilsə dəni. (çoğun: fələk)
sərərtim.	.- düşəcəyin bilseydim, altına keçə sərərdim.
sevən	.-bilməzdim unutarmış sevən sevəni
sevəni	.-bilməzdim unutarmış sevən sevəni
sevənin	-bilməzdim unutarmış sevilən sevənin .-nə bileydim unutar sevilən sevənin gəlməzdi yuxuma bir an, unutsun belə sevilən sevənin
sevənlərin	.-artıq sevilənlər unutar sevənlərin
sevəntə	.- düşünmədim sevəndə, umursuzam kəsəndə, qırılırsa üzülləm, iç içimə büzülləm.
sevilən	-bilməzdim unutarmış sevilən sevənin .-nə bileydim unutar sevilən sevənin gəlməzdi yuxuma bir an, unutsun belə sevilən sevənin
sevilənlər	.-artıq sevilənlər unutar sevənlərin

sevimləzlik	. sevimsizlik.. bəğənilməzlik. soğuluq. mənimsənilməzlik. iticilik. itənlik. itəgənlik. qoğanlıq. qoğaqanlıq. qovanlıq. qovaqanlıq. antipatiklik
sevimsizlik	.. sevimləzlik. bəğənilməzlik. soğuluq. mənimsənilməzlik. iticilik. itənlik. itəgənlik. qoğanlıq. qoğaqanlıq. qovanlıq. qovaqanlıq. antipatiklik
sevinc	.- məndə qayğı səndə sevinc çökənməz (qayğı : kədər. qussə)
seviş	.-məndə öcüş səndə seviş yūkənməz. (öcüş : kin. nifrət)
seviş	.-məndə seviş səndə söğüş tükənməz.
sevqi	.-sevgi en zor gücdür, çünkü sınırı yoxdur
sevqi	sevsarlı sevgi dolu.-dalarmışmən bu dəryadə, itərmiş mən bu sevdadə, qanarmışmən su içdikcə, bu sevsarlı çanağındən.
sevsarlı	sevgi dolu.-dalarmışmən bu dəryadə, itərmiş mən bu sevdadə, qanarmışmən su içdikcə, bu sevsarlı çanağındən. uzaqlardan yaxınladan salıq almış, yetənlərdən ərənlərdən sorağ tutmuş, demişlər itmiş ol bir bəllənilməzdə, tapa bilsən tapınqılsən tapınqılsən. (tapınqılsən : ayaqlarına düş)

sevtatə .-dalarmışmən bu dəryadə, itərmiş mən bu **sevdadə**,
qanarmışmən su içdikcə, bu sevsarlı (sevgi dolu)
çanağındən. uzaqlardan yaxınladan salıq almış,
yetənlərdən ərənlərdən sorağ tutmuş, demişlər itmiş ol bir
bəllənilməzdə, tapa bilsən tapınqılsən tapınqılsən.
(**tapınqılsən**: ayaqlarına düş)

sıçraş .- düşdüyün yer sayılmır, uca **sıçraş** sayılmış.

sigaranın dumanı sen, ateşi ben olayım,al beni buralardan,yalnız senle
olayım.

şımarırsan sırtılır

sına .-degirmanda sırayla, gələr çatar sıramız, az sinayıb çox
sına, sonu bir gün **sinamız**. (**sinamız**: sınarlıq)

sinamız sınarlıq.-degirmanda sırayla, gələr çatar sıramız, az sinayıb
çox sına, sonu bir gün

sınaq .-dağa görə qar, gülə görə tikən, gücə görə yük, güvəşə
göre **sınaq** var. (**güvəşə** güvənə)

sınar .-biri **sınar**, biri sönər, biri yapar, biri qınar.

sınarlıq .-degirmanda sırayla, gələr çatar sıramız, az sinayıb çox
sına, sonu bir gün sinamız. (**sinamız**: sınarlıq)

sınaşmasan .- düşüşməsen düşməsen, **sınaşmasan** sınmasan.
(**düşüşməsen** : qarşılaşmasan)

sınayıb .-degirmanda sırayla, gələr çatır sıramız, az **sınayıb** çox
sına, sonu bir gün sinamız. (**sinamız**: sınıq)

sınır.. çek. hədd -çek bilməzə çek bildir. (**çek**: hədd)

sınırı .-sevgi en zor gücdür, çünkü **sınırı** yoxdur

sınmasan .- düşüşməsen düşməsen, sınaşmasan **sınmasan**.
(**düşüşməsen** : qarşılaşmasan)

siqər .-davar üçün anğımazıb tanrını, götün **sikər** malın çapar
ölkənin. (**anğımazıb**: yada salmaz)

sıqır .-**sıqır dili**. sor gülü. somur gülü. somurğan gülü..
govzəban

sıra .-devirdönər, **sıra** düşər bizədə

sira novbet. səf

sıramız .-degirmanda sırayla, gələr çatır **sıramız**, az sınayıb çox
sına, sonu bir gün sinamız. (**sinamız**: sınıq)

sırayla .-degirmanda **sırayla**, gələr çatır sıramız, az sınayıb çox
sına, sonu bir gün sinamız. (**sinamız**: sınıq)

sıraylatı	.-degirman sırayladı
sırtılır	şımarırsan
sıtqayıb	dağayıb.- bulutlar dağayıb (sıtqayıb) , yağmur ağıladı. (sıtqayıb : höggə)
sıy	sayaq. biçəm. çıxıntı. təkək. tərz. şivə. istil. səbk.. əzgi dərəm. dərim. yol. gediş. tutum.. uslub. tempo. -bu sıyda gedməkdə, çatış bəklənmir: bu ayağla gedişdə, müvəffəqiyyət görünür.
somur gülü.	somur gülü. sor gülü. somurğan gülü. sığır dili. govzəban
somur	- somur gülü :sor gülü. somurğan gülü. sığır dili. govzəban
somurqan	.- somurğan gülü : sığır dili. sor gülü. somur gülü... govzəban
sönər	.-biri sınar, biri sönər , biri yapar, biri qınar.
soqulur	.-düşüncələrsə düzənə soxulur , uçan keçmiş yerincə, unutulur.

soquqluq.	soğuqluq. .. sevimsizlik. sevilməzlik. bəğənilməzlik. mənimsənilməzlik. iticilik. itənlik. itəgənlik. qoğanlıq. qoğaqnlıq. qovanlıq. qovaqanlıq. antipatiklik
söqüş.	.-məndə seviş səndə söğüş tükənməz.
sor gülü	sor gülü. somur gülü. somurğan gülü. sığır dili. govzəban
sor gülü	sor gülü. somur gülü. somurğan gülü. sığır dili. govzəban
soraq	.-dalarmışmən bu dəryadə, itərmiş mən bu sevdadə, qanarmışmən su içdikcə, bu sevsarlı (sevgi dolu) çanağındən. uzaqlardan yaxınladan salıq almış, yetənlərdən ərənlərdən sorağ tutmuş, demişlər itmiş ol bir bəllənilməzdə, tapa bilsən tapınqılsən tapınqılsən. (tapınqılsən : ayaqlarına düş)
soraq	salıq. . xəbər.- coşdu bir xoşluq içimdə görkünü görcək gözüm, bu gələn elçi salıq edqəc mənə ol görküdən. (görkü : üz)
sovqa	.- sovğa atın dişinə bakılmaz.
söyler	.- el oğludur söyler keçər, yıxmaq için nələr seçər, her gördüğün dos sanma, qara gündür gelir keçər.

söylətiqimi	aytqanımlı.-aytqanımlı et ansı ururma: söylədiğimi yap yoqsa vururum.
soyuq	.- dağ ösüyü, bağı soyuq. (dağda ösənin bağı soyuq) . (ösüyü : bitənin) . (ösük : bitgi)
soyuq.	.- dağ ösüyü, bağı soyuq . (dağda ösənin bağı soyuq) . (ösüyü : bitənin) . (ösük : bitgi)
söyüsən	.- bu nə işlər ədalar sən görüsən, yetər yetməzə sözdü söyüsən .
söz	- söz dururncağı . tikyə kəlamı.dayancağı. dururncağı
söztü	.- bu nə işlər ədalar sən görüsən, yetər yetməzə sözdü söyüsən .
söztüqləri	qərarları.-bilim adamları yazınları qarşılaşdırır, olduqları yakınlaşdırır, söztükləri anlaşıdırır,davranışları uzaqlaşdırır. (yazınları : qədərləri) . (olduqları : karakterləri) .
sözüm.	.- axır yaşlar gözümdən, neyləyirəm dayanmır, gələcəyə baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə gözüm yox, gələnlərə sözüm çox.

sözün	.- dayandın bir yerə danışdın sözün , yoxsa iç dağarcığın heç nədir özün.
sözünə	.- bilməyən bilənin sözünə , qov yaxanın gözüne
sözüntə	.- düşündüyün sözündə , qonuşduğun işində, işlədiyin alın yazın qazdırır. böyləisə eyku danış, eyku qılın, eyku san. (eyku : iyi. yaxcı) . (san : düşün)
su	.- əkmək su dibində qalmaz, suluq odun yanmaz. (suluq : şəh. nəmli)
su	-iyiliyi su dibində kəmiş, başında dilə. (dibində : ayağında, altında) (kəmişmək :əkişmək. gəmişmək. gömüşmək. quylamaq) .
sular	.- durqun sular dərin axar.
sulr	.- durqun sulr ulduzları yansıtar.
suluq	suluq şəh. nəmli.- əkmək su dibində qalmaz, suluq odun yanmaz.
sürəm	.-bu gün var olan, yarın üçün yox olar, sürəm qıssa olayları çox olar. (sürəm : ara. zaman)
sürəm	ara. zaman

sürür	.-düşünüb düşünməyəndə, qılınıb qılınmasanda, evrən çevrinir, içindəkin devirir, yaşam sürür , onunla yürür.
suvaranın	.- düşman ağacdır. onun böyüməsi, suvaranın ölməsi
suyun	.-əkməyi suyun dibinə at, betində topla .(betində :üzündə)
taban	.- cırıq daban , dili yaman.
talarmışmən	.- dalarmışmən bu dəryadə, itərmiş mən bu sevdadə, qanarmışmən su içdikcə, bu sevsarlı (sevgi dolu) çanağındən. uzaqlardan yaxınladan salıq almış, yetənlərdən ərənlərdən sorağ tutmuş, demişlər itmiş ol bir bəllənilməzdə, tapa bilsən tapınqılsən tapınqılsən. (tapınqılsən : ayaqlarına düş)
talma	.- dalma keçmişə, bax irəli, dan atır, yargın yağır (yargın : ışığı)
talsız	- dalsız yapraq yel küləyin əsiri.
tamsız	damsız . çatısız.- bu dünya misaldır çatısız xana, bənqu qalmadı şaha sultana (bənqu : həmməşəlik. ebedi)
tan	.- dalma keçmişə, bax irəli, dan atır, yargın yağır (yargın : ışığı)

tan	.- dan atmadan işi al
tanırsın	.-iyi günə aldanıb dostum var sanırsın, unutma gerçək dostu kötü gündə tanırsın
tanış	.- düşündüyün sözündə, qonuşduğun işində, işlədiyin alın yazın qazdırır. böyləisə eyku danış , eyku qılın, eyku san. (eyku : iyi. yaxıcı) . (san : düşün)
tanış	.- iyi sanış, iyi danış, iyi qılış.
tanışır	.-bilisən ürəgim nədən alışır, az. yurdunda türk uşağı fas danışır
tanışmaçılıq	informatör
tanıştın	.- dayandın bir yerə danışdın sözün, yoxsa iç dağarcığın heç nədir özün.
tanıtıqca	.- iyi tanıdıqca sən dəğişirsin
tanqalmaq	şöhrət tapmaq
tanqanmaq	danqanmaq.danqarmaq.danqaqmaq. bağlanmaq. ləngər salmaq.

tanqaqmaq **danqaqmaq**.danqarmaq. danqanmaq. bağlanmaq.
ləngər salmaq.

tanqarmaq **danqarmaq**.danqaqmaq. danqanmaq. bağlanmaq.
ləngər salmaq.

tanqarmaq **danqarmaq**.danqaqmaq. danqanmaq. bağlanmaq.
ləngər salmaq.

tanqı danğı. şöhrət .-**danğı** daş yaran

tapa .-dalarmışmən bu dəryadə, itərmiş mən bu sevdadə,
qanarmışmən su içdikcə, bu sevsarlı (sevgi dolu)
çanağındən. uzaqlardan yaxınladan salıq almış,
yetənlərdən ərənlərdən sorağ tutmuş, demişlər itmiş ol bir
bəllənilməzdə, **tapa** bilsən tapınqılsən tapınqılsən.
(**tapınqılsən**: ayaqlarına düş)

tapılmımaz .-bu arşına bez tapılmımaz

tapınqılsən ayaqlarına düş.-dalarmışmən bu dəryadə, itərmiş mən bu
sevdadə, qanarmışmən su içdikcə, bu sevsarlı (sevgi dolu)
çanağındən. uzaqlardan yaxınladan salıq almış,
yetənlərdən ərənlərdən sorağ tutmuş, demişlər itmiş ol bir
bəllənilməzdə, **tapa** bilsən tapınqılsən tapınqılsən.

taq	.- düşünmədən bar əkirsən daş çıxır, bağ güdürsən dağ çıxır.
taq	.- dağ başına qış, ər başına iş gələr (qış : ər)
taq	.- dağ ösüyü, bağrı soyuq. (dağda ösənin bağrı soyuq) . (ösüyü : bitənin) . (ösük : bitgi)
taqa	.- dağa görə qar, gülə görə tikən, gücə görə yük, güvəşə görə sınaq var. (güvəşə güvənə)
taqacaq	taxacaq çalıya.. çivi. mıx..-çamura basdım, çalıya asdım.
taqarcıqın	.- dayandın bir yerə danışdın sözün, yoxsa iç dağarcıqın heç nədir özün.
taqayıb	.- bulutlar dağayıb (sıtqayıb) , yağmur ağıladı. (sıtqayıb : höggə)
taqta	.- dağ ösüyü, bağrı soyuq. (dağda ösənin bağrı soyuq) . (ösüyü : bitənin) . (ösük : bitgi)
taqtan	.- dağdan gelir, taştan gelir, eyerlenmiş aslan gelir.(sel)
tar yol	yolağ. zolağ.. cığır. dəhliz. tunel.
tart	.- dart üzmə, it yıxma

tartılar	tütülər.-dartun ortdan dartılar :. tütün oddan tütülər.
tartılıb	.- dartılıb , oğulub yoğrularlar
tartun	tütün .- dartun ortdan dartılar:. tütün oddan tütülər.
taş	.- düşünmədən bar əkirsən daş çıxır, bağ güdürsən dağ çıxır.
taşla	izlə .
taştan	.- dağdan gelir, taştan gelir, eyerlenmiş aslan gelir.(sel)
tavar	.- davar üçün anğımazıb tanrını, götün sikər malın çapar ölkənin. (anğımazıb : yada salmaz)
tavranınız	.-çamdap (çapdap) ertərək bitirqilə : çabuq davranınız , erkəncə bitiriniz! .
tavranışları	.-bilim adamları yazınları qarşılaşdırır, olduqları yaxınlaşdırır, söztükləri anlaşıdırır, davranışları uzaqlaşdırır. (yazınları : qədərləri) . (olduqları : karakterləri) . (söztükləri : qərarları)
taxı döşlərə gül kimi taxıl, tikən kimi yox.	
tayancağı	dayancağı . dururncağı-söz dururncağı : tikyə kəlamı.

tayanmır	.- axır yaşlar gözümdən, neyləyirəm dayanmır , gələcəyə baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə gözüm yox, gələnlərə sözüm çox.
tayantın	.- dayandın bir yerə danışdın sözün, yoxsa iç dağarcığın heç nədir özün.
taybaytmaq	ciyərdən taybaytmaq. ciqər yoxartmaq . ruhdan düşmək. -al ciqərinən taybaytmaq : al ciqərin yoxatpayt : o, ruhdan düşmür. cəsəətini itirmir.
taybaytmaq	- ciyərdən taybaytmaq: ciqər yoxartmaq . ruhdan düşmək. - al ciqərinən taybaytmaq : al ciqərin yoxatpayt : o, ruhdan düşmür. cəsəətini itirmir.
təhliz.	dəhliz. yolağ. zolağ. dar yol. cığır. tunel.
teməqi	.- çoğun çönüb saldı gümana məni, deməki salardı tora səpilsə dəni. (çoğun: fələk)
teməqi	.-çoğun çönüb saldı gümana məni, deməki salardı tora səpilsə dəni. (çoğun: fələk)
temişlər	.-dalarmışmən bu dəryadə, itərmiş mən bu sevdadə, qanarmışmən su içdikcə, bu sevsarlı (sevgi dolu) çanağındən. uzaqlardan yaxınladan salıq almış,

yetənlərdən ərənlərdən sorağ tutmuş, **demişlər itmiş** ol, bir
bəllənilməzdə, tapa bilsən tapınqılsən tapınqılsən.

(**tapınqılsən**: ayaqlarına düş)

təni .- çoğun çönüb saldı gümana məni, deməki salardı tora
səpilsə dəni. (**çoğun**: fələk)

təni .-çoğun çönüb saldı gümana məni, deməki salardı tora
səpilsə **dəni**. (**çoğun**: fələk)

tənim .- düşünməklə yaşanmır, **tənim** tənin, tinim tinin özləyir.
(**tinin**: nəfəsin)

tənin .- düşünməklə yaşanmır, tənim **tənin**, tinim tinin özləyir.
(**tinin**: nəfəsin)

təniqlə **dəniqlə**. ölçüylə .-olsa malın çox qalı,min **dəniklə**, bir
biçəqıl parçanı. (**qalı**: əgər) .

təniz .-cibiz dolu, tiniz aydın, **təniz** qayın olsun

təpənə başqa başa -hörmət edərsən üz verirsən (şımarırsan
sırtılır)

təpəq. **təpək**.biçəm. çıxıntı. tərz. dərəm. dərim. yol. gediş.
tutum. sıy. sayaq. uslub. tempo. -bu **sıyda** gedməkdə,

çatış bəklənmir: bu ayağla gedişdə, müvəffəqiyyət görünür.

təpip .- olaylalanıp diş bilədi, atı meydan **təpip** ər dilədi.
(qolaylanmaq:cürətlənmək)

teqirman .-degirman sırayladı

təqirman .-böylə gəlmiş böylə gedər, **dəğirman bildiyin edər**

teqirmanta .-**degirmanta** sırayla, gələr çatar sıramız, az sınaııb çox sına, sonu bir gün sınaımız. (**sınamız**: sınarıq)

teqirmen .- **dəğirmen** gürültüsündən qaçan ununu ögütemez.

təqişirsin .- **dəğişirsin** kəndivi, çevrə nədir sənə nə.

təqişirsin .- iyi tanıdıqca sən **dəğişirsin**

tərəm . **dərim**. biçəm. çıxıntı. təpək. tərz. yol. gediş. tutum.
sıy. sayaq. uslub. tempo. -bu **sıyda** gedməkdə, çatış bəklənmir: bu ayağla gedişdə, müvəffəqiyyət görünür.

tərim **dərəm**. **dərim**. biçəm. çıxıntı. şivə. istil. səbk.. əzgi
təpək. tərz. yol. gediş. tutum. sıy. sayaq. uslub. tempo.
-bu **sıyda** gedməkdə, çatış bəklənmir: bu ayağla gedişdə, müvəffəqiyyət görünür.

tərin	.- durqun sular dərin axar.
tərpiş.	tıpiş.. hərəkət..- aramaqla bulunmaz yoxsa içində tıpiş.
tərtə	.- çalış öz kəndivi kəndi özün qanasan, ondan yeğki özgə dərdə yanasın.
tərtər	.bostan tərəsi. xurfə
təryatə	.-dalarmışmən bu dəryadə , itərmiş mən bu sevdadə, qanarmışmən su içdikcə, bu sevsarlı (sevgi dolu) çanağındən. uzaqlardan yaxınladan salıq almış, yetənlərdən ərenlərdən sorağ tutmuş, demişlər itmiş ol bir bəllənilməzdə, tapa bilsən tapınqılsən tapınqılsən. (tapınqılsən : ayaqlarına düş)
tetim	.-mən dedim gül kimi yaşa, gül qədərki yox, düşməz ayrı, tikən güldən
tevirir	.-düşünüb düşünməsəndə, qılınıb qılınmasanda, evrən çevrinir, içindəkin devirir , yaşam sürür, onunla yürür.
tevirtönər	.- devirdönər , sıra düşər bizədə
tevrilince	.- çınar devrilince , odun toplayan çok olar.

teyməz	deyməz. deməz. - düşman nəmə, yalun nəmə geyməz.(yalun : çılpaq.lüt)
tibinə	.-əkməyi suyun dibinə at, betində topla .(betində :üzündə) -əkməyi suyun dibinə at, betində topla .(betində :üzündə)
tibintə	-iyiliyi su dibində kəmiş, başında dilə. (dibində : ayağında, altında) (kəmişmək :əkişmək. gəmişmək. gömüşmək. quylamaq) .
tibintə	dibində . ayağında. altında
tibintə	.- əkmək su dibində qalmaz, suluq odun yanmaz. (suluq : şəh. nəmli)
tilə	-iyiliyi su dibində kəmiş, başında dilə . (dibində : ayağında, altında) (kəmişmək :əkişmək. gəmişmək. gömüşmək. quylamaq) .
tilənçisi	. yolçusu -bu günün borclusu, yarının yolçusu .
tiləq.	.- duru ürək arın dilək .
tiləti.	.- olaylalanıp diş bilədi, atı meydan təpip ər dilədi . (qolaylanmaq :cüretlənmək)
tili	.- cırıq daban, dili yaman.

tili	.- sığır dili . sor gülü. somur gülü. somurğan gülü.. govzəban
timtiyi	- qarqa dimdiyi : rozməri
tinim	.- düşünməklə yaşanmır, tənim tənin, tinim tinin özləyir. (tinin : nəfəsin)
tinin	nəfəsin.- düşünməklə yaşanmır, tənim tənin, tinim tinin özləyir.
tiniz	.-cibiz dolu, tiniz aydın, təniz qayın olsun
tıpiş	. tərpiş. hərəkət.- aramaqla bulunmaz yoxsa içində tıpiş .
tıqən	.-mən dedim gül kimi yaşa, gül qədərki yox, düşməz ayrı, tikən güldən
tiqən	.-dağa görə qar, gülə görə tikən , gücə görə yük, güvəşə görə sınaq var. (güvəşə güvənə)
tiş	.- olaylalanıp diş bilədi, atı meydan təpip ər dilədi. (qolaylanmaq :cürətlənmək)
tişine	.- sovğa atın dişine bakılmaz.
tolamısız	dolamısız . -- özüzü dolamısız ha . lap lağ elədiz ha

tolu	.-cibiz dolu , tiniz aydın, təniz qayın olsun
tönəni	.-əkili alar, əkili verməz, gedəni çox dönəni yox (əkili : becərilili. blikli)
topla	.-əkməyi suyun dibinə at, betində topla .(betində :üzündə)
toplayan	.- çınar devrilince, odun toplayan çox olar.
toqrutmaq	doğrudmaq sibuta yetirmək. isbat etmək.
tora	.- çoğun çönüb saldı gümana məni, deməki salardı tora səpilsə dəni. (çoğun : fələk)
tora	.-çoğun çönüb saldı gümana məni, deməki salardı tora səpilsə dəni. (çoğun : fələk)
tos	.- düşman kötü dos kötü, kimə olum kimə ölüm bilmirəm. qötü .- düşman kötü dos kötü, kimə olum kimə ölüm bilmirəm.
tos	.- el oğludur söyler geçer, yıxmaq için nələr seçər, her gördüğün dos sanma, qara gündür gelir geçer.
tostu	.- çönük dosdu düşman san

tostu	.-iyi günə aldanıb dostum var sanırsın, unutma gerçək dostu kötü gündə tanırsın
tostum	.-iyi günə aldanıb dostum var sanırsın, unutma gerçək dostu kötü gündə tanırsın
töz	.- iyiye çatanmasan, yamana döz , yamanacadan qaçasan.
tülqü	.- tülkü kölgəsində aslan gizlənməz
tuman	.-lüt götdən tuman oğurlar
tunel	yolağ. zolağ. dar yol. cıdır. dəhliz..
tünün	.- dünün getdi günün keçdi yarınınla barış.
tünya	.- bu dünya misaldır çatısız xana, bənqu qalmadı şaha sultana (bənqu : həmməşəlik. ebedi)
tüqənmez	.- məndə güvən səndə quşqu tükənmez -məndə seviş səndə söğüş tükənmez .
tuqum	.-yağmur istəyən ağac əkər, ağac istəyən tuxum əkər (səpər)
tüqün	.-çözümsüz düğün yok
türq	.-bilisən ürəgim nədən alışır, az. yurdunda türk uşağı fas danışır

turqun	.- durqun sular dərin axar.
turqun	.- durqun sulr ulduzları yansitar.
turu	.- duru ürək arın dilək.
tururncaqi	dururncaği . dayancaği. -söz dururncaği : tikyə kəlami.
tüş	.- düş uykuya, uyku düşə qarışdı, açdım gözüüm tam uykular qaçışdı
tüşə	.-düş uykuya, uyku düşə qarışdı, açdım gözüüm tam uykular qaçışdı
tüşəcəyin	.- düşəcəyin bilseydim, altına keçə sərərdim.
tüşən	- düşən girdəç (gəlir) , çixaca (xərcə) gedir.
tüşər	.-devirdönər, sıra düşər bizədə
tüşman	.- düşman ağacdır. onun böyüməsi, suvaranın ölməsi
tüşman	.- düşman kötü dos kötü, kimə olum kimə ölüm bilmirəm.
tüşman	.- düşman nəmə deyməz, yalun nəmə geyməz.(yalun : çılpaq.lüt)
tüşman	.- çönük dosdu düşman san

tüşmək	.- düşmək mandeyil, qalxış olsa ardında.
tüşməsen	düşüşməsen. qarşılaşmasan - qarşılaşmasan düşüşməsen düşməsen, sınaşmasan sınmasan.
tüşməz	.-mən dedim gül kimi yaşa, gül qədərki yox, düşməz ayrı, tikən güldən
tüştü	.- coşdu bir xoşluq içimdə görkünü görcək gözüm, bu gələn elçi salıq (sorağ. xəbər) edqəc mənə ol görküdən. (görkü: üz)
tüştüyün	.- düşdüyün yer sayılmır, uca sıçraş sayılmış.
tüşün	.- düşündüyün sözündə, qonuşduğun işində, işlədiyin alın yazın qazdırır. böyləisə eyku danış , eyku qılın, eyku san. (eyku: iyi. yaxcı) . (san: düşün)
tüşün	.- düşün birin, düşünsə səni, unut gedə unutsa səni.
tüşün	..- düşün. yığın. qılın. bitir.
tüşüncələrsə	.- düşüncələrsə düzənə soxulur, uçan keçmiş yerincə, unutulur.
tüşüncəvi	.- düşüncəvi düzənlə, qalanları düzəlsin!.

tüşündüyün	.- düşündüyün sözündə, qonuşduğun işində, işlədiyin alın yazın qazdırır. böyləisə eyku danış, eyku qılın, eyku san. (eyku : iyi. yaxcı) . (san : düşün)
tüşünən	düşünən . başlı - başlı kişi alın yazın dəğişər.
tüşünənqi	.- düşünənki yaxcı pisi ayırsın, yaşı ötdü, günü keçdi qarrıdı.(düşün işə keç)
tüşünmə	.-çox düşünmə başan gəlcək pişləri, uçraş yapar sanmadığın işləri. (pişləri : oyunları) (uçraş : qarşı)
tüşünməqlə	.- düşünməklə yaşanmır, tənim tənin, tinim tinin özləyir. (tinin : nəfəsin)
tüşünməsəntə	.-düşünüb düşünməsəndə , qılınıb qılınmasanda, evrən çevrinir, içindəkin devirir, yaşam sürür, onunla yürür.
tüşünmətən	.- düşünmədən bar əkirsən daş çıxır, bağ güdürsən dağ çıxır.
tüşünmətim	.- düşünmədim sevəndə, umursuzam küsəndə, qırılırsa üzülləm, iç içimə büzülləm.
tüşünsə	.- düşün birin, düşünsə səni, unut gedə unutsa səni.

tüşünüb	.-düşünüb düşünməyəndə, qılınıb qılınmasanda, evrən çevrinir, içindəkin devirir, yaşam sürür, onunla yürür.
tüşüşməsen	.- düşüşməsen düşməsen , sınaşmasan sınmasan. (düşüşməsen : qarşılaşmasan)
tut	.-çağında tut öğüdü.
tut	.- duvarın uca tut , qonşuvu oğru yok
tutmuş	.-dalarmışmən bu dəryadə, itərmiş mən bu sevdadə, qanarmışmən su içdikcə, bu sevsarlı (sevgi dolu) çanağındən. uzaqlardan yaxınladan salıq almış, yetənlərdən ərənlərdən sorağ tutmuş , demişlər itmiş ol bir bəllənilməzdə, tapa bilsən tapınqılsən tapınqılsən. (tapınqılsən : ayaqlarına düş)
tütülər.	dartılar.-dartun ortdan dartılar:. tütün oddan tütülər.
tutum	biçəm. çıxıntı. təpək. tərz. dərəm. dərim. şivə. istil. səbk.. əzgi yol. gediş.. sıy. sayaq. uslub. tempo. -bu sıyda gedməkdə, çatış bəklənmir: bu ayağla gedişdə, müvəffəqiyyət görünür.

tutum	biçəm. çıxıntı. təkək. tərz. dərəm. dərım. yol. gedış.. sıy. sayaq. uslub. tempo. -bu sıyda gedməkdə, çatış bəklənmir: bu ayağla gedışdə, müvəffəqiyyət görünmür.
tütün	dartun .- dartun ortdan dartılar:. tütün oddan tütülər.
tuvarın	.- duvarın uca tut, qonşuvu oğru yok
tuyan	.- duyan könül yaş saymaz.
tuymaz	.- duymaz qulaq baş ağrıdar
tuyqulara	duyqulara . ehsaslara-mən duyqulara oyulardan çox duyarlıyam.
tüzəlsin	.-düşüncəvi düzənlə, qalanları düzəlsin! .
tüzənə	.-düşüncələrsə düzənə soxulur, uçan keçmiş yerincə, unutulur.
tüzənlə	.-düşüncəvi düzənlə , qalanları düzəlsin!.
uca	.- düşdüyün yer sayılmır, uca sıçraş sayılmış.
uca	.- duvarın uca tut, qonşuvu oğru yok
uçan	.-düşüncələrsə düzənə soxulur, uçan keçmiş yerincə, unutulur.

uçraş yapar	qarşılaşır. .-çox düşünmə başan gələcək pişləri, uçraş yapar sanmadığın işləri. (pişləri : oyunları)
ulaqçısıdır	ulağçısıdır. bildərisidir. xəbərçisidir.-çürümə, yıqılmanın bildəridir
ultuzları	.- durqun sulr ulduzları yansitar.
umursuzam	.- düşünmədim sevəndə, umursuzam küsəndə, qırılırsa üzülləm, iç içimə büzülləm.
umut	..-məndə üzüş səndə umut gögənməz.
ün	- ün qazanmaq : adaq almaq
ununu	.- değırmən gürültüsündən qaçan ununu öğütemez.
unut	.- düşün birin, düşünsə səni, unut gedə unutsa səni.
unutar	.-artıq sevilənlər unutar sevənlərin
unutar	.-nə bileydim unutar sevilən sevənin
unutarmış	.-bilməzdim unutarmış sevən sevəni -bilməzdim unutarmış sevilən sevənin
unutma	.-iyi günə aldanıb dostum var sanırsın, unutma gerçək dostu kötü gündə tanırsın

unutsa	.- düşün birin, düşünsə səni, unut gedə unutsa səni.
unutsun	.-gəlməzdi yuxuma bir an, unutsun belə sevilən sevənin
unutulur.	.-düşüncəlersə düzənə soxulur, uçan keçmiş yerincə, unutulur.
ürəq	.- duru ürək arın dilək.
ürəqim	.-bilisən ürəgim nədən alışıır, az. yurdunda türk uşağı fas danışıır
ururma	.-aytqanıımı et ansı ururma : söylədiğimi yap yoqsa vururum.
uşağı	.-bilisən ürəgim nədən alışıır, az. yurdunda türk uşağı fas danışıır
uyqu	.-düş uykuya, uyku düşə qarışdı, açdım gözüm tam uykular qaçıışdı
uyqular	.-düş uykuya, uyku düşə qarışdı, açdım gözüm tam uykular qaçıışdı
uyquya	.-düş uykuya , uyku düşə qarışdı, açdım gözüm tam uykular qaçıışdı

üz	görkü. - coşdu bir xoşluq içimdə görkünü görcək gözüm, bu gələn elçi salıq (sorağ. xəbər) edqəc mənə ol görküdən.
uzansa	.- çox uzansa, quyuğu qırılar!
uzansın	.- malız bolansun, canız uzansın , yaman günün nisgili, kötü qaya yağulsun. (alqış) . (qay : nakəs)
uzaqlartan	.-dalarmışmən bu dəryadə, itərmiş mən bu sevdadə, qanarmışmən su içdikcə, bu sevsarlı (sevgi dolu) çanağındən. uzaqlardan yaxınladan salıq almış, yetənlərdən ərənlərdən sorağ tutmuş, demişlər itmiş ol bir bəllənilməzdə, tapa bilsən tapınqılsən tapınqılsən. (tapınqılsən : ayaqlarına düş)
üzmə	.- dart üzmə , it yıxma
üzülləm	.- düşünmədim sevəndə, umursuzam küsəndə, qırılırsa üzülləm , iç içimə büzülləm.
üzüntə	.-əkməyi suyun dibinə at, betində topla .(betində :üzündə) -əkməyi suyun dibinə at, betində topla .(betində :üzündə)
üzüntə	betində .-əkməyi suyun dibinə at, betində topla . -əkməyi suyun dibinə at, betində topla .(betində :üzündə)
üzüş	..- məndə üzüş səndə umut gögənməz.

vaz qetəsən	.- birin ötürəsən, birin boş verəsən, birin vaz gedəsən , birin keçindirəsən, birilə keçinəsən.
verəsən	.- birin ötürəsən, birin boş verəsən , birin vaz gedəsən, birin keçindirəsən, birilə keçinəsən.
vermiş	.- canın vermiş malın yox.
xana	.- bu dünya misaldır çatısız xana , bənqu qalmadı şaha sultana (bənqu : həmməşəlik. ebedi)
xoşluq	.- coşdu bir xoşluq içimdə görkünü görcək gözüm, bu gələn elçi salıq (sorağ. xəbər) edqəc mənə ol görküdən. (görkü : üz)
xurfə	turpuq
yalun	yalun. çılpaq.lüt.- düşman nəmə deyməz, yalun nəmə geyməz.(yalun : çılpaq.lüt)
yaman	.- malız bolansun, canız uzansın, yaman günün nisgili, kötü qaya yağulsun. (alqış) . (qay : nakəs)
yaman	.- cırıq daban, dili yaman .
yamana	.- iyyə çatanmasan, yamana döz, yamanacadan qaçasan.

yamanacatan .- iyye çatanmasan, yamana döz, **yamanacadan** qaçasan.

yanasın. .- çalış öz kəndivi kəndi özün qanasan, ondan yeğki özgə
dərdə **yanasın.**

yanılır. .- çok bilən çox **yanılır.**

yanınca .-odun **yanınca** kül, adam **yanınca** qul olur

yanmaz. .- əkmək su dibində qalmaz, suluq odun yanmaz. (**suluq** :
şeh. nəmli)

yansitar. mütəsəvvir edər.- durqun sulr ulduzları yansitar.

yapar .-biri sınar, biri söner, biri **yapar**, biri qınar.

yapraq - dalsız **yapraq** yel küləyin əsiri.

yaqanın .- bilməyən bilənin sözünə, qov **yaxanın** gözüne

yaqcı .- düşünənki **yaxcı** pisi ayırsın, yaşı ötdü, günü keçdi
qarrıdı.(düşün işə keç)

yaqcı eyku. iyi..- düşündüyün sözündə, qonuşduğun işində,
işlədiyin alın yazın qazdırır. böyləisə eyku danış, eyku qılın,
eyku san.. (**san**: düşün)

yaqınlaşdırır	.-bilim adamları yazınları qarşılaşdırır, olduqları yakınlaşdırır, söztükləri anlaşıdırır,davranışları uzaqlaşdırır. (yazınları: qədərləri) . (olduqları: karakterləri) . (söztükləri: qərarları)
yaqınlatan	.-dalarmışmən bu dəryadə, itərmiş mən bu sevdadə, qanarmışmən su içdikcə, bu sevsarlı (sevgi dolu) çanağındən. uzaqlardan yaxınladan salıq almış, yetenlərdən ərenlərdən sorağ tutmuş, demişlər itmiş ol bir bəllənilməzdə, tapa bilsən tapınqılsən tapınqılsən. (tapınqılsən: ayaqlarına düş)
yaqır	yağır. ışıq - dalma keçmişə, bax irəli, dan atır, yargın yağır (yargın: ışıq)
yaqlıca	yağlıca . səlmətərə
yaqmur	.- bulutlar dağayıb (sıtqayıb) , yağmur ağıladı. (sıtqayıb: höggə)
yaqmur	.- yağmur istəyən ağac əkər, ağac istəyən tuxum əkər (səpər)
yaqulsun	.- malız bolansun, canız uzansın, yaman günün nisgili, kötü qaya yağulsun. (alqış) . (qay: nakəs)
yarın	.-bu gün var olan, yarın üçün yox olar, sürəm qıssa olayları çox olar. (sürəm: ara. zaman)

yarının	.-bu günün borclusu, yarının yolçusu .(yolçusu : dilənçisi)
yarınınla	.-dünün getdi günün keçdi yarınınla barış.
yarpız	punə
yarqın	yarğın . ışıq.- dalma keçmişə, bax irəli, dan atır, yarğın yağır
yarqın	.- dalma keçmişə, bax irəli, dan atır, yarğın yağır
yas	çilən .. matəm. təziyə. sök (> suq) . .- duyan könül yaş saymaz.
yaşa	.-mən dedim gül kimi yaşa , gül qədərki yox, düşməz ayrı, tikən güldən
yaşam	.- yaşam bir yerdə başlar, hər yerdə bitər
yaşam	.-düşünüb düşünməsəndə, qılınıb qılınmasanda, evrən çevrinir, içindəkin devirir, yaşam sürür, onunla yürür.
yaşanmır	.- düşünməklə yaşanmır , tənim tənini, tinim tinini özləyir. (tinin : nəfəsin)
yaşayan	.- çox görənlər, çox yaşayan görər

yaşı	.- düşünənki yaxcı pisi ayırsın, yaşı ötdü, günü keçdi qarrıdı.(düşün işə keç)
yaşlar	.- axır yaşlar gözümdən, neyləyirəm dayanmır, gələcəyə baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə gözüm yox, gələnlərə sözüm çox.
yata salmaz tanrını. anğımazıb.	-davar üçün anğımazıb tanrını, götün sikər malın çapar ölkənin. (anğımazıb : yada salmaz)
yazınları	qəderləri.-bilim adamları yazınları qarşılaşdırır, olduqları yakınlaşdırır, söztükləri anlaşıdırır,davranışları uzaqlaşdırır. (yazınları : qəderləri) . (söztükləri : qərarları)
yel	- dalsız yapraq yel küləyin əsiri.
yeqqi	.- çalış öz kəndivi kəndi özün qanasan, ondan yeğki özgə dərdə yanasın.
yerincə	.-düşüncəlersə düzənə soxulur, uçan keçmiş yerincə , unutulur.
yerinə	.- iyilik ed yerinə ver, görən bilməz alan bilər.
yerir.	.- at adamına gərə yerir .
yertə	.-yaşam bir yerdə başlar, hər yerdə bitər

yetənlərtən	.-dalarmışmən bu dəryadə, itərmiş mən bu sevdadə, qanarmışmən su içdikcə, bu sevsarlı (sevgi dolu) çanağındən. uzaqlardan yaxınladan salıq almış, yetənlərdən ərənlərdən sorağ tutmuş, demişlər itmiş ol bir bəllənilməzdə, tapa bilsən tapınqılsən tapınqılsən. (tapınqılsən: ayaqlarına düş)
yetər	.- bu nə işlər ədalar sən görüsən, yetər yetməzə sözdü söyüsən.
yetinliq	yetinlik. edinlik.çıxar ölçüsü zərfiyyət.
yetməz.	.- əl ərməz, güc yetməz.
yetməzə	.- bu nə işlər ədalar sən görüsən, yetər yetməzə sözdü söyüsən.
yıqılmanın	.-çürümə, yıkılmanın bildəridir (bildəridir: ulağçısıdır. xəbərçisidir) .
yıqın	..- düşün. yığın. qılın. bitir.
yıqma	.- dart üzmə, it yıxma
yıqmaq	.- el oğludur söyler geçer, yıxmaq için nələr seçər, her gördüğün dos sanma, qara gündür gelir geçer.

yiriq	irəli. - iyilikdə geri, kötülükdə yirik .
yişinin	.- çox yişinin poxu yoğun
yol	bişəm. çıxıntı. tək. tərz. şivə. istil. səbk.. əzgi dərəm. dərım.. gediş. tutum. sıy. sayaq. uslub. tempo. -bu şıyda gedməkdə, çatış bəklənmir: bu ayağla gedişdə, müvəffəqiyyət görünür. yolağ. zolağ. dar yol. cığır. dəhliz. tunel.
yolaq	yolağ. zolağ. dar yol. cığır. dəhliz. tunel.
yolçusu	.-bu günün borclusu, yarının yolçusu .(yolçusu : dilənçisi)
yolqun	yolğun. gəzkolu
yolu	.- axır yaşlar gözümdən, neyləyirəm dayanmır, gələcəyə baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə gözüm yox, gələnlərə sözüm çox.
yoqartmaq	- ciqər yoxartmaq : ciyərdən taybaytmaq. . ruhdan düşmək. -al ciqərinən taybaytmaq : al ciqərin yoxatpayt : o, ruhdan düşmür. cəsaretini itirmir.
yoqrularlar	.-dartılıb, oğulub yoğrularlar

yoqsa	.- dayandın bir yerə danışdın sözlün, yoqsa iç dağarcığın heç nədir özün.
yoqsa	.-aytqanımlı et ansı ururma: söylədiğimi yap yoqsa vururum.
yoqsa	ansı.-aytqanımlı et ansı ururma: söylədiğimi yap yoqsa vururum.
yoqula	.- iyi gərək qoruna, kötü gərək qoğula, iyi gərək övünərək yoğula , kötü gərək burnu yerə oğula.
yoqun	.- çox yiyənin poxu yoğun
yovşan	dermene
yumtuqlarımız	.- bu gün göz yumduqlarımız, yarın bize göz açdırmayacaq olanlardır.
yüq	.-dağa görə qar, gülə görə tikən, gücə görə yük , güvəşə görə sınaq var. (güvəşə güvənə)
yükənməz.	yükənməz. barlanmaz. bara gəlməz. .-məndə öcüş səndə seviş yükənməz. (öcüş : kin. nifrət)
yuquma	.-gəlməzdi yuxuma bir an, unutsun belə sevilən sevənin
yürəqinq	.-qöz yürəging güzgüsü

yurtunta .-bilisən ürəgim nədən alışır, az. **yurdunda** türk uşağı fas
danışır

yürür. .-düşünüb düşünməsəndə, qılınıb qılınmasanda, evrən
çevrinir, içindəkin devirir, yaşam sürür, onunla **yürür.**

yüzün .-ereb erebə **yüzün** qara demiş.

yüzüntən .- astrı yüzündən bahalı.

zolaq **zolağ.** yolağ. dar yol. cığır. dəhliz. tunel.

zor .-sevgi **en zor** gücdür, çünkü sınırı yoxdur

oqurlar .-lüt götdən tuman **oğurlar**

6dəmir dəmirlə dövüler, biri soğuşq biri sığaq

ac .- **ac doya bilir**, arıq səmirə bilir.
.-**ac** aman bilməz
.-**ac at** yol almaz, **ac it** av almaz
.-**ac çox yiyər**, acıqlı çox diyər.
.-**ac olub barın ac görmə**, tox olub barın tox görmə. (**barın**:
hamını. tüm kesleri)
.-dəvə yükü aş olsa, **ac gözüne az gələr**
.-**doymamış ac** bakmaq ilə tox üzə.
.-əğridə tox **doğruda ac görmədim**

-dəgirmən gəzəgin versən, gün **ac qalarsın**. su gəzəgin
versən , il **ac qalarsan**

.- **ac yatan** dinc yatar

.-**ac ayı oynamaz**, doysa öksüz ağlamaz.

.-**ac ivəcik**, tox yavaş olur.

.-ac ivək, tox təvək. (**təvək**: yavaş)

.-**ac ivək**, tox dölək. (**ivək**: tələsik. hövüllü). (**dölək**: dinc.
rahat)

.-**ac ölməz gözü qaralır**, borclu ölməz bənzi sararır. (**bənzi**:
üzü. suratı)

.-**aç qutuyu**, tök kötüyü

.-alver bilən **ac qalmaz**, yolu bilən gec qalmaz

.-**bir ac olsa yoldaşın**, yeməm deyib sömürür.

.-**nərdə ac, ordan qaç**, nərdə aş yürü yanaş

acı

- **acı sav yürek dağlar**, süyci sav gövün çağlar. (**süyci**:
dadlı) (**sav**: xəbər) (**gövün**: könül) (**çağlar**: coşduyar)

.- **acı dil başdan çıxarat**, ballı dil baş aylanat. (**aylanat**:
döndürər)

.-acığanın **acı dili**.

.-dadlı dadlı söylər, **acı acı soxar**.

.-dadlı söz baldan ötə, **acı söz** ağudan ötə

.-**dosd acı söylər**, ballusun dinlə yağundan. (**yağundan**:
düşməninədən)

.-**acı dil soxar**, dadlı dil yaxar. (**soxar**: sancar). (**yaxar**:

mərhəm)

.-**acını acı**, sevgini sevgi basar.

acıqan

.-acıyan bilməz nə yeyir, **acığan bilməz nə deyir**

.-**acığan uyumuş**, acıyan uyumamış

acıqanın

.-**acığanın** acı dili.

acıqanta

.- yorulanda karvan arır, **acığanda çobanla yatır.**

acıqlı

.-ac çox yiyər, **acıqlı çox diyər.**

acıqmatan

.-**acıqmadan yemə**, sormadan demə, istəmədən vermə.

acımaz.

.-dilənən doymaz, **dilənməyən acımaz.**

acın

yasın. rəhm ed.

.-**acın dosdu olmaz**, toxun dossuz olmaz. (**toxun**: toxlar)

acını

.-**acını acı**, sevgini sevgi basar.

acınmatan.

acınmadan. yasınmadan. rəhm etmədən.

acısı

.-**dil acısı** ürək başın yarçalar. (**yarçalar**: yarar. parçalar)

acıyan

.-acığan uyumuş, **acıyan uyumamış**

acıyan

.-**acıyan bilməz nə yeyir**, acığan bilməz nə deyir

acqöz	.-acgöz kəsə , parasız ağı baldan dadlı gələr.
acılıq	-acılıq yoğun bilməyən, toxluq nədi nə bilsin(yoğun : zorun)
acılıqla	.-ümidlə keçinən acılıqla ölür.
acun	dünya. -ötər ötün, alar acun ,kəndi öcün, bəylik xanlıq çertilər. (ötün: zaman). (acun: dünya). (çertinmək: əldən qaçılmaq).
açar	.-elti eltidən qaçar, baldızlar bayraq açar. (elti: qayınxatın). (baldızlar: görüməcələr) .-borcdan qorxan, qapusun küçük açar.
açıq	bəl > bər. -bəl bəl baxmaq: bər bər baxmaq: domba, didik gözlə baxmaq .-əlin açıq könlün açıq saçağın saçağın. süfrən açıq .-acığ gəlir üz qızarır, acığ gedir üz qaralır .-əlin açıq könlün açıq saçağın saçağın. süfrən açıq .-göylü açıq yolu açıq
açıqlıq	açıqlıq. müfərrəh. varlı. -açıqlıq ər çabuc qarımaz.
açılan	.-açılan solmuş , danışan susmuş, alışan sönmüş, yaşayan ölmüş.
açılma	.-çox açılma üşürsün

açmaz	naəlac. əlacsız. çarasız. çarəsiz. naçar.
açsa	.- üzüş bilməz suya girsə batası, sözün bilməz ağız açsa batası.
açtı	.- açdı qutuyu , söydü kötüyü. .- dəli qatdı, bilən açdı . (dəli işi qarışdırar, ağıllı düğünü açar)
axar	-sıra bize yetincə axar sular qurudu
axıntıya	.- axıntıya kürek çəkmək. (odu itimək)
axmaq	.- axmaq odur dünyz üçün qəm yiyə , kim nə bilir kim qazana kim yiyə. .-özünü öğən axmaq, başını tutar toxmaq
axmaqlamaq	savaqlamaq savaxlamaq. savaklamaq. səfehləmək
axsaqı	.-axsağı dayaq saxlar
axsaqın	.- qırx qulanın içində bir axsağın bildirməz (qulan: yabanı eşek)
axsaqını	.-süri axsağını gizlər
aq	.- ki ağ akçə olur qarə gün için.
aqabaşı.	ağabaşı. ağası. ağalar ağası. başağa

aqaca	.-əğri ağaca yayım , hər gələnə dayım demə.
aqacı	.-özgürlük ağacı inanışsız , yardışsız kök atmaq.
aqacın	.-ağacın yemişin yeyib, (ağacın) qabuğun soyma.
aqalar	-ağalar ağası: ağası. ağabaşı. başağa
aqanta	.-su axanda palçıq olar, qan axanda vətən
aqappaq	-ağappağ pişik: dərman pişiyi :dəğirman pişiyi.
aqası	ağası. ağalar ağası. ağabaşı. başağa -aqalar ağası: ağası. ağabaşı. başağa
aqca	.-topraq üzü soyuq, aqca üzü sıcaq olur.
aqcası	.-aqcası ucuz olanın kəndisi ağır olar.
aqçə	.-ki ağ akçə olur qarə gün için.
aqı	.-acgöz kəsə, parasız ağı baldan dadlı gələr.
aqılta	.-ağılda oğlaq doğsa , arıqda otu önər. (arıqda: arxda. dərədə). (önər: bitər)
aqır	.-süyci söz könlün tapar, ağır söz qulaq qapar .-axır yaşlar gözümdən , neyləyirəm dayanmır, gələcəyə baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə gözüm yox, gələnlərə sözüm çox.

.-aqqası ucuz olanın **kəndisi ağır olar**

-**ağız gülə qapdın**, örtə külün səpdin. (aldatıb üzə gülərək qapdın, yanıq külü üzə sərpdin).

.- **ağız ağıza** dəng olmaz

.- üzüş bilməz suya girsə batası, sözün **bilməz ağız açsa batası**.

.-eyitim üçün üç arac-**ağız qulaq dil**

aqıza .- **ağız ağıza** dəng olmaz

.-**bir ağıza** neçə dil sığar.

aqızlı - ağızlı olan ölkəm dilin utmuş elim

aqıztaqən .- **adamin sözü ağızda kən özünkü**, ağızdan çıxdı özgənin

aqıztan .- **adamin sözü ağızda kən özünkü**, **ağızdan çıxdı özgənin**
hər ağızdan bir səs çıxınca, ortalıqda düzən qalmaz
-**bir ağızdan çıxan** min dilə yayılır.
-uzun dil, ilan kimidir, **ağızdan çıxsə** boyuna sarılar.

aqla .-keçdi bülbul keçdi gül, **istər ağla** istər gül

aqlamaz .-ac ayı oynamaz, **doysə öksüz ağlamaz**.

aqlar .-nə ölü görsə **ağlar**, nə düğün görsə oynar.

aqlasa .-öz **ağlasa**, göz yaşar. (öz: iç. zat)

aqlatarmış .-girişdə güldürən yalan, **çığışda ağladarmış**.

aqlatır .-bir gözümü ağladır, bir gözümü güldürür, borcun iyisi vermək, dərdin iyisi ölmək.

aqlatur .-dosd ağladur, yağü güldürür.

aqlı **araq içkən toyda əsrük, aqlı yox gündə əsrük məs.** (arağ içən yalnız düğündə kefli olur, abdal isə, hər gün keflidir. kefli nihayət ayılır, aptal isə heç bir çağ).

aqlıyası .-cocuğum yok aqlıyası, şorbam yok daşıyası.

aqmaq **axmaq.-axmaq odur dünyz üçün qəm yiyə,** kim nə bilir kim qazana kim yiyə.

aqmaq -özünü öğən axmaq, başına dəgər toxmaq

aqmaqlamaq axmaqlamaq savaqlamaq savaxlamaq. savaklamaq.

aqmaqlar .-ölkələrin dalı qalmağı.-ya **axmaqlar** gücdədilər, yada gücdəkilər axmaqdılar

aqmaqtlar .-ölkələrin dalı qalmağı.-ya axmaqlar gücdədilər, yada gücdəkilər **axmaqdılar**

aqmasata .-axmasada damar.

aqrılarta .-ağrılarda göz (diş,bel) ağrısı, hər kişiye öz ağrısı.

aqrısı	.-ağrılarda göz (diş,bel) ağrısı , hər kişiye öz ağrısı .
aqrıva	.-yerivə görə yuvan olsun, ağrıva görə davan
aqsaq	.-axsaq eşək hündür dağ.
aqşamların	.- aqşamların irtəsi var , kimsizlərin kimi var!. (irtəsi : yarını. sabahı)
aqu	.- ilan ağı dişində, ərin ağı dilində
aqutan	.-dadlı söz baldan ötə, acı söz ağudan ötə
aquzun	.-yer var qulağın qapat, yer var gözüvü qapat, yerdə var ağuzun qapat .
aqzın	.-yetim oğlaq saxlasan, ağzın burnun yağ edər , yetim oğlan saxlasan, qarabaşan qay eder. (oğlaq : heyvan balası). (oğlan : uşaq). (qarabaşan : bəxsiz başıva). (qay : bəla. ağrı)
aqzıntan	.- ağzından çıxanı qulağın eşidsin
al	.- avçı neçik al bilsə , ayıq ancaq yol bilər. .-deli birle çıx yola, minbir qada al qola . (birle : birirle) .(qola :ələ) - al ilə : alın. kələklə. hilə ilə.-alın arslan tutmuş, gücün sıçan tutmamış.

ala	.-ala dana ölünce qoy yaz batsın
alacaqla	.-alacaqla verəcək ödənməz.
alacaqlı	alımçı.-alımçı arslan, verimçi sıçan. (verimçi : verəcəqli. borclu)
alacaqlı	borc ödənən. (# borclu :borcu olan).
alalı	.-yaşım keçdi doslar düşdü aralı, çevrəm oldu düşmən alalı
alana	.-sayğı sayana, eğit alana (görədir). (eğit : tərbiyə) .-sayğı sayana eğit alana görədir. (eğit : əkid . tərbiyə)
alanmır	.-axır yaşlar gözümdən, neyləyirəm dayanmır, gələcəyə baxıram, heç bir yolu alanmır , keçmişlərdə gözüm yox, gələnlərə sözüm çox.
alar	. -ötər ötün, alar acun, kəndi öcün, bəylik xanlıq çətilür. (ötün: zaman). (acun: dünya). (öcün: intiqamın). (çərtinmək: əldən qaçılmaq). -üz dad alar içindən, iç bəzənməz üziylə.
alası	.-alverçinin ömrü tükənmiş, alası verəsi tükənməz.
alçacıq	.-alçacıq yalda doruq olmaz. (doruq : zirvə)
alçaq	yasqa. -yasqa yerdən qar yağar. .-alçaq eşəyə kim olsa minər.

.-alçaq yerin tēpēciyi dağ gələr.

.-alçaq uçan uca qonar, uca uçan alçaq qonar.

alçaltılan yerilən. qınanan.. qəbih sayılan

alçatmaq yaprıtməq .saymamaq.. önəmsəmək. dəğərləməmək

alımçı . alacaqlı.-alımçı arslan, verimçi sıçan. (**verimçi**:
verəcəqli. borclu)

alımçılıq **.-alımçılıq arslanlığı**, verimçilik sıçğanlığı öğrədən.

alın . al ilə. kələklə. hilə ilə.-alın arslan tutmuş, gücün sıçan
tutmamış.

alınır **.-qala içindən alınır**

alışan **.-sağnaqlı yağmur tez keçər, tez alışan tez söner.**

alışan **.-açılan solmuş, danışan susmuş, alışan sönmüş,**
yaşayan ölmüş.

alışmış **.-qudurmuş yaman, alışmış** beş ondan yaman

alqav. **alğav.** çalğav. bəzəklik geyimə, nərsiyə tikilən bəzəklik tikə:
-çalğavlı börk. -bu yorqanın çalqavlarının boyası ardalıynan
(zəminəsi ilə) tutmur.

allı alvan	bəzəkli. -güz çağını allı gedər bağları, qarqa oxur, yel töküdər dalları. (allı gedər bağları: bağlar al alvan bəzənər). (yel töküdər dalları: dalları, budaqları lütlədər).
alma	.-gecə gözü mal alma, subay gözü qız alma. (subay : bekar)
almanı	.- almanı soyda ye , armıdı sayda ye. (almanın soyulusun ye, armıd isə artıq yeyilməli olduğuna görə əl saxla. işi yör yetəsiylə görməli).
almatım	.- almadım verəməm , görmədim biləməm
almaz	.-ac at yol almaz , ac it av almaz
alp	. iğid. batur. bağadur. pəhləvan.-alp çərikdə, bilgə dirikdə. (çərikdə : orduda).(dirikdə: olmuşda. yaşamda. durmuşda) -alp əri yapritma , yörük atı yağritma. (gənc əri yapritma : gənc əri gözdən qoyma, gözdən salma) (yapritmaq : saymamaq. alçatmaq. önəmsəmək. dəğərləməmək.). (yağritma : malqaranın yağrın (bel kürek bölümün) yaralama.
alplar	yiğitlər.- alplar birle uruşma , beğlər birle turuşma. (yiğitlər vuruşma, beğlərle sürtüşmə, iddialaşma).(divan)
altatıb	- aldatıb üzə gülərək qapdın, yanığ külü üzə sərpdin. (ağız gülə qapdın, örtə külün səpdin).

altatmaz	.-it qapmaz at təpməz, ilan çalmaz ər aldatmaz demə .
altdad	Altdad Atdad- (< Ard. alt) Meze
altın	aldın > əvvəl. ilkin.- aldın giriş , andan biliş. .-söz gümüşsə, sus altın.
altısında	.- altısında bilən ana dilin, altmışında unutmaz
altmışında	.- altısında bilən ana dilin, altmışında unutmaz
alttat	altdad atdad ardad.atdad.meze.
altun	.- altun çanaq palçıq çanaq qan qusana bir gələr. .- altun əli piçaq kəsməz.
altuntan	.- basqıdaki altundan , asqıdaki salxım yeğ. (basqıdaki : quylanmış)
altuntur.	.-söyləmək gümüşsə, söyləməmək altundur.
alver	.- alver bilən ac qalmaz, yolu bilen gec qalmaz
alverçinin	.- alverçinin ömrü tükənmiş , alası verəsi tükənmez.
alvertə.	.-sərbəsligin cirqəsi, sözdə, özdə, alverdə. (sərbəsligin : özgürlüğün)
aman	.-ac aman bilməz

an . . tez. ləhzə..

-qutluğa yol **hər an düzətilişdədir.**

ana .-ana ilə qız, halva ilə qoz.

.- altısında bilən ana dilin, altmışında unutmaz

.-ana dili bir olur

anası .-anası təvlük yufqa yapar, oğlu tetik qoşa qapar. (təvlük: yavaş).(tetik: iti)

anbar .-boş anbar dibsiz kilə, ölç ha ölç

anbartaqi .-sandıqdaki arxamda, **anbardaki dalında.**(deyim)

ancaq .-avçı neçik al bilsə, **ayığ ancaq yol bilər.**

anı .-anıyı yokmuş say. **anı oduna** qızıışma, **anı qarına** üşümə.

anın .-iyilik edsən birinə, **sakın anın gözünə**

anıyı .-anıyı yokmuş say. anı oduna qızıışma, anı qarına üşümə.

anqır anqır. vanqır vanqır banqır banqır. çığıra çığıra

anlamaztan - -yorğalıdan yoldaş, **anlamazdan sırdaş olmaz**

(**yorğalıdan** : atlıdan)

.-anlar **anlamazdan qorxar.**

anlar .-anlar anlamazdan qorxar.

anlaşmaq bir baxış, olsunda sevirəm deməkdir. (**olsunda**: bazende),

anlaşmaq bir gülüş, olsunda bir keçin deməkdir. (**keçin**: özür).

anlayış	izan.. qanacaq. fəhm. dərk.
ant	-yol hər kəslə gedilməz, çay hər kəslə içilməz, söz hər kəslə deyilməz,
anta	- bir anda: . tezdə. anən. fəvri.
antan	andan. -aldın giriş, biliş. .-ilkin yemək, andan demək
apar	-birlik qazan, bəylik apar! .
ara	.-ara düzər eyku söz, ara pozar yaman söz. .-qonşun olsa gül kimi, ara duvar yıxılmaz.
arac	ulağ. alət. -əl ulağım. .-eyitim üçün üç arac -ağız qulaq dil
araçı	kiler. vasitə. miyançı. .-at təpər qatır təpər, arada araçı ölər.
araçılıqmaq.	araçılığmaq. kilerləmək. vasitə, miyançı olmaq
araq	araq içkən toyda əsrük, ağılı yox gündə əsrük məs. (arağ içən yalnız düğündə kefli olur, abdal isə, hər gün keflidir. kefli nihayət ayılır, aptal isə heç bir çağ).
aralı	.-yaşım keçdi doslar düşdü aralı , çevrəm oldu düşmənlər

aralıq	-aralıq uşağı: eloğlu.-eloğlu yumurtaya qıp taxar.
arar	.-dərd çəkən dərman arar
arata	.-at tərər qatır tərər, arada araçı ölər.
arayantan	.-çox arayandan , çox soran yeğdir.
artat.	artdad. altdad. atdad. atdad.meze.
arxana	arxana. parana. gücən.- arxana görə sözün olsun.
arı	.-balsız kovanda arı durmaz. (kovanda: pətəkdə)
arıq	.- ac doya bilir, arıq səmirə bilir.
arıqanta	.- atı arıqanda gör , igidi qarığanda gör. (atı arıqlandığında gör, yığıti qocalıqda gör.at arıqlıqda, kişi qıtlıqda bəllənir.
arıqır..	itirir -nə arığır, nə yoğunur: nə itirir nə qazanır. -tuğar edməz, nə arığır, nə yoğunur. (tuğar: risq)
arıqlıqta	.- bəllənir. at arıqlıqda, kişi qıtlıqda bəllənir. atı arıqanda gör, igidi qarığanda gör. (atı arıqlandığında gör, yığıti qocalıqda gör.
arıqta	arıqda. arxda. dərədə.-ağılda oğlaq doğsa, arıqda otu önər. (önər: bitər)
arır	.- yorulanda karvan arır , acığanda çobanla yatır.
arqamta	.- sandıqdaki arxamda , anbardaki dalında.(deyim)
arqasıntan	.-əldəki pul tez gedər, arxasından gəlməyincə.

arqata	.-arxada düşmən olan , üzə çıxcaq dosd olar.
arqatan	.-önüvə çıxanı qapma, arxadan gələni təpmə.
arqataşı.	.-at minək daşı, artıq arxadaşı.
arqaya	.-ertəyə qalan arxaya qalır. .-irtəyə qalan, arxaya qalar. (irtəyə: yarına. sabaha)
arqta	arxda. arıqda. dərədə.-ağılda oğlaq doğsa, arıqda otu öner. (öner: bitər)
arlanır	.-arsız nədən arlanır , çöldə gəzər sallanır
armıtı	.- almanı soyda ye, armıdı sayda ye. (almanın soyulusun ye, armıd isə artıq yeyilməli olduğuna görə əl saxla. işi yör yetəsiylə görməli).
armıtın	.-armıdın sapı var , üzümün çöpü.
arpa	.-arpa unun yoxdusa dadlı dilən nə gəlmiş .-elti eltiyə əş olmaz, arpa unundan aş olmaz. (elti: qayınxatın)
arpasız	.-arpasız atı qamçı ölü. (ölüt: öldürər)
arpatan	.-arpadan saman , kömürdən duman əksilməz

arsız	.-arsız nədən arlanır , çöldə gəzər sallanır
arslan	.-alın arslan tutmuş, gücün sıçan tutmamış. (alın: al ilə. kələklə. hilə ilə) . (gücün: zorla) .-alımçı arslan, verimçi sıçan. (alımçı: alacaqlı). (verimçi: verəcəqli. borclu) .-çaqal eniği qurd olmaz, arslan yatağı yurd olmaz. (eniği: balası)
arslanlıqı	.-alımçılıq arslanlığı , verimçilik sıçğanlığı öğrəder.
arşın	.-arşın gətir bez apar , çuval gətir qoz apar.
art	. dağ keçidi.-bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (bəyimsiməyük: bəy olmağa dəğməz). (beltir: doğru nərsədə bükük, əğri, qırıq yer. qavşaq.). (adakumsınmayuq: adlanmağa, şöhrətə dəğməz). (adıq: adlım, şöhrət). (bayraqlur: bayraq taxdırır)
artaqan.	artağan. bərəkət.-hər nəyin azından olur artağan
artal	ardal. zəminə.-bu yorqanın çalqavlarının boyası ardalıynan tutmur.
artalıynan	ardalıynan .zəminəsi ilə.-bu yorqanın çalqavlarının boyası ardalıynan tutmur.

artar	.-yoxsulunki işdən artmaz, dişdən artar
artıca.	.-uşağı işə qoş, özündə ardıca qoş.
artıcan	.-cocuğa iş buyuran, kəndi ardıcan sürünər
artıq	.- artıq mal göz çıxartmaz , çox yeyib qonuşmaq yaş uzatmaz. .-at minək daşı, artıq arxadaşı.
artıqıyla	.-xançı tavuğu, yolçu artıqıyla keçinər
artın	artın. daldaki.-artın təkər öntünü izlər. (öntünü: öndəki)
artışsın	.- yaxşıya yaxşısın ed, yaxşılığı artışınsın , yamana yamanın ed, ta işindən qayıtırsın.
artmaz	.-yoxsulunki işdən artmaz, dişdən artar
arvat	.- arvad var ev yığar , arvad var ev yıxar
ası	.- iş başsar, başaq deşir. (başaq : hasıl) (iş ögrən, ası, qazanc əldə elə).
asqıtaqi	.-basqıdaki altundan, asqıdaki salxım yeğ. (basqıdaki: quylanmış)
aslan	.-o yar gözün, kim görüb o yar gözün, aslan gücündən düşsə , qarınca oyar gözün.

aslanın	.-gücdən düşən aslanın oyar gözün qarınca.
asta	.-asda qaçan yıxılmaz .-ərişür barcağına asda gedən. (barcağına: məqsədinə)
astarı	.-asdarı üzünə uymaz, işinə savları tutmaz.(savları: sözləri. iddiaları)
aş	.-aş daşı ərیدər, yalan başı çürüdər. .-dəvə yükü aş olsa, ac gözünə az gələr .-nərdə ac, ordan qaç, nərdə aş yürü yanaş .-aş duzla, duz düzlə. (düzlə: ölçüylə. oranla). .-elti eltiyə eş olmaz, arpa unundan aş olmaz. (elti: qayınxatın) .-handa aş, ora qaş, handa iş, ordan uş . (qaş: qaç).(uş: uç) .-yayın pişsə baş, qışa pişmiş aş.
aşaqan	aşağan. aşiran. yeyən.-az aşğan bir gün, çox aşğan bir gün.
aşı	.- ocaq yandı tütüsü bizə düşdü, aş qonşuya . .-gənclikdə daş daşı, qocalıqda ye aş.
aşıqqan	çapucaq. tələsik.əcələ
aşın.	.-yolda deli yoldaşın, başında pişmiş aşın.

aşını	.-aşını yaşıran ər bolmaz, yaşını yaşıyan yaş bolmaz. (yaşıran: gizləyən). (yaşıyan: savan). (yaş: gənc) .-evinə görə pişir aşını, ərivə görə geyim başını .-həmin az eyləmək aşını, dileyen kimse qavqasuz başını.
aşınmaz	-yollar yeriməklə aşınmaz .-əl ətək öpməklə dodaq aşınmaz. .-əl öpməklə dodaq aşınmaz. -yollar yeriməklə aşınmaz.
aşınmış	.-aşınmış keçi derisi: tomaç -yollar yeriməklə aşınmış
aşıran	aşağan . yeyən.-az aşağı bir gün, çox aşağı bir gün.
aşq	.- aşq olsun yola , oda çamursuz ola.
aşqına	.- boşuna gəldim, boş gedmə, gələn ötənə hüzməm, yaratdım qızıqlı türküm, türkün aşqına sanın aşqına.
aşqına	qutuna..- uykular boşuna, duyular puçuna, yaşa sevgi qutuna.
aşqına.	.- boşuna gəldim, boş gedmə, gələn ötənə hüzməm, yaratdım qızıqlı türküm, türkün aşqına sanın aşqına.

aşlıq yemək -qıtlıq olsa, parayla, aşlıq alınmaz, yaşıllıqda yaşlıq alınmaz. (**yaşıllıqda**:qocalıqda) (**yaşlıq** :gənclik. cəvanlıq)

aşsız .-aşsız ev olur, sözsüz ev olmaz.

aşta .-az əli aşda gör, çox əli işdə gör.

aştırır .-ivəcilik şaşdırır, dözümlük aşdırır. (**ivəcilik**: tələsgənlik. əcələlik)

at 1.at!.daşla. boş ver.- **dünəni daşla**, gününü başla, yarını boşla.
.- **at bəfası**, qadın cəfası.
.- **bəllənir. at arıqlıqda, kişi qıtlıqda bəllənir.**
atı arıqanda gör, igidi qarığanda gör. (atı arıqlandığında gör, yığiti qocalıqda gör.
.-**ac at yol almaz**, ac it av almaz
.-at izi it izinə qarışmış.(deyim)
.-**at minənin** it yiyəsin tanır.
.-**boş boğazi at oda**, odun yaşdı diyə bağırmış
.-**uzaq yolda at qınanmaz.**
.-yaxşı kişi **düz sözlü**, **at yaxşısı** boz tüysü.(**tüysü**: boyalı)
.-**at minək daşı**, artıq arxadaşı.
.-**at təpər** qatır təpər, arada araçı ölər.
.-it qapmaz **at təpməz**, ilan çalmaz ər aldatmaz demə.
.-**ota qatsan at yeməz**, ətə qatsan it yeməz

ata .-biri var, üç nal ilə **bir ata** qaldı işimiz.
.-teyxa düğü pilov olmaz, yağda gərək qazana, **ata malı ir tükənir**, oğul gərək qazana. (**ir**: tez)
.-**ata mindin yerdəkin**, atdan endin atın untma.
.-**ata vergisi görümlük**, qoca vergisi doyumluq. (**görümlük**: görüşlük). (**qoca**: ər)

ataqumsınmayuq **adakumsınmayuq**. adlanmağa, şöhrətə dəğməz.-
bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur,
adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur.
(**bəyimsiməyük**: bəy olmağa dəğməz). (**beltir**: doğru
nərsədə bükük, əğri, qırıq yer. qavşaq.). (**art**:dağ keçidi).
(**bayraqlur**: bayraq taxdırır)

ataqumsınmayuq **adakumsınmayuq**. adlanmağa, şöhrətə dəğməz

ataqumsınmayuq: **adakumsınmayuq** adlanmağa, şöhrətə dəğməz.

(**art**:dağ keçidi). (**bayraqlur**: bayraq taxdırır)

atam .- **adam ütü kimin olmalıdır**, qızırsa bəllədən.
.-adam on, doqquzu don

atamın .- **adamın sözü ağızdakən özünkü**, ağızdan çıxdı özgənin

atamlrı .-adamlrı tanıdıqca yalnızlıq gözəlləşər

atar .-biri ekər biri biçər, **kimi atar kimə düşər**.

attat. **atdad**.altdad. ardad..meze.

atı	.-arpasız atı qamçı ölü. (ölüt: öldürər) .-atı arıqanda gör, igidi qarığanda gör. (atı arıqlandığında gör, yiğiti qocalıqda gör.at arıqlıqda, kişi qıtlıqda bəllənir. -alp əri yaprıtma, yörük atı yağrıtma. (gənc əri yaprıtma: gənc əri gözdən qoyma, gözdən salma) (yaprıtmaq: saymamaq. alçatmaq. önəmsəmək. dəyərlənməmək.). (yağrıtma: malqaranın yağrın (bel kürək bölümün) yaralama.
atıq	adıq. adlım. şöhrət.-bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (bəyimsiməyük: bəy olmağa dəğməz). (beltir: doğru nərsədə bükük, əğri, qırıq yer. qavşaq.). (adakumsınmayuq: adlanmağa, şöhrətə dəğməz). (art:dağ keçidi). (bayraqlur: bayraq taxdırır)
atılan	.-ilk atılan daş uzaq düşər. .-deyilən söz, atılan ox, yaşanan yaş geri dönməz.
atılma.	.-qavqıya qatılma, bilmədik işə atılma.
atın	.-ata mindin yerdəkin, atdan endin atın untma. .-bələş atın dişinə bakılmaz. (bələş: sunulan. bağışlanan. hidyə olunan) .-atın qarnına bax, igidin qoluna.

atış	.- miltiq menən oxuqa qarılıq yox. (atış, oxuş üçün qocalıq yoxtur. (miltiq tüfəng)
atqan	.-oylamazca aytqan söz, düzəməzcə atqan ox. (oylamazca: düşünmədən). (düzəməzcə: nişanlamadan)
atla	.-ürkək atla qorxaq iğid sevilmez .- atla eşək yarışmaz , yavuz eyi barışmaz. (yavuz : yaman)
atlanmağa	adlanmağa. şöhrətə. -adlanmağa, şöhrətə dəğməz: adakumsınmayuq..-bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (bəyimsiməyük : bəy olmağa dəğməz). (beltir : doğru nərsədə bükük, əğri, qırıq yer. qavşaq.). (art :dağ keçidi). (bayraqlur : bayraq taxdırır)
atlım.	adlım. adıq. şöhrət.-bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur.
atlıtan.	atlıdan.yorğalıdan -yorğalıdan yoldaş , anlamazdan sırdaş olmaz
atmaq.	.-özgürlük ağacı inanışsız, yardaşsız kök atmaq.
attad	Atdad. Altdad . (< Ard. alt) Meze
attad	atdad. altdad.. ardad.atdad.meze.
attan	.-ata mindin yerdəkin, atdan endin atın untma. .- atdan düşmüş eşəkə minmiş , hara çatdığın başa düşmüş. .- atdan enən yenə minər demişlər.

attığın	.-atdığın vurar , tutduğunun qoparar, vurduğun yıxar, verdiyin doyurar.
av	.-ac at yol almaz, ac it av almaz .-av quşu burnundan , bilgə kişi dilindən (bəllənər)
avçı	.-avçı neçik al bilsə , ayığ ancaq yol bilər.
avçıya	.-avçıya bir göz yetər
avım	.-nə tülküylə savım, nə çöldə avım var
ay	.-ay doğar gədiyindən , ər utansın dediyindən. .-biri bir ay işlir , bir gün yər, biri bir gün işlir, bir ay yər .-ay doğuşundan , ər yürüşündən bəllənir. (yürüşündən : davranışından. rəfdarından)
ayaq	.-yoxsulların baş ucunda durmaqdan, varlının ayağ ucu yeğrəkdir .-çöküb dizə ölməkdən ayaq üsta ölmək yeğ .-baş gedincə, ayaq durmaz.
ayaqı	.-ayağı yekə sığanın ayağı kiçik sevenin
ayaqın	.-əlin bilən ver, ayağın bilən çap.
ayaqqabın	.-ayaq qabın dar olsa geniş evren qıs gələr
ayamayan	.-azını ayamayan çoxundan qalar

ayı	.-ac ayı oynamaz , doysa öksüz ağlamaz.
ayıq	.-avçı neçik al bilsə, ayığ ancaq yol bilər. .-su yatmışda, ayığ düşmən demişlər
ayır	.-leysanın beşində, öküzü ayır eşindən
aylaqçı	günlük işçi.
aylaqçılıq	günlük işçilik.-boş oturmaqdan, aylaqçılıq yeğ durur. (aylaqçılıq: günlük işçilik).
aylanat.	aylanat: döndürər.- acı dil başdan çıxarat, ballı dil baş aylanat.
aylanmaq	eylənmək. çönmək. dönmək.
ayran	.-ayran ver ayransıza , qalmaz bu dövrən sizə, çağ gələr ayran olar, verməzlər ayran sizə.
ayransıza	.-ayran ver ayransıza , qalmaz bu dövrən sizə, çağ gələr ayran olar, verməzlər ayran sizə.
ayrılmaz	.-düz kişinin içi üzdən ayrılmaz , er kişinin verən sözü danılmaz.
aytqan	deyilən. gəp -oylamazca aytqan söz , düzəməzcə atqan ox. (oylamazca: düşünmədən). .-oylamazca aytqan söz , düzəməzcə atqan ox. (oylamazca: düşünmədən). (düzəməzcə: nişanlamadan)

aytlamaqa **aytlamağa.** deməyə.- gərək yok hər sözü, dilin ilə
aytlamağa, bir baxış min söz edər, baxışdan anlayana.

az **.-az əli aşda gör,** çox əli işdə gör.
.-az yeyən az uyur, çox yeyən güc uyur
.-az yeyən təzi, çox yeyən qoyun olur
.-çox çabala tez yorul, **az çabala gec yorul**
.-çox işləyib bilən çox, **az yanılır.**
.-çox söz ozana, **az söz yozana.** (yozma, açıqlama qısa olmalıdı)
.-dəvə yükü aş olsa, **ac gözünə az gələr**
.-həmin az eyləmək aşını, dileyen kimse qavqasuz başını.
.-ortaq çox olunca, **itgi az olur.** (itgi: zərər)
.-söz sav verən çox olur, **əkmək verən az olur.** (baş ağıl verən çox olur, əkmək verən az olur.
.-az aşağıan bir gün, çox aşağıan bir gün. (**aşağan: aşırıan.** yeyən)
.-az yeyən çox gün yeyər, çox yeyən **az gün yeyər**

azerbaycan **.-bir tən iki can,sana qurban azerbaycan**

azerbeycan **.-bir tən iki can,sana qurban azerbeycan**

azı **.-sevən qatlanır, gedən yadlanır, azı dadlanır.**

azın **.-azın getdiyi** çoxun yanındır.
.-hər azın bir çoxu var
.-azın yolu çoxun yanındır.

azını	.-azını ayamayan çoxundan qalar
azıntan	.-hər nəyin azından olur artağan. (artağan: bərəkət)
azqın	əsrək. qızqın. qudurmuş. -əsrik dəvə
aztan	.-azdan verən candan verir , çoxdan verən maldan verir .-hər çox azdan olur -çoxa göz tikib azdan qalma.
aztırır	.-el kişi başın azdırır , suyun qızdırmaz.
baca	.-əğri baca düz duman , görməsəndə sən inan.
bacaq	.-bacaq dəğər boyu var , dürlü dürlü donu var. (dəğər: > qədər)
bacanaq	- bacanaq bacanağı görəndə nə çəkir, özündən soruş. (bacanaq bacanağı görəndə qaşınma tutar).
baq	bağ. rəbit. -düz bəzənər , dağ bəzənər, çöl bəzənər, bağ bəzənər , el bəzənər, el bəyənər, yaz gəliri yaz gəlir.
baqan	baxan. güdən. bəsləyən.-qarqa güdən gözdən, qurdu güdən candan olur. .-yoxsul ələ baxan yox , dolu əli süzən çox.
baqaraq	.-ördək qaza baxaraq çatlamış.

baqatur. **bağadur. batur.** alp. iğid. pəhləvan.-alp çərikdə, bilgə dirikdə.
(**çərikdə:** orduda).(**dirikdə:** olmuşda. yaşamda. durmuşda)

baqcanı .-qanan olsan bir gül yetər qoxmağa, **qanmaz olsan gir**
baxcanı yıxmağa (pozmağa)

baqılmaz .-bələş atın dişinə bakılmaz. (**bələş:** sunulan. bağışlanan. hidyə
olunan)

baqıram .-axır yaşlar gözümdən, neyləyirəm dayanmır, **gələcəyə**
baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə gözüm yox,
gələnlərə sözüm çox.

baqırmış .-boş boğazi at oda, odun yaşdı diyə **bağırmış**

baqışlanan. bağışlanan. bələş. sunulan. hidyə olunan.-bələş atın dişinə
bakılmaz.

baqla .-ilkin malın **bağla**, sonra tərzi ismarla

baqlar .-qulaqdan girən soğuş söz, **içə varıb buz bağlar.**

baqmaq .-doymamış ac **bakmaq ilə tox üzə.**

baqrını .-subayın malın it yər, **bağrını bit yər** (yaxasın bit yər)

baqşıt hələlzada. -bağşıt bəriştirir, qarşıt qarıştırır. (hələlzada.
bəriştirir, həramsada qarıştırır)

bal	.-iyilik yapan bal dolu, kötülük yapan pox dolu. (dolu: dolçası) .-balçı oldun bal taşı, odunçunun baltası. .-balçının var bal taşı, odunçunun var baltası.
balası	eniği.- çaqal eniği qurd olmaz , arslan yatağı yurd olmaz.
balçı	.- balçı oldun bal taşı , odunçunun baltası.
balçının	.- balçının var bal taşı , odunçunun var baltası.
balın.	.-torbanda nəyin yoxsa, dilində balın olsun . (nəyin : malın).
ballı	.- acı dil başdan çıxarat, ballı dil baş aylanat . (aylanat : döndürər)
ballusun	.-dosd acı söylər, ballusun dinlə yağundan . (yağundan : düşməninədən)
balsız	.- balsız kovanda arı durmaz. (kovanda : pətəkdə)
baltan	.-dadlı söz baldan ötə, acı söz ağudan ötə .-acgöz kəsə, parasız ağı baldan dadlı gələr. .-yaxşı söz baldan süyci. (süyci: dadlı)
baltası.	.-balçı oldun bal taşı, odunçunun baltası. .-balçının var bal taşı, odunçunun var baltası.

baltızlar **baldızlar**. görümecələr.-elti eltidən qaçar, baldızlar bayraq açar.
(elti: qayinxatın).

banqır banqır vanqır vanqır anqır anqır. çığıra çığıra

baraqa **barağ**. mənzil.-dözəgən dəviş, **barağa** **ərmiş**.

barcaqına **barcağınaə** məqsədinə.-**ərişür barcağına** asda gedən.

barın hamını. tüm kesləri.-ac olub **barın ac görmə**, tox olub
barın tox görmə.

barışıqa .-gənclikdə qocalığa güc (pay) saxla, pullu gündə pulsuz
günə pul saxla, **savaşırsan, barışığa üz saxla**.

barışmaz .-atla eşək yarışmaz, **yavuz eyi barışmaz**. (yavuz: yaman)

barıştırır **bağşıt barıştırır**, qarşıt qarıştırır. (həlalzada. barıştırır,
həramsada qarıştırır)

bartaq .-dolu **bardaq** su almaz.

basar -çağı gəlsə özün basar üzdəkin. (**özün**: içindəki). (**üzdəkin**:
zahirdə olanı
.- iş başsar, başaq deşir. (**başaq** : hasil) (iş ögrən, ası,
qazanc əldə elə).
.-acını acı, **sevgini sevgi basar**.
-iç, üz **basar**. (**üz**: surət). (içdə olan üzə damar).

basqın qənimət.

basqıtaqi	basqıdaki. quylanmış.- basqıdaki altundan , asqıdaki salxım yeğ.
bassa	.- duman bassa dağları , dağ doruğun qurd alar. (doruğun : kəlləsin)
baş	.- baş gedincə , ayaq durmaz. .-evlilik qonuşaraq, qoxuşaraq, yalaşaraq baş tutur. .- qayğusuz baş gorda , qur zumarı yolda (olur). (qayğusuz : dərdsiz) .-tas tasa, baş başa . (qisas) .-var gücünü toplayanmasan baş yazıvı özgələr yazar .- yoxsulların baş ucunda durmaqdan , varlının ayağ ucu yeğrəkdir .- baş çürüdər : başdan çıxarar. -daş ərیدər yaxşı söz, baş çürüdər yaman söz.(baş çürüdər : başdan çıxarar). .- acı dil başdan çıxarat, ballı dil baş aylanat . (aylanat : döndürər) .- yayın pişsə baş , qışa pişmiş aş.
başə	.-atdan düşmüş eşəkə minmiş, hara çatdığıın başə düşmüş . .-dilim səni dilim dilim diləyim, başə gələnim səndən biləyim .

.-gözlənilməz **başə gəlir**
.-tas tasa, **baş başə**. (qisas)

başəq hasil.- iş başə, başəq deşir. (iş öğrən, ası, qazanc əldə elə).

başəqə **başəğə**. ağası. ağalar ağası. ağabaşı.

başəracəqsızə - evrən bir bilməcə. -açəna gündüz, qalana türmə.

başçı. .-min işçiyə **bir başçı**.

başı .-aş daşı əridər, **yalan başı çürüdər**.

 .-**hər işin başı** sağılıq, **çayların başı** dağılıq.
 .-uğur söyləməzə demişlər, "uğur söylə, **yoldan dönər başı**
gətirim", demiş, "indi ver, bəlkə gedər gəlməzsən"
 .-**ağabaşı**: ağası. ağalar ağası. başəğə

başım .-dilim diş, **başım diş**. (diş:dinc)

başıma .-buğ saqqalım **başıma qurban**.(deyim)

başın .-el kişi başın azdırır, suyun qızdırmaz.

 .-dilini tut **başın qutar**
 .-dilini tutan **başın qurtarar**

başına .-dəviyə sormuşlar enişə seversin yokuşu-söyləmiş **-düz başına**
yıxılmış.
 .-özünü öğən axmaq, **başına dəgər toxmaq**

-tək başına, özünə mal: başqa.. ortaqsız. şəriksiz.-ortaq
öküzdən, **başqa bizov yeğ.**

başinə .-dözümlü ol işinə, **uğur gəlsin başinə.**

başını .- dəyirman bildiyin edər, **çaxçax başını döğər**
.-özünü öğən axmaq, başını tutar toxmaq
.-evinə görə pişir aşını, **ərivə görə geyim başını**
.-ver əldəkin ellərə, **vur başını yerlərə**
.-həmin az eyləmək aşını, **dileyen kimse qavqasuz başını.**

başinta **başında.-dağ başında xırman,** savurduğun yel alır, sel önünde
dəğirmən, öğütdüyün sel alır
.-yolda deli yoldaşın, **başında pişmiş aşın.**
.-dün hardadır, qırıq körpü ucunda, gün hardadır, olan körpü
üzündə, yarın durur qurusuq körpü başında . (**qurusuq:**
qurulmuş görünən)

başqa **başqa.** tək başına, özünə mal. ortaqsız. şəriksiz.-ortaq
öküzdən, **başqa bizov yeğ.**
.-eşək şol eşək **palanı başqa**

başqası habiri. -birinə biri çoxgəlir obirinə habiri

başla .- dünəni daşla, **günüvü başla,** yarını boşla. (**daşla:** at. boş
ver)

başlar.	-umudun bitişində olumsuzlar başlar. (olumsuzlar: qeyrimümkünlər, möcüzələr).
başmaq	- başmaq kəfi: uylaq
baştan	.- acı dil başdan çıxarat , ballı dil baş aylanat. (aylanat: döndürər)
bataq	badağ. mane. - badağları aşırmaq.
batam	.-kəl ölür sırma saçlı olur, kor ölür badam gözlü.
batası	.- üzüş bilməz suya girsə batası , sözün bilməz ağız açsa batası.
batsın	.-ala dana ölünce qoy yaz batsın .-mən ölünce gələn batsın
batur	. bağadur. alp. iğid. pəhləvan.-alp çərikdə, bilgə dirikdə. (çərikdə: orduda).(dirikdə: olmuşda. yaşamda. durmuşda)
bayar	1. şənlik -bayar şənlik: toy bayar. 1.bəyin. . bəyni. bəygin. neşə. şadlıq. mutluq. həzz. məmnun. şad. kefli. -bayar şənlik: toy bayar. -bayar qutmaq: xoş gəldin demək. - bayar qutmaq: xoş gəldin demək.
baylıq	- baylıq qapısı ellik. hikumet mərkəzi

bayraq .-elti eltidən qaçar, **baldızlar bayraq açar**. (elti: qayınxatın).

(**baldızlar**: görüməcələr)

bayraqlur bayraq taxdırır)

bayraqlur. bayraq taxdırır.-bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur.

(**bəyimsiməyük**: bəy olmağa dəğməz). (**beltir**: doğru nərsədə bükük, əğri, qırıq yer. qavşaq.).

(**adakumsınmayuq**: adlanmağa, şöhrətə dəğməz). (**adıq**: adlım, şöhrət). (**art**:dağ keçidi). (**bayraqlur**: bayraq taxdırır)

beqar. **bekar**. subay. -gecə gözü mal alma, **subay gözü qız alma**.

beqler .-alplar birle uruşma, **beğler birle turuşma**. (yiğitlerle vuruşma, beğlerle sürtüşme, iddialaşma).(divan)

bel .-dəliyə yel ver, **əlinə bel ver**

belinə .-elinə belinə dilinə yiyə ol(bektaşi).

beltir doğru nərsədə bükük, əğri, qırıq yer. qavşaq.

beltir doğru nərsədə bükük, əğri, qırıq yer. qavşaq. -bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (**bəyimsiməyük**: bəy olmağa dəğməz). (**adakumsınmayuq**: adlanmağa, şöhrətə dəğməz). (**adıq**: adlım, şöhrət). (**art**:dağ keçidi). (**bayraqlur**: bayraq taxdırır)

berq	.-iyidin könlü ipədir, berk çəkilsə çözülməz .-yer bərk girilməz, göy uca çıxılmaz.
beş	.-qudurmuş yaman, alışmış beş ondan yaman
beşintə	.-leysanın beşində, öküzü ayır eşindən
beşliq	.- beşlik verib qonuşdurmuş , onluq verib susduramamış.
beynə	.-topal ördək yorqa qaz, yarış olmaz beynə yaz
bez	.-arşın gətir bez apar, çuval gətir qoz apar.
bezi	.-min daraqda bezi var . (deyim)
beztirəntə	.-sevdirəndə dil, bezdirendə .
bəfası	.- at bəfası , qadın cəfası.
bəqənmək	bəğənmək . yuqmaq
bəqənsin	.-qalırsa el bəğənsin , ölürsə yer bəğənsin
bəqənsin	.-ölürsə yer, qalırsa el bəğənsin
bəqişir	.-sıxışan bəkişir
bəqləyən	.-boş boşuna bəkləyən , qolların salları gedər.
bəqş	bəxş . kesit. sekşin. kupüğ.
bəl	> bər. açıq. -bəl bəl baxmaq: bər bər baxmaq: domba, didik gözlə baxmaq

bələş	sunulan. bağışlanan. hidyə olunan.-bələş atın dişinə bakılmaz.
bəlqi	.-uğur söyləməzə demişlər, "uğur söylə, yoldan dönər başı gətirim", demiş, "indi ver, bəlki gedər gəlməzsən "
bəllədər.	.- adam ütü kimin olmalıdır, qızırsa bəllədər.
bəllənir	.-ay doğuşundan, ər yürüşündən bəllənir. (yürüşündən: davranışından. rəfdarından)
bənz	üz.-borc öldürməz, bənz saradır. (bənz: üz)
bənzi	üzü. surətli.-ac ölməz gözü qaralır, borclu ölməz bənzi sararır. .-borclu ölməz, bənzi sarar.
bər	< bəl. açıq. -bəl bəl baxmaq: bər bər baxmaq: domba, didik gözlə baxmaq. -bol bol yeyən bəl bəl baxar.
bərabər	düz. eş. bir.-təqmə kişi öz olmaz, yak yabağı düz olmaz. (yoldan keçən iç olmaz, yaxın özgə eş, bir olmaz.) .(təqmə kişi: yoldan keçən. hər gələn)
bərqir.	bərkir. ulanar. qoyulaşır. -un qoysan ulanar, su qoysan sulanar . (qoysan: töksən). (sulanar: boşalar) . (iş bir təhər düzəlmir)
bəsləmətən	.-koldan odun, bəsləmədən qadın olmaz

bəsləyən güdən. baxan.-**qarqa güdən** gözdən, **qurdu güdən** candan olur.

bəy -**bəy olmağa dəğməz**: bəyimsiməyük..-bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (**beltir**: doğru nərsədə bükük, əğri, qırıq yer. qavşaq.). (**adakumsınmayuq**: adlanmağa, şöhrətə dəğməz). (**adıq**: adlım, şöhrət). (**art**:dağ keçidi). (**bayraqlur**: bayraq taxdırır)

bəyənər -düz bəzenər, dağ bəzenər, çöl bəzenər, bağ bəzenər, el bəzenər, **el bəyənər**, yaz gəliri yaz gəlir.

bəyənməz . -yaza çıxartdıq dananı, bəyənməz oldu ananı.

bəyi . kanı. -ərdi üzə ərənər, **ərdəm bəyi**, bilik dağ. (**üzə** :ərsiyə) (**ərdəm bəyi** : ləyaqət kanı). (çıxdı ərsiyə kişilər, ləyaqət kanı, elm dağı).

bəyimsiməyük bəy olmağa dəğməz

bəyimsiməyüq **bəyimsiməyük**. bəy olmağa dəğməz.-**bəyimsiməyük**, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (**beltir**: doğru nərsədə bükük, əğri, qırıq yer. qavşaq.). (**adakumsınmayuq**: adlanmağa, şöhrətə dəğməz). (**adıq**: adlım, şöhrət). (**art**:dağ keçidi). (**bayraqlur**: bayraq taxdırır)

bəyin . bayar. bəyni. bəygin. neşə. şadlıq. mutluq. həzz. məmnun.
şad. kefli. -bayar şənlik: toy bayar. -bayar qutmaq: xoş
gəldin demək.

bəyqin. **bəygin.**bəyni. bəyin. bayar. neşə. şadlıq. mutluq. həzz.
məmnun. şad. kefli. -bayar şənlik: toy bayar. -bayar qutmaq:
xoş gəldin demək.

bəylər . gənclər. -(eşqin tam çağı çalınmaz). -sevgi seviş çağ
süresi, baş dibigi bəllənməz, bu bir oyun bəylər üçün, bu
oyuna xan dəğməz.
-tox olmağa bir tikədə yetərmiş, **bəylər** vardır gözü acın
götündə. (tox durmaq üçün bəy olmaq, çox varlı olmaq
gərəkmir).
. -bəylər əyləşib yeyir içir kefi məkir, qayğı qəmi içlərindən
geç elir. (**geç elir**:silir).

bəyliq **bəylik** . -ötər ötün, alar acun,kəndi öcün, bəylik xanlıq
çətilür. (ötün: zaman). (**acun**: dünya). (**öcün**: intiqamın).
(**çərtinmək**: əldən qaçılmaq).
-birlik qazan, **bəylik apar!**.

bəyni . bəygin. bəyin. bayar. neşə. şadlıq. mutluq. həzz.
məmnun. şad. kefli. -bayar şənlik: toy bayar. -bayar
qutmaq: xoş gəldin demək.

bəytən	bəydən -yaxşı olsa bəydən, yaman olsa quldan sayılır. (iş iyi çıxarsa, bəydən görülür, kötü çıxarsa quldan görülür).
bəzəq	-gül bəzək yapraq qoraq. (qoraq: savağ. qorucu). . -nərsiyə artırılan bər bəzək: şar şaqqatar. çatana. satana. . -dışarısı elə bəzək, içerisi menə təzək . (eşiği elə yakış, içiği menə yakış). (yakış: yaxış. 1.bəzək. cəzb edici. çəkən. cəzzab. 1.bıqdırıcı. yaxdıran). . -nərsiyə artırılan bər bəzək: şar şaqqatar. çatana. satana. . -taca, börkə, nərsenin təpəsinə taxılan yelək, tük, bəzək, nərsə: . çığa. çağa. (< tax. çax).
bəzəq	taca, börkə, nərsenin təpəsinə taxılan yelək, tük bağı, bəzək, nərsə . çığa. çağa. (< tax. çax). -varlı bəzək, yoxsul təzək. (yoxsul ələ baxan yox, dolu əli süzən çox).
bəzəqli	bəzəkli .. allı. alvan. -güz çağını allı gedər bağları, qarqa oxur, yel töküdər dalları. (allı gedər bağları: bağlar al alvan bəzənər). (yel töküdər dalları: dalları, budaqları lütlədər) -nəqşəli bəzəkli olan: çəkinsi. . -nəqşəli bəzəkli olan: çəkinsi.

bəzəqliq	. -geyimə, nərsiyə tikilən bəzəklik tikə: çalğav. alğav. - çalğavlı börk. -bu yorqanın çalqavlarının boyası ardalıynan (zəminəsi ilə) tutmur.
bəzəmək	. düzəltmək. süsləmək. onalamaq. onağlamaq. onğağlamaq. donalamaq. donlamaq. donamaq. önələmək. -üz gözün onağladı .
bəzəməz	. -üz dad alar içindən, iç bəzəməz üzdəki. (yaşam sürmür üz ilə, üzləşiri öz ilə). {çağı gəlir özün basar üzdəkin. (özün: içindəki). (üzdəkin: zahirdə olanı)}. {iç, üz basar. (üz: surət)}. (içdə olan üzə damar).
bəzənər	-düz bəzənər , dağ bəzənər , çöl bəzənər , bağ bəzənər , el bəzənər , el bəyənər, yaz gəliri yaz gəlir.
bəzənməz	-üz dad alar içindən, iç bəzənməz üziylə .
bəzər	-dönəm düzər əgri düzü, gözdü bəzər görkü üzü .(dönəm: zaman). . -kim demiş doğru gəzən yalnız qalır, bilməmiş könlü bəzər dad nəyimiş. .-çevrəni bəzər , özü lüt gəzər, türklərdə var, çet dilin bəzər (seçib) kəndini əzər. (çet : yad. qıraq). .-iki evrən çevrənər, könül bəzər birisin , göz oyalar o birisin (oyalar: uğraşdırar).

biçər	.-biri əkər biri biçər, kimi atar kimə düşər. .-yazın əkər, güzün biçər, yayın tökər, qışın içər.
biçib	-hər kişinin işi dəldir dəri biçib don tikmək . (dəldir : dəğildir)
biçilir.	.-iyi gedincə dəğər biçilir .
biçilmir	.- əkmədən biçilmir , bilmədən seçilmir.
biçmisən	.-nə əkmisən topraqda, nə biçmisən torbanda .
bıqmaq	cana doymaq
biləməm	.-almadım verəməm, görmədim biləməm
bilən	.- dəli qatdı, bilən açdı. (dəli işi qarışdırar, ağıllı düğünü açar) .-çox işləyib bilən çox, az yanılır. .-əlin bilən ver, ayağın bilən çap. .- altısında bilən ana dilin, altmışında unutmaz
bilənə	.-gülü gülənə, dəğəri bilənə , ürəyi sevənə ver.
bilər	.- hər kəs bildiyin, dəgirman döndüğün bilər .-kar eşidənin bilər, kor tutanın .-avçı neçik al bilsə, ayıq ancaq yol bilər.
biləyim	.-dilim səni dilim dilim diləyim, başa gələnim səndən biləyim.

bilimliq	bilimlik. aqahlıq -əkinə su gərək, kişiye bilimlik
bilir	.- ac doya bilir, arıq səmirə bilir.
bişiş	.-aldın giriş, andan bişiş. (aldın: > əvvəl. ilkin)
bilqə	.-alp çərikdə, bilgə dirikdə. (alp: iğid. batur. bağadur. pəhləvan). (çərikdə: orduda).(dirikdə: olmuşda. yaşamda. durmuşda) .-av quşu burnundan, bilgə kişi dilindən (bəllənər)
bilqin	.-yanıla yanıla bilgin, yığıla yığıla yürün olur.
bilməqən	.-yürüş bilməqən yol pozar, sözün bilməqən söz pozar
bilməməzliq	.-bilməməzlik korbaxlığın təməli
bilməsin	.-dosdun saklama işdən qalmasın, düşmanı saklama sırrın bilməsin
bilmətən	.-əkmədən biçilmir, bilmədən seçilmir.
bilmətiq	.-qavqıya qatılma, bilmədik işə atılma.
bilməyen	-aclıq yoğun bilməyen, toxluq nədi nə bilsin(yoğun: zorun)
bilməz	.-acıyan bilməz nə yeyir, acığan bilməz nə deyir .-qonşu olma sözün bilməz dənsize. (dənsizə: mürüvvətsizə) .- üzüş bilməz suya girsə batası, sözün bilməz ağız açsa

batası.

.-ac **aman bilməz**

biltirməz

.- qırx qulanın içində bir axsağın bildirməz (qulan: yabanı eşek)

biltiyin

.- **dəyirman bildiyin edər**, çaxçax başını döğər

biltiyin

.-**bildiyn kimi görmə**, bulduğun kimi gör

.- **hər kəs bildiyin**, dəyirman döndüğün bilər

bir

düz. eş. bərabər.-**təqmə** kişi öz olmaz, yak yabağı düz

olmaz. (yoldan keçən iç olmaz, yaxın özgə eş, bir

olmaz.) .(**təqmə kişi**: yoldan keçən. hər gələn)

.-altun çanaq palçuq çanaq **qan qusana bir gələr**

.-ana dili **bir olur**

.-biri **bir ay** işlir, **bir gün** yər, biri **bir gün** işlir, **bir ay** yər

.-**bir gözümü** ağladır, **bir gözümü** güldürür, borcun iyisi

vermək, dərdin iyisi ölmək.

.-ər kişinin **sözü bir**

.-iki qulaq **bircə dil**, iki eşid bir söylə.

- **bircə bircə**: birim birim. birər birər. -**birim birim min olur**,
dama dama göl olur.

birər

- **birər birər**: birim birim. bircə bircə. -**birim birim min olur**,
dama dama göl olur.

biri .-biri əkər biri biçər, kimi atar kimə düşər.
.-biri selsə, biri göl (olmalı).

6biri selsə, biri göl (olmalı).

biri .-biri bir ay işlir, bir gün yər, biri bir gün işlir, bir ay yər

birim -birim birim: birçə birçə. birər birər. -birim birim min olur,
dama dama göl olur.

birinə .-iyilik edsən birinə, sakın anın gözüne

9Birin var birinin yok

Birinin az birinin çok

Birinin aç birinin tok

Kim? Kimden Çaldı???

Birinde kir birinde nur

Birinde zor birinde nar

Birinde ar birinde kar

Kim ?Kimden aldı ???

19 Ocak Narman

birirlə birlə..-deli birlə çıx yola, minbir qada al qola.

birisin .-iki evrən çevrənər, könül bəzər birisin, göz oyalar o
birisin (oyalar: uğraşdırar).

birlə	birirlə.- deli birlə çıx yola , minbir qada al qola.
birliq	- birlik qazan , bəylik apar!.
bit	.-subayın malın it yər, bağrını bit yər (yaxasın bit yər)
bitər	Önər.-ağılda oğlaq doğsa, arıqda otu önər. (arıqda : arxda. dərədə). .-yaş bitər iş bitər
bitirər	.-sanub sanub söyləyən iş bitirər
bitişində	- umudun bitişində olumsuzlar başlar. (olumsuzlar : qeyrimümkünlər, möcüzələr).
bitmətən	.- bitmədən yaşam, itmədən dilək, istəyin sevən, könül doyuran.
bitmiş	- bitmiş sani duyma kəndini, soluq gəlir, ısıtır hələ, qalır ölümə yolunuz genə. (sani : kimi) .-yaşı yetmiş, işi bitmiş .
bize	- sıra bize yetincə axar sular qurudu
bizov	.-ortağ öküzdən, başqa bizov yeğ . (başqa : tək başına, özünə mal. ortaqsız. şəriksiz)
biztə	.-sizdə yiyəlim içəlim, bizdə gülüb oynyalım .
boqazi	.- boş boğazi at oda , odun yaşdı diyə bağırmış
boqulmaq.	.-dənizdən keçib çayda boğulmaq .

boqulmaqın	.-qaykişidən heçne sene gerekmez qaykişidən nərsə sene gerekse, qara suda boğulmaqın yeğ gelir
bol	.-bol bol yeyən bəl bəl baxar. (bəl:> bər. açıq. -bəl bəl baxmaq: bər bər baxmaq: domba, didik gözlə baxmaq)
boluna	.-kömək olsa boluna, hər iş girər yoluna.
borc	.-borc ödüşlə, yol yürüşlə. .-borc öldürməz, bəniz saradır. (bəniz: üz) .-borc verməklə, yağü qırmaqla. (yağü: düşmən)
borclu	1.borcu olan. (#alacaqlı:borc ödənen) 1.verimçi. verəcəqli.-alımçı arslan, verimçi sıçan.(alımçı: alacaqlı). -ac ölməz gözü qaralır, borclu ölməz bənzi sararır. (bənzi: üz. surət) .-borclu ölməz, bənzi sarar.
borcluysan	.-borcluysan ver qutul, yolçusan yür qutul
borctan	.-borcdan qorxan, qapusun küçük açar.
borcu	.-borcu verə verə, yolu yürə yürə
borcun	.-bir gözümü ağladır, bir gözümü güldürür, borcun iyisi vermək, dərdin iyisi ölmək. .-borcun iyisi vermək, dərdin iyisi önmək, yadaki ölmək.(önmək: öngmək.düzəlmək)

boş	.-boş boğazi at oda, odun yaşdı diyə bağırmış .-boş boşuna bəkləyən, qolların sallar gedər. .-boş oturmaqdan, aylaqçılıq yeğ durur. (aylaqçılıq: günlük işçilik). .-dərvişin boş cibisə, könlü dolu. .-söləyənin boş ver, söylədiğin tutu ver .-boş anbar dibsiz kilə, ölç ha ölç -boş ver: daşla. at.- dünəni daşla, gününü başla, yarını boşla.
boşa	. qanman. nadan. cahil.-doluya qoydum almadi, boşa qoydum dolmadi. .-təpə gözün boşa ver, könül gözün yoxla sən .- boşuna gəldim, boşa gedməmə, gələn ötənə hüzməm, yaratdım qızıqlı türküm, türkün aşqına sanın aşqına.
boşalır	.-verəsi verərəninin kisəsi boşalır .(verəsi : qarşılıqsız. əvəzsiz)
boşla	.- dünəni daşla, gününü başla, yarını boşla . (daşla : at. boş ver)
boşu	.-topancanın dolusu bir kişini, boşu qırq kişini qorxudur .
boşuna	.- boşuna gəldim, boşa gedməmə, gələn ötənə hüzməm, yaratdım qızıqlı türküm, türkün aşqına sanın aşqına.
boşuna	.-boş boşuna bəkləyən, qolların sallar gedər.

botur	bodur. cücə.
boyalı	tüyslu. -yaxşı kişi düz sözlü, at yaxşısı boz tüyslu .
boyu	.-bacaq dəğər boyu var , dürlü dürlü donu var. (dəğər: > qədər)
boyuna	.-uzun dil, ilan kimidir, ağızdan çıxsa boyuna sarılar.
boz	.-yaxşı kişi düz sözlü, at yaxşısı boz tüyslu. (tüyslu: boyalı)
bölüq	bölük. pay. qismət
bölünqən	bölüngən. dağılqan. -bölüngən mal , qurda yem.
bölünməz	.-şəhidlər ölməz, ölük bölünməz (ölük: ölkə. vətən)
börünün	.-börünün gücü dişdə , kişinin gücü işdə
böyüq	.-uzaq yerin yalanı böyük olar
böyümək	ulalmaq. -çağa yığıla yığıla ulalar. -çağa yığıla sürüşə ulalar
buq	.-buğ saqqalım başıma qurban.(deyim)
bul	.-yaşam içrə dəğər bul , hər dəğərlə yaşama
bultuqun	.-bildiyin kimi görmə, bulduğun kimi gör
bultum	.-nə buldum sevinərim , nə itirdim yerinərim
bulur	.-sərinse ər bulur çözüm işgilə. (sərinse: dözümlü olsa.)

bulut	.-bulut yelkənə sığmaz .-bulut keçdi yaz keçdi günler keçdi yaş keçdi. (yaş: gənclik)
buratan	.-ya dəvəyi güdməli ya buradan köçməli .
burnu	.- burnu qaf dağından su içər.
burnun	.-burnun doğrusuna gedər. (sağa sola baxmıyaraq düz gedmək) .-burnun yeli xırman savurur. -yetim oğlaq saxlasan, ağzın burnun yağ edər, yetim oğlan saxlasan, qarabaşan qay eder. (oğlaq: heyvan balası). (oğlan: uşaq). (qarabaşan: bəxsiz başıva). (qay: bəla. ağrı)
burnuntan	.- av quşu burnundan , bilgə kişi dilindən (bəllənər)
butaq	.- dal budaq sizdən , kökü məndən.
buynuz	.- öküzə buynuz , qoyuna quyruq yük olmaz.
buyruqa	buyruğa. qismətə:nəsibə -buyruğa inanc köləliğin ən pis yolu
buyuran	.- cocuğa iş buyuran , kəndi ardıcan sürünər
buz	.-qulaqdan girən soğuş söz, içə varıb buz bağlar .
büqüq	-doğru nərsədə bükük, əğri, qırıq yer: beltir.. qavşaq. - bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (bəyimsiməyük: bəy olmağa dəğməz). (adakumsınmayuq: adlanmağa, şöhrətə dəğməz). (adıq: adlım, şöhrət). (art:dağ keçidi). (bayraqlur: bayraq taxdırır)

bülbül	.-keçdi bülbül keçdi gül, istər ağla istər gül
bürc	yukar
can	.-ətçiye yağ qayusu, qoyuna can qayusu . (qayusu: qayğusu. dərdi) .-kimsinə yağ qayğısı, kimsinə can qayğısı .-yaxşı sözə can qurban, yaman sözdən can qurtar. .-bir tən iki can,sana qurban azərbaycan .-bir tən iki can,sana qurban azərbaycan
cana	.-ötgir pıçaq qınına uç, ötrük söz cana üç. (uç: itik. zərər. ziyan). -cana doymaq: bıqmaq -cana doymaq: bıqmaq
canım	.-ver yeyim, ört yatım, gözləki canım çıxsın .
canına	.-yaxşı canına yoldaş , yaman malına.
cantan	.-azdan verən candan verir, çoxdan verən maldan verir .-qarqa güdən gözdən, qurdu güdən candan olur. (güden: baxan. bəsləyən).
carçı	.-kordan sağçı, laldan carçı çıxmaz (sağçı: təbib)
cevher	. gövhər. ərdin. dəğərli daş. löbət. -ərdəmli kişi ərdiniylə düz gələr, ərdəmsiz kişi uylaq ilə düz gələr. (uylaq:başmaq kəfi).

cəvanlıq	yaşlıq gənclik...qıtlıq olsa, parayla, aşıq alınmaz, yaşlılıqda yaşlıq alınmaz. (aşıq : yemək) (yaşlılıqda :qocalıqda)
cibisə	.- dərvişin boş cibisə , könlü dolu.
cirqəsi	.-sərbəsligin cirqəsi , sözdə, özdə, alverdə. (sərbəsligin : özgürlüyün)
cocuqa	.- cocuğa iş buyuran , kəndi ardıcan sürünər
cocuqlar	.- cocuqlar həp iyi , çevrədən kötülük öyrətilmirsə.
cocuqum	.- cocuğum yok ağılyası , şorbam yok daşıyısı.
cumur	.-dözümdə uğur, dözümsüz cumur
cücə	bodur.
çabala	.-çox çabala tez yorul, az çabala gec yorul
çabuq	.-. yaşam içi çabuq keçər . .-açıqlıq ər çabuq qarımaz . (açıqlıq : müfərrəh. varlı)
çaq	.-ayran ver ayransıza, qalmaz bu dövrən sizə, çağ gələr ayran olar , verməzlər ayran sizə. .- çağ ərə hər nə öyrədir. .- çağ uymadı sənə , sən uy çağuva.
çaqal	.- çaqal eniği qurd olmaz , arslan yatağı yurd olmaz. (eniği : balası)
çaqçaq	.- dəyirman bildiyin edər, çaxçax başını döğər

çaqı -çağ ı gəlsə özün basar üzdəkin. (**özün**: içindəki). (**üzdəkin**:
zahirdə olanı)

çaqınta. .-dəmir tavında, **seviş çağında.**

çaqlar **çağlar** coşduyar. acı sav yürek dağlar, süyci sav gövün
çağlar. (**süyci**: dadlı) (**sav**: xəbər) (**gövün**: könül)

çaquva .-çağ uymadı sənə, **sən uy çağuva.**

çalan soxar. soxan.-sevda keçər yalan olur, **sonra soxar ilan**
olur. (**sevda**: istək.həvəs) (**soxar**: **soxan.** çalan)

çalıntı -**durda çalındı**: amade baş çalındı.

çalışan .-çalışan dəmir parlar.

çalqav **çalğav.** alğav. bəzəklik geyimə, nərsiyə tikilən bəzəklik
tikə: -çalğavlı börk. -bu yorqanın çalqavlarının boyası
ardalıynan (zəminəsi ilə) tutmur.

çalqışları **çalğışları.** fealiyetləri

çalmaz .-it qapmaz at təpməz, **ilan çalmaz** ər aldatmaz demə.

çamurluq paçıqlıq. gilgir

çamursuz .-aşq olsun yola, **oda çamursuz ola.**

çanaq .-altun çanaq palçuq çanaq qan qusana bir gələr.

çap.	.-əlin bilən ver, ayağın bilən çap.
çapar.	.-tazının topallığı, doğşan qulağına tez çapar.
çapucaq	aşıqqan.. tələsik.əcələ
çarasız	açmaz naəlac. əlacsız.. çarəsiz. naçar.
çatal	.- çatal qazıq yerə taxılmaz.
çatış	vüsal
çatlamış.	.-ördək qaza baxaraq çatlamış.
çatmaz .	.-çobanın kefinə çatmaz varlığının parası.
çattığın	.-atdan düşmüş eşəkə minmiş, hara çatdığın başa düşmüş.
çay	-yol hər kəslə gedilməz, çay hər kəslə içilməz, söz hər kəslə deyilməz, dostluq hər kəslə olunmaz, and hər kəslə içilməz - qıtlama çay: dişləmə çay. -qəndi dişiylə qırıb işlətmə. (qıtlama:dişləmə).
çayların	.-hər işin başı sağlıq, çayların başı dağlıq.
çayta .	.-dənizdən keçib çayda boğulmaq.
çeçen	çiçen. xatib.-eldə yüzdən biri çiçen , mindən biri gözəm olur. (gözəm :irəli görüşlü)

.-görə görə gözəm, diyə diyə çeçen olur(**gözəm**:irəli görüşlü) . (**çeçen**. xatib)

çeşmə .-qar suyundan **süzən çeşmə göl** olmaz.

çet çet. yad. qıraq.-çevrəni bəzər, özü lüt gəzər, türklərdə var, çet dilin bəzər (seçib) kəndini əzər.

çevirməz. .-daşıma su **değirmən çevirməz.**

çevrə **evrə.** dünya.-nəqu əksə yerqə yana ol önür, nəqu versə evrə anu oq alır. (**nəqu**: hər nə) (**yerqə yana**:topraq içinə). (**önür**:çıxır). (**evrə**: çevrə. dünya) (**oq**: elə).

çevrəm .-yaşım keçdi doslar düşdü aralı, **çevrəm oldu düşmən alalı**

çevrənər .-iki evrən **çevrənər**, könül bəzər birisin, göz oyalar o birisin (oyalar: uğraşdırar).

çevrəni .-çevrəni bəzər, özü lüt gəzər, türklərdə var, çet dilin bəzər (seçib) kəndini əzər. (**çet**: yad. qıraq).

çevrətən .-cocuqlar həp iyi, **çevrədən kötülük öyrətilmirsə.**

çeynəncə .-əkmək **çeynəncə** utulur.

çəqən .-dərd **çəkən** dərman arar

çəqənə	.-dərd çəkənə görədir
çəqər.	.-əkməyin kəndi yiyən yükünü kəndi çəkər.
çəqilsə	.-iyidin könlü ipədir, berk çəkilsə çözülməz
çəqinməz	çəkinməz. -göz görməyincə könül çəkinməz. -göz görməyincə könül qatlanır.
çəqinsi	çəkinsi. nəqşəli bəzəkli olan.
çəqişmək	çəkişmək. şərtləşmək. mərcələşmək.
çəqmək	.-axıntıya kürək çəkmək. (odu itimək)
çəqsən	.-hər nə çəksən dilindən
çəriqt	çərikdə. orduda.-alp çərikdə, bilgə dirikdə. (alp: iğid. batur. bağadur. pəhləvan). (dirikdə: olmuşda. yaşamda. durmuşda)
çərtinmək	əldən qaçılmaq: əldən qaçılmaq. -ötər ötün, alar acun,kəndi öcün, bəylik xanlıq çərtilər. (ötün: zaman). (acun: dünya). (öcün: intiqamın).
çətinliq.	.-iyimser ol, hər yöne bax qolaylıq, kötümser ol, hər yöne bax çətinlik.

çiçen	. çeçen . xatib.-eldə yüzdən biri çiçen , mindən biri gözəm olur. (gözəm :irəli görüşlü) .-görə görə gözəm, diyə diyə çeçen olur(gözəm :irəli görüşlü) . (çeçen . xatib)
çiq	.-deli birlə çıx yola, minbir qada al qola. (birlə: birirlə) .(qola:ələ)
çıqan	.-bir ağızdan çıxan min dilə yayılır.
çıqanı	.- ağızından çıxanı qulağın eşidsin .- önüvə çıxanı qapma , arxadan gələni təpmə.
çıqar	.-qazanda olsa kömçədə çıxar
çıqarat	.- acı dil başdan çıxarat , ballı dil baş aylanat. (aylanat : döndürər)
çıqarın	çıxarın . mənfəətin.-hər kəs çıxarın güdər .
çıqarmış	.-kişdə deməz dilsizin, gözün qarqa çıxarmış .
çıqartmaz	.- artıq mal göz çıxartmaz , çox yeyib qonuşmaq yaş uzatmaz.
çıqcaq	.-arxada düşmən olan, üzə çıxcaq dosd olar .
çıqılmaz	.-yer bərk girilməz, göy uca çıxılmaz .

çıqınca	.- hər ağızdan bir səs çıxınca , ortalıqda düzən qalmaz
çıqır	çixır . Önür.-nəqu əksə yerqə yana ol önür, nəqu versə evrə anu oq alur. (nəqu : hər nə) (yerqə yana :topraq içinə). (evrə : çevrə. dünya) (oq : elə). .-tarlada pislədiyin, xırmanda önünə çixır
çıqıra	- çığıra çığıra : vanqır vanqır banqır banqır. Anqır anqır.
çıqışta	.-girişdə güldürən yalan, çixışda ağladarmış .
çıqmaz	.-kordan sağçı, laldan carçı çixmaz (sağçı : təbib)
çıqsa	.-uzun dil, ilan kimidir, ağızdan çixsa boyuna sarılar. .- yalan çixsa bir sözün , inanmazlar doqquz ola doğrusu
çıqsın.	.-ver yeyim, ört yatım, gözləki canım çixsın .
çiniylə.	. doğrusunu.- söz versən çiniylə , piçaq versən qınıyla.
çipçiq	çipçiq. sərçə.- söz çipçiq değil , uçursan tutamazsan.
çit	.- çubuq qırılır, çit dər , kütük qırılır, küt dər
çobanın .	.- çobanın kefinə çatmaz varlının parası.
çobanla	.- yorulanda karvan arır, acığanda çobanla yatır .
çoq	.- çox arayandan, çox soran yeğdir. .- hər çox azdan olur .-yoxsul ələ baxan yox, dolu əli süzən çox .-axır yaşlar gözümdən, neyləyirəm dayanmır, gələcəyə

baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə gözüm yox,
gələnlərə sözüm çox.

çoqa -**çoxa göz tikib** azdan qalma.

çoqçuluq -**çoxçuluq** toxçuluq

çoqsa .-işin yoxsa tanıq ol, **paran çoxsa** qoruc ol. (**tanıq**: şahid).
(**qoruc**: kəfil)

çoqtan .-azdan verən candan verir, **çoxdan verən maldan verir**

çoqu .-hər azın **bir çoxu var**

çoqun .-azın getdiyi **çoxun yanındır**.

çoqun .-azın yolu **çoxun yanındır**.

çoquntan .-azını ayamayan **çoxundan qalar**

çoquşsa **çokuşsa**. dimdişsə. qaqalaşsa.- **iki qarqa çokuşsa**, bir quzquna
yem olar.

çöqər .-qatı əsən tez yatar, iti qaçan tez çökər

çöqüb -**çöküb dize ölməkdən** durub ölmək yaxşıdı
.-**çöküb dize ölməkdən** ayaq üsta ölmək yeğ

çöl -düz bəzənər, dağ bəzənər, **çöl bəzənər**, bağ bəzənər, el
bəzənər, el bəyənər, yaz gəliri yaz gəlir.

çöllüq **çöllük**. çöllük günü. sizdəh bedər

çöltə	.-arsız nədən arlanır, çöldə gəzər sallanır
çöltə	.-nə tülküylə savım, nə çöldə avım var
çönmək	. dönmək. aylanmaq eylənmək.
çöpsüz	.-üzüm çöpsüz , el sözsüz olmaz
çöpü.	.-armıdın sapı var, üzümün çöpü.
çözülənməz	.-iç güclərin inanılmaz gücünə dayansa çözülənməz düğün yok
çözülməz	.-iyidin könlü ipədir, berk çəkilsə çözülməz
çözüm	.-sərinse ər bulur çözüm işgilə. (sərinse: dözümlü olsa.)
çubuq	.- çubuq qırılır , çit də, kütük qırılır, küt də
çuquntur	çuğundur tokunduruq
çuxur.	çuxur. qoy. quy. hava, yel almayan yer.
çul	.-eşək var çulundan yeğ, çul var eşəkdən yeğ.(yeğ. evla. ovla).
çuluntan	.-eşək var çulundan yeğ, çul var eşəkdən yeğ.(yeğ. evla. ovla).
çuval	.- arşın gətir bez apar , çuval gətir qoz apar.
çürüq	.- çürüq paxla gündə yok , bir gün satılır.

çürütər	-baş çürüdər: başdan çıxarar. -daş ərیدər yaxşı söz, baş çürüdər yaman söz.(baş çürüdər: başdan çıxarar). .-aş daşı ərیدər, yalan başı çürüdər.
turta	-durda çalındı: amade baş çalındı.
eqit	eğit. əkid.əkid. tərbiyə.-sayğı sayana eğit alana görədir. .-sayğı sayana, eğit alana (görədir). (eğit: tərbiyə) .-sayğı sayana eğit alana görədir. .-sayğı sayana, eğit alana (görədir).
el	.-qalırsa el bəğənsin, ölürsə yer bəğənsin .-torpaq ölüye, el deliye doymaz .-xırman el ilə, düğün əl ilə. .-üzüm çöpsüz, el sözsüz olmaz .-ölürsə yer, qalırsa el bəğənsin-dərə təpəni sel tanır, yaxşı yamanı el tanır. .-el kişi başın azdırır, suyun qızdırmaz. .-düz bəzənər, dağ bəzənər, çöl bəzənər, bağ bəzənər, el bəzənər, el bəyənər, yaz gəliri yaz gəlir.
elçi	görücü..
elçiliq.	elçilik. görücülük.
elə	oq.-nəqu əksə yerqə yana ol önür, nəqu versə evrə anu oq alur. (nəqu: hər nə) (yerqə yana:topraq içinə). (evrə:

çevrə. dünya) (**oq**: elə).

-eşiği elə yakış, içiği menə yakış. (**yakış**: yaxış. 1.bəzək.

cəzb edici. çəkən. cəzzab. 1.bıqdırıcı. yaxdıran). (**dışarısı**

elə bəzək, içərisi menə təzək)

elim. - ağızlı olan ölkəm dilin utmuş elim.

ellərə .-ver əldəkin ellərə, vur başını yerlərə

elli .-elli yaşında dana, indi düşüb meydana.

elliq ellik.baylıq qapısı. hikumet mərkəzi

eloqlu eloğlu. aralıq uşağı.-eloğlu yumurtaya qıp taxar.

elti . qayınxatın.-**elti eltidən qaçar**, baldızlar bayraq açar. (**elti**:

qayınxatın).

.-elti eltiyə əş olmaz, arpa unundan aş olmaz.

eltiqleşme . **eltikleşme**. milliləşmə

eltitən .-elti eltidən qaçar, baldızlar bayraq açar. (**elti**: qayınxatın).

(**baldızlar**: görüməcələr)

eltiyə .-elti eltiyə əş olmaz, arpa unundan aş olmaz. (**elti**: qayınxatın)

enən .-atdan enən yenə minər demişlər.

eniği **eniği**. balası.-**çaqal eniği qurd olmaz**, arslan yatağı yurd olmaz.

enişi	.-dəviyə sormuşlar enişi seversin yokuşu-söyləmiş -düz başına yığılmış.
enişimi	.-dəvəyə sormuşlar, enişimi seversən, yoxuşu . demiş, -düzə nə gəlmişki.
entin	.-ata mindin yerdəkin, atdan endin atın untma .
er	.-düz kişinin içi üzdən ayrılmaz, er kişinin verən sözü danılmaz. .-er qaradan qorxar. (qara: böhdan) .-ər yengilsə qola düşər, quş yengilsə tora (yengilsə: sinsa. məğlub olsa) (qola: ələ. ayağa) .-eyulüqə eyulüq, hər kişinin işidi, kəməlligə eyulüq, ər kişinin işidi. .-hər nə incəlikdən, ər yoğunluqdan qırılır. .-it qapmaz at təpməz, ilan çalmaz ər aldatmaz demə. .-iyiligə iyilik hər kişinin işidir, kəmligə iyilik ər kişinin işidir
ertəyə	.- ertəyə qalan arxaya qalır.
ertini	-ertini yox, gecini yox. (ertisiyox, gecisi yox) (öğrənmək. yaxşılıq). (öğrənmək. yaxşılıq).
ertisi	-ertisiyox, gecisi yox (ertini yox, gecini yox (öğrənmək. yaxşılıq). (öğrənmək. yaxşılıq).

eşəq	.-atla eşək yarışmaz, yavuz eyi barışmaz. (yavuz: yaman) .-eşək şol eşək palanı başqa .-axsaq eşək hündür dağ. .-eşək var çulundan yeğ, çul var eşəkdən yeğ. (yeğ. evla. ovla).
eşəqə	.-atdan düşmüş eşəkə minmiş, hara çatdığın başa düşmüş.
eşəqtən	.-eşək var çulundan yeğ, çul var eşəkdən yeğ. (yeğ. evla. ovla).
eşəyə	.-alçaq eşəyə kim olsa minər.
eşiqi	.-eşiği elə yakış, içiği menə yakış. (yakış: yaxış. 1.bəzək. cəzb edici. çəkən. cəzzab. 1.bıqdırıcı. yaxdıran). (dışarısı elə bəzək, içərisi menə təzək)
eşintən	.-leysanın beşində, öküzü ayır eşindən
eşit	.-iki qulaq bircə dil, iki eşid bir söylə. .-min eşit bir söylə.
eşitənin	.-kar eşidənin bilər, kor tutanın
eşitsin	.- ağzından çıxanı qulağın eşidsin
eşşəyin	.- o ki mal qoyub gedir evladına, eşşəyin zadı her ne varına!!

et	.-et ilə dəri , yeməklə diri.
etən	edən. işləyən. -edən bulur inləyən ölür. (inləyən : zırlayan. zırıldayan)
etintiyin	edindiyyin. ələ gətirdiyin
etqu	iyi. -təzək qarda yatmaz, edqu isiz qatmaz. (edqu : iyi) (isiz : pis. pəs.kötü). (qatmaz : qarışmaz). (təzək çox sürə qar altında qalmaz, yaxşı pis bir-birinə qarışmaz)
etqu	-təzək qarda yatmaz, edqu isiz qatmaz. (edqu : iyi) (isiz : pis. pəs.kötü). (qatmaz : qarışmaz). (təzək çox sürə qar altında qalmaz, yaxşı pis bir-birinə qarışmaz)
etsən	.-iyilik edsən birinə , sakın anın gözüne
ev	.-aşsız ev olur, sözsüz ev olmaz. .-dağ dağ üstünə olur, ev ev üstünə olmaz .-eyicə söz ev qurar, yamanca söz ev yıxar. .-eyicə söz ev düzər, yamanca söz ev tozar. (tozar: yıxar). -ev yixma: ocaq pozma .-arvad var ev yığar, arvad var ev yıxar .-əkməksiz ev köpəksiz köy olmaz
evi	.-var evi görlük evi, yok evi korluq evi. (görlük: dadlılıq. şirinlik) .-yalançının evi yanmış, kimsə inanmamış.
evinə	.-evinə görə pişir aşını , ərivə görə geyim başını

evintə	deyim. (evin :1. türmə 1. yurdunda) (türmədə olmaq) evin: tehranda yerləşən ən adlım türmə) .-sevilən qonşu evində gözəl
evitir	.- dil kimliyin evidir , yurd kimliyin yeridir
evlatına	.- o ki mal qoyub gedir evladına , eşşəyin zadı her ne varına!!
evliliq	.-evlilik qonuşaraq, qoxuşaraq, yalaşaraq baş tutur.
evren	.-ayaq qabın dar olsa geniş evren qıs gələr
evrə	çevrə . dünya.-nəqu əksə yerqə yana ol önür, nəqu versə evrə anu oq alır. (nəqu : hər nə) (yerqə yana :topraq içinə). (önür :çıxır). (evrə : çevrə. dünya) (oq : elə).
evrən	.- iki evrən çevrənər , könül bəzər birisin, göz oyalar o birisin (oyalar: uğraşdırar).
evtə	.- dəli qız evdə qalmaz , dəlik daş yerdə. .- sırça evdə oturan , daşilə oyun qılmaz
eyi	.-atla eşək yarışmaz, yavuz eyi barışmaz . (yavuz : yaman)
eyicə	.- eyicə söz ev qurar , yamanca söz ev yıxar. -eyicə söz ev düzər, yamanca söz ev tozar. (tozar : yıxar).

eyitim	.-eyitim üçün üç arac-ağız qulaq dil
eyqu	.-ara düzər eyku söz, ara pozar yaman söz.
eyləmək	.-həmin az eyləmək aşını, dileyen kimse qavqasuz başını.
eylənmək	aylanmaq. çönmək. dönmək.
eyulüq	.-eyulüqə eyulüq, hər kişinin işidi, kəməlligə eyulüq, ər kişinin işidi.
eyulüqə	.-eyulüqə eyulüq, hər kişinin işidi, kəməlligə eyulüq, ər kişinin işidi.
ezqi	əzgi. əzgi.rehmət
ezqiləmək	ezgiləmək. ezgiləmək. əzgiləmək. rehmət oxumaq
ezqiliq	ezgilik.əzgilik. rehmətlik
əq	-ək əkləmək: qoşulma qoşmaq
əqər	.-biri əkər biri biçər, kimi atar kimə düşər. .-yazın əkər, güzün biçər, yayın tökər, qışın içər.
əqinə	-əkinə su gərək, kişiye bilimlik (bilimlik: aqahlıq)
əqləmək	-ək əkləmək: qoşulma qoşmaq
əqli	əkli. yapışmış.-əkli quyruq tez qopar.
əqmək	.-əkmək çeynənincə utulur.

əqmək	.-söz sav verən çox olur, əkmək verən az olur. (baş ağıl verən çox olur, əkmək verən az olur. .-yekə əkmək yoğun yoğurdan olur.
əqməqsiz	.- əkməksiz ev köpəksiz köy olmaz
əqməqtən	.- oğurluq bir əkməkdən , qəhbəlik bir öpməkdən.
əqmətən	.- əkmədən biçilmir , bilmədən seçilmir.
əqməyin	.- əkməyin kəndi yiyən yükünü kəndi çəkər.
əqmisən	.- nə əkmisən topraqda , nə biçmisən torbanda.
əqri.	əğri. qıyıq. -özün qıyıq otursanda, sözün doğru dursun. .-əğri ağaca yayım, hər gələne dayım demə. .-dönəm düzər əğri düzü, gözdü bəzər görkü üzü.(dönəm: zaman). .-əğri baca düz duman, görməsəndə sən inan. .-ocağım əğri, tütünü doğru. .-doğru nərsədə bükük, əğri, qırıq yer: beltir.. qavşaq. - bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (bəyimsiməyük: bəy olmağa dəğməz). (adakumsınmayuq: adlanmağa, şöhrətə dəğməz). (adıq: adım, şöhrət). (art:dağ keçidi). (bayraqlur: bayraq taxdırır)
əqritə	.- əğridə tox doğruda ac görmədim.

əqsə **əksə.-nəqu əksə yerqə yana ol önür**, nəqu versə evrə anu
oq alır. (**nəqu**: hər nə) (**yerqə yana**:topraq içinə). (**evrə**:
çevrə. dünya) (**oq**: elə).

əqsilməz **.-arpadan saman, kömürdən duman əksilməz**

əqşi **əkşi.** qoruq qora. tuş.

əqtə **əkdə.** əhli. -qurd çağası **əkdənməz.**

əqtənməz **əkdənməz. əhlilənməz. -qurd çağası əkdənməz.**

əl **- əl ulağım:** əl aracım
.-əl öpməklə dodaq aşınmaz.
. -əl yarası onğulur, dil yarası onğulmaz
.-xırman el ilə, düğün əl ilə.
.-xırman el ilə, düğün əl ilə.
.-əl etək öpməklə dodaq aşınmaz.
-xırman yel ilə, düğün el ilə.

ələ **.-yoxsul ələ baxan yox, dolu əli süzən çox.**
.-qocalıq, sağlıq ilə varlıq ola bir yerdə, nə gözəl sürməli
günlər oluru düşsə ələ.

ələr **.-incəilər** sıx toxur.

əli	.-altun əli piçaq kəsməz. .-az əli aşda gör, çox əli işdə gör. .-yoxsul ələ baxan yox, dolu əli süzən çox.
əlin	.-əlin açıq könlün açıq saçağın saçağın. süfrən açıq .-yığvada dilin, saçaqda əlin saxla. (yığvada: məclisdə). (saçaqda: süfrədə)
əlin	.-əlin bilən ver, ayağın bilən çap.
əlinə	.-dəliyə yel ver, əlinə bel ver .-eline belinə dilinə yiyə ol(bektaş).
əlinlə	.-nə verirsin əlinlə, odur gedən sənirlə. (deməkki dirirən malıvı verirsiyə ver)
əltəqi	.-əldəki pul tez gedər, arxasından gəlməyincə.
əltəqin	.-ver əldəkin ellərə, vur başını yerlərə
əltən	-əldən qaçılmaq: çərtinmək: əldən qaçılmaq. -ötər ötün, alar acun,kəndi öcün, bəylik xanlıq çətilür. (ötün: zaman). (acun: dünya). (öcün: intiqamın).
əmək	.-kiminə əmək, kiminə yemək düşərmiş. -əmək qoyduz: zəhmət çəkdiz
ər	qoca...-ata vergisi görümlük, qoca vergisi doyumluq. (görümlük: görüşlük). .-açıqlıq ər çabıq qarımaz. (açıqlıq: müfərrəh. varlı)

.-it doyan yerin özlər, **ər doğan yerin**

.-**sərinse ər** bulur çözüm işgilə.(**sərinse**: dözümlü olsa.)

.-ay doğar gədiyindən, **ər utansın dediyindən.**

.-**aşını yaşıran ər bolmaz**, yaşını yaşıyan yaş bolmaz.

(**yaşıran**: gizləyən). (**yaşıyan**: savan). (**yaş**: gənc)

.-ay doğuşundan, **ər yürüşündən bəllənir.** (**yürüşündən**: davranışından. rəfdarından)

.-**ər kişinin** sözü bir

ərə .-**çağ ərə** hər nə ögrədir.

əri -**gənc əri yapıtma**: gənc əri gözdən qoyma, gözdən salma

.-**sözünün əri**, dilinin yiyəsi

-**alp əri yapıtma**, yörük atı yağıtma. (**gənc əri yapıtma**:

gənc əri gözdən qoyma, gözdən salma) (**yapıtmaq**:

saymamaq. alçatmaq. önəmsəmək. dəğərləməmək.).

(**yağıtma**: malqaranın yağrın (bel kürək bölümün) yaralama.

ərin .-ilan ağı dişində, **ərin ağı dilində**

ərişür .-**ərişür barcağına** asda gedən. (**barcağına**: məqsədinə)

əritər .-**daş ərider yaxşı söz**, baş çürüdər yaman söz.(**baş çürüdər**: başdan çıxarar).

əritər .-**aş daşı ərider**, yalan başı çürüdər.

ərive .-evinə görə pişir aşını, **ərive görə geyim başını**

ərqəqsə .-sanduruşla gör hər işi, **qarşın ərkəksə dişi**. (**santuruşla**:
hesab kitabla)

ərmiş .-dözəgən dərviş, **barağa ərmiş**. (**barağ**: mənzil).
.-dözəgən dərviş, **istəgə ərmiş**.
.-dözəgən dərviş, **istəyə ərmiş**.

ərtəm -**ərdəm bəyi**: ləyaqət kanı

ərtin **ərdin** cevher. gövhər. dəğərli daş. löbət. -ərdəmli kişi **ərdiniylə**
düz gələr, ərdəmsiz kişi uylaq ilə düz gələr. (**uylaq**:başmaq
kəfi). (**uylaq**:başmaq kəfi).

əsən .-**qatı əsən** tez yatar, iti qaçan tez çökər

əsirqənmez. .-qaz gələn yerdən **tavuş əsirgənmez**.

əsqilməsin -dadlıq dilindən gülmə üzündən **əsgilməsin**.

əsriq **əsrik**. qızqın. azqın. qudurmuş. -**əsrik** dəvə

əsrüq **araq içkən toyda əsrük, ağılı yox gündə əsrük məs**. (arağ
içən yalnız düğündə kefli olur, abdal isə, hər gün keflidir. kefli
nihayət ayılır, aptal isə heç bir çağ).

əş düz. bir. bərabər.-**təqmə** kişi öz olmaz, yak yabağı düz
olmaz. (yoldan keçən iç olmaz, yaxın özgə əş, bir
olmaz.) .(**təqmə kişi**: yoldan keçən. hər gələn)

	.-elti eltiyə əş olmaz, arpa unundan aş olmaz. (elti : qayınxatın)
ət	.- qəcələ küçük ət yeyir , dəvəsi böyük ot yeyir.
ətçiyə	.- ətçiyə yağ qayusu , qoyuna can qayusu . (qayusu : qayğusu . dərdi)
ətə	.-ota qatsan at yeməz, ətə qatsan it yeməz
ətəq	.- əl ətək öpməklə dodaq aşınmaz.
ətirir	.-suya götürür, susuz gətirir .(hüllükçü. kələkçi)
əvvəl	< aldın . ilkin.- aldın giriş , andan biliş.
əzər.	.-çevrəni bəzər, özü lüt gəzər, türklərdə var, çet dilin bəzər (seçib) kəndini əzər . (çet : yad. qıraq).
əzqi	əzgi. əzgi . rehmət
əzqiləmək.	əzgiləmək .əzgiləmək. rehmət oxumaq
əzqiləyim	əzgiləyim. əzgiləyim .rehmet oxuyalım
əzqiliq	əzgilik. əzgilik .rehmetlik
habiri	başqası. -birinə biri çoxgəlir obirinə habiri
halqasız.	.-dəniz dalqasız, qapu halqasız .
halva	.-ana ilə qız, halva ilə qoz .

hanta	.-handa iş, ordan uş.(uş: uç) .-handa aş, ora qaş, handa iş, ordan uş . (qaş: qaç).(uş: uç)
hanta	.-yaxcısının içinə, o handa qalsın pisinə..
hara	.-atdan düşmüş eşəkə minmiş, hara çatdığı başa düşmüş.
hartatır	.-dün hardadır, qırıq körpü ucunda, gün hardadır, olan körpü üzündə, yarın durur qurusuq körpü başında . (qurusuq: qurulmuş görünən)
hava	-hava, yel almıyan yer: qoy. quy. çuxur.
hayınta	hayında < qayında. qayğısında. -keçi can hayında, qəssab piy axtarır.. (piy: yağ, quyuğun yağı)
haylaz	aylaqçı. günlük işçi.
hələ	-bitmiş sani duyma kəndini, soluq gəlir, ısıtır hələ, qalır ölümə yolunuz genə. (sani: kimi)
hərqəsə	.-kəndinə yakışanı sev hərəkəsə yapışanı yok
hövüllü	ivək. tələsik.- ac ivək , tox dölək. (dölək : dinc. rahat)
hüntür	.-axsaq eşək hündür dağ .

hürməm	.- boşuna gəldim, boşa gedməm, gələn ötənə hürməm , yaratdım qızıqlı türküm, türkün aşqına sanın aşqına.
xalqını	.- öz xalqını oxlayan , diri qalmağa dəğmez
xançı	.- xançı tavuğu , yolçu artığıyla keçinər
xanlıq	. -ötər ötün, alar acun,kəndi ökün, bəylik xanlıq çətilür. (ötün: zaman). (acun: dünya). (ökün: intiqamın). (çərtinmək: əldən qaçılmaq).
xara	< qara . səngi xara: qara daş
xəstə	.- xəsdə bilər qecənin uzunluğunu, dərqli bilər uykusuzluğunu. bilər
xırman	.- xırman yel ilə, düğün el ilə. .- xırman el ilə , düğün əl ilə.
xoca	.-dəli dəliynən xoşlanır, xoca ölüylə .
xoş	- xoş gəldin demək :bayar qutmaq: bayar qutmaq
xoşqəldin	- bayar qutmaq : bayar qutmaq
xoşlanır	.-dəli dəliynən xoşlanır , xoca ölüylə.
iç	öz. zat.- öz ağlasa , göz yaşar. -üz dad alar içindən, iç bəzənmez üziylə . .- iç güclərin inanılmaz gücünə dayansa q çözlənmez

düğün yok

-**iç**, üz basar. (**üz**: surət). (içdə olan üzə damar).

içerisi

.-dışarısı elə bəzək, içerisi menə təzək . (eşiği elə yaxış, içiği menə yaxış). (**yaxış**: yaxış. 1.bəzək. cəzb edici. çəkən. cəzzab. 1.bıqdırıcı. yaxdıran).

içerləq

içerlek. ən içəridə olan.

içə

.-qulaqdan girən soğuş söz, **içə varıb buz bağlar.**

içəlim

.-sizdə yiyəlim **içəlim**, bizdə gülüb oynyalım.

içər.

.-yazın əkər, güzün biçər, **yayın tökər, qışın içər.**

.-burnu qaf dağından **su içər.**

içi

.-. **yaşam içi** çabuş keçər.

.-düz kişinin içi üzdən ayrılmaz, er kişinin verən sözü danılmaz.

içiqi

içiği.-eşiği elə yaxış, içiği menə yaxış. (**yaxış**: yaxış.

1.bəzək. cəzb edici. çəkən. cəzzab. 1.bıqdırıcı. yaxdıran).

(dışarısı elə bəzək, içerisi menə təzək)

içilməz

-yol hər kəslə gedilməz, çay hər kəslə içilməz, söz hər kəslə

deyilməz, dosluq hər kəslə olunmaz, and hər kəslə içilməz

içinə

.-**yaxcısının içinə**, o handa qalsın pisinə..

içinqəki

.-inancılarını qırmadan **içindəki** torun sökülmez

içintə	.- qırx qulanın içində bir axsağın bildirməz (qulan: yabanı eşək)
içintəqi.	içindəki.özün: -çağrı gəlsə özün basar üzdəkin.
içintən	-üz dad alar içindən , iç bəzənmez üziylə. .-qala içindən alınır
içir.	deyim. (evin: 1. türmə 1. yurdunda) (türmədə olmaq) evin: tehranda yerləşən ən adlım türmə)
içqən	araq içkən toyda əsrük, ağı yox gündə əsrük məs. (arağ içən yalnız düğündə kefli olur, abdal isə, hər gün kefidir. kefli nihayət ayılır, aptal isə heç bir çağ).
içrə	.-yaşam içrə dəğər bul, hər dəğərlə yaşama
içtə	- içdə olan üzə damar.
içtənliqlə	içdənliklə. səmimiyyətlə. səmimanə.
iqi	.- iki qarqa çokuşsa , bir quzquna yem olar. (çokuşsa: dimdişsə. qaqalaşsa) .-bir tən iki can ,sana qurban azərbaycan .- iki qulaq bircə dil, iki eşid bir söylə. .-tez verən ikiləm ödür. (ikiləm: iki kərə)
iqi	.-iki evrən çevrənər, könül bəzər birisin, göz oyalar o birisin (oyalar: uğraşdırar).

iqisi	.-kor istəyi bir göz, ikisi olsa nə söz.
iqit	iğid. alp. batur. bağadur. pəhləvan.-alp çərikdə, bilgə dirikdə. (çərikdə: orduda).(dirikdə: olmuşda. yaşamda. durmuşda) .-ürkək atla qorxaq iğid sevilmez.
iqiti	.-atı arıqanda gör, igidi qarığanda gör. (atı arıqlandığında gör, yığiti qocalıqda gör.at arıqlıqda, kişi qıtlıqda bəllənir.
iqitin	.-atın qarnına bax, igidin qoluna.
il	dəgirmən gəzəgin versən, gün ac qalarsın. su gəzəgin versən , il ac qalarsan
ilan	.- ilan ağu dişində , ərın ağu dilində .-it qapmaz at təpməz, ilan çalmaz ər aldatmaz demə. .-sevda keçər yalan olur, sonra soxar ilan olur. (sevda: istək.həvəs) (soxar: soxan. çalan) .-uzun dil, ilan kimidir , ağızdan çıxsa boyuna sarılar.
ilər	ilərlər.- yaş ilər , iş girəl. (yaşı ilərler işi çətinləşər) (qocaldıca işi çətinləşər).
ilinti	girifdarlıq
ilq	.-ilk atılan daş uzaq düşər.
ilqin	ilkin..-ilkin malın bağla , sonra tarıya ismarla .- ilkin sonun düşlə , ondan sora işlə. (düşlə: düşün) (əvvəl sonun düşün, sonra işlə, işə keç.).

.-ilkin yemək, andan demək

aldın > əvvəl. **-aldın giriş**, andan biliş.

inamsız. .-od görmədim dumanı, **doğru görmədim inamsız.**

inan. .-əğri baca düz duman, **görməsəndə sən inan.**

inanc .-buyruğa inanc köləliğin ən pis yolu (**buyruğa**: qismətə.
nəsibə.)

inancılarını .-inancılarını qırmadan içindəki torun sökülməz

inancsızlıq .-yoldaşsız, **inancsızlıq** özgürlük kök salmaq

inanılmaz .-iç güclərin **inanılmaz** gücünə dayansa çözülməz düğün
yok

inanışsız .-özgürlük ağacı **inanışsız**, yoldaşsız kök atmaq.

inanmamış -yalançının evi yanıb, **kimsə inanmamış.**

inanmasa .-düşdə gör, oyluqda gör, düşdə gör, düşənin dosdu olmaz,
inanmasa düş də gör. (**oyluqda**: təəvvür. xəyal)

inanmazlar .-yalan çıxsın bir sözün, **inanmazlar doqquz ola doğrusu**

incə .-incə ələr sıx toxur.

incəliqdən .-hər nə incəlikdən, ər yoğunluqdan qırılır.

inləyən zırlayan. zırıldayan.-edən bulur inləyən ölür. (**edən**:
işləyən).

inti	.-elli yaşında dana, indi düşüb meydana .
ipəqtən	.-dil yaxşısı ipəkdən , dil yamanı tikəndən
ipətir	.-iyidin könlü ipədir , berk çəkilsə çözülməz
ir	.1. irtə . tez.-ir yola çıxanı gün qarşılar.1.. tez.-teyxa düğü pilov olmaz, yağda gerek qazana, ata malı ir tükənir , oğul gerek qazana.
irəli	- irəli görüşlü : gözəm.-eldə yüzdən biri çiçən, mindən biri gözəm olur.
irtə	ir.. tez.-ir yola çıxanı gün qarşılar
irtəsi	. yarını. sabahı.- aqşamların irtəsi var , kimsizlərin kimi var!.
irtəyə	yarına. sabaha.- irtəyə qalan , arxaya qalar.
ısırrır	.-qaraqol gülərkən ısırrır . (qaraqol : polis)
ısıtır	-bitmiş sani duyma kəndini, soluq gəlir, ısıtır hələ, qalır ölümə yolunuz genə. (sani : kimi)
isiz	pis. pəs.kötü. -təzək qarda yatmaz, edqu isiz qatmaz . (edqu : iyi) (isiz : pis. pəs.kötü). (qatmaz : qarışmaz). (təzək çox sürə qar altında qalmaz, yaxşı pis birbirinə qarışmaz)
ismarla	.-ilkin malın bağla, sonra tərziyə ismarla

istəq **istək**.sevda. həvəs.-**sevda keçər yalan olur**, sonra soxar
ilan olur. (**sevda**: istək.həvəs) (**soxar**: **soxan**. çalan)

istəqə .-dözəgən dərviş, **istəqə ərmiş**.

istəmətən .-acıqmadan yemə, sormadan demə, **istəmədən vermə**.

istəyə .-dözəgən dərviş, **istəyə ərmiş**.

istəyi .-kor **istəyi bir göz**, ikisi olsa nə söz.

istəyin .-bitmədən yaşam, itmədən dilək, **istəyin** sevən, könül
doyuran.

isti -**isdi isdisinə**: sığağı sığağına

istisinə -**isdi isdisinə**: sığağı sığağına

iş .- **iş başar**, başaq deşir. (**başaq** : hasil) (iş ögrən, ası,
qazanc əldə elə).
.- sən yardım ed quluna, hər iş girsın yoluna.
.-**cocuğa iş buyuran**, kəndi ardıcan sürünər
.-**iş işləsən düşünüb işlə**, gedişən yerdən dönüşün düşlə.
.-**iş** olacağına varır.
.-kömək olsa boluna, **hər iş girər yoluna**.
.-sanub sanub söyləyən **iş bitirər**
.-yaş bitər **iş bitər**
.-yaş ilər, **iş girəl**. (yaşı ilərlər işi çətinləşər) (qocaldıca işi
çətinləşər).

.-handa iş, ordan uş. (**uş: uç**)

.-handa aş, ora qaş, handa iş, ordan uş . (**qaş: qaç**).(**uş: uç**)

işçi. -**günlük işçi:** aylaqçı. haylaz.

işçiliq. -**günlük işçilik:**aylaqçılıq. -boş oturmaqdan, **aylaqçılıq yeğ**
durur. (aylaqçılıq: günlük işçilik).

işçiye .-**min işçiye** bir başçı.

işə .-qavqıya qatılma, **bilmədik işə atılma.**

.-qışa saxla kömürü, **yaxşı işə ömürü.**

.-**uşağı işə qoş**, özündə ardıca qoş.

işi .-kişinin **işi**,kişilik **işi**

.-**sanduruşla gör hər işi**, qarşın ərkəxsə dişi. (**santuruşla:**
hesab kitabla)

.-yaşı yetmiş, **işi bitmiş.**

-hər kişinin işi dəldir dəri biçib don tikmək. (**dəldir:** dəğildir)

işimiz. .-biri var, üç nal ilə bir ata **qaldı işimiz.**

işin .-**hər işin başı sağlıq**, çayların başı dağlıq.

.-**işin yoxsa tanıq ol**, paran çoxsa qoruc ol. (**tanıq:** şahid).

(**qoruc:** kəfil)

işinə .-asdarı üzünə uymaz, işinə savları tutmaz.(**savları:** sözləri.
iddiaları)

.-bələş atın dişinə bakılmaz. (**bələş:** sunulan. bağışlanan.
hidyə olunan)

.-dözümlü ol işinə, uğur gəlsin başinə.

.-dözümlü ol uğur dilə işinə, sağlıq olsun dadlı gəlsin
dişinə.

.-sevinir mal varlığı işinə, güvənir yok yoksulu düşünə.

-sevinir mal varlılar işinə, güvənir yok yoklular düşünə.

işini. **.-dözümlə gör işini,** uğur **yapsın işini.**

işintən **.-yaxşıya yaxşısın ed, yaxşılığı artırsın, yamana yamanın
ed, ta işindən qayıtsın.**

işiti **.-eyulüqə eyulüq, hər kişinin işidi,** kəməlligə eyulüq, **ər kişinin
işidi.**

işitir **.-iyilligə iyilik hər kişinin işidir,** kəmligə iyilik **ər kişinin
işidir**

işqilə **.-sərinşə ər bulur çözüm işqilə. (sərinşə: dözümlü olsa.)**

işləm prose

işlə. işə keç. -ilkin sonun düşlə, ondan sora işlə. (**düşlə:** düşün)
(əvvəl sonun düşün, sonra işlə, işə keç.).
.-iş işləsən düşünüb işlə, gedışən yerdən dönüşün düşlə.

işləsən **.-iş işləsən düşünüb işlə,** gedışən yerdən dönüşün düşlə.

İşlətiqin **.-İşlədiğın mənə,**öyrəndiyin özünə.

işləyən	edən.. edən bulur inləyən ölür. (inləyən : zırlayan. zırıldayan)
işləyib	.- çox işləyib bilən çox , az yanılır.
işlir	.-biri bir ay işlir , bir gün yər, biri bir gün işlir , bir ay yər
işsiz	.-odsuz kömür, işsiz ömür .
iştə	.-az əli aşda gör, çox əli işdə gör . .-börünün gücü dişdə, kişin gücü işdə
iştən	.-dosdun saklama işdən qalmasın, düşmanı saklama sırrın bilməsin .-yoxsulunki işdən artmaz , dişdən artar
it	.-ac at yol almaz, ac it av almaz .-at izi it izinə qarışmış.(deyim) .-at minənin it yiyəsin tanır . .-it dili itil ged. .- it doyan yerin özlər , ər doğan yerin .-ota qatsan at yeməz, ətə qatsan it yeməz .- it qapmaz at təpməz, ilan çalmaz ər aldatmaz demə. .-subayın malın it yər, bağrını bit yər (yaxasın bit yər)
itər	.-tünlүkdə söyləyənin sözü itər , yollarda yalnız gedənin özü itər . (tünlүkdə : qalabalıqda)

itəyin	itginin. zərərin
iti	tetik...-anası təvlük yufqa yapar, oğlu tetik qoşa qapar. .-qatı əsən tez yatar, iti qaçan tez çökər
itiq	itik. uç. zərər. ziyan.-ötgir piçaq qınına uç , ötrük söz cana üç .
itqi	itik. itgi. zərər
itil	.-it dili itil ged.
itimək	.- odu itimək. -axıntıya kürək çəkmək.
itirir..	arığır. - nə arığır, nə yoğundur: nə itirir nə qazanır. -tuğar edməz, nə arığır, nə yoğundur. (tuğar: risq)
itirtim	.-nə buldum sevinərim, nə itirdim yerinərim
itqi	itgi. itik. zərər.-ortaq çox olunca, itgi az olur.
itqinin	itginin. itəyin. zərərin
itqitən	.- itgidən qorxan qazanmadı.
itqiylə	itgiylə. zərərlə.-öfgəylə qalxan, itgiylə oturur. .-öfgəylə qalxan, itgiylə durur
itmətən	.-bitmədən yaşam, itmədən dilək, istəyin sevən, könül doyuran.
ittən	.- itdən quzu törəməz.
ivəcicq	ivəcik. tələsgən.- ac ivəcik, tox yavaş olur.
ivəciliq	ivəcilik. tələsgənlik. əcələlik.- ivəcilik şaşdırır, dözümlük aşdırır.

ivəq	ivək. 1.tələsik. hövüllü.-ac ivək, tox dölək. (dölək: dinc. rahat) 1.. tələsik.-ivək qılış, öküş sonuc. (öküş: ökünc. peşman). .-ac ivək, tox təvək. (təvək: yavaş)
iyi	.-iyi gedincə dəğər biçilir. .-iyi yasa iyi kişi yetirir .-cocuqlar həp iyi, çevrədən kötülük ögrətilmirsə.
iyiliq	.-iyiligə iyilik hər kişinin işidir, kəmligə iyilik ər kişinin işidir .-iyilik yapan bal dolu, kötülük yapan pox dolu. (dolu: dolçası) .-iyilik edsən birinə, sakın anın gözüne
iyiliqə	.-iyiligə iyilik hər kişinin işidir, kəmligə iyilik ər kişinin işidir
iyimser	.-iyimser ol, hər yönə bax qolaylıq, kötümser ol, hər yönə bax çətinlik.
iyisi	.-bir gözümü ağladır, bir gözümü güldürür, borcun iyisi vermək, dərdin iyisi ölmək. .-borcun iyisi vermək, dərdin iyisi önmək, yadaki ölmək.(önmək: öngmək.düzəlmək) .-bir gözümü ağladır, bir gözümü güldürür, borcun iyisi vermək, dərdin iyisi ölmək.
iyit	.-qaplan yolundan, iyid sözündən dönməz.

iyitin	.-iyidin könlü ipədir , berk çəkilsə çözülməz
iytləşu.	iydləşu. qoxlaşu.-kişi sözləşu, yılkı iydləşu. (yılıkı: heyvan).
izan	anlayış. qanacaq. fəhm. dərk.
izi	.-at izi it izinə qarışmış. (deyim)
izinə	.-at izi it izinə qarışmış. (deyim)
izlər	.-artın təkər öntünü izlər. (artın: daldaki) (öntünü: öndəki)
könlün	.-süyci söz könlün tapar , ağır söz qulaq qapar
qabuqun	.-ağacın yemişin yeyib , (ağacın) qabuğun soyma.
qaç	.-nərdə ac, ordan qaç , nərdə aş yürü yanaş
qaçan	.-asda qaçan yıxılmaz .-qatı əsən tez yatar , iti qaçan tez çökər
qaçar	.-elti eltidən qaçar , baldızlar bayraq açar. (elti: qayinxatın). (baldızlar: görüməcələr)
qaçılmaq	-əldən qaçılmaq: çərtinmək: əldən qaçılmaq. -ötər ötün, alar acun,kəndi öcün, bəylik xanlıq çərilür. (ötün: zaman). (acun: dünya). (öcün: intiqamın).
qaçınılmaz	gərəkli. vacib

qaf	.-burnu qaf dağından su içər.
qaqalaşsa	çokuşsa. dimdişsə..- iki qarqa çokuşsa , bir quzquna yem olar.
qala	.- qala içindən alınır
qalabalıqta	qalabalıqda . tünlүkdə. - tünlүkdə söyləyənin sözü itər, yollarda yalnız gedənin özü itər.
qalan	.- ertəyə qalan arxaya qalır.
qalan	.- sona qalan dona qalır .- irtəyə qalan , arxaya qalar. (irtəyə : yarına. sabaha)
qalana	.-yürənə yol yaxşı, qalana öy - evrən bir bilməcə. -açana gündüz, qalana türmə.
qalar	.-azını ayamayan çoxundan qalar .-irtəyə qalan, arxaya qalar . (irtəyə : yarına. sabaha)
qalarsın	dəgirmən gəzəgin versən, gün ac qalarsın . su gəzəgin versən , il ac qalarsan
qalır	-bitmiş sani duyma kəndini, soluq gəlir, ısıtır hələ, qalır ölümə yolunuz genə. (sani : kimi)
qalır	.-sona qalan dona qalır
qalırsa	.-ölürsə yer, qalırsa el bəğənsin .- qalırsa el bəğənsin , ölürsə yer bəğənsin
qalqan	.- öfgəylə qalxan , itgiylə durur .- öfgəylə qalxan ,itgiylə oturur. (itgiylə : zərərlə)

qalma	-çoxa göz tikib azdan qalma.
qalmaq	.-ölkələrin dalı qalmağı .-ya axmaqlar gücdədilər, yada gücdəkilər axmaqdılar
qalmaqa	.-öz xalqını oxlayan, diri qalmağa dəğmez
qalması	.-dosdun saklama işdən qalması, düşmanı saklama sırrın bilməsin
qalmaz	.-ayran ver ayransıza, qalmaz bu dövrən sizə , çağ gələr ayran olar, verməzlər ayran sizə. -düşənin dosdu olmaz demişlər, ucalan dossuz qalmaz demişlər .- hər ağızdan bir səs çıxınca, ortalıqda düzən qalmaz .- dəli qız evdə qalmaz , dəlik daş yerdə. .-genc ikən gücün verib öyrən qıl, keçər günün öyrənməyə güc qalmaz.
qalsın	.-yaxcısının içinə, o handa qalsın pisinə..
qalur.	.-ertəyə qalan arxaya qalur.
qamçı	.-arпасız atı qamçı ölüt. (ölüt: öldürər)
qan	.-altun çanaq palçıq çanaq qan qusana bir gələr. .-su axanda palçıq olar, qan axanda vətən
qanacaq	izan. anlayış.. fəhm. dərk.

qanan .-qanan olsan bir gül yetər qoxmağa, qanmaz olsan gir
baxcanı yıxmağa (pozmağa)

qançı xançı.-xançı tavuğu, yolçu artığıyla keçinər

qanıqar qanığar.razi olar. -uslu başlı adam genliğin çalışar,
yaşlılığa qanığar
-uslu başlı adam genliğin çalışar, yaşlılığa
qanığar .(qanığar :razi olar)

qanlı .- yağlı günün yad yaxşı, qanlı günün qarındaş(yağlı: pullu.
paralı) (qanlı: sıx)

qanmaz .-qanan olsan bir gül yetər qoxmağa, qanmaz olsan gir
baxcanı yıxmağa (pozmağa)

qanmaza .-qanmaza qarşı susub keçmək gerek

qapar .-anası təvlük yufqa yapar, oğlu tetik qoşa qapar. (təvlük:
yavaş).(tetik: iti)
.-süyci söz könlün tapar, ağır söz qulaq qapar
.-sonun gələn qapunu qapar.

qapat .-yer var qulağun qapat, yer var gözüvü qapat, yerdə var
ağuzun qapat.

qapılar .- bu sevgidən o sevgiyə qapılar. (sevgi son deyil)

qapısı	-baylıq qapısı ellik. hikumet mərkəzi
qaplan	.-qaplan yolundan , iyid sözündən dönməz.
qapma	.-önüvə çıxanı qapma , arxadan gələni təpmə.
qapmaz	.-it qapmaz at təpməz, ilan çalmaz ər aldatmaz demə.
qapmaz	.-sayılı qoyunu qurd qapmaz
qaptın	-ağız gülə qapdın , örtə külün səpdin. (aldatıb üzə gülərək qapdın, yanıq külü üzə sərpdin).
qapu	.-dəniz dalqasız, qapu halqasız.
qapunu	.-sonun gələn qapunu qapar.
qapusun	.-borcdan qorxan, qapusun küçük açar.
qar	.-qar suyundan süzən çeşmə göl olmaz. .-kar eşidənin bilər , kor tutanın
qara	.-dil qızar deyər, yiyəsi üzün qara edər
qara	> xara. -qara daş: səngi xara .-qazan qazana götün qara dəymiş.
qarabaşan	bəxsiz başıva.-yetim oğlaq saxlasan, ağzın burnun yağ edər, yetim oğlan saxlasan, qarabaşan qay eder. (oğlaq: heyvan balası). (oğlan: uşaq). (qay: bəla. ağrı)

qaraqol	polis.- qaraqol gülərkən ısıdır.
qaralır	.- ac ölməz gözü qaralır , borclu ölməz bənzi sararır. (bənzi : üz. surət)
qaralır	.-acığ gəlir üz qızarır, acığ gedir üz qaralır
qarasuta	- qara suda : derin suda.-qaykişidən heçne sene gerekmez qaykişidən nərsə sene gereksə, qara suda boğulmağın yeğ gelir
qaratan	qaradan . böhdandan. - er qaradan qorxar. (qara : böhdan)
qarə	.-ki ağ akçə olur qarə gün için .
qarı	.-kişiyi uçutanda qarı , uçuranda qarı .-yazın yağı qışın qarı
qarıqanta	.-atı ariqanda gör, igidi qarığanda gör . (atı ariqlandığında gör, yiğiti qocalıqda gör.at ariqlıqda, kişi qıtlıqda bəllənir.
qarılıq	.- miltiq menən oxuqa qarılıq yox. (atış, oxuş üçün qocalıq yoxdur. (miltiq tüfəng)
qarımaz	.-açıqlıq ər çabuq qarımaz . (açıqlıq : müfərrəh. varlı)
qarına	.-anıyı yokmuş say. anı oduna qızıışma, anı qarına üşümə .
qarınca	.-o yar gözün, kim görüb o yar gözün, aslan gücündən düşsə, qarınca oyar gözün .

	.-qarınca tək yazdan qışı qarşula .-gücdən düşən aslanın oyar gözün qarınca.
qarıntaş	.- yağlı günün yad yaxşı, qanlı günün qarındaş(yağlı: pullu. paralı) (qanlı: sıx)
qarışmaz	qatmaz. -təzək qarda yatmaz, edqu isiz qatmaz. (edqu: iyi) (isiz: pis. pəs.kötü). (qatmaz: qarışmaz). (təzək çox sürə qar altında qalmaz, yaxşı pis bir-birinə qarışmaz)
qarışmış.	.-at izi it izinə qarışmış.(deyim)
qarışdır.	-bağışit bərişdır, qarşıit qarışdır. (hələlzada. bərişdır, həramsada qarışdır)
qarqa	.-kişdə deməz dilsizin, gözün qarqa çıxarmış.
qarqa	.-qarqa güdən gözdən, qurdu güdən candan olur. (güdən: baxan. bəsləyən). .- iki qarqa çokuşsa, bir quzquna yem olar. (çokuşsa: dimdişsə. qaqalaşsa) .-qarqa yavrusun qartal görür.
qarqaya	.-min qarqaya bir kesek
qarnına	.-atın qarnına bax, igidin qoluna.
qarşı	.-qanmaza qarşı susub keçmək gerek
qarşılar	.-ir yola çıxanı gün qarşılar (ir: irtə. tez)

qarşılıqsız verəsi. əvəzsiz.-**verəsi** verənin kisəsi boşalır.

qarşın tərəf muqabilin. -sanduruşla gör hər işi, **qarşın ərəkəse dişi**. (**santuruşla**: hesab kitabla)

qarşısın .-dilənçinin **qarşısından** dolandırıcı gəlir.

qarşı hərəmsada .-bağşı barışdırır, **qarşı** qarışdırır. (hələlzada. barışdırır, hərəmsada qarışdırır)

qarşula .-qarınca tək **yazdan qışı qarşula**

qarta -**təzək qarda yatmaz**, edqu isiz qatmaz. (**edqu**: iyi) (**isiz**: pis. pəs.kötü). (**qatmaz**: qarışmaz). (təzək çox sürə qar altında qalmaz, yaxşı pis bir-birinə qarışmaz)

qartal .-qarqa yavrusun **qartal görür**.

qarvan .- **yorulanda karvan arır**, acıqanda çobanla yatır.

qasasın .-**kasasın yalar**, sonra dönər yiyəsin talar.

qaş .-handa aş, ora qaş, handa iş, ordan uş . (**qaş: qaç**).(**uş: uç**)

qaşın yanından.-yaşamı qolay deyib daşınman, ol yerir yarkavaq qaşından, ol yüngül uçan kələbək, ol ağır, dağlar daşından. (**daşınman** : düşünmə) (**qaşından** :yanından)

qat .-soğuc.-**qıx qat** keçə, mən ondan keçə, **bir qat** dəri mən ondan geri.

qata **qada**. bəla.-**qada dur** vardım deməz. (deyim) .

-deli birlə çıx yola, minbir qada al qola. (**birle: birirle**) .(**qola:ələ**)

qatı .-dili yavaş şən yaşar, **dili qatı güc yaşar**. (**yavaş**:yumşaq)
.-**qatı əsən** tez yatar, iti qaçan tez çökər

qatılma .-qavqıya **qatılma**, bilmədik işə atılma.

qatın .- at bəfası, **qadın cəfası**.

qatın .-koldan odun, **bəsləmədən qadın olmaz**

qatır .-at təpər **qatır təpər**, arada araçı ölər.

qatlanır .-sevən **qatlanır**, gedən yadlanır, azı dadlanır.

qatlanır. .-göz görməyincə **könül qatlanır**.

qatmaz qarışmaz. -təzək qarda yatmaz, **edqu isiz qatmaz**. (**edqu**: iyi)
(**isiz**: pis. pəs.kötü). (**qatmaz**: qarışmaz). (təzək çox sürə qar
altında qalmaz, yaxşı pis birbirinə qarışmaz)

qatsan .-ota **qatsan at yeməz**, ətə qatsan it yeməz

qatti .- **dəli qatdı**, bilən açdı. (dəli işi qarışdırar, ağıllı düğünü
açar)

qavqasuz .-həmin az eyləmək aşını, **dileyen kimse qavqasuz başını**.

qavqıya .-qavqıya **qatılma**, bilmədik işə atılma.

qavşaq beltir. doğru nərsədə bükük, əğri, qırıq yer.. -bəyimsiməyük, bəy
olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art
sayu bayraqlur. (**bəyimsiməyük**: bəy olmağa dəğməz).

(**adakumsınmayuq**: adlanmağa, şöhrətə dəğməz). (**adiq**: adlım, şöhrət). (**art**:dağ keçidi). (**bayraqlur**: bayraq taxdırır)

qay qay: bəla. ağrı.-yetim oğlaq saxlasan, ağzın burnun yağ edər, yetim oğlan saxlasan, qarabaşan qay eder. (**oğlaq**: heyvan balası). (**oğlan**: uşaq). (**qarabaşan**: bəxsiz başıva).

qayınqatın **qayinxatın**. elti. -**elti eltidən qaçar**, baldızlar bayraq açar. (**elti**: qayinxatın).

qayınqatın. **qayinxatın**. elti. -elti eltiyə əş olmaz, arpa unundan aş olmaz.

qayınta **qayında** > **hayında**. qayğısında. -keçi can **hayında**, qəssab piy axtarır.. (piy: yağ, quyruğun yağı)

qayqəs **qaykəs**. namərd. -kişini kəmsidən özü **qaykəsdır**.

qayqı özenme.şefqət. ehtimam.

qayqısı .-kimisinə **yağ qayğısı**, kimisinə **can qayğısı**

qayqısınta **qayğısında**. hayında. qayında. -keçi can **hayında**, qəssab piy axtarır.. (piy: yağ, quyruğun yağı)

qayqışı . **qaykişi**: namerd.-**qaykişidən** heçne sene gerekmez **qaykişidən** nərsə sene gerekse, qara suda boğulmağın yeğ gelir.(qara suda: dəri suda)

qayqışlamaq təmbəl təmbəl, yasal yasal, qısıl qısıl oturmaq

qayqusu **qayğusu. qayusu.** dərdi.-ətçiyə yağ **qayusu**, qoyuna can
qayusu . (**qayusu: qayğusu.** dərdi)

qayqusuz **qayğusuz** dərdsiz. -**qayğusuz baş gorda**, qurd zumarı yolda
(olur).

qaytıssın. .-yaxşıya yaxşısın ed, yaxşılığı artıssın, **yamana yamanın**
ed, ta işindən qaytıssın.

qayusu **qayusu. qayğusu.** dərdi.-ətçiyə yağ **qayusu**, qoyuna can
qayusu . (**qayusu: qayğusu.** dərdi)

qaz .-**qaz gələn yerdən** tavuq əsirgənməz.
 .-**topal ördək yorqa qaz**, yarış olmaz beynə yaz
 .-qonşu tavuğu **qonşu gözüne qaz gələr.**

qaza .-**ördək qaza baxaraq** çatlamış.

qazan .-**qazan qazana** götün qara dəyimiş.
 .-**birlik qazan**, bəylik apar!.
 .-gənclikdə **pul qazan**, yaşlılıqda **qur qazan**

qazana .-axmaq odur dünyz üçün qəm yiyə, **kim nə bilir kim**
qazana kim yiyə.
 .-**qazan qazana** götün qara dəyimiş.

.-teyxa düğü pilov olmaz, **yağda gərək qazana**, ata malı ir
tükənir, **oğul gərək qazana**. (ir: tez)

qazanc .- iş başa, başa q deşir. (**başaq** : hasil) (iş öğrən, ası,
qazanc əldə elə).

qazanctır **qazanctır** -itəyin yarısından dönüş **qazanctır** (itəyin itginin
zərərin)

qazanctır **qazanctır** -itəyin yarısından dönüş **qazanctır** (itəyin itginin
zərərin)

qazanda .-qazanda olsa kömçədə çıxar

qazanır yoğunur. -**nə arığır, nə yoğunur**: nə itirir nə qazanır..-tuğar
edməz, nə arığır, nə yoğunur. (**tuğar**: risq)

qazanmatı. -itgidən qorxan **qazanmadı**.

qazıq .-çatal **qazıq** yerə taxılmaz.

qazıqlar .-sivritdigin **qazıqlar**, gəlir səni **qazıqlar**. (**qazıq**: yekə çivi)

qazır. .-tox ikən yemək yeyən, **qəbrin dişiylə qazır**.

qec .-alver bilən ac qalmaz, yolu bilən **qec qalmaz**

.-çox çabala tez yorul, **az çabala qec yorul**

qecə .-qecə gözü mal alma, subay gözü qız alma. (**subay**: bekar)

qecənin .-xəsdə bilər **qecənin** uzunluğunu, dərqli bilər
uykusuzluğunu.

qecini	-ertini yox, gecini yox. (ertisiyox, gecisi yox) (öğrənmək. yaxşılıq). (öğrənmək. yaxşılıq).
qecisi	-ertisiyox, gecisi yox (ertini yox, gecini yox) (öğrənmək. yaxşılıq). (öğrənmək. yaxşılıq).
qeçə	.-soğuş.-qıx qat keçə, mən ondan keçə, bir qat dəri mən ondan geri. .-soğuş.-qıx qat keçə, mən ondan keçə , bir qat dəri mən ondan geri.
qeçən.	- tez keçən : sağnaq. səriüzzeval.
qeçər	.-dərd var gəlib keçər , dərd var dəgib keçər , dərd var dəlib keçər . .- sağnaqlı yağmur tez keçər , tez alışan tez söner. .- sevda keçər yalan olur , sonra soxar ilan olur. (sevda : istək.həvəs) (soxar : soxan . çalan) .-sayılı günler tez keçər .
qeçi	- aşınmış keçi derisi : tomaç
qeçib .	.- dənizdən keçib çayda boğulmaq.
qeçilir.	.-tək kərpiçdən duvar olmaz keçilir .
qeçilməz	.-yalnış sözdən keçilsə, yalan sözdən keçilməz
qeçilsə	.- yalnış sözdən keçilsə , yalan sözdən keçilməz
qeçimliq	.- mal vergisi keçimlik , kitab vergisi ömürlük.

qeçinən	.-ümidlə keçinən acılıqla ölür.
qeçinər	.-xançı tavuğu, yolçu artığıyla keçinər
qeçiti	-dağ keçidi: art..-bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (bəyimsiməyük: bəy olmağa dəğməz). (beltir: doğru nərsədə bükük, əğri, qırıq yer. qavşaq.). (adakumsınmayuq: adlanmağa, şöhrətə dəğməz). (adıq: adlım, şöhrət). (bayraqlur: bayraq taxdırır)
qeçmək	.-qanmaza qarşı susub keçmək gərək
qeçmişlərdə	.-axır yaşlar gözümdən, neyləyirəm dayanmır, gələcəyə baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə gözüm yox, gələnlərə sözüm çox.
qeçti	.-keçdi bülbul keçdi gül, istər ağla istər gül -bulut keçdi yaz keçdi günler keçdi yaş keçdi. (yaş: gənclik) .-yaşım keçdi doslar düşdü aralı, çevrəm oldu düşmən alalı
qetməm	.- boşuna gəldim, boşa gedməm, gələn ötənə hürməm, yaratdım qızıqlı türküm, türkün aşqına sanın aşqına.
qefinə .	.-çobanın kefinə çatmaz varlının parası.

qefli. **kefli.** şad. bəyin. bayar. bəyni. bəygin. neşə. şadlıq. mutluq.
həzz. məmnun.. -bayar şənlik: toy bayar. -bayar qutmaq:
xoş gəldin demək.

-başmaq kəfi: uylaq

qeniş .-ayaq qabın dar olsa **geniş evren** qıs gələr

qereqli **gərəkli qaçınılmaz. vacib**

qereqməz **qaykişi:** namerd.-**qaykişidən heçne sene gerekmez**

qaykişidən nərsə sene gereksə, qara suda boğulmağın yeğ
gelir

qeri. .-soğuş.-qıx qat keçə, mən ondan keçə, bir qat dəri **mən ondan**
geri.

qeseq .-min qarqaya bir kesek

qesit sekşin. kupüğ. bəxş

qet. .-it dili itil ged.

qetən .-sevən qatlanır, **gedən yadlanır**, azı dadlanır.

qetər. .-burnun **doğrusuna gedər.** (sağa sola baxmıyaraq düz gedmək)

qetilməz -yol hər kəslə gedilməz, çay hər kəslə içilməz, söz hər kəslə
deyilməz, dostluq hər kəslə olunmaz, and hər kəslə içilməz

qetincə .-baş **gedincə**, ayaq durmaz.

.-iyi **gedincə** dəğər biçilir.

qetir	.-acığ gəlir üz qızarır, acığ gedir üz qaralır .-arşın gətir bez apar, çuval gətir qoz apar.
qetişən	.-iş işləsən düşünüb işlə, gedişən yerdən dönüşün düşlə.
qetdiyi	.- azın getdiyi çoxun yanındır.
qeyim	.-evinə görə pişir aşını, ərivə görə geyim başını
qezqin	gezgin. səyyah
qəbərtir	.- yaş gəbərdir: gənc öldürür. -uzun dil yaş gəbərdir.
qəbrin	.-tox ikən yemək yeyən, qəbrin dişiylə qazır.
qəcələ	.- qəcələ küçük ət yeyir, dəvəsi böyük ot yeyir.
qəhbəliq	.-oğurluq bir əkməkdən, qəhbəlik bir öpməkdən.
qəl	.-kəl ölür sırma saçlı olur, kor ölür badam gözlü. .-kəl tavuqla kor xoruz. (deyim)
qələbəq	kələbək.-yaşamı qolay deyib daşınman, ol yerir yarkavaq qaşından, ol yüngül uçan kələbək, ol ağır, dağlar daşından. (daşınman : düşünmə) (qaşından :yanından)
qələcəyə	.-axır yaşlar gözümdən, neyləyirəm dayanmır, gələcəyə baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə gözüm yox, gələnlərə sözüm çox.

qələqlə.	kələklə. alın. al ilə. hilə ilə.-alın arslan tutmuş, gücün sıçan tutmamış.
qələn	.-dəğirmənə gələn sıra öğrəşir
qələnə	.-əğri ağaca yayım, hər gələnə dayım demə. .-dəğirmən gələnə sıra öğrədir
qələnim	.-dilim səni dilim dilim diləyim, başa gələnim səndən biləyim.
qələnlərə	.-axır yaşlar gözümdən, neyləyirəm dayanmır, gələcəyə baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə gözüm yox, gələnlərə sözüm çox.
qəlib	.-dərd var qəlib keçər, dərd var dəğib keçər, dərd var dəlib keçər.
qəlin	.-suçu gəlin yapmışlar, kimsə güvey durmamış.
qəlir	.-sivritdigin qazıqlar, gəlir səni qazıqlar. (qazıq: yekə çivi) .-acığ gəlir üz qızarır, acığ gedir üz qaralır -düz bəzənər, dağ bəzənər, çöl bəzənər, bağ bəzənər, el bəzənər, el bəyənər, yaz gəliri yaz gəlir.
qəliri	-düz bəzənər, dağ bəzənər, çöl bəzənər, bağ bəzənər, el bəzənər, el bəyənər, yaz gəliri yaz gəlir.

qəlləsin. **kəlləsin.** doruğun. - duman bassa dağları, **dağ doruğun**
qurd alar.

qəlməyincə .-əldəki pul tez gedər, **arxasından gəlməyincə.**

qəlməzsən .-uğur söyləməzə demişlər, "uğur söylə, yoldan dönər başı
gətirim", demiş, "indi ver, **bəlkə gedər gəlməzsən**"

qəlmiş .-arpa unun yoxdusa **dadlı dilən nə gəlmiş**

qəlmişqi. .-dəvəyə sormuşlar, enişimi seversən, yoxuşu. **demiş, -düzə nə**
gəlmişki.

qəlsə -çağrı gəlsə özün basar üzdəkin. (**özün:** içindəki). (**üzdəkin:**
zahirdə olanı)

qəlsin .-dözümlü ol işinə, **uğur gəlsin başinə.**

qəltim .- boşuna **gəldim**, boşa gedməm, gələn ötənə hüzməm,
yaratdım qızıqlı türküm, türkün aşqına sanın aşqına.

qəltin - **xoş gəldin demək:** bayar qutmaq: bayar qutmaq

qəm .-axmaq odur dünyz üçün **qəm yiyə**, kim nə bilir kim
qazana kim yiyə.

qəməlliqə .-eyulüqə eyulüq, hər kişinin işidi, **kəməlligə eyulüq**, ər kişinin
işidi.

qəmliqə .-iyilığə iyilik hər kişinin işidir, **kəmliqə iyilik** ər kişinin işidir

qənc -**gənc əri yaprıtmə**: gənc əri gözdən qoyma, gözdən salma

qəncliq **gənclik**. 1.yaş -bulut keçdi yaz keçdi günler keçdi **yaş** keçdi. 1.yaşlıq cəvanlıq.-qıtlıq olsa, parayla, aşıq alınmaz, yaşlılıqda yaşlıq alınmaz. (**aşıq**: yemək)
(**yaşlılıqda**:qocalıqda)

qəncliqtə .-**gənclikdə qocalığa güc (pay) saxla**, pullu gündə pulsuz
günə pul saxla, savaşırsan, barışıqda üz saxla.
.-**gənclikdə daş daşı**, qocalıqda ye aşı.
.-**gənclikdə pul qazan**, yaşlılıqda qur qazan

qənti .-cocuğa iş buyuran, **kəndi ardıcan sürünər**
.-**əkməyin kəndi yiyən** yükünü kəndi çəkər.

qəntinə .-**kəndinə yakışanı sev** hərəkəyə yakışanı yok

qəntini .-çevrəni bəzər, özü lüt gəzər, türklərdə var, çet dilin bəzər
(seçib) **kəndini əzər**. (**çet**: yad. qıraq).

qəntini -bitmiş sani duyma kəndini, soluq gəlir, ısıtır hələ, qalır
ölümə yolunuz genə. (**sani**: kimi)

qəntisi .-aqqası ucuz olanın **kəndisi ağır** olar.

qəp	gəp. aytqan. deyilən. -oylamazca aytqan söz , düzəməzcə atqan ox. (oylamazca : düşünmədən).
qərə	.-tez verən ikiləm ödür . (ikiləm : iki kərə)
qərpiçtən	.- tək kərpiçdən duvar olmaz keçilir.
qəs	.- hər kəs çıxarın güdər. (çıxarın : mənfəətin)
qəsə	.- acgöz kəsə , parasız ağı baldan dadlı gələr.
qəsməz.	.-altun əli piçaq kəsməz .
qəşş	tutmaca
qətər	qədər < dəğər . - bacaq dəğər boyu var , dürlü dürlü donu var.
qətirim	.-uğur söyləməzə demişlər, "uğur söylə, yoldan dönər başı gətirim ", demiş, "indi ver, bəlkə gedər gəlməzsən"
qətirir	.-min dərədən su gətirir. (deyim)
qətiyintən	.- ay doğar gədiyindən , ər utansın dediyindən.
qəzəqin	gəzəgin . novbətin.- dəgirmən gəzəgin versən , gün ac qalarsın. su gəzəgin versən , il ac qalarsan
qəzən	.- suda gəzən su quşlar , suv dəğərin nə bilsin

qəzər	.-arsız nədən arlanır, çöldə gəzər sallanır .-çevrəni bəzər, özü lüt gəzər, türklərdə var, çet dilin bəzər (seçib) kəndini əzər. (çet: yad. qıraq).
qiler	kiler . araçı. vasitə. miyançı.
qilerləmək	kilerləmək . araçılıqmaq. vasitə, miyançı olmaq
qileyim	.-özümüzdəndi yetinməz gileyim özgəsinə .
qilə	.-boş anbar dibsiz kilə , ölç ha ölç
qılıc	.- qılıc yarar onqalır , dil yarası onqalmaz. (onqalır : düzəlir)
qılış	.-ivək qılış, öküş sonuc. (ivək: tələsik). (öküş: ökünc. peşman).
qılqır	gilgir . çamurluq&
qılmaqa.	qılmağa. yetirgə. -söz verərgə tələsmə, söz yetirgə tələs. (verərgə: verməyə).
qim	.-söylədən kim , söyləyən kim , dinləyən kim.
qimə	.-biri əkər biri biçər, kimi atar kimə düşər. .-yapasan hər kimə sən yaxcılığın, sakın ondan gözüne dəğməyəsen.
qimi	.-aşaqların irtəsi var, kimsizlərin kimi var!. (irtəsi: yarını. sabahı)

.-**kimi** toplar, **kimi** saçar.

.-biri əkər biri biçər, **kimi atar kimə düşər**.

qimi **kimi**. sani. -bitmiş **sani** duyma kəndini, soluq gəlir, ısıtır
hələ, qalır ölümə yolunuz genə.

qiminə .-**kiminə** əmək, **kiminə** yemək düşərmiş.

qimisi .-**kimisi körpü** pozar, **kimisi körpü** düzər
.-**kimisi** verer dadımlıq, **kimisi verer** doyumluq.

qimisinə .-**kimisinə** yağ qayğısı, **kimisinə** can qayğısı

qımışmaq təprəşmək. hərəkət etmək

qimitir .-uzun dil, **ilan kimidir**, ağızdan çıxsə boyuna sarılar.

qimliyin .- **dil kimliyin evidir**, yurd kimliyin yeridir

qimsə .-suçu gəlin yapmışlar, **kimsə güvey durmamış**.
.-yalançının evi yanmış, **kimsə inanmamış**.

qimsizlərin .-aqsamların irtəsi var, **kimsizlərin kimi var!**. (**irtəsi**: yarını.
sabahı)

qınanan yerilən.. alçaltılan. qəbih sayılan

qınanmaz. .-uzaq yolda **at qınanmaz**.

qınasız	.-dügün zırnasız yunağ qınasız olmaz. (yunağ : hamam)
qınına	.-ötgir piçaq qınına uç, ötrük söz cana üç. (uç : itik. zərər. ziyan).
qınıyla	.-söz versən çiniylə, piçaq versən qınıyla . (çiniylə : doğrusunu)
qıp	.-eloğlu yumurtaya qıp taxar. (eloğlu: aralıq uşağı) .-soğuş.-qıx qat keçə, mən ondan keçə, bir qat dəri mən ondan geri.
qıraq	çet. yad...-çevrəni bəzər, özü lüt gəzər, türklərdə var, çet dilin bəzər (seçib) kəndini əzər.
qirəl.	-yaş ilər, iş girəl. (yaşı ilərlər işi çətinləşər) (qocaldıca işi çətinləşər).
qirən	.-qulaqdan girən soğuş söz , içə varıb buz bağlar.
qırıq	.-dün hardadır, qırıq körpü ucunda, gün hardadır, olan körpü üzündə, yarın durur qurusuq körpü başında . (qurusuq: qurulmuş görünən) -doğru nərsədə bükük, əğri, qırıq yer: beltir.. qavşaq. - bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (bəyimsiməyük: bəy olmağa dəgməz). (adakumsınmayuq: adlanmağa, şöhrətə dəgməz). (adıq: adlım, şöhrət). (art:dağ keçidi). (bayraqlur: bayraq taxdırır)

qırılır	.-çubuq qırılır, çit dər, kütük qırılır, küt dər .-hər nə incəlikdən, ər yoğunluqdan qırılır.
qırılırsın	.-çox sulu olma sıxılırsın, çox quru olma qırılırsın
qirilməz	.-yer bərk girilməz , göy uca çıxılmaz.
qırıldı	.-oldu olacaq, qırıldı nacaq , daha nə olacaq.
qiriş	.-aldın giriş, andan biliş. (aldın : > əvvəl. ilkin)
qiriştə	.- girişdə güldürən yalan , çıxışda ağladarmış.
qırq	.-topancanın dolusu bir kişini, boşu qırq kişini qorxudur. .-qırx qulanın içində bir axsağın bildirməz (qulan: yabanı eşek)
qırcın	üzgün
qırmaqla	.-borc verməklə, yağ qırmaqla . (yağ : düşmən)
qırman	.- xırman yel ilə, dügün el ilə.
qırman	.-burnun yeli xırman savurur .
qırman	.-dağ başında xırman, savurduğun yel alır, sel önünde dəğirmən, öğütdüyün sel alır
qırmanta	.-tarlada pislədiyin, xırmanda önünə çıxır
qırmatan	.- inancılarını qırmadan içindəki torun sökülməz
qirtəni	.- qoz girdədi, hər girdəni qoz sanma.
qirtəti	.- qoz girdədi , hər girdəni qoz sanma.

qıs	.-ayaq qabın dar olsa geniş evren qıs gələr
qisəsi	.-verəsi verərənin kisəsi boşalır .(verəsi : qarşılıqsız. əvəzsiz)
qısıl	-təmbəl təmbəl, yasal yasal, qısıl qısıl oturmaq qayqışlamaq.
qısıl.	.- yayda yayıl, qışda qısıl .
qısıtlamaq	ekonomik davranmaq. ekonomi etmək.
qışa	.- qışa saxla kömürü , yaxşı işə ömürü. .-yayın pişsə baş, qışa pişmiş aş .
qişi	.- bəllənir. at arıqlıqda, kişi qıtlıqda bəllənir . atı arıqanda gör, igidi qarığanda gör. (atı arıqlandığında gör, yiğiti qocalıqda gör. - od odundan, dəniz sudan, yer yağmurdan, kişi yaşdan doymaz . .-av quşu burnundan, bilgə kişi dilindən (bəllənər) .-el kişi başın azdırır, suyun qızdırmaz. .- iyi yasa iyi kişi yetirir .- kişi sözləşu , yıldı iydləşu. (yıldı : heyvan). (iydləşu : qoxlaşu) .-qarınca tək yazdan qışı qarşula .-su dayaqla, kişi sözlə ölçülür. .- yaxşı kişi düz sözlü, at yaxşısı boz tüysü.(tüysü : boyalı)

-təqmə kişi: yoldan keçən. hər gələn. **-təqmə kişi öz olmaz,**
yak yabağı düz olmaz. (yoldan keçən iç olmaz, yaxın özgə
əş, bir olmaz.) **(düz: əş. bir. bərabər)öz** **.-təqmə kişi öz**
olmaz, yak yabağı düz olmaz. (yoldan keçən iç olmaz, yaxın
özgə əş, bir olmaz.) **(təqmə kişi: yoldan keçən. hər gələn)**
(düz: əş. bir. bərabər)

qışılıq

.-kişinin işi,kişilik işi

qışın

.-yazın əkər, güzün biçər, yayın tökər, qışın içər.

.-yazın yağı qışın qarı

qışın

.-börünün gücü dişdə, kişinin gücü işdə

qışını

.-kişini güldürəndə dil, küydürəndə. (küydürəndə:

yaxanda)

.-topancanın dolusu bir kişini, boşu qırq kişini qorxudur.

qışının

.-eyulüqə eyulüq, hər kişinin işidi, kəməlligə eyulüq, ər kişinin

işidi.

.-iyilligə iyilik hər kişinin işidir, kəmligə iyilik ər kişinin işidir

-hər kişinin işi dəldir dəri biçib don tikmək. (dəldir: dəğildir)

.-düz kişinin içi üzdən ayrılmaz, er kişinin verən sözü

danılmaz.

.-ər kişinin sözü bir

.-kişinin işi,kişilik işi

qişiyə	-əkinə su gərək, kişiyə bilimlik (bilimlik: aqahlıq) .-ağrılarda göz (diş,bel) ağrısı, hər kişiyə öz ağrısı .
qişiyi	.- kişiyi uçutanda qarı , uçuranda qarı
qişta	.- yayda yayıl, qışda qısıl .
qiştə	kişdə. köş!. köç!.- kişdə demək: kişdəmək. <köşdəmək < köçdəmək
qiştəmək	kişdəmək. kişdə demək <köşdəmək < köçdəmək
qıtab	.-mal vergisi keçimlik, kitab vergisi ömürlük .
qıtab	- hesab kitab: sanduruş
qıtlama	dişləmə. - qıtlama çay. dişləmə çay. qəndi dişiyə qırıb işlətmə.
qıtlıq	- qıtlıq olsa , parayla, aşıq alınmaz, yaşlılıqda yaşlıq alınmaz. (aşıq: yemək) (yaşlılıqda: qocalıqda) (yaşıq :gənclik. cəvanlıq)
qıtlıqda	.- bəllənir. at arıqlıqda, kişi qıtlıqda bəllənir. atı arıqanda gör, igidi qarığanda gör. (atı arıqlandığında gör, yiğiti qocalıqda gör.
qıyıq	qıyıq. əğri.- özün qıyıq otursanda , sözün doğru dursun.
qız	.- dəli qız evdə qalmaz , dəlik daş yerdə. .- ana ilə qız , halva ilə qoz.

.-gecə gözü mal alma, **subay gözü qız alma.** (subay: bekar)

qizar .-dil qizar deyər, yiyəsi üzün qara edər

qizarır .-acığ gəlir üz qizarır, acığ gedir üz qaralır

qızıqlı .- boşuna gəldim, boşə gedməm, gələn ötənə hürməm,
yaratdım **qızıqlı** türküm, türkün aşqına sanın aşqına.

qızıl .-qızıl dilin dingili sıymaz. (**dingil**: dəngəl. ox. axlov. aksən.
mehvər). (**sıymaz**: sınmaz)

qızıltı şəfəq.

qızırça .- adam ütü kimin olmalıdır, **qızırça bəlləder.**

qızışma .-anıyı yokmuş say. **anı oduna qızışma**, anı qarına üşümə.

qızqın əsrik. azqın. qudurmuş. -**əsrik** dəvə

qızlər .-süri axsağını **qızlər**

qızløyən **qızløyən.** yaşırən. -**aşını yaşırən ər bolmaz**, yaşını yaşıyan
yaş bolmaz. (**yaşıyan**: savan). (**yaş**: gənc)

qızli. gizli. saklı. -**saklı dərde** dərman yox. (**saklı**: gizli)

qıztırmaz. .-el kişi başın azdırır, suyun qızdırmaz.

qoca qoca. ər.-ata vergisi görümlük, qoca vergisi doyumluq.

(görümlük: görüşlük).

qocalıq .- miltq menən oxuqa qarılıq yox. (atış, oxuş üçün qocalıq
yoxtur. (miltıq tufəng)

qocalıq .-qocalıq, sağlıq ilə varlıq ola bir yerdə, nə gözəl sürməli günlər
oluru düşsə ələ.

.-gənclikdə qocalığa güc (pay) saxla, pullu gündə pulsuz
günə pul saxla, savaşırsan, barışığa üz saxla.

qocalıqta

qocalıqta **yaşlılıqda** -qıtlıq olsa, parayla, aşıq alınmaz, yaşlılıqda
yaşlıq alınmaz. (**aşıq**: yemək) (**yaşlıq** :gənclik. cəvanlıq)
.-gənclikdə daş daşı, **qocalıqda** **ye aşı**.

qoqalar .-bir yalan **min doğruyu qoğalar**

qoqlaşu. **qoxlaşu.** iydleşu. -kişi sözlleşu, **yılkı iydleşu.** (yılkı:
heyvan).

qoqmaqa .-qanan olsan bir gül yetər qoxmağa, qanmaz olsan gir
baxcanı yıxmağa (pozmağa)

qoquşaraq .-evlilik qonuşaraq, qoxuşaraq, yalaşaraq baş tutur.

qola ələ. qola. ələ. ayağa.-deli birlə çıx yola, **minbir qada al qola.**

(birlə: birirlə) .(qola:ələ)

-ər yengilsə qola düşər, quş yengilsə tora (**yengilsə**: sinsə.
məğlub olsa)

qolay	.-yaşamı qolay deyib daşınman, ol yerir yarkavaq qaşından, ol yüngül uçan kələbək, ol ağır, dağlar daşından. (daşınman : düşünmən) (qaşından :yanından)
qolaylıq	.-iyimser ol, hər yönə bax qolaylıq, kötümser ol, hər yönə bax çətinlik.
qolların	.-boş boşuna bəkləyən, qolların sallar gedər.
qoltan	.-koldan odun, bəsləmədən qadın olmaz
qoluna.	.-atın qarnına bax, igidin qoluna.
qonar	.-alçaq uçan uca qonar, uca uçan alçaq qonar. .-alçaq uçan uca qonar, uca uçan alçaq qonar.
qoni	quni. qıf
qonşu	.-qonşu olma sözün bilməz dənsize. (dənsizə: mürüvvətsizə) .-sevilən qonşu evində gözəl .-qonşu tavuğu qonşu gözünə qaz gələr.
qonşun	.-qonşun olsa gül kimi, ara duvar yıxılmaz.
qonşuya .	.- ocaq yandı tütüsü bizə düşdü, aşı qonşuya .
qonuşaraq	.-evlilik qonuşaraq, qoxuşaraq, yalaşaraq baş tutur.
qonuşmaq	.-artıq mal göz çıxartmaz, çox yeyib qonuşmaq yaş uzatmaz.

qonuşmaq	-artıq qonuşmaq: tēpizdēmēk. danışmaq.
qonuşturmuş	.-beşlik verib qonuşdurmuş, onluq verib susduramamış.
qopar	.-əkli quyruq tez qopar. (əkli: yapışmış)
qoparar	.-atdığı n vurar, tutduğunun qoparar , vurduğun yıxar, verdiyin doyurar.
qor	.-kar eşidənin bilər, kor tutanın .-kəl ölür sırma saçlı olur, kor ölür badam gözlü. .-kəl tavuqla kor xoruz. (deyim) .-kor istəyi bir göz, ikisi olsa nə söz. .-sağır duymaz uydurur, kor görməz oxşadır. .-sağır ilə söyləş güc, kor ilə görüşüş .-subay gözü kor gözü.
qora	qoruq. əkşi. tuş.
qorbaqlığın	.-bilməməzlik korbaxlığın təməli
qorq.	.-ərin söyləməzindən, suyun şarlamazından qorx.
qorqaq	.-ürkək atla qorxaq iğid sevilmez.
qorqan	.-borcdan qorxan, qapusun küçük açar.
qorqan	.-itgidən qorxan qazanmadı.

qorqar.	.-er qaradan qorxar. (qara: böhdan) .-anlar anlamazdan qorxar.
qorqub	.-tütündən qorxub oda (ocağa) düşmüş.
qorqudur.	.-topancanın dolusu bir kişini, boşu qırq kişini qorxudur .
qorluq	.-var evi görlük evi, yok evi korluq evi. (görlük : dadlılıq. şirinlik)
qorta	.- qayğusuz baş gorda , qurd zumarı yolda (olur). (qayğusuz : dərdsiz)
qortan	.- kordan sağçı, laldan carçı çıxmaz (sağçı : təbib)
qoruc	.-kəfil.-işin yoxsa tanıq ol, paran çoxsa qoruc ol . (tanıq : şahid).
qoruq	qora . əkşi. tuş.
qoruz.	.-kəl tavuqla kor xoruz . (deyim)
qoş	- xoş gəldin demək: bayar qutmaq: bayar qutmaq .-uşağı işə qoş, özündə ardıca qoş.
qoşa	.-anası təvlük yufqa yapar, oğlu tetik qoşa qapar . (təvlük : yavaş).(tetik : iti)
qoşmaq	- qoşulma qoşmaq : ək əkləmək
qoşulma	- qoşulma qoşmaq : ək əkləmək

qovanta	kovanda. pətəkdə. -balsız kovanda arı durmaz.
qoy	quy. çuxur. hava, yel almayan yer. .-ala dana ölünce qoy yaz batsın
qoysan	. töksən.-un qoysan ulanar, su qoysan sulanar . (ulanar: qoyulaşır. bərkir). (sulanar: boşalar) . (iş bir təhər düzəlmir)
qoytum	.-doluya qoydum almadi , boşə qoydum dolmadi . (boşa: qanmaza. nadana. cahilə)
qoytuz	-əmək qoyduz: zəhmət çəkdiz
qoyub	.- o ki mal qoyub gedir evladına , eşşəyin zadı her ne varına!!
qoyulaşır	ulanar. bərkir.-un qoysan ulanar , su qoysan sulanar . (qoysan: töksən). (sulanar: boşalar) . (iş bir təhər düzəlmir)
qoyun	.-az yeyən tazi, çox yeyən qoyun olur
qoyuna	.-ətçiyə yağ qayusu, qoyuna can qayusu . (qayusu: qayğusu. dərdi) .-öküzə buynuz, qoyuna quyruq yük olmaz.
qoyunu	.-sayılı qoyunu qurd qapmaz
qoyusuz	qoyusuz. icazəsiz. ruxsətsiz
qoz	.- qoz girdədi, hər girdəni qoz sanma. .- qoz yuvarlaq, hər yuvarlaq qoz degül.

.-arşın gətir bez apar, **çuval gətir qoz apar**.
 .-ana ilə qız, **halva ilə qoz**.
 .-ağrılarda göz (diş,bel) **ağrısı**, hər kişiye öz ağrısı.
 .-avçıya bir göz yetər
 .-göz görməyincə könül qatlanır.
 -göz görməyincə könül çəkinməz.
 .-göz yetməzə söz yetər
 .-öz ağlasa, **göz yaşar**. (öz: iç. zat)
 .-qulaq duyani **göz görməsin**
 -**çoxa göz** tikib azdan qalma.
 .-artıq mal göz çıxartmaz, çox yeyib qonuşmaq yaş
 uzatmaz.
 .-kor istəyi bir göz, ikisi olsa nə söz.
 .-sevgi nədir könül görər, **göz görməz**.
 - **göz** yurəging güzgüsü
 .-iki evrən çevrənər, könül bəzər birisin, **göz oyalar o birisin**
(oyalar: uğraşdırar).
 .-sevgi görər, **göz görməz**.

qöç **köç!**. **köş!**. qışdə. -**kişdə demək: kişdəmək**. <**köşdəmək** <
köçdəmək

qöçməli. .-ya dəvəyi güdməli **ya buradan köçməli**.

qöçtəmək **köçdəmək > köşdəmək > kişdəmək**. kişdə demək

qöq	.- dil yarası kök salar. .-özgürlük ağacı inanışsız, yoldaşsız kök atmaq.
qöq	.-yoldaşsız, inancsızlıq özgürlük kök salmaq
qöqü	.-dal budaq sizdən, kökü məndən .
qöl	-birim birim min olur, dama dama göl olur. (birim birim: bircə bircə. birər birər) .-biri selsə, biri göl (olmalı). .-qar suyundan süzən çeşmə göl olmaz.
qöləligin	.-buyruğa inanc köləligin ən pis yolu (buyruğa: qismətə. nəsibə.)
qömçətə	.-qazanda olsa kömçədə çıxar
qöməq	.- kömək olsa boluna , hər iş girər yoluna.
qömür	.- odsuz kömür , işsiz ömür.
qömürtən	.-arpadan saman, kömürdən duman əksilməz
qömürü	.- qışa saxla kömürü , yaxşı işə ömürü.
qönlü	.-iyidin könlü ipədir, berk çəkilsə çözülməz .-dərvişin boş cibisə, könlü dolu.
qönlün	.-əlin açıq könlün açıq saçağın saçağın. süfrən açıq

qönül .-göz görməyincə **könül qatlanır**.

-göz görməyincə **könül çəkinməz**.

qönül .-sevgi nədir **könül görər**, göz görməz.

qönül .-təpə gözün boşa ver, **könül** gözün yoxla sən

qönül .-bitmədən yaşam, itmədən dilək, istəyin sevən, **könül**
doyuran.

qönül .-iki evrən çevrənər, **könül bəzər birisin**, göz oyalar o
birisin (oyalar: uğraşdırar).

qönültən .-**könüldən** sevilən güvən **könüldən** sevilən güctapar

qöpəqsiz **qöpəksiz**.-əkməksiz ev **köpəksiz köy olmaz**

qör .-düzümlə **gör işini**, uğur yapsın işini.

qör .-atı arıqanda **gör**, igidi qarığanda **gör**. (atı arıqlandığında
gör, yiğiti qocalıqda gör.at arıqlıqda, kişi qıtlıqda bəllənir.

.-bildiyin kimi görmə, **bulduğun kimi gör**

.-**sanduruşla gör hər işi**, qarşın ərkəxsə dişi. (**santuruşla**:
hesab kitabla)

qören .-gören göze pay düşər.

.-yerivə **gören** yuvan olsun, **ağrıvaören** davan

- **uzaqören**:irəli görüşlü. gözəm.-eldə yüzdən biri çiçən,
mindən biri **gözəm** olur.

qörə	.-görə görə gözəm, diyə diyə çeçen olur(gözəm :irəli görüşlü) . (çeçen . xatib)
qörər	.- sevgi görər , göz görməz.
qörər	.-sevgi nədir könül görər , göz görməz.
qörətir	.-dərd çəkənə görədir .-sayğı sayana əğit alana görədir . (əğit : əkid . tərbiyə)
qörqü	.-dönəm düzər əğri düzü , gözdü bəzər görkü üzü .(dönəm : zaman).
qörlüq	görlük . dadlılıq. şirinlik .- var evi görlük evi , yok evi korluq evi.
qörmə	.-ac olub barın ac görmə , tox olub barın tox görmə . (barın : hamını. tüm kesleri)
qörmə	.-bildiyin kimi görmə , bulduğun kimi gör
qörməsəntə	.-əğri baca düz duman, görməsəndə sən inan .
qörməsin	.-qulaq duyani göz görməsin
qörmətiqcə	.-pozan görmədikcə, düzən olmaz
qörmətim	.-almadım verəməm, görmədim biləməm

qörmətim .-od görmədim dumansız, **doğru görmədim** inamsız.

qörmətim. .-əğridə tox **doğruda ac görmədim.**

qörməyincə .-göz görməyincə könül qatlanır.

-göz görməyincə könül çəkinməz.

qörməz .-sağır duymaz uydurur, **kor görməz oxşadır.**

qörməz .-sevgi nədir könül görər, **göz görməz.**

qörməz. .-sevgi görər, **göz görməz.**

qörpü .-dün hardadır, qırıq körpü ucunda, gün hardadır, **olan körpü üzündə**, yarın durur qurusuq **körpü başında** .
(qurusuq: qurulmuş görünən)

qörpü .-kimisi körpü pozar, kimisi körpü düzər

qörsə .-nə ölü qörsə ağlar, **nə düğün qörsə** oynar.

qörsəl təsviri

qörsən .-düşmanı düşdə qörsən uğra yozma.

qörşüş .-sağır ilə söyleş güc, **kor ilə qörşüş**

qörüb .-o yar gözün, **kim qörüb o yar gözün**, aslan gücündən düşsə,
qarınca oyar gözün.

qörücü **görücü.**elçi.

qörücülük **görücülük.**elçilik.

qörüməcələr. **görüməcələr.** baldızlar. -elti eltidən qaçar, **baldızlar bayraq**
açar. (elti: qayınxatın).

qörümlüq **görümlük.** görüşlük.-ata vergisi görümlük, qoca vergisi
doyumluq. (**qoca:** ər)

qörür. .-qarqa yavrusun **qartal görür.**

qörüşlü. **-irəli görüşlü:** gözəm.-eldə yüzdən biri çiçən, mindən biri
gözəm olur.

qörüşlüq. **görümlük.** görümlük. -ata vergisi görümlük, qoca vergisi
doyumluq. (**qoca:** ər)

qöstəri **göstəriş.** **göstəri** fərman. dəsdur.

qöstəriş **göstəriş.** **göstəri** fərman. dəsdur.

qöş **köş!. köç!. qışdə.** **-kişdə demək: kişdəmək.** <köşdəmək <
köçdəmək

qöştəmək **köşdəmək < köçdəmək > kişdəmək.** kişdə demək

qötrür -çox susma **yuxu götrür səni**

qötü **kötü.** isiz. pis. pəs.
.-**kötü dil** qurşun dələr. (**dil:** söz)

qötülük .-cocuqlar həp iyi, **çevrədən kötülük öyrətilmirsə.**

qötülük .-iyilik yapan bal dolu, kötülük yapan pox dolu. (**dolu:**
dolçası)

qötümser	.-iyimser ol, hər yönə bax qolaylıq, kötümser ol, hər yönə bax çətinlik.
qötün	.-qazan qazana götün qara dəyimiş.
qötüyü	.-aç qutuyu, tök kötüyü .-açdı qutuyu, söydü kötüyü.
qövher.	gövher. cevher. ərdin. dəğərli daş. löbət. -ərdəmli kişi ərdiniylə düz gələr, ərdəmsiz kişi uylaq ilə düz gələr. (uylaq:başmaq kəfi).
qövün	könül - acı sav yürek dağlar, süyci sav gövün çağlar. (süyci: dadlı) (sav: xəbər) (gövün: könül) (çağlar: coşduyar)
qöy	.-əkməksiz ev köpəksiz köy olmaz .-yer bərk girilməz, göy uca çıxılmaz.
qöylü	.-göylü açıq yolu açıq
qöze	.-gören göze pay düşər.
qözəl	.-qocalıq, sağlıq ilə varlıq ola bir yerdə, nə gözəl sürməli günlər oluru düşsə ələ. .-sevilən qonşu evində gözəl
qözəlləşər	.-adamları tanıdıqca yalnızlıq gözəlləşər
qözəm.	gözəm.irəli görüşlü.-eldə yüzdən biri çiçən, mindən biri gözəm olur. .-görə görə gözəm, diyə diyə çeçən olur(gözəm:irəli görüşlü) . (çeçən. xatib)

qözləqi	.-ver yeyim, ört yatım, gözləki canım çıxsın.
qözlənilməz	.- gözlənilməz başa gəlir
qözlü.	.-kəl ölür sırma saçlı olur, kor ölür badam gözlü.
qöztən	.- qarqa güdən gözden , qurdu güdən candan olur. (güden : baxan. bəsləyən).
qöztü	.-dönəm düzər əgri düzü, gözdü bəzər görkü üzü. (dönəm : zaman).
qözü	.- ac ölməz gözü qaralır , borclu ölməz bənzi sararır. (bənzi : üzü. suratı) .-subay gözü kor gözü . .-gecə gözü mal alma, subay gözü qız alma. (subay : bekar)
gözüm	.-axır yaşlar gözümdən, neyləyirəm dayanmır, gələcəyə baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə gözüm yox , gələnlərə sözüm çox.
gözümtən	.-axır yaşlar gözümdən, neyləyirəm dayanmır, gələcəyə baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə gözüm yox, gələnlərə sözüm çox.
gözümü	.- bir gözümü ağladır, bir gözümü güldürür , borcun iyisi vermək, dərdin iyisi ölmək.

qözün	.-gücdən düşən aslanın oyar gözün qarınca. .-kişdə deməz dilsizin, gözün qarqa çıxarmış. .-o yar gözün, kim görüb o yar gözün, aslan gücündən düşsə, qarınca oyar gözün. .-təpə gözün boşa ver, könül gözün yoxla sən
qözün	.-təpə gözün boşa ver, könül gözün yoxla sən
qözüne	.-dəvə yükü aş olsa, ac qözüne az gələr .-yapasan hər kimə sən yaxcılığın, sakın ondan qözüne dəğməyəsen. .-iyilik edsən birinə, sakın anın qözüne
qözüne	.-qonşu tavuğu qonşu qözüne qaz gələr.
qözüvü	.-yer var qulağın qapat, yer var qözüvü qapat, yerdə var ağuzun qapat.
qul	.-qul özünə yiyə seçmir
qulaq	.-iki qulaq bircə dil, iki eşid bir söylə. .-qulaq duyani göz görməsin -qulaq duyani göz görməsin
qulaq	.-eyitim üçün üç arac-ağız qulaq dil .-süyci söz könlün tapar, ağır söz qulaq qapar

qulaqın	.- ağzından çıxanı qulağın eşidsin .-tazının topallığı, doğşan qulağına tez çapar.
qulaqtan	.-qulaqdan girən soğuş söz, içə varıb buz bağlar.
qulaqun	.-yer var qulağun qapat, yer var gözüvü qapat, yerdə var ağuzun qapat.
qulan	yabanı eşek .-qırx qulanın içində bir axsağın bildirməz (qulan: yabanı eşek)
quluçqa devrsi, çevsrəi	mikrobun gövdəyə girməsiylə kəsəlin bəliməsi arasında keçən sürə. nərsənin körsəliyindən olqunlaşmaq arasında çəkən sürə. kötəlin, illətin işə keçməsindən, məlulun ortaya çıxmağacan keçrilən sürə.
quluna	.-sən yardım ed quluna, hər iş girsın yoluna.
quni	qoni. qıf
qupüq	kupüq. kesit& sekşin.. bəxş
qur	.-gənclikdə pul qazan, yaşlılıqda qur qazan
qurar	.-eyicə söz ev qurar, yamanca söz ev yıxar. -eyicə söz ev düzər, yamanca söz ev tozar. (tozar: yıxar).

qurban	.-bir tən iki can, sana qurban azərbaycan
qurban	.-bir tən iki can, sana qurban azərbaycan .-buğ saqqalım başına qurban .(deyim) .- yaxşı sözə can qurban , yaman sözdən can qurtar.
quri	.- quri sözdən yox pılav , yağla düğü olmasa.
qurşun	.-kötü dil qurşun dələr . (dil: söz)
qurt	.- duman bassa dağları, dağ doruğun qurd alar . (doruğun : kəlləsin) .- çaqal eniği qurd olmaz , arslan yatağı yurd olmaz. (eniği : balası) .-qayğusuz baş gorda, qurd zumarı yolda (olur). (qayğusuz : dərdsiz) .-sayılı qoyunu qurd qapmaz
qurta	.-bölüngən mal, qurda yem . (bölüngən : dağılqan)
qurtar .	.-yaxşı sözə can qurban, yaman sözdən can qurtar .
qurtarar	.-dilin tutan başın qurtarar
qurtu	.-qarqa güdən gözdən, qurdu güdən candan olur . (güdən: baxan. bəsləyən).
quru	.-çox sulu olma sıxılırsın, çox quru olma qırılırsın
qurudu	-sıra bize yetincə axar sular qurudu

qurusuq qurulmuş görünən.-dün hardadır, qırıq körpü ucunda, gün
hardadır, olan körpü üzündə, yarın durur qurusuq körpü
başında .

qusana .-altun çanaq palçıq çanaq **qan qusana bir gələr**.

quş .-ər yengilsə qola düşər, quş yengilsə tora (**yengilsə**: sinsa.
məğlub olsa) (**qola**: ələ. ayağa)

quşu .-av **quşu burnundan**, bilgə kişi dilindən (bəllənər)

qutar .-dilin tut **başın qutar**

qutlu .-zəngin bulsa, **qutlu ola**,yoxsul bulsa, nərdən ola.

qutluqa . .-qutluğa **yol** hər an düzətilişdədir.

qutmaq -bayar **qutmaq**: xoş gəldin demək.

qutul .-borcluysan **ver qutul**, yolçusan **yür qutul**

qutuna aşqına.-uykular boşuna, duyular puçuna, yaşa sevgi
qutuna.

quturmuş. **qudurmuş.** əsrik. qızqın. azqın. -**əsrik** dəvə
.-**qudurmuş yaman**, alışmış beş ondan yaman

qutuyu .-aç **qutuyu**, tək kötüyü
.-**açdı qutuyu**, söydü kötüyü.

quy **qoy.** çuxur. hava, yel almayan yer.

quylanmış basqıdaki.-**basqıdaki altundan**, asqıdaki salxım yeğ.

quyruq **.-əkli quyruq** tez qopar. (**əkli**: yapışmış)

quyruq **.-öküzə** buynuz, **qoyuna quyruq** yük olmaz.

quyu **.-** hər quyunun suyu olmaz, **su tökməklə quyu dolmaz**

quyunun **.-** **hər quyunun suyu olmaz**, su tökməklə quyu dolmaz

quzquna **.-** iki qarqa çokuşsa, **bir quzquna yem olar.** (**çokuşsa**: dimdişsə.
qaqalaşsa)

quzu **.-**itdən **quzu törəməz.**

qüc **.-**könüldən sevilən güvən könüldən sevən güc tapar

.-az yeyən az uyur, çox yeyən **güc uyur**

.-dili yavaş şən yaşar, **dili qatı güc yaşar.** (**yavaş**:yumşaq)

.-gənclikdə qocalığa güc (pay) saxla, pullu gündə pulsuz
günə pul saxla, savaşırsan, barışığa üz saxla.

.-sağır ilə söyləş güc, kor ilə görüş

.-dadlı söz güclü olur, **güc olmaz.**

.-genc ikən gücün verib öğren qıl, keçer günün öğrenməyə
güc qalmaz.

qücən **gücən.** arxana. parana. **-arxana** görə sözün olsun.

.-nə vara güvən, **nə yoxa gücən**

qücər	gücər. dingil. dəngəl. ox. axlov. aksən. mehvər
qüclerin	.-iç güclerin inanılmaz gücünə dayansa q çözülənməz düğün yok
qüclü	.-dadlı söz güclü olur, güc olmaz.
qüctəqilər	.-ölkələrin dalı qalmağı.-ya axmaqlar gücdədilər, yada gücdəkilər axmaqdılar
qüctən	.-gücdən düşən aslanın oyar gözün qarınca.
qüctətilər	.-ölkələrin dalı qalmağı.-ya axmaqlar gücdədilər, yada gücdəkilər axmaqdılar
qücü	.-börünün gücü dişdə, kişin gücü işdə
qücün	gücün. zorla.-alın arslan tutmuş, gücün sıçan tutmamış. (alın: al ilə. kələklə. hilə ilə) .
qücün	.-genc ikən gücün verib öğren qıl, keçər günün öğrənməyə güc qalmaz.
qücünə	.-iç güclerin inanılmaz gücünə dayansa q çözülənməz düğün yok
qücüntən	.-o yar gözün, kim görüb o yar gözün, aslan gücündən düşsə, qarınca oyar gözün.
qücünü	.-var gücünü toplayanmasan baş yazıvı özgülər yazar

qüçüq	.-borcdan qorxan, qapusun küçük açar.
qül	.-qonşun olsa gül kimi, ara duvar yıxılmaz. .-keçdi bülbül keçdi gül, istər ağla istər gül .-qanan olsan bir gül yetər qoxmağa, qanmaz olsan gir baxcanı yıxmağa (pozmağa)
qülə	.- ağız gülə qapdın , örtə külün səpdin. (aldatıb üzə gülərək qapdın, yanıq külü üzə sərpdin).
qülənə	.- gülü gülənə , dəğəri bilənə, ürəyi sevənə ver.
qülər	.-dadlı dil gülər üz .-dadlıq dilindən gülmə üzündən əsgilməsin.
qülərəq	qülərək . -aldatıb üzə gülərək qapdın , yanıq külü üzə sərpdin. (ağız gülə qapdın, örtə külün səpdin).
qülərqən	.-qaraqol gülərkən ısırrır . (qaraqol : polis)
qülmə	.-dadlıq dilindən gülmə üzündən əsgilməsin.
qültürən	.- girişdə güldürən yalan , çıxışda ağladarmış.
qültürəntə	.-kişini güldürəndə dil , küydürəndə. (küydürəndə : yaxanda)
qültürür	.-bir gözümü ağladır, bir gözümü güldürür , borcun iyisi vermək, dərdin iyisi ölmək.
qültürür.	.-dosd ağladur, yağ u güldürür .

qülü	.-gülü gülənə, dəğəri bilənə, ürəyi sevənə ver. -aldatıb üzə gülərək qapdın, yanıq külü üzə sərpdin. (ağız gülə qapdın, örtə külün səpdin).
qülüb	.-sizdə yiyəlim içəlim, bizdə gülüb oynyalım .
qülün	-ağız gülə qapdın, örtə külün səpdin. (aldatıb üzə gülərək qapdın, yanığ külü üzə sərpdin).
qümüş	.- gümüş yükündən değıl , yemiş yükündən umulur.
qümüşsə	.-söyləmək gümüşsə, söyləməmək altundur. .-söz gümüşsə, sus altın.
gün	.-biri bir ay işlir, bir gün yər, biri bir gün işlir, bir ay yər .-çürüq paxla gündə yok, bir gün satılır. .-dün hardadır, qırıq körpü ucunda, gün hardadır, olan körpü üzündə, yarın durur qurusuq körpü başında . (qurusuq: qurulmuş görünən) .-ir yola çıxanı gün qarşılar (ir: irtə. tez) -dəgirmən gəzəgin versən, gün ac qalarsın. su gəzəgin versən , il ac qalarsan .-az aşağan bir gün, çox aşağan bir gün. (aşağan: aşıran. yeyən) .-az yeyən çox gün yeyər, çox yeyən az gün yeyər .-ki ağ akçə olur qarə gün içün.

.-gənclikdə qocalığa güc (pay) saxla, **pullu gündə pulsuz**
günə pul saxla, savaşırsan, barışığa üz saxla.

qünlər .-qocalıq, sağlıq ilə varlıq ola bir yerdə, **nə gözəl sürməli günlər**
oluru düşsə ələ.
.-bulut keçdi yaz keçdi **günlər keçdi** yaş keçdi. (**yaş**: gənclik)
.-**sayılı günlər** tez keçər.

qünlüq -**günlük işçilik**:aylaqçılıq. -boş oturmaqdan, **aylaqçılıq yeğ**
durur. (**aylaqçılıq**: günlük işçilik).
.-**günlük işçi**: aylaqçı. haylaz.

qüntə .-çürüq paxla **gündə yok**, bir gün satılır.
.-gənclikdə qocalığa güc (pay) saxla, **pullu gündə pulsuz**
günə pul saxla, savaşırsan, barışığa üz saxla.
.-**araq içkən toyda əsrük, ağılyox gündə əsrük**. kefli.
məs. (arağ içən yalnız düğündə kefli olur, abdal isə, hər gün
keflidir. kefli nihayət ayılır, aptal isə heç bir çağ).

qünü .-dili yamanın **günü yaman**.
.-**çöllük günü**: çöllük. sizdəh bedər

qünün .- yağlı **günün** yad yaxşı, qanlı **günün** qarındaş(**yağlı**: pullu.
paralı) (**qanlı**: sıx)

qünüvü .- dünəni daşla, **günüvü başla**, yarını boşla. (**daşla**: at. boş
ver)

qürəq	qürək. -axıntıya kürək çəkmək. (odu itimək)
qüt	.-çubuq qırılır, çit dər, kütük qırılır, küt dər
qütən	güdən. baxan. bəsləyən.- qarqa güdən gözdən, qurdu güdən candan olur.
qütər	.-hər kəs çıxarın güdər. (çıxarın: mənfəətin)
qütməli	.- ya dəvəyi güdməli ya buradan köçməli.
qütüq	qütük. -çubuq qırılır, çit dər, kütük qırılır, küt dər
qüvey	.-suçu gəlin yapmışlar, kimsə güvey durmamış.
qüvən	.-kənddən sevilən güvən kənddən sevilən güctapar
qüvən	.- nə vara güvən, nə yoxa gücən
qüvənən	.-öz doğruluğuna güvənən, çox olasılıqla yanlış yoldadır (olasılıqla : ehtimalla)
qüvənir	.-sevinir mal varlığına işinə, güvənir yok yoksulu düşünə. -sevinir mal varlıqlarına işinə, güvənir yok yoklular düşünə.
qüytürəntə.	küydürəndə. yaxanda.-kişini güldürəndə dil, küydürəndə.
qüyzə	.- yağlı küyzə su yağmaz (yağlı: sırlı) (yoğmaz: sızdırmaz).
qüzgüsü	- göz yurəging güzgüsü
qüzün	.-yazın əkər, güzün biçər, yayın tökər, qışın içər.

laltan	laldan. -kordan sağçı, laldan carçı çıxmaz (sağçı : təbib)
layta	layda. lehde. -su olan yerde layda olar
lehte	lehde. layda. -su olan yerde layda olar
leysanın	.-leysanın beşində, öküzü ayır eşindən
ləqən	ləgən. təgən. təşd
lüt	.-çevrəni bəzər, özü lüt gəzər , türklərdə var, çet dilin bəzər (seçib) kəndini əzər. (çet : yad. qıraq).
lütter	lütder. soğub bitirər...-gidi acun (dünya) var donatar, yox soyatar. (var : sərvət) (donatar : bəzək verər)
mahabad	mahabad qondarma addır. pəhləvi alçaqlar dəyişib. doğrusu= soyuq bulaq dır
mal	.- o ki mal qoyub gedir evladına , eşşəyin zadı her ne varına!! .- mal vergisi keçimlik , kitab vergisi ömürlük. .- artıq mal göz çıxartmaz , çox yeyib qonuşmaq yaş uzatmaz. .- bölüngən mal , qurda yem. (bölüngən : dağılqan) .- gecə gözü mal alma , subay gözü qız alma. (subay : bekar) .- sevinir mal varlısı işinə , güvənir yok yoksulu düşünə. .- sevinir mal varlılar işinə , güvənir yok yoklular düşünə.

-tək başına, özünə mal: başqa.. ortaqsız. şəriksiz.-ortaq
öküzdən, **başqa bizov yeğ.**

malı .-teyxa düğü pilov olmaz, yağda gərək qazana, ata malı ir
tükənir, oğul gərək qazana. (ir: tez)

malın .-ilkin malın **bağla**, sonra tərriyə ismarla
.-subayın malın **it yər**, bağrını bit yər (yaxasın bit yər)

malına .-yaxşı canına yoldaş, **yaman malına.**

malın .-azdan verən candan verir, çoxdan verən **maldan verir**

manları .-manları ört sırları tut,öfkənide yut.

maraqlanır təvəccüh elir

maraqlanmaq təvəccüh etmək.

mat tumuq

mencil özsever

menə .-eşiği elə yakış, içiği menə yakış. (**yakış:** yaxış. 1.bəzək.
cəzb edici. çəkən. cəzzab. 1.bıqdırıcı. yaxdıran). (dışarısı
elə bəzək, içərisi menə təzək)
.-**ışlədiğin menə**,öyrəndiyin özünə.

menən	.- miltıq menən oxuqa qarılıq yox. (atış, oxuş üçün qocalıq yoxtur. (miltıq tūfeng)
meytana.	.-elli yaşında dana, indi düşüb meydana.
mən	.-soğuq.-qıx qat keçə, mən ondan keçə , bir qat dəri mən ondan geri. .- mən ölünce gələn batsın
məntən	.-dal budaq sizdən, kökü məndən.
mərcləşmək	çekişmək.şərtləşmək.
miltıq	tūfeng.- miltık menən oxuqa qarılıq yox. (atış, oxuş üçün qocalıq yoxtur.
min	.-bir yalan min doğruyu qoğalar .- min daraqda bezi var. (deyim) .- min işçiye bir başçı. -birim birim min olur, dama dama göl olur. (birim birim: bircə bircə. birər birər) .-bir ağızdan çıxan min dilə yayılır. .-min dərədən su gətirir. (deyim) .- min eşit bir söylə. .- min qarqaya bir kesek
minbir	.-deli birlə çıx yola, minbir qada al qola. (birlə: birirlə) .(qola:ələ)

minəq	.-at minək daşı , artıq arxadaşı.
minənin	.-at minənin it yiyəsin tanır.
minər	.-atdan enən yenə minər demişlər. .-alçaq eşəyə kim olsa minər.
minmiş	.-atdan düşmüş eşəkə minmiş , hara çatdığıın başa düşmüş.
mintin	.-ata mindin yerdəkin , atdan endin atın untma.
muma	.-uma uma, dönmə muma
nacaq	.-oldu olacaq, qırıldı nacaq , daha nə olacaq.
naxışlı	nəqşəli. çəkinsi
nal	.-biri var, üç nal ilə bir ata qaldı işimiz.
nasıl	.-döşəyivi nasıl yaparsın , öyləsinə yatarsın
neçiq	.-avçı neçik al bilsə , ayığ ancaq yol bilər.
neyləyirəm	.-axır yaşlar gözümdən, neyləyirəm dayanmır , gələcəyə baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə gözüm yox, gələnlərə sözüm çox.

nə	- hər nə : nəqu.- nəqu əksə yerqə yana ol önür, nəqu versə evrə anu oq alur. (yerqə yana :topraq içinə). (evrə : çevrə. dünya) (oq : elə).
nəqşəli	naxışlı . çəkinsi
nəqu	hər nə.- nəqu əksə yerqə yana ol önür, nəqu versə evrə anu oq alur. (yerqə yana :topraq içinə). (evrə : çevrə. dünya) (oq : elə).
nərtə	.- nərdə ac , ordan qaç, nərdə aş yürü yanaş
nərtən	.-zəngin bulsa, qutlu ola, yoxsul bulsa , nərdən ola.
nətən	.- arsız nədən arlanır , çöldə gəzər sallanır
nətir	.- sevgi nədir könül görər, göz görməz.
nəyin	.- hər nəyin azından olur artağan. (artağan : bərekət) .- hər nəyin ortası yeğ .- torbanda nəyin yoxsa , dilində balın olsun. (nəyin : malın).
nisqilli	.- nisgilli sevgilər yaşar durur. (yaşar durur : ölməz durur)
ocaq	.- ocaq yandı tüstüsü bizə düşdü, aşı qonşuya . - ocaq pozma :ev yıxma.

ocaqa	.-tütündən qorxub oda (ocağa) düşmüş.
ocaqım	.- ocağım əğri , tütünü doğru.
oxşamaq	. sıyparqamaq
oxşamaya	sıyparqa. -sıylarqa sıyın yoxsa sıyparqa dilin olsun . (sıylarqa : ikram, lütf etməyə). (sıyın : ikramın, lütfün).
oxuş	.- miltıq menən oxuqa qarılıq yox. (atış, oxuş üçün qocalıq yoxtur. (miltıq tūfeng)
oq	elə .-nəqu əksə yerqə yana ol önür, nəqu versə evrə anu oq alır . (nəqu : hər nə) (yerqə yana :topraq içinə). (evrə : çevrə. dünya) (oq : elə). .-deyilən söz, atılan ox , yaşanan yaş geri dönməz. .-oylamazca aytqan söz, düzəməzcə atqan ox. (oylamazca : düşünmədən). (düzəməzcə: nişanlamadan)
oqlaq	oğlaq . heyvan balası. - yetim oğlaq saxlasan , ağzın burnun yağ edər, yetim oğlan saxlasan, qarabaşan qay eder. (oğlan : uşaq). (qarabaşan : bəxsiz başıva). (qay : bəla. ağrı) .- ağılda oğlaq doğsa , arıqda otu önər. (arıqda : arxda. dərədə). (önər : bitər)

oqlan	oğlan. uşaq.-yetim oğlaq saxlasan, ağzın burnun yağ eder, yetim oğlan saxlasan , qarabaşan qay eder. (oğlaq: heyvan balası). (qarabaşan: bəxsiz başıva). (qay: bəla. ağrı)
oqlayan	.-öz xalqını oxlayan , diri qalmağa dəğmez
oqlu	.-anası təvlük yufqa yapar, oğlu tetik qoşa qapar. (təvlük: yavaş).(tetik: iti) -eloğlu: aralıq uşağı. -eloğlu yumurtaya qıp taxar.
oqşamaq	oxşamaq. sıyparqamaq
oqşamaya	oxşamaya. sıyparqa. -sıylarqa sıyın yoxsa sıyparqa dilin olsun. (sıylarqa: ikram, lütf etməyə). (sıyın: ikramın, lütfün).
oqşatır.	.-sağır duymaz uydurur, kor görməz oxşadır.
oquqa	.- miltiq menən oxuqa qarılıq yox. (atış, oxuş üçün qocalıq yoxtur. (miltiq tūfeng)
oqul	.-teyxa düğü pilov olmaz, yağda gərək qazana, ata malı ir tükənir, oğul gərək qazana. (ir: tez)
oqurluq	.-oğurluq bir əkməkdən, qəhbəlik bir öpməkdən.
olacağına	.-iş olacağına varır.

olacaq	.-oldu olacaq , qırıldı nacaq, daha nə olacaq.
olasılıqla	ehtimalla.-öz doğruluğuna güvənən, çox olasılıqla yanlış yoldadır
olmaz	.-düşənin dosdu olmaz demişlər. düşənin dosdu olmaz demişlər , ucalan dossuz qalmaz demişlər
olmuşta.	olmuşda. dirikdə. yaşamda. durmuşda.-alp çərikdə, bilgə dirikdə. (alp : iğid. batur. bağadur. pəhləvan). (çərikdə : orduda).
olsa	.-qazanda olsa kömçədə çıxar
oltu	.-oldu olacaq , qırıldı nacaq, daha nə olacaq.
olumsuzlar	qeyrimümkünlər, möcüzələr. -umudun bitişində olumsuzlar başlar.
olunmaz	-yol hər kəslə gedilməz, çay hər kəslə içilməz, söz hər kəslə deyilməz, dostluq hər kəslə olunmaz, and hər kəslə içilməz
on	.-adam on, doqquzu don
onaqlamaq	onağlamaq. onalamaq. onğağlamaq. donalamaq. donlamaq. donamaq. önələmək. bəzəmək. düzəltmək. süsləmək.. -üz gözün onağladı.
onalamaq	. onağlamaq. onğağlamaq. donalamaq. donlamaq. donamaq. önələmək. bəzəmək. düzəltmək. süsləmək.. -üz gözün onağladı.

onqaqlamaq.	onğağlamaq. onalamaq. onağlamaq. donalamaq. donlamaq. donamaq. önələmək. bəzəmək. düzəltmək. süsləmək.. -üz gözün onağladı.
onqalır	düzəlir.- qılıc yarar onqalır , dil yarası onqalmaz.
onqalmaz.	düzəlməz. -qılıc yarar onqalır, dil yarası onqalmaz. (onqalır: düzəlir)
onqulmaz	.-pıçaq yarası onğulur, dil yarası onğulmaz. (onğulur: onulur. sağalır)
onqulmaz	onğulmaz. -əl yarası onğulur, dil yarası onğulmaz
onqulur	onğulur. onulur. sağalır.-pıçaq yarası onğulur, dil yarası onğulmaz. -əl yarası onğulur , dil yarası onğulmaz
onluq	.-beşlik verib qonuşdurmuş, onluq verib susduramamış.
ontan	.-qudurmuş yaman, alışmış beş ondan yaman .-soğuş.-qıx qat keçə, mən ondan keçə , bir qat dəri mən ondan geri.
onulur	onğulur. sağalır.-pıçaq yarası onğulur, dil yarası onğulmaz.
ora	.-handa aş, ora qaş, handa iş, ordan uş . (qaş: qaç).(uş: uç)

ortaq	.-ortaq öküzdən, başqa bizov yeğ. (başqa: tək başına, özünə mal. ortaqsız. şəriksiz) .-ortaq çox olunca, itgi az olur. (itgi: zərər)
ortaqsız	başqa. tək başına, özünə mal.. şəriksiz.-ortaq öküzdən, başqa bizov yeğ.
ortalıqta	.- hər ağızdan bir səs çıxınca, ortalıqda düzən qalmaz
ortan	.-handa iş, ordan uş. (uş: uç) .-handa aş, ora qaş, handa iş, ordan uş . (qaş: qaç).(uş: uç)
ortan	.-nərdə ac, ordan qaç, nərdə aş yürü yanaş
ortası	.- hər nəyin ortası yeğ
ortuta.	orduda. çerikdə. -alp çerikdə, bilgə dirikdə. (alp: iğid. batur. bağadur. pəhləvan). (dirikdə: olmuşda. yaşamda. durmuşda)
ot	.- od odundan, dəniz sudan, yer yağmurdan, kişi yaşdan doymaz. .-dəveni yardan uçuran bir tutam ot olur. (yar: uçurum. vertə) .-od görmədim dumansız, doğru görmədim inamsız. .-od yansa tütün tütər .-qəcələ küçük ət yeyir, dəvəsi böyük ot yeyir.

ota	.-tütündən qorxub oda (ocağa) düşmüş. .-boş boğazi at oda, odun yaşdı diyə bağırmış .-ota qatsan at yeməz, ətə qatsan it yeməz
otla	.- odla sudan dosd olmaz.
otsuz	.- odsuz kömür , işsiz ömür.
otu	.-ağılda oğlaq doğsa, arıqda otu önər. (arıqda: arxda. dərədə). (önər: bitər) .- odu itimək. -axıntıya kürek çəkmək.
otun	.-boş boğazi at oda, odun yaşdı diyə bağırmış
otun	.- koldan odun , bəsləmədən qadın olmaz
otuna	.-anıyı yokmuş say. anı oduna qızışma, anı qarına üşümə.
otunçunun	.-balçının var bal taşı, odunçunun var baltası. .-balçı oldun bal taşı, odunçunun baltası.
otuntan	.- od odundan, dəniz sudan, yer yağmurdan, kişi yaşdan doymaz.
oturan	.- sırça evdə oturan , daşilə oyun qılmaz
oturmaq	-təmbəl təmbəl, yasal yasal, qısıl qısıl oturmaq qayqışlamaq.

oturmaqqan.-boş oturmaqdan, aylaqçılıq yeğ durur. (**aylaqçılıq**: günlük işçilik).

otursanta .-özün qıyıq otursanda, sözün doğru dursun. (**qıyıq**:əğri)

oturub deyim. (**evin**:1. türmə 1. yurdunda) (türmədə olmaq) evin: tehranda yerləşən ən adlım türmə)

oturur .-öfgəylə qalxan,**itgiylə oturur**. (**itgiylə**: zərərlə)

oyalar **uğraşdırar**. iki evrən çevrənər, könül bəzər birisin, göz oyalar o birisin

oyar .-gücdən düşən aslanın **oyar gözün qarınca**.
-o yar gözün, kim görüb o yar gözün, aslan gücündən düşsə, **qarınca oyar gözün**.

oylab düşünərək - oynab söyləyəndə, oylab söylə. (**oynab**: oynaya oynaya).

oylamazca oylamazca. düşünmədən.-**oylamazca** aytqan söz, düzəməzcə atqan ox. (düzəməzcə: nişanlamadan)

oyluqta **oyluqda**. təsəvvür. xəyal. -düşdə gör, **oyluqda gör**, düşdə gör, düşənin dosdu olmaz, inanmasa düş də gör.

oynab oyna. oynaya oynaya -**oynab söyləyəndə**, oylab söylə. (**oylab**: düşünərək)

oynamaz .-ac ayı oynamaz, doysa öksüz ağlamaz.

oynar.	.-nə ölü görse ağlar, nə düğün görse oynar.
oynaya	-oynaya oynaya : oynar. -oynab söyləyəndə, oylab söylə. (oylab : düşünərək)
oynyalım.	.-sizdə yiyəlim içəlim, bizdə gülüb oynyalım.
oyun	.-sırça evdə oturan, daş ilə oyun qılmaz
oz	- özünü beğənməyən, patlap olar.
ozana	.-çox söz ozana , az söz yozana. (yozma, açıqlama qısa olmalıdı)
öcün	intiqamın. -ötər ötün, alar acun ,kəndi öcün, bəylik xanlıq çətilür. (ötün: zaman). (acun: dünya). (çərtinmək: əldən qaçılmaq).
öfqənide	.-manları ört sırları tut,öfkənide yut.
öfqəylə	.-öfqəylə qalxan , itgiylə durur
öfqəylə	.-öfqəylə qalxan ,itgiylə oturur. (itgiylə : zərərle)
öqən	.-özünü ögən axmaq, başını tutar toxmaq -özünü ögən axmaq , başına dəgər toxmaq
öqqünc	öğünc. karizma
öqrən	.-gənc ikən gücün verib öqrən qıl, keçər günün öqrənməyə güc qalmaz.

öqrənməyə .-genc ikən gücün verib ögrən qıl, **keçer günün**
ögrənməyə güc qalmaz.

öqrəşir .-dəğirmənə gələn **sıra ögrəşir**

öqrətər. .-alımçılıq arslanlığı, **verimçilik sıçğanlığı ögrədər.**

öqrətilmirsə. .-cocuqlar həp iyi, **çevrədən kötülük ögrətilmirsə.**

öqrətir .-dəğirmən **gələne sıra ögrədir**

öqrətir. .-çağ ərə hər nə **ögrədir.**

öqsüz .-ac ayı oynamaz, **doysa öksüz ağlamaz.**

öqünc **ökünc. öküş.** peşman.-ivək qılış, öküş sonuc. (**ivək:**
tələsik).

öqüncül **öğüncül.** karizmatik

öqüş **öküş. ökünc.** peşman.-ivək qılış, öküş sonuc. (**ivək:**
tələsik).

öqüttüyün .-dağ başında xırman, savurduğun yel alır, sel önünde dəğirmən,
öğütdüyün sel alır

öqüzə .-öküzə **buynuz**, qoyuna quyruq yük olmaz.

öqüztən .-ortağ **öküzdən**, başqa bizov yeğ. (**başqa:** tək başına, özünə
mal. ortaqsız. şəriksiz)

öqüzü .-leysanın beşində, öküzü ayır eşindən

ölç	.-boş anbar dibsiz kilə, ölç ha ölç
ölçülür.	.-su dayaqla, kişi sözlə ölçülür.
ölər.	.-at tərər qatır tərər, arada araçı ölər.
ölqələrin	.- ölkələrin dalı qalmağı.-ya axmaqlar gücdədilər, yada gücdəkilər axmaqdlar
ölqəm	- ağızlı olan ölkəm dilin utmuş elim.
ölgüzəntə. ölgüzəndə. öldürəndə. -öldürəndə	dil, dirgizəndə dil
ölmək	yuvarlanmaq.-borcun iyisi vermək, dərdin iyisi önmək, yadaki ölmək. (önmək: önğmək.düzəlmək) .-çöküb dizə ölməkdən ayaq üsta ölmək yeğ .-çöküb dizə ölməkdən durub ölmək yaxşıdı .-bir gözümü ağladır, bir gözümü güldürür, borcun iyisi vermək, dərdin iyisi ölmək.
ölməqtən	.- çöküb dizə ölməkdən ayaq üsta ölmək yeğ .- çöküb dizə ölməkdən durub ölmək yaxşıdı
ölməz	.- ac ölməz gözü qaralır , borclu ölməz bənzi sararır. (bənzi: üzü. suratı) .-şehidlər ölməz , ölük bölünməz (ölük: ölkə. vətən) .- borclu ölməz , bənzi sarar. .- ölməz durur: yaşar durur - nisgilli sevgilər yaşar durur.

ölmüş. .-açılan solmuş, danışan susmuş, alışan sönmüş, **yaşayan**
ölmüş.

öltürəntə **öldürəndə. ölgüzəndə.-öldürəndə** dil, dirgizəndə dil

öltürməz .-borc öldürməz, bəniz saradır. (**bəniz:** üz)

ölü .-nə ölü görse ağlar, nə düğün görse oynar.

ölük **ölük. ölkə.** vətən.-şehidlər ölməz, ölük bölünməz (**ölük:**
ölkə. vətən)

ölümə -bitmiş sani duyma kəndini, soluq gəlir, ısıtır hələ, qalır
ölümə yolunuz genə. (**sani:** kimi)

ölünce .-ala dana ölünce qoy yaz batsın
.-mən ölünce gələn batsın

ölür .-kəl ölür sırma saçlı olur, kor ölür badam gözlü.
.-edən bulur inləyən ölür. (**edən:** işləyən). (**inləyən:** zırlayan.
zırıldayan)
.-ümidlə keçinən **acılıqla ölür.**

ölürsə .-qalırsa el bəğənsin, **ölürsə yer bəğənsin**
.-ölürsə yer, qalırsa el bəğənsin

ölüt. . öldürər.-arpasız atı **qamçı ölüt.**

ölüye .-torpaq ölüye, el deliye doymaz

ölüylə.	.-dəli dəliynən xoşlanır, xoca ölüylə.
ömrü	.- alverçinin ömrü tükənmiş , alası verəsi tükənməz.
ömür.	.-odsuz kömür, işsiz ömür.
ömürlüq.	.-mal vergisi keçimlik, kitab vergisi ömürlük.
ömürü.	.-qısa saxla kömürü, yaxşı işə ömürü.
önələmək	donalamaq. donlamaq. donamaq. onalamaq. onaqlamaq. onğaqlamaq.. bəzəmək. düzəltmək. süsləmək.. -üz gözün onaqladı.
önəmsəmək	yapıtmaq .saymamaq. alçatmaq.. dəyərləməmək
önər.	. bitər.-ağılda oğlaq doğsa, arıqda otu önər. (arıqda: arxda. dərədə).
önqmək	öngmək.önmək. düzəlmək.-borcun iyisi vermək, dərdin iyisi önmək, yadaki ölmək
önmək	. öngmək.düzəlmək.-borcun iyisi vermək, dərdin iyisi önmək, yadaki ölmək
öntəqi	öndəki. öntünü. -artın təkər öntünü izlər. (artın: daldaki)
öntünü	öntünü. öndəki.-artın təkər öntünü izlər. (artın: daldaki)
önünə	.-tarlada pislədiyın, xırmanda önünə çıxır
önünte	.-dağ başında xırman, savurduğun yel alır, sel önünde dəğirmən, ögütdüyün sel alır

önür	çixır.-nəqu əksə yerqə yana ol önür, nəqu versə evrə anu oq alur. (nəqu : hər nə) (yerqə yana :topraq içinə). (evrə : çevrə. dünya) (oq : elə).
önüvə	.-önüvə çıxanı qapma , arxadan gələni təpmə.
öpməqlə	.-əl ətək öpməklə dodaq aşınmaz. .-əl öpməklə dodaq aşınmaz.
öpməqtən	.-oğurluq bir əkməkdən, qəhbəlik bir öpməkdən.
ört	.-manları ört sırları tut,öfkənide yut. .-ver yeyim, ört yatım , gözləki canım çıxsın.
örtə	.-ağız gülə qapdın, örtə külün səpdin. (aldatıb üzə gülərək qapdın, yanıq külü üzə sərpdin).
örtəq	.-ördək qaza baxaraq çatlamış. .-topal ördək yorqa qaz , yarış olmaz beynə yaz
öte	debest .-dadlı söz baldan ötə , acı söz ağudan ötə
ötənə	.- boşuna gəldim, boşa gedməm, gələn ötənə hürməm, yaratdım qızıqlı türküm, türkün aşqına sanın aşqına.
ötənməz.	.-alacaqla verəcək ödənməz.

ötər	-yadınki yanından ötər özünki ödündən . -ötər ötün, alar acun,kəndi öcün, bəylik xanlıq çətilür. (ötün: zaman). (acun: dünya). (öcün: intiqamın). (çərtinmək: əldən qaçılmaq).
ötqir	ötgir.ütgir.-ötgir pıçaq qınına uç, ötrük söz cana uç. (uç: itik. zərər. ziyan).
ötrük	.-ötgir pıçaq qınına uç, ötrük söz cana uç. (uç: itik. zərər. ziyan).
ötün	. ötün: zaman -ötər ötün, alar acun,kəndi öcün, bəylik xanlıq çətilür. (ötün: zaman). (acun: dünya). (öcün: intiqamın). (çərtinmək: əldən qaçılmaq).
ötüntən	-yadınki yanından ötər özünki ödündən
ötür.	.-tez verən ikiləm ödür. (ikiləm: iki kərə)
ötürü	.-suya götürür, susuz gətirir.(hüllükçü. kələkçi)
ötüşlə	.-borc ödüşlə, yol yürüşlə.
öy	.-yürənə yol yaxşı, qalana öy
öyləsinə	.-döşəyivi nasıl yaparsın, öyləsinə yatarsın
öyrəntiyin	.-İşlədiğin mənə,öyrəndiyin özünə.
öz	öz. iç. zat.-öz ağlasa, göz yaşar. .-ağrılarda göz (diş,bel) ağrısı, hər kişiye öz ağrısı. .-öz doğruluğuna güvənən, çox olasılıqla yanlış yoldadır (olasılıqla : ehtimalla)

.-öz xalqını oxlayan, diri qalmağa dəğmez
-özünü pek begengen, kimsege özünü begendiramaz.

özen ehtimam

özen etina

özenme .şefqet.. qayqı

özgə **özgə**. yabağı. biqanə. -təqmə kişi öz olmaz, yak yabağı düz olmaz. (yoldan keçən iç olmaz, yaxın özgə əş, bir olmaz.) .(**təqmə kişi**: yoldan keçən. hər gələn) (**düz**: əş. bir. bərabər)

özqələr .-var gücünü toplayanmasan **baş yazıvı özgələr yazar**

özqənin .- adamın sözü ağızdakən özünkü, **ağızdan çıxdı özqənin**

özqəsinə .-özümündəndi **yetinməz gileyim özqəsinə**.

özqürlüq .-**özgürlük ağacı inanışsız**, yardışsız kök atmaq.

özqürlüq .-yoldaşsız, inancsızlıq **özgürlük** kök salmaq

özqüvən **özgüvən**. özündən razı.

özlər .-it doyan yerin **özlər**, ər doğan yerin

özsever . mencil

öztə .-sərbəsligin cirqəsi, sözdə, **özdə**, alverdə. (**sərbəsligin**: özgürlüğün)

özü	.-çevrəni bəzər, özü lüt gəzər , türklərdə var, çet dilin bəzər (seçib) kəndini əzər. (çet : yad. qıraq).
özü	.-tünlүkdə söyləyənin sözü itər, yollarda yalnız gedənin özü itər . (tünlүkdə : qalabalıqda)
özümüztənti	.- özümüzdəndi yetinməz gileyim özgəsinə.
özün	özün . içindəki.-çağı gəlsə özün basar üzdəkin.
özün	.- özün qıyıq otursanda , sözün doğru dursun. (qıyıq :əğri)
özünə	.- qul özünə yiyə seçmir - tək başına, özünə mal : başqa.. ortaqsız. şəriksiz.-ortaq öküzdən, başqa bizov yeğ . .-İşlədiğin mənə, öyrəndiyin özünə .
özünqi	-yadınki yanından ötər özünki ödündən
özünqü	.- adamin sözü ağızdakən özünkü , ağızdan çıxdı özgənin
özüntə	.-uşağı işə qoş, özündə ardıca qoş .
özüntən	- özündən razi :özgüven.
özünü	.-özünü öğən axmaq, başını tutar toxmaq - özünü öğən axmaq , başına dəgər toxmaq
paqla	.- çürüq paxla gündə yok, bir gün satılır.
palanı	.-eşək şol eşək palanı başqa
palçıq	.- su axanda palçıq olar , qan axanda vətən

palçıqlıq	çamurluq. gilgir
palçıuq	.-altun çanaq palçıuq çanaq qan qusana bir gələr.
paran	.-işin yoxsa tanıq ol, paran çoxsa qoruc ol. (tanıq : şahid). (qoruc : kəfil)
parana	arxana. gücən.- arxana görə sözün olsun.
paranın	- paranın üzü sıcaq.
parası.	.-çobanın kefinə çatmaz varlının parası.
parasız	.-acgöz kəsə, parasız ağı baldan dadlı gələr.
parayla	-qıtlıq olsa, parayla , aşlıq alınmaz, yaşıllıqda yaşlıq alınmaz. (aşlıq : yemək) (yaşıllıqda :qocalıqda) (yaşlıq :gənclik. cəvanlıq)
parçalar	yarçalar. yarar.-dil acısı ürək başın yarçalar.
parlar	.-çalışan dəmir parlar .
paşıya	.-sirni vermə yetən paşıya , olar yağa sözün daşıya. (yağa : yağuya . düşməne)
pay	Bölük. qismət .-gören göze pay düşər .
peşman	öküş. ökünc.-ivək qılış, öküş sonuc. (ivək : tələsik).

pəhləvan	alp. iğid. batur. bağadur.-alp çərikdə, bilgə dirikdə. (çərikdə : orduda).(dirikdə : olmuşda. yaşamda. durmuşda)
pəs	pis ..isiz. kötü
pətəqtə.	pətəkdə. kovanda. -balsız kovanda arı durmaz.
piçaq	.-altun əli piçaq kəsməz .
piçaq	.- piçaq yarası onğulur , dil yarası onğulmaz. (onğulur : onulur . sağalır)
piçaq	.-söz versən çiniylə, piçaq versən qınıyla . (çiniylə : doğrusunu)
piçaq	.-ötgir piçaq qınına uç, ötrük söz cana üç. (uç : itik. zərər. ziyan).
pılav	.- quri sözdən yox pılav , yağla düğü olmasa.
pılov	.- teyxa düğü pılov olmaz , yağda gərək qazana, ata malı ir tükənir, oğul gərək qazana. (ir : tez)
pılov	.- quri sözdən yox pılov , yağla düğü olmasa.
pimiş	.-pimiş yemiş sapağında durmaz
pis	. pəs .isiz. kötü. -buyruğa inanc köləligin ən pis yolu (buyruğa : qismətə. nəsibə.)
pisinə	.-yaxcısının içinə, o handa qalsın pisinə ..

pislətiyin	.-tarlada pislədiyin , xırmanda önünə çıxır
pişi	.-sıxışsa pişi üzə salar.
pişiq	- alımçı pişik, verimçi sıçğan alımçı arslan, verimçi sıçğan.(alımçı: alacaqlı). (verimçi: verəcəqli. borclu) . -ağappağ pişik:dərman pişiyi :dəğirman pişiyi.
pişir	.-evinə görə pişir aşını , ərivə görə geyim başını
pişiyi	-dərman pişiyi :dəğirman pişiyi : ağappağ pişik.
pişmiş	.-yayın pişsə baş, qışa pişmiş aş. .-yolda deli yoldaşın, başında pişmiş aşın.
pişsə	.-yayın pişsə baş , qışa pişmiş aş.
poq	.-iyilik yapan bal dolu, kötülük yapan pox dolu. (dolu: dolçası)
pozan	.-pozan görmədikcə, düzən olmaz
pozar	.-ara düzər eyku söz, ara pozar yaman söz. .-kimisi körpü pozar, kimisi körpü düzər .-yürüş bilməqən yol pozar, sözün bilməqən söz pozar
pozma	-ocaq pozma :ev yıxma.

pul	.-gənclikdə pul qazan, yaşıllıqda qur qazan .-əldəki pul tez gedər, arxasından gəlməyincə. .-gənclikdə qocalığa güc (pay) saxla, pullu gündə pulsuz günə pul saxla, savaşırsan, barışığa üz saxla.
pullu	.-gənclikdə qocalığa güc (pay) saxla, pullu gündə pulsuz günə pul saxla, savaşırsan, barışığa üz saxla.
pulsuz	.-gənclikdə qocalığa güc (pay) saxla, pullu gündə pulsuz günə pul saxla, savaşırsan, barışığa üz saxla.
saçağın	saçağın. süfrən.-əlin açıq könlün açıq saçağın saçağın. süfrən açıq
saçaqta	saçaqda. süfrədə.-yığvada dilin, saçaqda əlin saxla. (yığvada: məclisdə).
saçar	dağıdar.- dədə toplar oğul saçar .-kimi toplar, kimi saçar.
saqalır.	sağalır. onğulur. onulur. -pıçaq yarası onğulur, dil yarası onğulmaz.
saqçı	sağçı: təbib.-kordan sağçı, laldan carçı çıxmaz (sağçı: təbib)

saqın	.-iyilik edsən birinə, sakın anın gözüne .-yapasan hər kimə sən yaxıcılığın, sakın ondan gözüne dəğməyəsən.
saqır	.-sağır duymaz uydurur, kor görməz oxşadır. .-sağır ilə söyləş güc, kor ilə görşüş
saqqalım	.-buğ saqqalım başıma qurban.(deyim)
saqla	.-gənclikdə qocalığa güc (pay) saxla, pullu gündə pulsuz günə pul saxla, savaşırsan, barışığa üz saxla. .-qışa saxla kömürü, yaxşı işə ömürü. .-yığvada dilin, saçaqda əlin saxla. (yığvada: məclisdə). (saçaqda: süfrədə)
saqlama	.-dosdun saklama işdən qalmasın, düşmanı saklama sırrın bilməsin .-dosdun saklama işdən qalmasın, düşmanı saklama sırrın bilməsin
saqlar	.-axsağı dayaq saxlar
saqlasan	.-yetim oğlaq saxlasan, ağzın burnun yağ edər, yetim oğlan saxlasan, qarabaşan qay eder. (oğlaq: heyvan balası). (oğlan: uşaq). (qarabaşan: bəxsiz başıva). (qay: bəla. ağrı)
saqlı	saklı. gizli.- saklı dərde dərman yox. (saklı : gizli)

saqlıq	.-dözümlü ol uğur dilə işinə, sağlıq olsun dadlı gəlsin dişinə. .-qocalıq, sağlıq ilə varlıq ola bir yerdə, nə gözəl sürməli günlər oluru düşsə ələ.
saqlıq	.- hər işin başı sağlıq , çayların başı dağlıq.
saqnaq	sağnaq .tez keçən. səriüzzeval.
saqnaqlı	.- sağnaqlı yağmur tez keçər , tez alışan tez söner.
salar	düzər. qurar .-eyicə söz ev düzər, yamanca söz ev tozar. (tozar: yıxar). .-eyicə söz ev qurar, yamanca söz ev yıxar. .-sıxışsa pişi üzə salar. .-kəl ölür sırma saçlı olur, kor ölür badam gözlü. .- dil yarası kök salar.
salqım	.-basqıdaki altundan, asqıdaki salxım yeğ. (basqıdaki : quylanmış)
sallanır	.-arsız nədən arlanır, çöldə gəzər sallanır
sallar.	.-boş boşuna bəkləyən, qolların sallar gedər .
salmaq	.-yoldaşsız, inancsızlıq özgürlük kök salmaq
salur	-vergi salur: maliyat bağlır. -bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur.

(**bəyimsiməyük**: bəy olmağa dəğməz). (**beltir**: doğru
nərsədə bükük, əğri, qırıq yer. qavşaq.).

saman .-saman kimi nə dadı var nə duzu.(deyim)

.-arpadan saman, kömürdən duman əksilməz

sana .-bir tən iki can,sana qurban azərbaycan

sana .-bir tən iki can,sana qurban azərbaycan

sancar soxar.-acı dil soxar, dadlı dil yaxar. (**yaxar**: mərhəm)

sani **kimi**. -bitmiş **sani** duyma kəndini, soluq gəlir, ısıtır hələ,
qalır ölümə yolunuz genə. (**sani**

sanıca sayu. -bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur,
adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur.
(**bəyimsiməyük**: bəy olmağa dəğməz). (**beltir**: doğru
nərsədə bükük, əğri, qırıq yer. qavşaq.).
(**adakumsınmayuq**: adlanmağa, şöhrətə dəğməz). (**adıq**:
adlım, şöhrət). (**art**:dağ keçidi). (**bayraqlur**: bayraq taxdırır)

sanın .- boşuna gəldim, boş gedmə, gələn ötənə hüzməm,
yaratdım qızıqlı türküm, türkən aşqına **sanın** aşqına.

sanma .- qoz girdədi, hər girdəni **qoz sanma**.

santıqtaqi .-sandıqdaki **arxamda**, anbardaki dalında.(deyim).

santuruş **sanduruş**. hesab kitab.

santuruşla **.-sanduruşla gör hər işi, qarşın ərəkəxsə dişi. (santuruşla: hesab kitabla)**

sanub **.-sanub sanub söyləyən iş bitirər**

sapaqınta **.-pimiş yemiş sapağında durmaz**

sapı **.-armıdın sapı var, üzümün çöpü.**

sarar **.-borclu ölməz, bənzi sarar.**

sararır **.-ac ölməz gözü qaralır, borclu ölməz bənzi sararır.**
(bənzi: üz. suratı)

saratır **.-borc öldürməz, bəniz saradır. (bəniz: üz)**

sarılar. **.-uzun dil, ilan kimidir, ağızdan çıxsə boyuna sarılar.**

satan **.-ucuz satan tezcek satar demişlər**

satar **.-ucuz satan tezcek satar demişlər**

satılır. **.-çürüq paxla gündə yok, bir gün satılır.**

sav **1.iddia. -at minən kor, xanlıq savına düşər.-söz sav verən çox olur, əkmək verən az olur. (baş ağıl verən çox olur, əkmək verən az olur.1.xəbər - acı sav yürek dağlar, süyci sav gövün çağlar. (süyci: dadlı) (gövün: könül) (çağlar: coşduyar).- acı sav yürek dağlar, süyci sav gövün çağlar. (süyci: dadlı) (gövün: könül) (çağlar: coşduyar)**

savaq	savak. savax.axmaq. səfeh
savaqlamaq	savaxlamaq. savaklamaq. axmaqlamaq
savaqlar	savaxlar. savaklar. axmaqlar. səfehlər
savan	yaşıyan.-aşını yaşıran ər bolmaz, yaşını yaşıyan yaş bolmaz. (yaşıran: gizləyən). (yaş: gənc)
savaşırsan	.-gənclikdə qocalığa güc (pay) saxla, pullu gündə pulsuz günə pul saxla, savaşırsan, barışığa üz saxla.
savım	.-nə tülküylə savım , nə çöldə avım var
savları	. sözləri. iddiaları.-asdarı üzünə uymaz, işinə savları tutmaz.
savurtuqun	.-dağ başında xırman, savurduğun yel alır , sel önündə dəğirmən, öğütdüyün sel alır
savurur.	.-burnun yeli xırman savurur.
say	.- anıyı yokmuş say. anı oduna qızışma, anı qarına üşümə.
sayana	.- sayğı sayana əgit alana görədir. (əgit: əkid. tərbiyə) .- sayğı sayana , əgit alana (göredir). (əgit: tərbiyə)
sayanlar	saynalar. təşəkkürlər
sayılı	.- sayılı günler tez keçər. .- sayılı qoyunu qurd qapmaz

sayqı	.-sayğı sayana eđit alana görədir. (eđit: əkid. tərbiyə)
saymamaq	yaprıتماق .. alçatmaq. önəmsəmək. dəğərlənməmək
saynalar	sayanlar. təşəkkürlər
sayta	.- almanı soyda ye, armıdı sayda ye. (almanın soyulusun ye, armıd isə artıq yeyilməli olduğına görə əl saxla. işi yör yetəsiylə görməli).
sayu	sanıca. -bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (bəyimsiməyük: bəy olmağı dəğməz). (beltir: doğru nərsədə bükük, əğri, qırıq yer. qavşaq.). (adakumsınmayuq: adlanmağı, şöhrətə dəğməz). (adıq: adlım, şöhrət). (art: dağ keçidi). (bayraqlur: bayraq taxdırır)
seçib	.-çevrəni bəzər, özü lüt gəzər, türklərdə var, çet dilin bəzər (seçib) kəndini əzər. (çet: yad. qıraq).
seçilmir.	.-əkmədən biçilmir, bilmədən seçilmir.
seçmir	.-qul özünə yiye seçmir
sel	.-dağ başında xırman, savurduğı yel alır, sel önünde dəğirmən, öğütdüyün sel alır -dəre təpəni sel tanır , yaxşı yamanı el tanır.
selsə	.-biri selsə , biri göl (olmalı).
sev	.- kəndinə yakışanı sev hərəkəse yapışanı yok
sevenin	.-ayağı yekə sığanın ayağı kiçik sevenin

sevən	.-kənüldən sevilən güvən kənüldən sevən güc tapar
sevən	.-bitmədən yaşam, itmədən dilək, istəyin sevən , könül doyuran.
sevən	.- sevən qatlanır , gedən yadlanır, azı dadlanır.
sevənə	.-gülü gülənə, dəğəri bilənə, ürəyi sevənə ver .
sevərsən	.-dəvəyə sormuşlar, enişimi sevərsən, yoxuşu . demiş, -düzə nə gəlmişki.
sevərsin	.-dəviyə sormuşlar enişi sevərsin yokuşu-söyləmiş -düz başına yıxılmış.
sevgi	.- sevgi görər , göz görməz.
sevilən	.-kənüldən sevilən güvən kənüldən sevilən güctapar
sevilən	.- sevilən qonşu evində gözəl
sevilməz	.-ürkək atla qorxaq iğid sevilməz .
sevinərim	.- nə buldum sevinərim , nə itirdim yerinərim
sevinir	.- sevinir mal varlısı işinə , güvənir yok yoksulu düşünə. - sevinir mal varlılar işinə , güvənir yok yoklular düşünə.
seviş	.-dəmir tavında, seviş çağında .
sevqi	.-acını acı, sevgini sevgi basar .
sevqi	.- sevgi nədir könül görər, göz görməz.
sevgilər	.- nisgilli sevgilər yaşar durur. (yaşar durur : ölməz durur)

sevqini	.-acını acı, sevgini sevgi basar.
sevqitən	.- bu sevgidən o sevgiyə qapılar. (sevgi son deyil)
sevqiyə	.- bu sevgidən o sevgiyə qapılar. (sevgi son deyil)
sevta	sevda. istək.həvəs.- sevda keçər yalan olur , sonra soxar ilan olur. (sevda: istək.həvəs) (soxar: soxan. çalan)
sevtirəntə	.-sevdirəndə dil, bezdirəndə.
səfeh	savak. savax.axmaq.
səfehləmək	axmaqlamaq savaxlamaq. savaklamaq.
səfehlər	savaxlar. savaklar. axmaqlar.
səmirə	.- ac doya bilir, arıq səmirə bilir.
sən	.-çağ uymadı sənə, sən uy çağuvə. .- dili yavaş sən yaşar , dili qatı güc yaşar. (yavaş: yumşaq) .- yapasan hər kimə sən yaxıcılığın , sakın ondan gözüne dəğməyəsen. .-əğri baca düz duman, görməsəndə sən inan.
sənə	.- çağ uymadı sənə , sən uy çağuvə.
səni	.-sivritdigin qazıqlar, gəlir səni qazıqlar. (qazıq: yekə çivi) .-sor səni sorani

səni	-çox susma yuxu götrür səni
səninlə	.-nə verirsən əlinlə, odur gedən səninlə . (deməkki dirirən malı verirsən ver)
səntən	.-dilim səni dilim dilim diləyim, başa gələnim səndən biləyim.
səptin	-ağız gülə qapdın, örtə külün səpdin . (aldatıb üzə gülərək qapdın, yanıq külü üzə səpdin).
sərbəslığın	özgürlüyün.- sərbəsligin cığəsi, sözdə, özdə, alverdə. (sərbəsligin : özgürlüyün)
sərçə	çipçiq.- söz çipçiq deyil , uçursan tutamazsan.
sərinse	sərinse. dözümlü olsa.-sərinse ər bulur çözüm işgilə
sərptin	-aldatıb üzə gülərək qapdın, yanıq külü üzə səpdin. (ağız gülə qapdın, örtə külün səpdin).
səs	.- hər ağızdan bir səs çıxınca , ortalıqda düzən qalmaz
sıcaq	.-topraq üzü soyuq, aqca üzü sıcaq olur . -paranın üzü sıcaq .
sıcaq	-dəmir dəmirlə dövülər, biri soğuş biri sıcaq
sıcağı	- sıcağı sıcağına : isdi isdisinə.
sıcağına	- sıcağı sıcağına : isdi isdisinə.

sıçan .-alın arslan tutmuş, **gücün sıçan tutmamış**. (**alın**: al ilə. kələklə.
hilə ilə) . (**gücün**: zorla)

sıçqan verimçi. verəcəqli. borclu.-alımçı arslan, verimçi
sıçan.(**alımçı**: alacaqı). (**verimçi**: verəcəqli. borclu)

sıçqanlıqı .-alımçılıq arslanlığı, **verimçilik sıçğanlığı** öğrəder.

sıq **sığ**. dayaz.-ulu suyun keçit yeri **sığ olur**. (**sığ**: dayaz)
.-incə ələr **sıx toxur**.

sıqanın .-ayağı yekə **sığanın** ayağı kiçik sevenin

sıqar. .-bir ağıza **neçə dil sığar**.

sıqlar .-daş **sıxılar** su verməz.

sıqılırsın **sıxılırsın**.-çox sulu olma **sıxılırsın**, çox quru olma qırılırsın

sıqışan .-sıxışan bəkişir

sıqışsa .-sıxışsa pişi üzə salar.

sıqmaz .-bulut **yelkənə sığmaz**

sınmaz **sıymaz**.-qızıl dilin dingili sıymaz. (**dingil**: dəngəl. ox. axlov.
aksən. mehvər).

sıra .-dəğirmən **gələnə sıra öğrədir**
-sıra bize yetincə axar sular qurudu

sırça .-sırça evdə oturan, daşilə oyun qılmaz

sırları	.-manları ört sırları tut,öfkənədə yut.
sırlı	yağlı..-yağlı küyzə su yağmaz (yoğmaz : sızdırmaz).
sırma	.-kəl ölür sırma saçlı olur , kor ölür badam gözlü.
sirni	.-sirni vermə yetən paşıya , olar yağa sözün daşıya. (yağa : yağuya . düşməyə)
sırrın	.-dosdun saklama işdən qalmasın, düşmanı saklama sırrın bilməsin
sırtaş	-yorğalıdan yoldaş, anlamazdan sırdaş olmaz (yorğalıdan : atlıdan)
sivrittiqin	.-sivritdigin qazıqlar , gəlir səni qazıqlar. (qazıq : yekə çivi)
sıy	ikram. lütf.
sıyın	. ikramın, lütfün.- sıylarqa sıyın yoxsa sıyparqa dilin olsun. (sıylarqa : ikram, lütf etməyə). (sıyparqa : oxşamaya)
sıylamaq	ikram, lütf etmək.
sıylarqa	1. ikram, lütf etməyə.- sıylarqa sıyın yoxsa sıyparqa dilin olsun. (sıyın : ikram, lütf). (sıyparqa : oxşamaya) 1.sıylarqa. ikram, lütf etməyə.- sıylarqa sıyın yoxsa sıyparqa dilin olsun. (sıyın : ikramın, lütfün). (sıyparqa : oxşamaya)

sıymaz **sınmaz.**-qızıl dilin dingili sıymaz. (**dingil**: dəngəl. ox. axlov.
aksən. mehvər).

sıyparqa sıyparqa. oxşamaya.-sıylarqa sıyın yoxsa **sıyparqa dilin**
olsun. (**sıylarqa**: ikram, lütf etməyə). (**sıyın**: ikramın,
lütfün).

sıyparqamaq oxşamaq.

size .-ayran ver ayransıza, **qalmaz bu dövran size**, çağ gələr ayran
olar, **verməzlər ayran size**.

siztə .-sizdə **yyəlim içəlim**, bizdə gülüb oynyalım.

siztən .-dal budaq **sizdən**, kökü məndən.

siztirmaz **sizdirmaz.**yoğmaz. -yağlı küyzə **su yoğmaz** (**yağlı**: sırlı)

soqan. **soxan.** soxar. çalan.-sevda keçər yalan olur, **sonra soxar**
ilan olur. (**sevda**: istək.həvəs) (**soxar**: **soxan.** çalan)

soqar **soxar.** 1.sancar.-acı dil soxar, dadlı dil yaxar. (**yaxar**:
mərhem).1.**soxar.** soxan. çalan.-sevda keçər yalan olur,
sonra soxar ilan olur. (**sevda**: istək.həvəs) (**soxar**: **soxan.**
çalan)
.-dadlı dadlı söylər, **acı acı soxar.**

soquq **soğuşq.**- dəmir dəmirlə dövülər, **biri soğuşq biri sıcaq**

soquq	.-qulaqdan girən soğuş söz, içə varıb buz bağlar. .-soğuş.-qıx qat keçə, mən ondan keçə, bir qat dəri mən ondan geri.
solmuş	.-açılan solmuş, danışan susmuş, alışan sönmüş, yaşayan ölmüş.
soluq	-bitmiş sani duyma kəndini, soluq gəlir, ısıtır hələ, qalır ölümə yolunuz genə. (sani: kimi)
sona	.-sona qalan dona qalır
sonqulamaq	dibə, sona, içə gedmək
sonra	.-sevda keçər yalan olur, sonra soxar ilan olur. (sevda: istək.həvəs) (soxar: soxan. çalan) .-ilkin malın bağla, sonra tərzi ismarla .-kasasın yalar, sonra dönər yiyəsin talar.
sonu	.-daşqınlığın sonu şaşqınlıq.
sonuc	.-ivək qılış, öküş sonuc. (ivək: tələsik). (öküş: ökunc. peşman).
sonun	.-ilkin sonun düşlə, ondan sora işlə. (düşlə: düşün) (əvvəl sonun düşün, sonra işlə, işə keç.). .-sonun gələn qapunu qapar.

sor .-sor səni sorani

sora .-ilkin sonun düşlə, ondan sora işlə. (düşlə: düşün) (əvvəl sonun düşün, sonra işlə, işə keç.).

soran . .-soran yanılmamış.

.-çox arayandan, çox soran yeğdir.

sorani .-sor səni sorani

sormatan .-acıqmadan yemə, sormadan demə, istəmədən vermə.

sormuşlar .-dəvəyə sormuşlar, enişimi seversən, yoxuşu. demiş, -düzə nə gəlmişki.

sormuşlar .-dəviyə sormuşlar eniş seversin yokuşu-söyləmiş -düz başına yığılmış.

sorulmatan .-sorulmadan yanıt yok.

soyatar soğub bitirər. lütder .-gidi acun (dünya) var donatar, yox soyatar. (var: sərvət) (donatar: bəzək verər)

soyatar soğub bitirər. lütder .-gidi acun (dünya) var donatar, yox soyatar. (var: sərvət) (donatar: bəzək verər)

soylem muzakire

soyma. .-ağacın yemişin yeyib, (ağacın) qabuğun soyma.

soyta .- almanı soyda ye, armıdı sayda ye. (almanın soyulusun ye, armıd isə artıq yeyilməli olduğuna görə əl saxla. işi yör yetəsiylə görməli).

soyuq .-topraq üzü **soyuq**, aqca üzü sıcaq olur.

soyuqbulaq mahabad qondarma addır. pəhləvi alçaqları değışib.
doğrusu: **soyuq bulaqdır**

söqüqün .-dərzi **kəndi sökükün** tikəməz

söqülməz .-inancılarını qırmadan içindəki **torun sökülməz**

söləyənin .-söləyənin **boş ver**, söylədiğin tutu ver

sömürür .-bir ac olsa yoldaşın, **yeməm deyib sömürür**.

sönər. .-sağnaqlı yağmur tez keçər, **tez alışan tez söyər**.

sönmüş .-açılan solmuş, danışan susmuş, **alışan sönmüş**, yaşayan
ölmüş.

söylə .-uğur söyləməzə demişlər, "**uğur söylə**, yoldan dönər başı
gətirim", demiş, "indi ver, bəlkə gedər gəlməzsən"
-oynab söyləsəndə, oylab söylə. (**oynab**: oynaya oynaya).
(**oylab**: düşünərək)
.-min eşit **bir söylə**.

söyləmək .-söyləmək **gümüşsə**, söyləməmək altundur.

söyləməmək .-söyləmək gümüşsə, **söyləməmək altundur**.

söyləməzə .-uğur **söyləməzə demişlər**, "uğur söylə, yoldan dönər başı
gətirim", demiş, "indi ver, bəlkə gedər gəlməzsən"

söyləməzintən .-ərin söyləməzindən, suyun şarlamazından qorx.

söyləmiş .-dəviyə sormuşlar enişi seversin yokuşu-**söyləmiş** -düz başına
yıxılmış.

söylər .-dadlı dadlı **söylər**, acı acı soxar.

.-dosd acı **söylər**, ballusun dinlə yağundan. (**yağundan**:
düşməninəndən)

söyləsəntə -oynab söyləsəndə, oylab söylə. (**oynab**: oynaya oynaya).
(**oylab**: düşünərək)

söyləş .-sağır ilə **söyləş güc**, kor ilə görüş

söyləşmə mukalimə

söylətən .-söylədən kim, söyləyən kim, dinləyən kim.

söylətiqin .-söyləyənin boş ver, **söylədiğin tutu ver**

söyləyən .-sanub sanub **söyləyən** iş bitirər

.-söylədən kim, **söyləyən kim**, dinləyən kim.

söyləyənin .-tünlүkdə **söyləyənin** sözü itər, yollarda yalnız gedənin özü itər.
(**tünlүkdə**: qalabalıqda)

söytü .-açdı qutuyu, **söydü kötüyü**.

söz dil..-**kötü dil** qurşun dələr.

.-süyci **söz** könlün tapar, ağır **söz** qulaq qapar

.-yaxşı **sözə can qurban**, yaman sözdən can qurtar..-**dadlı**

söz güclü olur, güc olmaz.

.-göz yetməzə **söz yetər**

.-ötgir piçaq qınına uç, ötrük söz cana üç. (**uç**: itik. zərər. ziyan).

.-söz gümüşsə, sus altın.

.-**söz verərgə** tələsmə, **söz yetirgə** tələs. (**verərgə**: verməyə). (**yetirgə**: qılmağa)

.-**söz versən çiniylə**, piçaq versən qınıyla. (**çiniylə**: doğrusunu)

.-**yaxşı söz** baldan süyci. (**süyci**: dadlı)

.-yürüş bilməqən yol pozar, **sözün bilməqən söz pozar**

.-ara düzər **eyku söz**, ara pozar **yaman söz**.

.-**çox söz ozana**, az söz yozana. (yozma, açıqlama qısa olmalıdı)

.-**dadlı söz** baldan ötə, **acı söz** ağudan ötə

.-daş ərider **yaxşı söz**, baş çürüdər **yaman söz**. (**baş çürüdər**: başdan çıxarar).

.-**deyilən söz**, atılan ox, yaşanan yaş geri dönməz.

.-**eyicə söz** ev qurar, **yamanca söz** ev yıxar.

.-eyicə söz ev düzər, yamanca söz ev tozar. (**tozar**: yıxar).

.-kor istəyi bir göz, **ikisi olsa nə söz**.

.-**oylamazca aytqan söz**, düzəməzcə atqan ox.

(**oylamazca**: düşünmədən). (**düzəməzcə**: nişanlamadan)

.-**qulaqdan girən soğuş söz**, içə varıb buz bağlar.

.-**söz çıpçıq değıl**, uçursan tutamazsan. (**çıpçıq**: sərcə)

	.-söz sav verən çox olur, əkmək verən az olur. (baş ağıl verən çox olur, əkmək verən az olur.
söz	-yol hər kəslə gedilməz, çay hər kəslə içilməz, söz hər kəslə deyilməz, dostluq hər kəslə olunmaz, and hər kəslə içilməz
sözlə	.-su dayaqla, kişi sözlə ölçülür.
sözləri	savları. iddiaları.-asdarı üzünə uymaz, işinə savları tutmaz.
sözləşu	.-kişi sözləşu, yilkı iydləşu. (yilkı: heyvan). (iydləşu: qoxlaşu)
sözlü	.-yaxşı kişi düz sözlü, at yaxşısı boz tüyslu.(tüyslu: boyalı)
sözsüz	.-aşsız ev olur, sözsüz ev olmaz. .-üzüm çöpsüz, el sözsüz olmaz
söztə	.-sərbəsligin cirqəsi, sözdə, özdə, alverdə. (sərbəsligin: özgürlüğün)
söztən	.-quri sözdən yox pılav, yağla düğü olmasa. .-yaxşı sözə can qurban, yaman sözdən can qurtar. .-yalnış sözdən keçilsə, yalan sözdən keçilməz
söztüq	söztük. qərarnam qərarlaşma. qərardad.1. qərardad. qərar mədar

sözü .- **adamın sözü ağızdakən özünkü**, ağızdan çıxdı özgənin
.-düz kişinin içi üzdən ayrılmaz, **er kişinin verən sözü**
danılmaz.
.-tünlүkdə söyləyən **sözü itər**, yollarda yalnız gedənin özü
itər. (**tünlүkdə**: qalabalıqda)
.-ər kişinin **sözü bir**

sözüm .-axır yaşlar gözүmdən, neyləyirəm dayanmır, gələcəyə
baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə gözüm yox,
gələnlərə sözüm çox.

sözün .- üzüş bilməz suya girsə batası, **sözün bilməz ağız açsa**
batası.
.-özün qıyıq otursanda, **sözün doğru dursun.** (qıyıq:əğri)
.-qonşu olma **sözün bilməz dənsizə.** (**dənsizə**:
mürüvvətsizə)
.-sirni vermə yetən paşıya, **olar yağa sözün daşıya.** (yağa:
yağuya. düşməne)
.-yürüş bilməqən yol pozar, **sözün bilməqən söz pozar**
.-arxana görə **sözün olsun.** (**arxana**:parana. gücən)
.-**yalan çıxsə bir sözün**, inanmazlar doqquz ola doğrusu

sözüntən .-qaplan yolundan, **iyid sözündən dönməz.**

sözünün .-sözünün **əri**, dilinin yiyəsi

su	deyim. (evin:1. türmə 1. yurdunda) (türmədə olmaq) evin: tehranda yerləşən ən adlım türmə) .-daş sıxılar su verməz. .-daşıma su dəgirmən çevirməz. .-dolu bardaq su almaz. .-min dərədən su gətirir. (deyim) .-su axanda palçıq olar, qan axanda vətən .-su dayaqla, kişi sözlə ölçülür. .-su yatmışda, ayığ düşməni demişlər .-un qoysan ulanar, su qoysan sulanar . (qoysan: töksən). (ulanar: qoyulaşır. bəkir). (sulanar: boşalar) . (iş bir təhər düzəlmir) .-yağlı küyzə su yoğmaz (yağlı: sırlı) (yoğmaz: sızdırmaz). -dəgirmən gəzəgin versən, gün ac qalarsın. su gəzəgin versən , il ac qalarsan .-suda gəzən su quşlar, suv dəğərin nə bilsin .- hər quyunun suyu olmaz, su tökməklə quyu dolmaz .-burnu qaf dağından su içər. -yumuşaq su: yüngül su. şirin su .-su olan yerde layda olar-əkinə su gərək, kişiye bilimlik (bilimlik: aqahlıq)
subay	bekar.-gecə gözü mal alma, subay gözü qız alma. .-subay gözü kor gözü.
subayın	.-subayın malın it yər, bağrını bit yər (yaxasın bit yər)

suçu	.-suçu gəlin yapmışlar , kimsə güvey durmamış.
sulanar .	boşalaar.-un qoysan ulanar, su qoysan sulanar . (qoysan : töksən). (ulanar : qoyulaşır. bəkir). (iş bir təhər düzəlmir)
sular	-sıra bize yetincə axar sular qurudu
sulu	.-çox sulu olma sıxılırsın , çox quru olma qırılırsın
sunulan	bələş. bağışlanan. hidyə olunan.-bələş atın dişinə bakılmaz.
surət	üz -iç, üz basar . (içdə olan üzə damar).
sus	.-söz gümüşsə, sus altın.
susma	.-çox susma yuxu götrür səni
susmuş	.-açılan solmuş, danışan susmuş , alışan sönmüş, yaşayan ölmüş.
susturamamış	.-beşlik verib qonuşdurmuş, onluq verib susduramamış.
susub	.-qanmaza qarşı susub keçmək gərək
susuz	.-suya götürür, susuz gətirir. (hüllükçü. kələkçi)
suta	.-suda gəzən su quşlar, suv dəğərin nə bilsin
sutan	.- od odundan, dəniz sudan , yer yağmurdan, kişi yaşdan doymaz.
sutan	.-odla sudan dosd olmaz.

suv	.-suda gəzən su quşlar, suv dəğərin nə bilsin
suya	.- üzüş bilməz suya girsə batası , sözün bilməz ağız açsa batası. .- suya götürür , susuz gətirir.(hüllükçü. kələkçi)
suyu	.- hər qyunun suyu olmaz , su tökməklə quyu dolmaz
suyun	.-el kişi başın azdırır, suyun qızdırmaz. .- ulu suyun keçit yeri sığ olur. (sığ : dayaz) .- ərin söyləməzindən , suyun şarlamazından qorx.
suyuntan	.- qar suyundan süzən çeşmə göl olmaz.
sürə	- bir sürə : bir müddət. bir zaman. -bir sürə: bir müddət. -bir sürə ordan uzaq oldu.
sürəliq	sürəlik . müddətlik. zamanlıq. -bir sürəlik : bir müddətlik. bir zamanlıq..
süri	.- süri axsağını gizlər
sürməli	.-qocalıq, sağlıq ilə varlıq ola bir yerdə, nə gözəl sürməli günlər oluru düşsə ələ.
sürünər	.-cocuğa iş buyuran, kəndi ardıcan sürünər
sürütləmək	uzatmaq
süsləmək	. bəzəmək. düzəltmək.. onalamaq. onağlamaq. onğağlamaq. donalamaq. donlamaq. donamaq. önələmək. - üz gözün onağladı .

süttən	.-sütdən yanarı , yoğurd ülküdə.
süyci	dadlı - acı sav yürek dağlar, süyci sav gövün çağlar. (sav : xəbər) (gövün : könül) (çağlar : coşduyar) .-süyci söz könlün tapar , ağır söz qulaq qapar -yaxşı söz baldan süyci .
süzən	.-qar suyundan süzən çeşmə göl olmaz .
süzən	.-yoxsul ələ baxan yox, dolu əli süzən çox .
şarlamazıtan	.-ərin söyləməzindən, suyun şarlamazından qorx .
şəşqınlıq	.-daşqınlığın sonu şəşqınlıq .
şaştırır	.-ivəcilik şaşdırır , dözümlük aşdırır. (ivəcilik : tələsgənlik, əcəlçilik)
şat	şad . kefli. bəyin. bayar. bəyni. bəygin. neşə. şadlıq. mutluq. həzz. məmnun.. -bayar şənlik: toy bayar. -bayar qutmaq: xoş gəldin demək.
şəhidlər	.-şəhidlər ölməz, ölük bölünməz (ölük : ölkə. vətən)
şənliz	şənlik . bayar -bayar şənlik : toy bayar.
şərtləşmək	çəkişmək. mərcələşmək.
şirin	-şirin su : yüngül su. yumuşaq su

şirinliq . **şirinlik .** görlük. dadlılıq. **-var evi görlük evi**, yok evi korluq evi.

şol .-eşək şol eşək palanı başqa

şorbam .-cocuğum yok ağılyası, **şorbam yok daşıyası.**

taq .-dağ dağ üstünə olur, ev ev üstünə olmaz

-dağ keçidi: art..-bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi
salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur.

(bəyimsiməyük: bəy olmağa dəgməz). **(beltir:** doğru
nərsədə bükük, əğri, qırıq yer. qavşaq.).

(adakumsınmayuq: adlanmağa, şöhrətə dəgməz). **(adıq:**
adlım, şöhrət). **(bayraqlur:** bayraq taxdırır)

.- duman bassa dağları, dağ doruğun qurd alar. **(doruğun:**
kəlləsin)

.-alçaq yerin təpəciyi dağ gələr.

.-dağ başında xırman, savurduğun yel alır, sel önünde
dəğirmən, öğütdüyün sel alır
axsaq eşək **hündür dağ.**

taq -düz bəzənər, **dağ bəzənər**, çöl bəzənər, bağ bəzənər, el
bəzənər, el bəyənər, yaz gəliri yaz gəlir.

taqar. .-eloğlu yumurtaya **qıp taxar.** (**eloğlu:** aralıq uşağı)

taqılqan. **dağılqan.** bölüngən. **-bölüngən mal**, qurda yem.

taqılmaz. .-çatal qazıq **yerə taxılmaz.**

taqintan .-burnu **qaf dağından** su içər.

taqıtar	dağıdar. saçar - dədə toplar oğul saçar.
taqqır	lüt, sərt olan
taqlar	.-yaşamı qolay deyib daşınman, ol yerir yarkavaq qaşından, ol yüngül uçan kələbək, ol ağır, dağlar daşından. (daşınman : düşünmə) (qaşından :yanından)
taqlar	dağlar. - acı sav yürek dağlar, süyci sav gövün çağlar. (süyci : dadlı) (sav : xəbər) (gövün : könül) (çağlar : coşduyar)
taqları	.- duman bassa dağları , dağ doruğun qurd alar. (doruğun : kəlləsin)
taqlıq.	dağlıq. .-hər işin başı sağlıq, çayların başı dağlıq.
tal	.- dal budaq sizdən , kökü məndən.
talan	qarət
talar.	.-kasasın yalar, sonra dönər yiyəsin talar.
talı	.-ölkələrin dalı qalmağı.-ya axmaqlar gücdədilər, yada gücdəkilər axmaqdılar
talınta.	.-sandıqdaki arxamda, anbardaki dalında. (deyim)
talqasız	.- dəniz dalqasız , qapu halqasız.
taltaqi.	daldaki. artın. -artın təkər öntünü izlər. (öntünü : öndəki)
talvuş	< dərviş.

tama	-birim birim min olur, dama dama göl olur. (birim birim: bircə bircə. birər birər)
tamar.	.-axmasada damar.
tamar.	damar. -içdə olan üzə damar.
tamay	dolunay. bədr. bədir
tana	.- ala dana ölünce qoy yaz batsın
tana	.- elli yaşında dana , indi düşüb meydana.
tanaburnu	danaburnu (abdüzdək)
tanan	danan danıcı. münkir
tanıcı	danıcı. danan münkir
tanıq	tanıq. şahid.- işin yoxsa tanıq ol , paran çoxsa qoruc ol. (qoruc: kəfil)
tanılmaz.	.-düz kişinin içi üzdən ayrılmaz, er kişinin verən sözü danılmaz.
tanır.	.-at minənin it yiyəsin tanır.
tanır.	-dərə təpəni sel tanır, yaxşı yamanı el tanır.

tanışan	qonuşan.-açılan solmuş, danişan susmuş , alışan sönmüş, yaşayan ölmüş.
tanışmaq	- artıq danişmaq : təpizdəmək. artıq qonuşmaq.
tanıtıqca	.-adamları tanıdıqca yalnızlıq gözəlləşər
tansıq	şahid
tapar	.-könüldən sevilən güvən könüldən sevən güc tapar .- süyci söz könlün tapar , ağır söz qulaq qapar
tapcaq	Adres
tar	.- ayaq qabın dar olsa geniş evren qıs gələr -borcdan qorxan, qapusun dar açar .
turaqta	.- min daraqda bezi var. (deyim)
tariya	.-ilkin malın bağla, sonra tariya ismarla
tarlata	.- tarlada pislədiyin , xırmanda önünə çıxır
tas	.- tas tasa , baş başa. (qisas)
tasa	.- tas tasa , baş başa. (qisas)
tası	.- balçı oldun bal tası , odunçunun baltası.
taş	.- daş ərیدər yaxşı söz , baş çürüdər yaman söz.(baş çürüdər : başdan çıxarar). .- daş sıxılar su verməz. .- ilk atılan daş uzaq düşər. .-dəli qız evdə qalmaz, dəlik daş yerdə .

.-gənclikdə daş daşı, qocalıqda ye aşı.

-qara **daş**: səngi xara **xara** < **qara**.

-**dəğərli daş**: ərdin. cevher. gövhər. löbət. -ərdəmli kişi

ərdiniylə düz gələr, ərdəmsiz kişi uylaq ilə düz gələr.

(**uylaq**:başmaq kəfi).

taşı **.-aş daşı** əridər, yalan başı çürüdür.

.-at minək daşı, artıq arxadaşı.

.-gənclikdə daş daşı, qocalıqda ye aşı.

taşılə **.-sırça evdə oturan, daşılə oyun qılmaz**

taşımə **.-daşıma su** değırmən çevirməz.

taşınman düşünmə.-**yaşamı qolay deyib daşınman**, ol yerir
yarkavaq qaşından, ol yüngül uçan kələbək, ol ağır, dağlar
daşından. (**qaşından** :yanından)

taşintan **.-yaşamı qolay deyib daşınman**, ol yerir yarkavaq qaşından,
ol yüngül uçan kələbək, ol ağır, dağlar daşından.
(**daşınman** : düşünmə) (**qaşından** : yanından)

taşıya **.-sirni vermə yetən paşıya, olar yağa sözün daşıya. (yağa:**
yağuya. düşməne)

taşıyasi. **.-cocuğum yok ağılyası, şorbam yok daşıyasi.**

taşqınlıqın **.-daşqınlıqın** sonu şaşqınlıq.

taşla **daşla.** at. boş ver.- **dünəni daşla**, gününü başla, yarını
boşla.

tat	-üz dad alar içindən , iç bəzənmez üziylə.
tatı	.-saman kimi nə dadı var nə duzu.(deyim)
tatımlıq	.-kimisi verer dadımlıq , kimisi verer doyumluq.
tatlanır.	.-sevən qatlanır, gedən yadlanır, azı dadlanır .
tatlı	.-acı dil soxar, dadlı dil yaxar. (soxar: sancar). (yaxar: mərhəm) .-dadlı dadlı söylər, acı acı soxar. .-dadlı söz baldan ötə, acı söz ağudan ötə .-dadlı söz güclü olur, güc olmaz. .-dözümlü ol uğur dilə işinə, sağlıq olsun dadlı gəlsin dişinə. .-dadlı dil gülər üz .-dadlıq dilindən gülmə üzündən əsgilməsin. .-arpa unun yoxdusa dadlı dilən nə gəlmiş .-acgöz kəsə, parasız ağı baldan dadlı gələr.
tatlıq	.- dadlıq dilindən gülmə üzündən əsgilməsin.
tatlılıq.	dadlılıq . görlük. şirinlik .- var evi görlük evi , yok evi korluq evi.
tatlının	.- dili dadlının dosdu çox , dili yamanın dosdu yox
tavan	.-yerivə görən yuvan olsun, ağırıva görən davan
tavınta	.- dəmir tavında , seviş çağında.

tavranışintan **davranışından.** yürüşündən. rəfdarından.-ay doğuşundan,
ər yürüşündən bəllənir.

tavuş .-qaz gələn yerdən **tavuş əsirgənməz.**

tavuşla .-kəl **tavuşla** kor xoruz. (deyim)

tavuşu .-qonşu **tavuşu** qonşu gözüne qaz gələr.

 .-**xançı tavuşu**, yolçu artığıyla keçinər

tayaq .-axsağı **dayaq** saxlar

tayaqla .-su dayaqda, kişi sözlə ölçülür.

tayanmır .-axır yaşlar gözümdən, **neyləyirəm dayanmır**, gələcəyə
baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə gözüm yox,
gələnlərə sözüm çox.

tayansaq .-iç güclərin inanılmaz gücünə **dayansaq** çözülməz düğün
yox

tayaz. **dayaz.** sığ. -ulu suyun keçit yeri **sığ olur.** (**sığ:** dayaz)

tayım. .-əğri ağaca yayım, **hər gələne dayım demə.**

tazı .-az **yeyən tazı**, çox yeyən qoyun olur

tazının .-tazının **topallığı**, doğşan qulağına tez çapar.

taziya .-dovşana dur de, **taziya tut de**

teqer -özünü ögən axmaq, **başına dəgər toxmaq**

teqer	değer > qədar.-bacaq değer boyu var, dürlü dürlü donu var. .-artın təkər öntünü izlər. (artın: daldaki) (öntünü: öndəki) .-iyi gedincə dəğər biçilir.
teliye	.-torpaq ölüye, el deliye doymaz
temə	.-acıqmadan yemə, sormadan demə , istəmədən vermə.
temək	.-ilkin yemək, andan demək
teməyə	deməyə. aytlamağa.- gerek yok hər sözü, dilin ilə aytlamağa, bir baxış min söz edər, baxışdan anlayana.
teməz	.-kişdə deməz dilsizin, gözün qarqa çıxarmış. .-qada dur vardım deməz. (deyim) . (qada: bəla)
temiş	.-dəvəyə sormuşlar, enişimi seversən, yoxuşu. demiş , -düzə nə gəlmişki .
temişlər	.-su yatmışda, ayığ düşmən demişlər -ucuz satan tezcək satar demişlər -uğur söyləməzə demişlər, "uğur söylə, yoldan dönər başı getirim", demiş, "indi ver, bəlkə gedər gəlməzsən" -atdan enən yənə minər demişlər. .-düşənin dosdu olmaz demişlər. düşənin dosdu olmaz demişlər, ucalan dossuz qalmaz demişlər

teşi	dük
teşir.	.- iş başa ş ar, başaq deşir . (başaq : hasıl) (iş ö ğ rən, ası, qazanc əldə elə).
tetiq	tetik. iti.-anası təvlük yufqa yapar, oğlu tetik qoşa qapar . (təvlük : yavaş).
tetiyintən.	.-ay doğar gədiyindən, ər utansın dediyindən .
teyən	deyən. ravi. naqıl
teyər	.- dil qızar deyər , yiyəsi üzün qara edər
teyib	.-bir ac olsa yoldaşın, yeməm deyib sömürür .
teyilən	.- deyilən söz , atılan ox, yaşanan yaş geri dönməz.
teyilən	deyilən. aytqan. gəp -oylamazca aytqan söz , düzəməzcə atqan ox. (oylamazca : düşünmədən).
teyilməz	-yol hər kəslə gedilməz, çay hər kəslə içilməz, söz hər kəslə deyilməz, dosluq hər kəslə olunmaz, and hər kəslə içilməz
teyir	.-acıyan bilməz nə yeyir, acığan bilməz nə deyir
teyitler	deyitler rivayetler
teyqa	.- teyxa düğü pilov olmaz , yağda gərək qazana, ata malı ir tükənir, o ğ ul gərək qazana. (ir : tez)

tez	1-ir.-teyxa düğü pilov olmaz, yağda gərək qazana, ata malı ir tükənir, oğul gərək qazana. 1-ir. irtə..-ir yola çıxanı gün qarşılar.1 . an. ləhzə. .-tazının topallığı, doğşan qulağına tez çapar. .-çox çabala tez yorul, az çabala gec yorul .-əkli quyuq tez qopar. (əkli: yapışmış) .-əldəki pul tez gedər, arxasından gəlməyincə. .-qatı əsən tez yatar, iti qaçan tez çökər .-sağnaqlı yağmur tez keçər, tez alışan tez sönər. .-sayılı günler tez keçər. .-tez verən ikiləm ödür. (ikiləm: iki kərə) -tez keçən: sağnaq. səriüzzeval.
tezcəq	.-ucuz satan tezcək satar demişlər
tezimək	ürkmək
teztə	tezdə . anən. bir anda. fovri.
teztiq	tezdik . fovriyyət. şitab
təq	.-tək kərpiçdən duvar olmaz keçilir. .-tək başına, özünə mal: başqa.. ortaqsız. şəriksiz.-ortaq öküzdən, başqa bizov yeğ.
təqcə	təkcə. dingə -ürəgim dingə səni sevər, 1-yekəcə. yalnızca -yapırsın yap, iləri! unudar gözdə, üzdə yekəcə unutmaz

ürəkdən sevən sevəni, mən özüm özümə unut desəmdə,
özümü unudub sevrin səni.

qursağdaki yurəgim **dingə** səni deyər

dilimdə **dingə** sənin adınğ bolar

canım **dingə** mən səni sevririm

təqən	təgən. ləgən. təşd
təqər	.-yaşam içrə dəğər bul , hər dəğərlə yaşama
təqəri	.-gülü gülənə, dəğəri bilənə , ürəyi sevənə ver.
təqəri	.-yol dəğəri yurəndən .(yol dəğərin yurəndən, işlədəndən sor)
təqərlə	dəğərlə .-yaşam içrə dəğər bul, hər dəğərlə yaşama
təqərləməmək	dəğərləməmək yapıtmaq .saymamaq. alçatmaq. önəmsəmək.
təqərli	- dəğərli daş : ərdin. cevher. gövhər. löbət. -ərdəmli kişi ərdiniylə düz gələr, ərdəmsiz kişi uylaq ilə düz gələr. (uylaq :başmaq kəfi).
təqib	dəğib .-dərd var gəlib keçər, dərd var dəğib keçər , dərd var dəlib keçər.
təqildir	dəğildir dəldir : - hər kişinin işi dəldir dəri biçib don tikmək.

təqirmən	dəğirmən gəzəgin versən, gün ac qalarsın. su gəzəgin versən , il ac qalarsan .-dağ başında xırman, savurduğun yel alır, sel önünde dəğirmən, ögütdüyün sel alır .- hər kəs bildiyin, dəğirman döndüğün bilər -dəğirman pişiyi: dərman pişiyi : ağappağ pişik. .-daşıma su dəğirmən çevirməz. -dəğirmən gələne sıra ögrədir
təqirmənə	.- dəğirmənə gələn sıra ögrəşir
təqişmə.	dəğişmə .devrim.
təqmez	.-öz xalqını oxlayan, diri qalmağa dəğmez -bəy olmağa dəğməz: bəyimsiməyük..-bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (beltir: doğru nərsədə bükük, əğri, qırıq yer. qavşaq.). (adakumsınmayuq: adlanmağa, şöhrətə dəğməz). (adıq: adlım, şöhrət). (art:dağ keçidi). (bayraqlur: bayraq taxdırır)
təqmə	-təqmə kişi öz olmaz, yak yabağı düz olmaz. (yoldan keçən iç olmaz, yaxın özgə eş, bir olmaz.) .(təqmə kişi: yoldan keçən. hər gələn) (düz: eş. bir. bərabər) -təqmə kişi: yoldan keçən. hər gələn.-təqmə kişi öz olmaz, yak yabağı düz olmaz. (yoldan keçən iç olmaz, yaxın özgə eş, bir olmaz.) .(düz: eş. bir. bərabər)

təqməyəsen. .-yapasan hər kimə sən yaxıcılığın, **sakın ondan gözüne**
dəğməyəsen.

tələr .-kötü dil **qurşun dələr.** (dil: söz)

tələs .-söz verərgə tələsmə, **söz yetirgə tələs.** (**verərgə:** verməyə).
(**yetirgə:** qılmağa)

tələsiq. **tələsik.** ivək. hövüllü.-**ac ivək,** tox dölək. (**dölək:** dinc.
rahat)
-ivək qılış, öküş sonuc. (**öküş: ökünc.** peşman).

tələsiq. **tələsik.**aşıqqan. çapucaq. əcələ

tələsqən. **tələsgən.** ivəcik. -**ac ivəcik,** tox yavaş olur.

tələsqənliq **tələsgənlik.** ivəcilik. əcələlik.-**ivəcilik şaşdırır,** dözümlük aşdırır.

tələsmə .-söz **verərgə tələsmə,** söz yetirgə tələs. (**verərgə:** verməyə).
(**yetirgə:** qılmağa)

təli .- **dəli qatdı,** bilən açdı. (dəli işi qarışdırar, ağıllı düğünü
açar)
.-**dəli birlə çıx yola,** minbir qada al qola. (**birlə: birirlə**)
.-**dəli dəliynən xoşlanır,** xoca ölüylə.
.-**dəli qız evdə qalmaz,** dəlik daş yerdə.
.-**yolda dəli yoldaşın,** başında pişmiş aşın.

təlib .-dərd var gəlib keçər, dərd var dəğib keçər, **dərd var dəlib**
keçər.

təliq	.-dəli qız evdə qalmaz, dəlik daş yerdə .
təliyə	.- dəliyə yel ver , əlinə bel ver
təliynən	.- dəli dəliynən xoşlanır , xoca ölüylə.
təltir	dəldir . dəğildir - hər kişinin işı dəldir dəri biçib don tikmək.
təmbəl	- təmbəl təmbəl, yasal yasal, qısıl qısıl oturmaq qayqışlamaq
təməlçi	bünyadgira
təməli	.-bilməməzlik korbaxlığın təməli
təmir	- dəmir dəmirlə dövüler, biri soğuş biri sıcıq
təmirlə	- dəmir dəmirlə dövüler, biri soğuş biri sıcıq
tən	.- bir tən iki can,sana qurban azərbaycan
təniz	.- od odundan, dəniz sudan , yer yağmurdan, kişı yaşdan doymaz. .- dəniz dalqasız , qapu halqasız.
təniztən .	.- dənizdən keçib çayda boğulmaq.
tənq	.- ağız ağıza dəng olmaz
tənsizə	dənsizə . mürüvvətsizə.-qonşu olma sözün bilməz dənsizə .
təpə	.- təpə gözün boşa ver, könül gözün yoxla sən

təpəciyi	.-alçaq yerin təpəciyi dağ gələr .
təpəni	-dəre təpəni sel tanır , yaxşı yamanı el tanır.
təpər	.-at təpər qatır təpər , arada araçı ölər.
təpiztəmək	təpizdəmək. təvizdəmək. danışmaq. qonuşmaq.
təpmə.	.-önüvə çıxanı qapma, arxadan gələni təpmə.
təpməz	.-it qapmaz at təpməz , ilan çalmaz ər aldatmaz demə.
təprəşmək	qımışmaq.. hərəkət etmək
tərə	-dəre təpəni sel tanır , yaxşı yamanı el tanır.
tərətə.	dərədə. arıqda. arxda. -ağılda oğlaq doğsa, arıqda otu önər. (önər: bitər)
tərətən	.-min dərədən su gətirir. (deyim)
təri	.-soğuş.-qıx qat keçə, mən ondan keçə, bir qat dəri mən ondan geri. .- et ilə dəri , yeməklə diri. .-hər kişinin işi dəldir dəri biçib don tikmək. (dəldir: dəğildir)
tərman	.-dərd çəkən dərman arar .- dərman pişiyi : dəğirman pişiyi: ağappağ pişik. .-saklı dərdə dərman yox. (saklı: gizli)
tərt	.-dərd çəkən dərman arar .-dərd çəkənə görədir

.-dərd var gəlib keçər, **dərd** var dəgib keçər, **dərd** var dəlib keçər.

tərtə **.-saklı dərdə** dərman yox. (**saklı**: gizli)

tərti dərdi. qayusu. qayğusu. -ətçiye yağ **qayusu**, qoyuna can **qayusu** . (**qayusu**: **qayğusu**. dərdi).

tərtin **.-borcun iyisi vermək, dərdin iyisi önmək, yadaki ölmək.**(**önmək**: **öngmək**.düzəlmək)
.-bir gözümü ağladır, bir gözümü güldürür, borcun iyisi vermək, dərdin iyisi ölmək.

tərtli **.-xəsdə bilər qecənin uzunluğunu, dərdli bilər uykusuzluğunu.**

tərtsiz. **dərdsiz.** qayğusuz.- **qayğusuz baş gorda**, qurd zumarı yolda (olur).

tərviş **dərviş > dalvuş.**
.-dözəgən dərviş, barağa ərmiş. (**barağ**: mənzil).
.-dözəgən dərviş, istəgə ərmiş.
.-dözəgən dərviş, istəyə ərmiş.

tərvişin **.-dərvişin boş cibisə**, könlü dolu.

tərzi **.-dərzi kəndi** sökükün tikəməz

təşt **təşd. ləgən. təgən.**

təvə **.-dəvə yükü aş olsa**, ac gözüne az gələr

təvəq.	təvək. yavaş.-ac ivək, tox təvək.
təvəni	.-dəvəni yardan uçuran bir tutam ot olur. (yar: uçurum. vətə)
təvəsi	.-qəcələ küçük ət yeyir, dəvəsi böyük ot yeyir.
təvəyə	.-dəvəyə sormuşlar , enişimi seversən, yoxuşu. demiş, -düzə nə gəlmişki.
təvəyi	.-ya dəvəyi güdməli ya buradan köçməli.
təviyə	.-dəviyə sormuşlar eniş seversin yokuşu-söyləmiş -düz başına yığılmış.
təviztəmək	təvizdəmək. təpizdəmək. danışmaq. qonuşmaq.
təvlüq	təvlük. yavaş
təvlüq	təvlük. yavaş.- anası təvlük yufqa yapar , oğlu tetik qoşa qapar.
təyirman	.- dəyirman bildiyin edər , çaxçax başını döğər
təzəq	.-dışarısı elə bəzək, içerisi menə təzək . (eşiği elə yakış, içiği menə yakış). (yakış: yaxış. 1.bəzək. cəzb edici. çəkən. cəzzab. 1.bıqdırıcı. yaxdıran). -təzək qarda yatmaz, edqu isiz qatmaz. (edqu: iyi) (isiz: pis. pəs.kötü). (qatmaz: qarışmaz). (təzək çox sürə qar altında qalmaz, yaxçı pis birbirinə qarışmaz)
təzəq	-varlı bəzək, yoxsul təzək. (yoxsul ələ baxan yox, dolu əli süzən çox).

tibsiz	.-boş anbar dibsiz kilə , ölç ha ölç
tiqəməz	.-dərzi kəndi sökükün tikəməz
tiqəntən	.-dil yaxşısı ipəkdən, dil yamanı tikəndən
tiqib	-çoxa göz tikib azdan qalma.
tiqici	tikici . xəyyat
tiqmək	-hər kişinin işi dəldir dəri biçib don tikmək . (dəldir : dəğildir)
til	dil. SÖZ.-kötü dil qurşun dələr. -kişini güldürəndə dil, küydürəndə. (küydürəndə: yaxanda) .-öldürəndə dil, dirgizəndə dil .-sevdirendə dil, bezdirendə. .-uzun dil, ilan kimidir, ağızdan çıxsa boyuna sarılar. - acı dil başdan çıxarat, ballı dil baş aylanat. (aylanat: döndürər) - dil kimliyin evidir, yurd kimliyin yeridir - dil yarası kök salar. -əl yarası onğulur, dil yarası onğulmaz .-bir ağıza neçə dil sığar. .-dil acısı ürək başın yarçalar. (yarçalar: yarar. parçalar) .-dil qızar deyər, yiyəsi üzün qara edər .-pıçaq yarası onğulur, dil yarası onğulmaz. (onğulur: onulur. sağalır) .-qılıc yarar onqalır, dil yarası onqalmaz. (onqalır: düzəlir)

-dadlı dil gülər üz .-dadlıq dilindən gülme üzündən
əsgilməsin.

-uzun dil yaş gəbərdir. (**yaş gəbərdir**: gənc öldürür)

-acı dil soxar, dadlı dil yaxar. (**soxar**: sancar). (**yaxar**:
mərhamət)

-dil yaxşısı ipəkdən, **dil yamanı** tikəndən

-eyitim üçün üç arac-ağız qulaq dil

-iki qulaq bircə dil, iki eşid bir söylə.

tiləyən .-həmin az eyləmək aşını, **diləyən kimse qavqasuz başını**.

tilə .-bir ağızdan çıxan **min dilə yayılır**.

-dözümlü ol uğur dilə işinə, sağlıq olsun dadlı gəlsin
dişinə.

tiləq .-bitmədən yaşam, itmədən **dilək**, istəyin sevən, könül
doyuran.

tilən .-arpa unun yoxdusa **dadlı dilən nə gəlmiş**

tilənçi .-dilənçi torbası dolmaz.

tilənçinin .-dilənçinin qarşısından dolandırıcı gəlir.

tilənən .-dilənən doymaz, dilənməyən acımaz.

tilənməyən .-dilənən doymaz, **dilənməyən acımaz**.

tiləyim	.-dilim səni dilim dilim diləyim, başa gələnim səndən biləyim.
tili	.-ana dili bir olur .-dili dadlının dosdu çox, dili yamanın dosdu yox .-dili yamanın günü yaman. .-dili yavaş şən yaşar, dili qatı güc yaşar. (yavaş:yumşaq) .-acığanın acı dili. .-it dili itil ged.
tilim	.-dilim səni dilim dilim diləyim, başa gələnim səndən biləyim. .-dilim diş, başım diş. (diş:dinc)
tilin	- ağızlı olan ölkəm dilin utmuş elim. .-qızıl dilin dingili sıymaz. (dingil: dəngəl. ox. axlov. aksən. mehvər). (sıymaz: sınmaz) .- altısında bilən ana dilin, altmışında unutmaz .-dilin tut başın qutar .-dilin tutan başın qurtarar .-sıylarqa sıyın yoxsa sıyparqa dilin olsun. (sıylarqa: ikram, lütf etməyə). (sıyparqa: oxşamaya) (sıyın: ikramın, lütfün). .-yığvada dilin, saçaqda əlin saxla. (yığvada: məclisdə). (saçaqda: süfrədə)

tilin	.-çevrəni bəzər, özü lüt gəzər, türklərdə var, çet dilin bəzər (seçib) kəndini əzər. (çet: yad. qıraq).
tilinə	.-elinə belinə dilinə yiyə ol(bektaş).
tilinin	.-sözünün əri, dilinin yiyəsi
tilintə	.-torbanda nəyin yoxsa, dilində balın olsun. (nəyin: malın). .-ilan ağı dişində, ərin ağı dilində
tilintən	.-av quşu burnundan, bilgə kişi dilindən (bəllənər) .-dadlıq dilindən gülmə üzündən əsgilməsin. .-hər nə çəksən dilindən
tilsizin	.-kişdə deməz dilsizin, gözün qarqa çıxarmış.
timtişsə.	dimdişsə. çokuşsa. qaqalaşsa.- iki qarqa çokuşsa, bir quzquna yem olar.
tinc	dinc. diş. -dilim diş, başım diş. nc. dölək. rahat.-ac ivək, tox dölək. (ivək: tələsik. hövüllü). - ac yatan dinc yatar
tincöz	dincöz huzurlu. huzur bulmuş
tincüz	dincüz.asayış

tinqə	dingə. təkcə. -ürəgim dingə səni sevər, qursağdaki yürəgim dingə səni deyər dilimdə dingə sənənin adınğ bolar canım dingə mən səni sevərim
tinqili	.-qızıl dilin dingili sıymaz. (dingil: dəngəl. ox. axlov. aksən. mehvər). (sıymaz: sınmaz)
tinlə	.-dosd acı söylər, ballusun dinlə yağundan. (yağundan: düşməninədən)
tinləyən	.-söylədən kim, söyləyən kim, dinləyən kim.
tirçəliş	dirçəliş. reabilitasya
tirəş	direş. -duruş. kəndi yanında duruş, kəndi özünlə barış
tiri	.-öz xalqını oxlayan, diri qalmağa dəğmez .-et ilə dəri, yeməklə diri.
tiriqtə	dirikdə. olmuşda. yaşamda. durmuşda.-alp çərikdə, bilgə dirikdə. (alp: iğid. batur. bağadur. pəhləvan). (çərikdə: orduda).
tirqizəntə	.-öldürəndə dil, dirgizəndə dil
tiş	diş.dinc. -dilim diş, başım diş.
tişarısı	.- dışarısı elə bəzək, içərisi mənə təzək . (eşiği elə yakış, içiği mənə yakış). (yakış: yaxış. 1.bəzək. cəzb edici. çəkən. cəzzab. 1.bıqdırıcı. yaxdıran).

tişi. .-sanduruşla gör hər işi, **qarşın ərəkəxsə dişi.** (santuruşla: hesab kitabla)

tişinə. .-düzümlü ol uğur dilə işinə, **sağlıq olsun dadlı gəlsin dişinə.**

tişintə .-ilan ağı **dişində**, ərın ağı dilində

tişiylə .-tox ikən yemək yeyən, **qəbrin dişiylə qazır.**

tişləmə. **dişləmə.** qıtlama-qıtlama çay: **dişləmə** çay. qəndi dişiylə qırıb işlətmə.

tiştə .-börünün **gücü dişdə**, kişin gücü işdə

tiştən .-yoxsulunki **işdən artmaz, dişdən artar**

tiyə .-görə görə gözəm, diyə diyə çeçen olur(**gözəm**:irəli görüşlü) . (**çeçen.** xatib)

tiyə. .-ac çox yiyər, **acıqlı çox diyər.**

tizə -çöküb **dizə ölməkdən durub** ölmək yaxşıdı
-çöküb **dizə ölməkdən** ayaq üsta ölmək yeğ

toq .-əğridə **tox** doğruda ac görmədim.
.-**tox ikən yemək yeyən**, qəbrin dişiylə qazır.
.-ac ivəcik, **tox yavaş olur.** (ivəcik: tələsgən)
.-ac ivək, **tox təvək.** (**təvək:** yavaş)

.-ac ivək, **tox dölək**. (**ivək**: tələsik. hövüllü). (**dölək**: dinc. rahat)

.-ac olub barın ac görmə, tox olub barın tox görmə. (**barın**: hamını. tüm kesleri)

.-doymamış ac **bakmaq ilə tox üzə**.

toqan .-it doyan yerin özlər, **ər doğan yerin**

toqar .-ay **doğar gədiyindən**, ər utansın dediyindən.

toqçuluq -çoxçuluq **toxçuluq**

toqquz .-yalan çıxsa bir sözün, **inanmazlar doqquz ola doğrusu**

toqquzu .-adam on, **doqquzu** don

toqlar **toxlar**. toxun. -acın dosdu olmaz, **toxun dossuz** olmaz.

toqluq -aclıq yoğun bilməyən, toxluq nədi nə bilsin(**yoğun**: zorun)

toqmaq .-özünü öğən axmaq, başını tutar toxmaq

toqmaq. -özünü öğən axmaq, **başına dəgər toxmaq**

toqru .-od görmədim dumansız, **doğru** görmədim inamsız.

.-özün qırıq otursanda, **sözün doğru dursun**. (qırıq:əğri)

-**doğru nərsədə bükük, əğri, qırıq yer**: beltir.. qavşaq. -
bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur,

adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur.

(**bəyimsiməyük**: bəy olmağa dəğməz). (**adakumsınmayuq**:

adlanmağa, şöhrətə dəğməz). (**adıq**: adlım, şöhrət).

(**art**:dağ keçidi). (**bayraqlur**: bayraq taxdırır)

.-ocağım əğri, **tütünü doğru**.

toqrulluquna .-öz **doğrulluğuna** güvənən, çox olasılıqla yanlış yoldadır
(**olasılıqla** : ehtimalla)

toqrusu .-yalan çıxsa bir sözün, **inanmazlar doqquz ola doğrusu**

toqrusuna .-burnun **doğrusuna gedər**. (sağa sola baxmıyaraq düz gedmək)

toqrusunu.. doğrusunu. çiniylə. -**söz versən çiniylə**, pıçaq versən qınıyla.

toqruta .-əğridə tox **doğruda ac görmədim**.

toqruyu .-bir yalan **min doğruyu qoğalar**

toqsa .-ağılda **oğlaq doğsa**, arıqda otu önər. (**arıqda**: arxda. dərədə).
(**önər**: bitər)

toqşan .-tazının topallığı, **doğşan qulağına tez çapar**.

toqun toxun. toxlar.-acın dosdu olmaz, **toxun dossuz olmaz**.

toqunduruq **tokunduruq** çuğundur

toqur. .-incə ələr **sıx toxur**.

toquşuntan **.-ay doğuşundan**, ər yürüşündən bəllənir. (**yürüşündən**:
davranışından. rəfdarından)

tolantırıcı. **.-dilənçinin qarşısından dolandırıcı gəlir.**

tolay **dolay.** məcaz.

tolayı **dolayı.** məcazi.

tolçası **dolçası.** dolu. -iyilik yapan **bal dolu**, kötülük yapan **pox**
dolu. (**dolu**: dolçası)

tolmati **.-doluya qoydum almadi, boşa qoydum dolmadi.** (**boşa**:
qanmaza. nadana. cahilə)

tolmaz **.- hər quyunun suyu olmaz, su tökməklə quyu dolmaz**
.-dilənçi torbası dolmaz.

tolu **dolu.** dolçası.-iyilik yapan **bal dolu**, kötülük yapan **pox**
dolu. (**dolu**: dolçası)
.-dolu bardaq su almaz.
.-dərvişin boş cibisə, könlü dolu.
-yoxsul ələ baxan yox, dolu əli süzən çox.

tolunay **dolunay.** tamay. bədr. bədir

tolusu **.-topancanın dolusu bir kişini**, boşu qırq kişini qorxudur.

toluya **.-doluya qoydum almadi, boşa qoydum dolmadi.** (**boşa**:
qanmaza. nadana. cahilə)

tomaç	aşınmış keçi derisi
ton	.-adam on, doqquzu don -hər kişinin işi dəldir dəri biçib don tikmək. (dəldir: dəğildir)
tona	.-sona qalan dona qalır
tonalamaq	donalamaq. donlamaq. donamaq. onalamaq. onağlamaq. onğağlamaq. önələmək. bəzəmək. düzəltmək. süsləmək.. -üz gözün onağladı.
tonamaq.	donamaq. donalamaq. donlamaq. onalamaq. onağlamaq. onğağlamaq. önələmək. bəzəmək. düzəltmək. süsləmək.. -üz gözün onağladı.
tonlamaq.	donlamaq. donalamaq. donamaq. onalamaq. onağlamaq. onğağlamaq. önələmək. bəzəmək. düzəltmək. süsləmək.. -üz gözün onağladı.
tontantonalıq	dondandonalıq. reenkarnasyon
tonu	.-bacaq dəğər boyu var, dürlü dürlü donu var. (dəğər: > qədər)
topal	.- topal ördək yorqa qaz, yarış olmaz beynə yaz
topallıqı	.- tazının topallığı, doğşan qulağına tez çapar.
topancanın	.- topancanın dolusu bir kişini, boşu qırq kişini qorxudur.

toplar **.-kimi toplar**, kimi saçar.

toplayanmasan **.-var gücünü toplayanmasan** baş yazıvı özgələr yazar

topraq **.-topraq üzü soyuq**, aqca üzü sığaq olur.

topraqta **.-nə əkmisən topraqda**, nə biçmisən torbanda.

tora **.-ər yengilsə qola düşər**, quş yengilsə tora (**yengilsə**: sinsə.
məğlub olsa) (**qola**: ələ. ayağa)

torbanta **.-torbanda nəyin yoxsa**, dilində balın olsun. (**nəyin**: malın).
.-nə əkmisən topraqda, **nə biçmisən torbanda**.

torbası **.-dilənçi torbası dolmaz**.

torpaq **.-torpaq ölüye**, el deliye doymaz

toruq **doruq**. zirvə.-alçacıq yalda **doruq** olmaz.

toruqun **doruğun**. kəlləsin.- duman bassa dağları, **dağ doruğun**
qurd alar.

torun **.-inancılarını qırmadan içindəki torun sökülmez**

toslar **.-yaşım keçdi doslar düşdü aralı**, çevrəm oldu düşmən alalı

tosluq **-yol hər kəslə gedilməz**, çay hər kəslə içilməz, söz hər kəslə
deyilməz, dosluq hər kəslə olunmaz, and hər kəslə içilməz

tossuz	-düşənin dosdu olmaz demişlər, ucalan dossuz qalmaz demişlər .-acın dosdu olmaz, toxun dossuz olmaz. (toxun: toxlar)
tostu	oyluqda. təsəvvür. xəyal. -düşdə gör, oyluqda gör, düşdə gör, düşənin dosdu olmaz, inanmasa düş də gör. (oyluqda: təsəvvür. xəyal) . -dosd acı söylər, ballusun dinlə yağundan. (yağundan: düşməninədən) .-dosd ağladur, yağü güldürür. .-arxada düşmənin olan, üzə çıxcaq dosd olar. .-odla sudan dosd olmaz. .-dili dadlının dosdu çox, dili yamanın dosdu yox .-düşənin dosdu olmaz demişlər. düşənin dosdu olmaz demişlər, ucalan dossuz qalmaz demişlər .-düşənin dosdu olmaz. .-acın dosdu olmaz, toxun dossuz olmaz. (toxun: toxlar)
tostunu	.-dosdun saklama işdən qalmasın, düşmanı saklama sırrın bilməsin
totaq	.-əl ətək öpməklə dodaq aşınmaz. .-əl öpməklə dodaq aşınmaz.
tovşana	.-dovşana dur de, tazıya tut de

toy	- toy bayar :bayar -bayar şənlik .
toya	.- ac doya bilir , arıq səmirə bilir.
toyan	.- it doyan yerin özlər , ər doğan yerin
toymaq	- cana doymaq : bıqmaq - cana doymaq : bıqmaq
toymamış	.- doymamış ac bakmaq ilə tox üzə.
toymaz	.- dilənən doymaz , dilənməyən acımaz. .-torpaq ölüye, el deliye doymaz .- od odundan, dəniz sudan, yer yağmurdan, kişi yaşdan doymaz .
toysa	.-ac ayı oynamaz, doysa öksüz ağlamaz .
toyta	- araq içkən toyda əsrük, ağılı yox gündə əsrük məs . (arağ içən yalnız düğündə kefli olur, abdal isə, hər gün keflidir. kefli nihayət ayılır, aptal isə heç bir çağ).
toyumluq	.-ata vergisi görümlük, qoca vergisi doyumluq. (görümlük : görüşlük). (qoca : ər) -kimisi verer dadımlıq, kimisi verer doyumluq .
toyuran.	.-bitmədən yaşam, itmədən dilək, istəyin sevən, könül doyuran .

toyurar.	.-atdığıın vurar, tutduğunun qoparar, vurduğun yıxar, verdiyin doyurar.
tozanqu	tozanğı
tozar	yıxar. -eyicə söz ev düzər , yamanca söz ev tozar. -eyicə söz ev qurar, yamanca söz ev yıxar .
töq	.-aç qutuyu, tök kötüyü
töqər	.- dəyirman bildiyin edər, çaxçax başını döğər .-yazın əkər, güzün biçər, yayın tökər, qışın içər .
töqməqlə	.- hər quyunun suyu olmaz, su tökməklə quyu dolmaz
töqsən.	töksən. -qoysan. un qoysan ulanar, su qoysan sulanar . (ulanar : qoyulaşır. bərkir). (sulanar : boşalar) . (iş bir təhər düzəlmir)
töləq	dölək. dinc. rahat.-ac ivək, tox dölək. (ivək : tələsik. hövüllü).
tönəm	dönəm. zaman). - dönəm düzər əğri düzü , gözdü bəzər görkü üzü.(
tönər	.-kasasın yalar, sonra dönər yiyəsin talar . .-uğur söyləməzə demişlər, "uğur söylə, yoldan dönər başı gətirim ", demiş, "indi ver, bəlkə gedər gəlməzsən"

tönme	dönme. tevaf .-uma uma, dönmə muma
tönmək.	dönmək. çönmək. aylanmaq eylənmək.
tönməz	.-deyilən söz, atılan ox, yaşanan yaş geri dönməz. .-qaplan yolundan, iyid sözündən dönməz.
töntüqün	.- hər kəs bildiyin, dəgirman döndüğün bilər
tönüş	dönüş -itəyin yarısından dönüş qazanandır (itəyin itginin zərərin)
tönüşün	.-iş işləsən düşünüb işlə, gedişən yerdən dönüşün düşlə.
törə	usul. nizam. adət
törəməz.	.-itdən quzu törəməz.
töşəyivi	.- döşəyivi nasıl yaparsın , öyləsinə yatarsın
tövran	.-ayran ver ayransıza, qalmaz bu dövran sizə , çağ gələr ayran olar, verməzlər ayran sizə.
tövüler	-dəmir dəmirlə dövüler , biri soğuş biri sıcaq
tözəqən	.- dözəqən dərviş , istəgə ərmiş. .- dözəqən dərviş , istəyə ərmiş. .- dözəqən dərviş , barağa ərmiş. (barağ : mənzil).
tözümlə	.- dözümlə gör işini , uğur yapsın işini.
tözümlü	.- dözümlü ol işinə , uğur gəlsin başinə. .- dözümlü ol uğur dilə işinə , sağlıq olsun dadlı gəlsin

dişinə.

-dözümlü olsa: sərinse. -sərinse ər bulur çözüm işgilə

tözümlüq .-ivəcilik şaşdırır, dözümlük aşdırır. (**ivəcilik:** tələsgənlik. əcələlik)

tözümsüz .-dözümdə uğur, **dözümsüz cumur**

tözümtə .-dözümdə uğur, dözümsüz cumur

tuqar **-tuğar edməz:** risq edməz..-tuğar edməz, nə arığır, nə yoğunur.

(**nə arığır, nə yoğunur:** nə itirir nə qazanır). (**tuğar:** risq)

tuman .- **duman bassa dağları**, dağ doruğun qurd alar. (**doruğun:**

kəlləsin)

.-arpadan saman, **kömürdən duman əksilməz**

.-**əğri baca düz duman**, görməsəndə sən inan.

tumansız .-od görmədim **dumansız**, doğru görmədim inamsız.

tumuq mat

tur .-dovşana **dur de**, taziya tut de

.-qada **dur vardım** deməz. (deyim) . (**qada:** bəla)

turmaqdan **durmaqdan.**-yoxsulların baş ucunda **durmaqdan**, varlının ayağ

ucu yeğrəkdir

turmamış. .-suçu gəlin yapmışlar, **kimsə güvey durmamış.**

turmaz .-pimiş yemiş sapağında durmaz

.-balsız kovanda **arı durmaz.** (**kovanda:** pətəkdə)

.-baş gedincə, **ayaq durmaz.**

turmuşta. **durmuşda.**dirikdə. olmuşda. yaşamda. -alp çərikdə, bilgə dirikdə.

(alp: iğid. batur. bağadur. pəhləvan). (**çərikdə**: orduda).

tursun .-özün qıyıq otursanda, **sözün doğru dursun.** (qıyıq:əğri)

turta **durda. durda!** hazır. amade.-men **durda.-durdasız:**

hazırsız. amadesiz **-durda** çalındı: amade baş çalındı.

turtasız! durdasız!hazırsız!

turub -çöküb dizə ölməkdən **durub ölmək yaxşıdı**

turur .-dün hardadır, qırıq körpü ucunda, gün hardadır, olan körpü

üzündə, **yarın durur qurusuq körpü başında .** (**qurusuq:**

qurulmuş görünən)

-yaşar durur: ölməz **durur.-** nisgilli sevgilər yaşar durur.

turuslamaq duruslamaq sabit edmək.

turuş **duruş.** -dirəş kəndi yanında duruş, kəndi özünlə barış

turuşma. iddialaşma.-alplar birle uruşma, **beğler birle turuşma.**

(yiğitlerle vuruşma, beğlerle sürtüşme, **iddialaşma**).(divan)

tuş qoruq qora. əkşi..

tut .-dilin tut başın qutar

-dovşana dur de, **taziya tut de.**

-manları ört sırları tut,öfkənidə yut.

tutam .-dəvəni yardan uçuran **bir tutam ot olur.** (**yar:** uçurum. vətə)

tutamazsan .-söz çıpçıq değil, **uçursan tutamazsan**. (**çıpçıq**: sərcə)

tutan .-dilini **tutan** başını qurtarar

tutanaq təsmim. qərar.-**tutanaq tutmaq**: tutmaq təsmim. qərar
çıxarmaq.

tutanın .-kar eşidənin bilər, **kor tutanın**

tutar .-özünü ögən axmaq, başını tutar toxmaq

tutqac **tutğac**. gire

tutmamış .-alın arslan tutmuş, gücün sıçan tutmamış. (**alın**: al ilə. kələklə.
hilə ilə) . (**gücün**: zorla)

tutmaz .-asdarı üzünə uymaz, **işinə savları tutmaz**.(**savları**:
sözləri. iddiaları)

tutmuş .-alın arslan **tutmuş**, gücün sıçan tutmamış. (**alın**: al ilə. kələklə.
hilə ilə) . (**gücün**: zorla)

tuttuğunun .-atdığı vurar, **tutduğunun qoparar**, vurduğun yıxar,
verdiyin doyurar.

tutu .-söləyənin boş ver, **söylədiğin tutu ver**

tutur .-evlilik qonuşaraq, qoxuşaraq, yalaşaraq baş tutur.

tuvar .-tək kərpiçdən **duvar olmaz keçilir**.

.-qonşun olsa gül kimi, **ara duvar yıxılmaz**.

tuyani .-qulaq **duyani** göz görməsin

tuyma	-bitmiş sani duyma kəndini, soluq gəlir, ısıtır hələ, qalır ölümə yolunuz genə. (sani : kimi)
tuymaz	.-sağır duymaz uydurur , kor görməz oxşadır.
tuzla	.-aş duzla , duz düzlə. (düzlə : ölçüylə. oranla).
tuzu	.-saman kimi nə dadı var nə duzu. (deyim)
tüq	dük teşi
tüqənir	.-teyxa düğü pilov olmaz , yağda gərək qazana, ata malı ir tükənir , oğul gərək qazana. (ir : tez)
tüqənməz.	.-alverçinin ömrü tükənmiş, alası verəsi tükənməz.
tüqənmiş	.-alverçinin ömrü tükənmiş , alası verəsi tükənməz.
tüqü	.-teyxa düğü pilov olmaz , yağda gərək qazana, ata malı ir tükənir, oğul gərək qazana. (ir : tez)
tüqü.	.-quri sözdən yox pılav, yağla düğü olmasa.
tüqün	.-iç güclerin inanılmaz gücünə dayansa qızılənəmz düğün yok .-nə ölü görse ağlar, nə düğün görse oynar. .-xırman el ilə, düğün əl ilə. .-xırman yel ilə, düğün el ilə. .-dügün zırnasız yunağ qınasız olmaz. (yunağ: hamam)

tülqüylə	.-nə tülküylə savım , nə çöldə avım var
tün	.-dün hardadır, qırıq körpü ucunda , gün hardadır, olan körpü üzündə, yarın durur qurusuq körpü başında . (qurusuq : qurulmuş görünən)
tünəni	.- dünəni daşla , günüvü başla, yarını boşla. (daşla : at. boş ver)
tünlüqtə	tünlükdə . qalabalıqda.- tünlükdə söyləyənin sözü itər, yollarda yalnız gedənin özü itər.
tünya	.-axmaq odur dünyz üçün qəm yiyə , kim nə bilir kim qazana kim yiyə.
türqlər	.-çevrəni bəzər , özü lüt gəzər, türklərdə var, çet dilin bəzər (seçib) kəndini əzər. (çet : yad. qıraq).
türqüm	.- boşuna gəldim , boşa gedməm, gələn ötənə hürməm, yaratdım qızıqlı türküm , türkün aşqına sanın aşqına.
türqün	.- boşuna gəldim , boşa gedməm, gələn ötənə hürməm, yaratdım qızıqlı türküm, türkün aşqına sanın aşqına.
türlü	.-bacaq dəğər boyu var , dürlü dürlü donu var . (dəğər : > qədər)

tüstüsü	.- ocaq yandı tüstüsü bizə düşdü , aş qonşuya .
tüş	.-düşdə gör, oyluqda gör, düşdə gör, düşənin dosdu olmaz, inanmasa düş də gör. (oyluqda : təsəvvür. xəyal)
tüşən	.- gücdən düşən aslanın oyar gözün qarınca.
tüşənin	.-düşdə gör, oyluqda gör, düşdə gör, düşənin dosdu olmaz, inanmasa düş də gör. (oyluqda : təsəvvür. xəyal)
tüşənin	.- düşənin dosdu olmaz demişlər. düşənin dosdu olmaz demişlər, ucalan dossuz qalmaz demişlər
tüşər	.-ər yengilsə qola düşər , quş yengilsə tora (yengilsə : sınsa. məğlub olsa) (qola : ələ. ayağa)
tüşər.	.-biri əkər biri biçər, kimi atar kimə düşər . .-gören göze pay düşər . .-ilk atılan daş uzaq düşər .
tüşərmiş.	.-kiminə əmək, kiminə yemək düşərmiş .
tüşlə	düşün.- ilkin sonun düşlə , ondan sora işlə. (düşlə : düşün) (əvvəl sonun düşün, sonra işlə, işə keç.).
tüşlə.	.-iş işləsən düşünüb işlə, gedişən yerdən dönüşün düşlə.

tüşmanı .-dosdun saklama işdən qalmasın, düşmanı saklama sırrın
bilməsin

tüşmanı .-düşmanı düşdə görsən uğra yozma.

tüşmən .-arxada düşmən olan, üzə çıxcaq dosd olar.
-yaşım keçdi doslar düşdü aralı, **çevrəm oldu düşmən alalı**
.-su yatmışda, **ayığ düşmən demişlər**

tüşməne. **düşməne.** yağa. yağuya. -sirni vermə yetən paşıya, **olar yağa**
sözün daşıya.

tüşmərintən. **düşməmindən.** yağundan. -dosd acı söylər, **ballusun dinlə**
yağundan.

tüşmüş .-atdan düşmüş eşəkə minmiş, hara çatdığın başa
düşmüş.
.-atdan düşmüş eşəkə minmiş, **hara çatdığın başa**
düşmüş.
.-tütündən qorxub oda (ocağa) **düşmüş.**

tüşsə .-qocalıq, sağlıq ilə varlıq ola bir yerdə, nə gözəl sürməli günlər
oluru **düşsə** ələ.
.-o yar gözün, kim görüb o yar gözün, **aslan gücündən**
düşsə, qarınca oyar gözün.

tüştə	.-düşdə gör, oyluqda gör, düşdə gör, düşənin dosdu olmaz, inanmasa düş də gör. (oyluqda: təsəvvür. xəyal) .-düşmanı düşdə görsən uğra yozma.
tüştü	.- ocaq yandı tüstüsü bizə düşdü, aşı qonşuya .-yaşım keçdi doslar düşdü aralı, çevrəm oldu düşmən alalı
tüşüb	.-elli yaşında dana, indi düşüb meydana .
tüşüq.	düşük. yuvaq. yuvarlanmış. şəhid.
tüşün	düşlə.-ilkin sonun düşlə, ondan sora işlə. (düşlə: düşün) (əvvəl sonun düşün, sonra işlə, işə keç.).
tüşünə.	.-sevinir mal varlısı işinə, güvənir yok yoksulu düşünə. .-sevinir mal varlılar işinə, güvənir yok yoklular düşünə.
tüşünərəq.	düşünərək. oylab. -oy nab söyləsəndə, oylab söylə . (oy nab : oynaya oynaya).
tüşünmən	taşınman.-yaşamı qolay deyib daşınman, ol yerir yarkavaq qaşından, ol yüngül uçan kələbək, ol ağır, dağlar daşından. (qaşından :yanından)
tüşünmətən düşünmədən.	oylamazca. -oylamazca aytqan söz, düzəməzcə atqan ox. (düzəməzcə: nişanlamadan)
tüşünüb	.- iş işləsən düşünüb işlə , gedışən yerdən dönüşün düşlə.

tütər	.-od yansa tütün tütər
tütün	.-od yansa tütün tütər
tütüntən	.-tütündən qorxub oda (ocağa) düşmüş.
tütünü	.-ocağım əğri, tütünü doğru .
tüvrim	dəğişmə.
tüyslu	boyalı.-yaxşı kiři düz sözlü, at yaxşısı boz tüyslu .
tüz	- düz bəzənər , dağ bəzənər, çöl bəzənər, bağ bəzənər, el bəzənər, el bəyənər, yaz gəliri yaz gəlir.
tüz.	düz. əş. bir. bərabər.-təqmə kiři öz olmaz, yak yabağı düz olmaz. (yoldan keçən iç olmaz, yaxın özge əş, bir olmaz.) .(təqmə kiři: yoldan keçən. hər gələn) . -əğri baca düz duman, görməsəndə sən inan. .-yaxşı kiři düz sözlü, at yaxşısı boz tüyslu.(tüyslu: boyalı) .-dəviyə sormuşlar eniři seversin yoxuşu-söyləmiş -düz başına yıxılmış. .-düz kiřinin içi üzdən ayrılmaz, er kiřinin verən sözü danılmaz. -aş duzla, duz düzlə. (düzlə: ölçüylə. oranla).
tüzə	.-dəvəyə sormuşlar, eniřimi seversən, yoxuşu. demiş , - düzə nə gəlmişki .

tüzəlir. **düzəlir.** onqalır. -**qılıc yarar onqalır**, dil yarası onqalmaz.

tüzəlmək **düzəlmək.** önmək. öngmək. -borcun iyisi vermək, **dərdin iyisi**
önmək, yadaki ölmək

tüzəlməz. **düzəlməz.** onqalmaz -qılıc yarar onqalır, **dil yarası**
onqalmaz. (onqalır: düzəlir)

tüzəltmək. . **düzəltmək.** bəzəmək. süsləmək. onalamaq.
onağlamaq. onğağlamaq. donalamaq. donlamaq.
donamaq. önələmək. -üz gözün **onağladı.**

tüzəməzcə **düzəməzcə.** nişanlamadan. -oylamazca aytqan söz, **düzəməzcə**
atqan ox. (oylamazca: düşünmədən).

tüzən .- hər ağızdan bir səs çıxınca, **ortalıqda düzən qalmaz**
.-pozan görmədikcə, düzən olmaz

tüzər -**dönəm düzər əgri düzü**, gözdü bəzər görkü üzü. (**dönəm:**
zaman).

tüzər **düzər.** qurar . salar. -eyicə söz **ev düzər**, yamanca söz ev
tozar. (**tozar:** yıxar).
-**ara düzər eyku söz**, ara pozar yaman söz.
.-kimisi körpü pozar, kimisi **körpü düzər**
-eyicə söz ev qurar, yamanca söz **ev yıxar.**

tüzətiliştətir.	.-qutluğa yol hər an düzətilişdədir.
tüzlə.	düzlə. Ölçüylə. oranla. -aş duzla, duz düzlə.
tüzü	-dönəm düzər əğri düzü, gözdü bəzər görkü üzü. (dönəm: zaman).
uca	.-alçaq uçan uca qonar, uca uçan alçaq qonar. .-yer bərk girilməz, göy uca çıxılmaz.
ucalan	-düşənin dosdu olmaz demişlər, ucalan dossuz qalmaz demişlər
ucu	.-yoxsulların baş ucunda durmaqdan, varlının ayağ ucu yeğrəkdir
ucunta	.-dün hardadır, qırıq körpü ucunda, gün hardadır, olan körpü üzündə, yarın durur qurusuq körpü başında . (qurusuq: qurulmuş görünən)
ucunta	.-yoxsulların baş ucunda durmaqdan, varlının ayağ ucu yeğrəkdir
ucuz	.-aqcası ucuz olanın kəndisi ağır olar. .-ucuz satan tezcek satar demişlər

uç itik. zərər. ziyan. -ötgir pıçaq qınına **uç**, ötrük söz cana **üç**.

uçan **.-alçaq uçan** uca qonar, **uca uçan** alçaq qonar.
.-yaşamı qolay deyib daşınman, ol yerir yarkavaq
qaşından, ol yüngül uçan kələbək, ol ağır, dağlar daşından.
(**daşınman** : düşünmə) (**qaşından** :yanından)

uçuran **.-dəvəni yardan uçuran** bir tutam ot olur. (**yar**: uçurum. vətə)

uçuranta **.-kişiyi uçutanda qarı, uçuranda qarı**

uçursan **.-söz çıpçıq değil, uçursan tutamazsan.** (**çıpçıq**: sərçə)

uçurum yar. vətə.-dəvəni yardan uçuran bir tutam ot olur.

uçurumtan **uçurumdan.** yardan. vətədən.-**dəvəni yardan uçuran** bir
tutam ot olur. (**yar**: uçurum. vətə)

uçutanta **.-kişiyi uçutanda qarı, uçuranda qarı**

uqra **.-düşmanı düşdə görsem uğra yozma.**

uqraq **uğrağ.** kanal. -şiir **uğrağı**

uqraqı **uğrağı.** -şiir **uğrağı**

uqraştırır **uğraşdırır** oyalar. - iki evrən çevrənər, könül bəzər birisin,
göz oyalar o birisin

uqur **.-uğur söyləməzə** demişlər, "**uğur söylə**, yoldan dönər başı
getirim", demiş, "indi ver, bəlkə gedər gəlməzsən"
.-dözümdə uğur, dözümsüz cumur

.-dözümlə gör işini, **uğur yapsın işini**.

.-dözümlü ol işinə, **uğur gəlsin başinə**.

.-**dözümlü ol uğur dilə işinə**, sağlıq olsun dadlı gəlsin
dişinə.

ulaq **ulağ**.1.arac. alət. -əl **ulağım**. 1.yardımcı. 1.maavin.

ulaqım - **əl ulağım**: əl aracım

ulalmaq böyümək. -çağa yığıla yığıla **ulalar**. -çağa yığıla sürüşə
ulalar

ulanar . qoyulaşır. bərkir.-**un qoysan ulanar**, su qoysan sulanar .
(**qoysan**: töksən). (**sulanar**: boşalar) . (iş bir təhər düzəlmir)

uladır **uladır**. əladır. ovladır. oləvdir. yaxıcıdır.

ulu .-ulu **suyun** keçit yeri sığ olur. (**sığ**: dayaz)

uma .-uma **uma**, dönmə muma

umarım **ümidvarım**. inşallah

umulur. .-gümüş yükündən değil, **yemiş yükündən umulur**.

umut - **umudun** bitişində olumsuzlar başlar. (**olumsuzlar**:
qeyrimümkünlər, möcüzələr).

umutum umudum ümid varam

-**umudun bitişində** olumsuzlar başlar. (**olumsuzlar**:
qeyrimümkünlər, möcüzələr).

un .-**un qoysan ulanar**, su qoysan sulanar . (**qoysan**: töksən).
(**ulanar**: qoyulaşır. bəkir). (**sulanar**: boşalar) . (iş bir təhər düzəlmir)

untma. .-ata mindin yerdəkin, **atdan endin atın untma.**

unun .-arpa **unun yoxdusa** dadlı dilən nə gəlmiş

ununtan .-elti eltiyə əş olmaz, arpa unundan aş olmaz. (**elti**: qayınxatın)

unutmaz .- altısında bilən ana dilin, **altmışında unutmaz**

uruşma .-**alplar birle uruşma**, beğler birle turuşma. (yiğitlerle vuruşma, beğlerle sürtüşmə, iddialaşma).(divan)

uş. .-handa iş, ordan uş. (**uş: uç**)
. -handa aş, ora qaş, handa iş, ordan uş . (**qaş: qaç**).(**uş: uç**)

uşaqı .-uşağı işə qoş, özündə ardıca qoş.

uşaqı -aralıq uşağı: eloğlu.-eloğlu yumurtaya qıp taxar.

utansın .-ay doğar gədiyindən, **ər utansın dediyindən.**

utmuş - ağızlı olan ölkəm dilin utmuş elim.

utulur. .-əkmək çeynəninə utulur.

uy .-çağ uymadı sənə, **sən uy çağuva.**

uyqusuzluqunu .-xəsdə bilər qecənin uzunluğunu, dərdli bilər
uykusuzluğunu.

uylaq başmaq kəfi.

uymatı .-çağ uymadı **sənə**, sən uy çağuva.

uymaz .-asdarı üzünə **uymaz**, işinə savları tutmaz.(**savları**:
sözləri. iddiaları)

uyturur .-sağır **duymaz uydurur**, kor görməz oxşadır.

uyumamış .-acığan uyumuş, **acıyan uyumamış**

uyumuş .-acığan **uyumuş**, acıyan uyumamış

uyur .-az yeyən **az uyur**, çox yeyən **güc uyur**

uzaq .-ilk atılan daş **uzaq düşər**.
.-**uzaq yolda** at qınanmaz.
- **uzaq görən**:irəli görüşlü. gözəm.-eldə yüzdən biri çiçən,
mindən biri **gözəm** olur.
.-**uzaq yerin yalanı** böyük olar

uzatmaq sürütləmək

uzatmaz. .-artıq mal göz çıxartmaz, **çox yeyib qonuşmaq yaş**
uzatmaz.

uzun .-uzun dil, ilan kimidir, ağızdan çıxsə boyuna sarılar.
 .-uzun dil yaş gəbərdir. (**yaş gəbərdir**: gənc öldürür)

uzunluğunu .-xəsdə bilər qecənin **uzunluğunu**, dərqli bilər
 uykusuzluğunu.

üç .-biri var, **üç nal ilə** bir ata qaldı işimiz.
 .-eyitim **üçün üç arac**-ağız qulaq dil

üçün .-eyitim **üçün üç arac**-ağız qulaq dil

ülqütər. .-sütdən yananı, **yoğurd ülküdər.**

ümit .-ümid **varam**: umudum

ümitlə .-ümidlə **keçinən** acılıqla ölür.

ümitvarım **ümidvarım.** umarım. inşallah

ürəq .-dil acısı **ürək başın yarçalar.** (**yarçalar**: yarar.
 parçalar)**başın** .-dil acısı ürək başın yarçalar.
 (**yarçalar**: yarar. parçalar)

ürəyi .-gülü gülənə, dəğəri bilənə, **ürəyi sevənə ver.**

ürqəq .-ürkək atla qorxaq iğid sevilməz.

ürqmək **ürkmək.** tezimək

üsta .-çöküb dizə ölməkdən **ayaq üsta ölmək yeğ**

üstə **üsdə.** öhdə

üstəsinə	üsdəsinə öhdəsinə
üstəsintə	üsdəsində. öhdəsidnə
üstünə	.-dağ dağ üstünə olur, ev ev üstünə olmaz
üşümə.	.-anıyı yokmuş say. anı oduna qızışma, anı qarına üşümə.
üşürsün	.-çox açılma üşürsün
ütqir	ütgir. ötgir. -ötgir piçaq qınına uç, ötrük söz cana uç. (uç: itik. zərər. ziyan).
ütü	.- adam ütü kimin olmalıdır , qızırsa bəllədən.
üz	surət -iç, üz basar. (üz:). (içdə olan üzə damar). -üz dad alar içindən, iç bəzənmez üziylə. .-acığ gəlir üz qızarır, acığ gedir üz qaralır -dadlı dil gülər üz .-dadlıq dilindən gülmə üzündən əsgilməsin. .-gənclikdə qocalığa güc (pay) saxla, pullu gündə pulsuz güne pul saxla, savaşırsan, barışığa üz saxla.
üzə	.-arxada düşmən olan, üzə çıxcaq dosd olar. .-sıxışsa pişi üzə salar. .-doymamış ac bakmaq ilə tox üzə. -içdə olan üzə damar.
üziylə	- üz dad alar içindən , iç bəzənmez üziylə.
üzqün	üzgün qırqın

üztəqin	üzdəkin. zahirdə olan
üztən	.-düz kişinin içi üzdən ayrılmaz, er kişinin verən sözü danılmaz.
üzü	bənzı. suratı. -ac ölməz gözü qaralır, borclu ölməz bənzi sararır. -topraq üzü soyuq, aqca üzü sıcaq olur. -paranın üzü sıcaq.
üzü.	-dönəm düzər əgri düzü, gözdü bəzər görkü üzü. (dönəm: zaman).
üzüm	.-üzüm çöpsüz, el sözsüz olmaz
üzümün	.-armıdın sapı var, üzümün çöpü.
üzün	.-dil qızar deyər, yiyəsi üzün qara edər
üzünə	.-asdarı üzünə uymaz, işinə savları tutmaz.(savları: sözləri. iddiaları)
üzüntən	.-dadlıq dilindən gülmə üzündən əsgilməsin.
üzüş	.- üzüş bilməz suya girsə batası, sözün bilməz ağız açsa batası.

var	.-var gücünü toplayanmasan baş yazıvı özgülər yazar .-yer var qulağun qapat, yer var gözüvü qapat, yerdə var ağuzun qapat. .-var evi görlük evi, yok evi korluq evi. (görlük: dadlılıq. şirinlik)
vara	.-nə vara güvən , nə yoxa gücən
varına	.- o ki mal qoyub gedir evladına, eşşəyin zadı her ne varına!!
varlı	açılıq. müfərrəh.-açıqlıq ər çabıq qarımaz. -varlı bəzək, yoxsul təzək. (yoxsul ələ baxan yox, dolu əli süzən çox). -varlı bəzək, yoxsul təzək. (yoxsul ələ baxan yox, dolu əli süzən çox).
varlıq	.-qocalıq, sağlıq ilə varlıq ola bir yerdə , nə gözəl sürməli günlər oluru düşsə ələ.
varlılar	-sevinir mal varlılar işinə , güvənir yok yoklular düşünə.
varlının	.-yoxsulların baş ucunda durmaqdan, varlının ayağ ucu yeğrəkdir
varlının .	.-çobanın kefinə çatmaz varlının parası.
varlısı	.-sevinir mal varlısı işinə , güvənir yok yoksulu düşünə.
vartım	.-qada dur vardım deməz. (deyim) . (qada : bəla)

vellə	boş ver. daşla. at.- dünəni daşla , gününü başla, yarını başla.
ver	.-əlin bilən ver , ayağın bilən çap. .- ver əldəkin ellərə , vur başını yerlərə .- ver yeyim, ört yatım , gözləki canım çıxsın.
verer	- kimisi verer dadımlıq, kimisi verer doyumluq.
verəcək	.-alacaqla verəcək ödənməz.
verəcəqli	verimçi. borclu.-alınçı arslan, verimçi sıçan.(alınçı : alacaqlı).
verəməm	.- almadım verəməm , görmədim biləməm
verən	.- azdan verən candan verir, çoxdan verən maldan verir .- tez verən ikiləm ödür. (ikiləm : iki kərə)
verərənin	.- verəsi verərənin kisəsi boşalır.(verəsi : qarşılıqsız. əvəzsiz)
verərqə	verərgə . verməyə.- söz verərgə tələsmə , söz yetirgə tələs. (yetirgə : qılmağa)
verərsiyə	nisyəyə -verərsin verərsiyə , batarsın qarasuya.
verəsi	qarşılıqsız. əvəzsiz.- verəsi verərənin kisəsi boşalır.. -alverçinin ömrü tükənmiş, alası verəsi tükənməz .

vergisi	.- ata vergisi görümlük, qoca vergisi doyumluq. (görümlük : görüşlük). (qoca : ər)
verimçi	verəcəqli. borclu.-alimçi arslan, verimçi sıçan.(alimçi : alacaqli).
verimçiliq	.-alimçılıq arslanlıqı, verimçilik sıçğanlıqı öğrəder.
verinc	rüşvət.
verir	.-azdan verən candan verir , çoxdan verən maldan verir
verirsin	.- nə verirsin əlinlə , odur gedən sənirlə. (deməkki dirirkən malıvı verirsiyə ver)
verqi	.-bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (bəyimsiməyük : bəy olmağa dəğməz). (beltir : doğru nərsədə bükük, əğri, qırıq yer. qavşaq.). (adakumsınmayuq : adlanmağa, şöhrətə dəğməz). (adıq : adlım, şöhrət). (art :dağ keçidi). (bayraqlur : bayraq taxdırır)
verqisi	.- mal vergisi keçimlik , kitab vergisi ömürlük.
vermə.	.-acıqmadan yemə, sormadan demə, istəmədən vermə.
vermək	.- borcun iyisi vermək , dərдин iyisi önmək, yadaki ölmək.(önmək : öngmək .düzəlmək)
verməqlə	.- borc verməklə , yağü qırmaqla. (yağü : düşmən)

verməyə	verərgə..-söz verərgə tələsmə , söz yetirgə tələs. (yetirgə : qılmağa)
verməz	.-daş sıxılar su verməz .
verməzlər	.-ayran ver ayransıza, qalmaz bu dövrən sizə, çağ gələr ayran olar, verməzlər ayran sizə.
versən	.-söz versən çiniylə , piçaq versən qınıyla. (çiniylə : doğrusunu)
vertiyin	.-atdığıın vurar, tutduğunun qoparar, vurduğun yıxar, verdiyin doyurar
vətən	ölük.ölkə ..-şehidlər ölməz, ölük bölünməz (ölük : ölkə. vətən) .-su axanda palçıq olar, qan axanda vətən
vur	.-ver əldəkin ellərə, vur başını yerlərə
vurar	.- atdığıın vurar , tutduğunun qoparar, vurduğun yıxar, verdiyin doyurar.
vurtuqun	.-atdığıın vurar, tutduğunun qoparar, vurduğun yıxar , verdiyin doyurar.
yabaqu	yabağı . özgə. biqanə. -təqmə kişi öz olmaz, yak yabağı düz olmaz. (yoldan keçən iç olmaz, yaxın özgə əş, bir olmaz.) .(təqmə kişi : yoldan keçən. hər gələn) (düz : əş. bir. bərabər)

yaq	yak. yaxın -təqmə kişi öz olmaz, yak yabağı düz olmaz. (yoldan keçən iç olmaz, yaxın özgə eş, bir olmaz.) .(təqmə kişi: yoldan keçən. hər gələn) (düz: eş. bir. bərabər) -ətçiye yağ qayusu, qoyuna can qayusu . (qayusu: qayğusu. dərdi) .-kimisinə yağ qayğısı, kimisinə can qayğısı .-yetim oğlaq saxlasan, ağzın burnun yağ edər, yetim oğlan saxlasan, qarabaşan qay eder. (oğlaq: heyvan balası). (oğlan: uşaq). (qarabaşan: bəxsiz başıva). (qay: bəla. ağrı)
yaqa	yağa. yağuya. düşməne.-sirni vermə yetən paşıya, olar yağa sözün daşıya.
yaqanta.	yaxanda. küydürəndə. -kişini güldürəndə dil, küydürəndə.
yaqar.	yaxar. mərhəm.-acı dil soxar, dadlı dil yaxar. (soxar: sancar).
yaqasın	.-subayın malın it yər, bağrını bit yər (yaxasın bit yər)
yaqcılıqun	.-yapasan hər kimə sən yaxcılığun, sakın ondan gözüne dəğməyəsen.
yaqcısının	.-yaxcısının içinə, o handa qalsın pisinə..
yaqcıtır.	yaxcıdır.uladır əladır. ovladır. oləvdir.

yaqı	.-yazın yağı qışın qarı
yaqlaşnı	.-kəndinə yakışanı sev hər kəsə yapışanı yok
yaqış	.-eşiği elə yakış , içiği menə yakış . (yakış : yaxış. 1.bəzək. cəzb edici. çəkən. cəzzab. 1.bıqdırıcı. yaxdıran). (dışarısı elə bəzək, içərisi menə təzək)
yaqla	.-quri sözdən yox pılav, yağla düğü olmasa.
yaqlı	yağlı . sırlı. -yağlı küyzə su yağmaz (yağmaz : sızdırmaz). - yağlı günün yad yaxşı , qanlı günün qarındaşı(yağlı : pullu. paralı) (qanlı : sıx)
yaqmur	.-sağnaqlı yağmur tez keçər , tez alışan tez söner.
yaqmurtan	.- od odundan, dəniz sudan, yer yağmurdan , kişi yaşdan doymaz.
yaqrıtma	yağrıtma . 1.malqaranın yağrın (bel kürək bölümün) yaralama. -alp əri yaprıtma, yörük atı yağrıtma. (gənc əri yaprıtma : gənc əri gözdən qoyma, gözdən salma) (yapırıtmaq : saymamaq. alçatmaq. önəmsəmək. dəyərlənməmək.). 1.gözdən qoyma, gözdən salma. -alp əri yaprıtma, yörük atı yağrıtma. (gənc əri yaprıtma : gənc əri gözdən qoyma, gözdən salma) (yapırıtmaq :

saymamaq. alçatmaq. önəmsəmək. dəğərləməmək.).

(**yağrıtma**: malqaranın yağrın (bel kürək bölümün) yaralama.

yaqşı

.-daş əridər yaxşı söz, baş çürüdər yaman söz.(**baş**

çürüdər: başdan çıxarar).

.-yaxşı canına yoldaş, yaman malına.

.-yaxşı kişi düz sözlü, at yaxşısı boz tüyslu.(**tüyslu**: boyalı)

.-yaxşı söz baldan süyci. (**süyci**: dadlı)

.-yaxşı sözə can qurban, yaman sözdən can qurtar.

.-qışa saxla kömürü, yaxşı işə ömürü.

-dəre təpəni sel tanır, yaxşı yamanı el tanır.

yaqşılıqı

.-yaxşıya yaxşısın ed, yaxşılığı artıssın, yamana yamanın

ed, ta işindən qayıtssın.

yaqşısı

.-yaxşı kişi düz sözlü, **at yaxşısı** boz tüyslu.(**tüyslu**: boyalı)

.-dil yaxşısı ipəkdən, dil yamanı tikəndən

yaqşısın

.-yaxşıya yaxşısın ed, yaxşılığı artıssın, yamana yamanın

ed, ta işindən qayıtssın.

yaqşıtı

.-çöküb dizə ölməkdən durub ölmək yaxşıdı

yaqşıya

.-yaxşıya yaxşısın ed, yaxşılığı artıssın, yamana yamanın

ed, ta işindən qayıtssın.

yaqta

.-teyxa düğü pilov olmaz, yağda gərək qazana, ata malı ir

tükənir, oğul gərək qazana. (**ir**: tez)

yaqu	.-borc verməklə, yağu qırmaqla. (yağu: düşmən) .-dosd ağladur, yağu güldürür.
yaquntan.	yağundan. düşməninəndən.-dosd acı söylər, ballusun dinlə yağundan.
yaquya	yağuya. yağ. düşməne.-sirni vermə yetən paşıya, olar yağa sözün daşıya.
yalan	.-aş daşı ərider, yalan başı çürüder. .-bir yalan min doğruyu qoğalar .-sevda keçər yalan olur, sonra soxar ilan olur. (sevda: istək.həvəs) (soxar: soxan. çalan) .-yalnış sözdən keçilsə, yalan sözdən keçilməz .-girişdə güldürən yalan, çıxışda ağladarmış.
yalançının	.-yalançının evi yanmış, kimsə inanmamış.
yalanı	.-uzaq yerin yalanı böyük olar
yalar	.-kasasın yalar, sonra dönər yiyəsin talar.
yalaşaraq	.-evlilik qonuşaraq, qoxuşaraq, yalaşaraq baş tutur.
yalnış	.-yalnış sözdən keçilsə, yalan sözdən keçilməz
yalnız	.-tünlүkdə söyləyən sözү itər, yollarda yalnız gedənin özü itər. (tünlүkdə: qalabalıqda)
yalnızca	yekəcə. təkcə. -yapırsın yap, iləri! unudar gözdə,
yalnızlıq	.-adamları tanıdıqca yalnızlıq gözəlləşər
yalta	.-alçacıq yalda doruq olmaz. (doruq: zirvə)

yaman	yavuz.-atla eşək yarışmaz, yavuz eyi barışmaz. .-dili yamanın günü yaman. .-yaxşı canına yoldaş, yaman malına. .-yaxşı sözə can qurban, yaman sözdən can qurtar. .-ara düzər eyku söz, ara pozar yaman söz. .-daş ərider yaxşı söz, baş çürüdər yaman söz.(baş çürüdər: başdan çıxarar). .-qudurmuş yaman, alışmış beş ondan yaman
yamana	.-yaxşıya yaxşısın ed, yaxşılığı artıssın, yamana yamanın ed, ta işindən qaytıssın.
yamanca	.-eyicə söz ev qurar, yamanca söz ev yıxar. .-eyicə söz ev düzər, yamanca söz ev tozar. (tozar: yıxar).
yamanı	.-dil yaxşısı ipəkdən, dil yamanı tikəndən .-dəre təpəni sel tanır, yaxşı yamanı el tanır.
yamanın	.-dili dadlının dosdu çox, dili yamanın dosdu yox .-dili yamanın günü yaman. .-yaxşıya yaxşısın ed, yaxşılığı artıssın, yamana yamanın ed, ta işindən qaytıssın.
yan	.-yersizə hər yan yer.

yana	- yerqə yana : topraq içinə.-nəqu əksə yerqə yana ol önür, nəqu versə evrə anu oq alur. (nəqu : hər nə) (evrə : çevrə. dünya) (oq : elə).
yananı	.- sütdən yananı , yoğurd ülküdə.
yanaş	.-nərdə ac, ordan qaç, nərdə aş yürü yanaş
yanıq	-aldatıb üzə gülərək qapdın, yanıq külü üzə sərpdin. (ağız gülə qapdın, örtə külün səpdin).
yanıla	.- yanıla yanıla bilgin , yığıla yığıla yürün olur.
yanılır	.-çox işləyib bilən çox, az yanılır .
yanılmamış	.-soran yanılmamış .
yanılmaq	iştibaha düşmək. iştibaha düşər olmaq.müştəbeh olmaq
yanıntan	- yadınki yanından ötər özünki ödündən
yanıt	.-sorulmadan yanıt yok.
yanıtır	.-azın getdiyi çoxun yanıtır . .-azın yolu çoxun yanıtır .
yanlış	.-öz doğruluğuna güvənən, çox olasılıqla yanlış yoldadır (olasılıqla : ehtimalla)
yanmış	.- yalançının evi yanmış , kimsə inanmamış.

yansa	.-od yansa tütün tütər
yantı	.- ocaq yandı tüstüsü bizə düşdü, aşı qonşuya .
yapan	.-iyilik yapan bal dolu, kötülük yapan pox dolu. (dolu : dolçası)
yaparsın	.- döşəyivi nasıl yaparsın , öyləsinə yatarsın
yapasan	.- yapasan hər kimə sən yaxcılığın , sakın ondan gözüne dəğməyəsen.
yapışanı	.-kəndinə yakışanı sev hər kəsə yapışanı yok
yapışmış	əkli. - əkli quyruq tez qopar.
yapmışlar	.- suçu gəlin yapmışlar , kimsə güvey durmamış.
yapıtma	- gənc əri yapıtma : gənc əri gözdən qoyma, gözdən salma
yapıtmaq	saymamaq. alçatmaq. önəmsəmək. dəğərləməmək
yapsın	.-düzümlə gör işini, uğur yapsın işini .
yar	uçurum. vətə.-dəvəni yardan uçuran bir tutam ot olur. .-o yar gözün, kim görüb o yar gözün , aslan gücündən düşsə, qarınca oyar gözün.
yarar	yarçalar. parçalar.-dil acısı ürək başın yarçalar. .- qılıc yarar onqalır , dil yarası onqalmaz. (onqalır : düzəlir)

yarası	.- dil yarası kök salar. . -əl yarası onğulur, dil yarası onğulmaz .-qılıc yarar onqalır, dil yarası onqalmaz. (onqalır: düzəlir) .-pıçaq yarası onğulur, dil yarası onğulmaz. (onğulur: onulur. sağalır)
yaraşıq	.-yoldaş yola yaraşıq
yarattım	.- boşuna gəldim, boşa gedməm, gələn ötənə hürməm, yaratdım qızıqlı türküm, türkün aşqına sanın aşqına.
yarçalar.	yarar. parçalar.-dil acısı ürək başın yarçalar.
yarın	.-dün hardadır, qırıq körpü ucunda, gün hardadır, olan körpü üzündə, yarın durur qurusuq körpü başında . (qurusuq: qurulmuş görünən)
yarına	irtəyə. sabaha.- irtəyə qalan , arxaya qalar.
yarını	irtəsi. sabahı.-aqşamların irtəsi var, kimsizlərin kimi var!. .- dünəni daşla, günüvü başla, yarını boşla. (daşla: at. boş ver)
yarısintan	yarısından -itəyin yarısından dönüş qazancdır (itəyin itginin zərərin)
yarış	.-topal ördək yorqa qaz, yarış olmaz beyinə yaz

yarışmaz	.-atla eşək yarışmaz , yavuz eyi barışmaz. (yavuz : yaman)
yarqavaq	.-yaşamı qolay deyib daşınman, ol yerir yarkavaq qaşından, ol yüngül uçan kələbək, ol ağır, dağlar daşından. (daşınman : düşünmən) (qaşından :yanından)
yartan	yardan. uçurumdan. vətədən. -dəvəni yardan uçuran bir tutam ot olur. (yar : uçurum. vətə)
yartaşsız	.-özgürlük ağacı inanışsız, yartaşsız kök atmaq.
yartım	.-sən yardım ed quluna , hər iş girsin yoluna.
yartımçı	yardımçı. ulağ.
yasa	.-iyi yasa iyi kişi yetirir
yasal	-təmbəl təmbəl, yasal yasal, qısıl qısıl oturmaq qayqışlamaq.
yasın	acın. rəhm ed.
yasınmatan	yasınmadan. acınmadan. rəhm etmədən.
yasqa	alçaq. -yasqa yerdən qar yağar.
yaş	1.gənclik. -bulut keçdi yaz keçdi günler keçdi yaş keçdi. (yaş : gənclik) . 1.gənc. -aşını yaşıran ər bolmaz, yaşını yaşıyan yaş bolmaz. (yaşıran : gizləyən). (yaşıyan : savan).

.-artıq mal göz çıxartmaz, **çox yeyib qonuşmaq yaş**
uzatmaz.

.-deyilən söz, atılan ox, **yaşanan yaş** geri dönməz.

.-**yaş bitər** iş bitər

-**yaş gəbərdir**: gənc öldürür. -uzun dil **yaş gəbərdir**.

-**yaş ilər**, iş girəl. (yaşı ilərlər işi çətinləşər) (qocaldıca işi
çətinləşər).

yaşam .-**yaşam** içrə dəğər bul, hər dəğərlə yaşama
.-. **yaşam içi** çabuq keçər.

yaşam .-bitmədən **yaşam**, itmədən dilək, istəyin sevən, könül
doyuran.

yaşama .-yaşam içrə dəğər bul, hər dəğərlə **yaşama**

yaşamı .-**yaşamı qolay deyib daşınman**, ol yerir yarkavaq
qaşından, ol yüngül uçan kələbək, ol ağır, dağlar daşından.
(**daşınman** : düşünmə) (**qaşından** :yanından)

yaşamta. **yaşamda.** dirikdə. olmuşda. durmuşda.-alp çərikdə, bilgə
dirikdə. (**alp**: iğid. batur. bağadur. pəhləvan). (**çərikdə**:
orduda).

yaşanan .-deyilən söz, atılan ox, **yaşanan yaş** geri dönməz.

yaşar -**yaşar durur**: ölməz durur.- nisgilli sevgilər yaşar
durur.

.-dili yavaş şən yaşar, **dili qatı güc yaşar**. (**yavaş**:yumşaq)

.-öz ağlasa, **göz yaşar**. (öz: iç. zat)

yaşayan .-açılan solmuş, danışan susmuş, alışan sönmüş, **yaşayan ölmüş**.

yaşı .-yaşı yetmiş, işi bitmiş.

yaşım .-yaşım keçdi doslar düşdü aralı, çevrəm oldu düşmən alalı

yaşını .-aşını yaşıran ər bolmaz, **yaşını yaşıyan yaş bolmaz**.
(**yaşıran**: gizləyən). (**yaşıyan**: savan). (**yaş**: gənc)

yaşınta .-elli yaşında dana, indi düşüb meydana.

yaşıran yaşıran. gizləyən.-aşını yaşıran ər bolmaz, yaşını
yaşıyan yaş bolmaz. (**yaşıyan**: savan). (**yaş**: gənc)

yaşıyan savan.-aşını yaşıran ər bolmaz, **yaşını yaşıyan yaş bolmaz**. (**yaşıran**: gizləyən). (**yaş**: gənc)

yaşlar .-axır yaşlar gözümdən, neyləyirəm dayanmır,
gələcəyə baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə
gözüm yox, gələnlərə sözüm çox.

yaşlıq	gənclik. cəvanlıq.-qıtlıq olsa, parayla, aşlıq alınmaz, yaşlılıqda yaşlıq alınmaz. (aşlıq : yemək) (yaşlılıqda :qocalıqda)
yaşlılıqta	qocalıqda -qıtlıq olsa, parayla, aşlıq alınmaz, yaşlılıqda yaşlıq alınmaz. (aşlıq : yemək) (yaşlıq :gənclik. cəvanlıq) .-gənclikdə pul qazan, yaşlılıqda qur qazan
yaştan	.- od odundan, dəniz sudan, yer yağmurdan, kişi yaşdan doymaz.
yaştı	.-boş boğazi at oda, odun yaşdı diyə bağırmiş
yat	.- yağlı günün yad yaxşı , qanlı günün qarındaş(yağlı : pullu. paralı) (qanlı : sıx)
yat	yad. çet. qıraq.-çevrəni bəzər, özü lüt gəzər, türklərdə var, çet dilin bəzər (seçib) kəndini əzər.
yataqı	.-çaqal eniği qurd olmaz, arслан yatağı yurd olmaz. (eniği: balası)
yataqlı	yatılı - yatılı ekol: yataqlı ekol
yatan	.- ac yatan dinc yatar
yatar	.- ac yatan dinc yatar .-qatı əsən tez yatar , iti qaçan tez çökər

yatarsın	.-döşəyivi nasıl yaparsın, öyləsinə yatarsın
yatılı	yataqlı - yatılı ekol: yataqlı ekol
yatım	.- ver yeyim, ört yatım , gözləki canım çıxsın.
yatınqi	- yadınki yanından ötər özünki ödündən
yatır	.- yorulanda karvan arır, acığanda çobanla yatır .
yatlanır	.-sevən qatlanır, gedən yadlanır , azı dadlanır.
yatmaz	- təzək qarda yatmaz , edqu isiz qatmaz. (edqu : iyi) (isiz : pis. pəs.kötü). (qatmaz : qarışmaz). (təzək çox sürə qar altında qalmaz, yaxşı pis birbirinə qarışmaz)
yatmışta	.- su yatmışda , ayığ düşməni demişlər
yavaş	1.təvək. -ac ivəcik, tox yavaş olur . (ivəcik : tələsgən) .-ac ivək, tox təvək. (təvək : yavaş).təvlük.. anası təvlük yufqa yapar , oğlu tetik qoşa qapar. 1.yumşaq.- dili yavaş şən yaşar , dili qatı güc yaşar. (yavaş :yumşaq)
yavrusun	.- qarqa yavrusun qartal görür.
yavuz	. yaman.-atla eşək yarışmaz, yavuz eyi barışmaz .
yayıl	.- yayda yayıl , qışda qısıl.
yayılır.	.-bir ağızdan çıxan min dilə yayılır .
yayım	.- əğri ağaca yayım , hər gələne dayım demə.
yayın	.- yayın pişsə baş , qışa pişmiş aş. .-yazın əkər, güzün biçər, yayın tökər, qışın içər .

yayta	.- yayda yayıl , qışda qısıl.
yaz	.-ala dana ölünce qoy yaz batsın -bulut keçdi yaz keçdi günler keçdi yaş keçdi. (yaş : gənclik) .-topal ördək yorqa qaz, yarış olmaz beynə yaz
yaz	-düz bəzənər, dağ bəzənər, çöl bəzənər, bağ bəzənər, el bəzənər, el bəyənər, yaz gəliri yaz gəlir .
yazın	.-yazın əker, güzün biçər , yayın tökər, qışın içər. .-yazın yağı qışın qarı
yazıvı	.-var gücünü toplayanmasan baş yazıvı özgələr yazar
yaztan	.-qarınca tək yazdan qışı qarşula
ye	.- almanı soyda ye , armıdı sayda ye . (almanın soyulusun ye, armıd isə artıq yeyilməli olduğuna görə əl saxla. işi yör yetəsiylə görməli). -gənclikdə daş daşı, qocalıqda ye aşı .
yeq	.-çöküb dizə ölməkdən ayaq üsta ölmək yeğ
yeq	yeğ. evla. ovla. .-eşək var çulundan yeğ , çul var eşəkdən yeğ . .-qaykişidən heçne sene gerekmez qaykişidən nərsə sene gerekse, qara suda boğulmağın yeğ gelir .-basqıdaki altundan, asqıdaki salxım yeğ . (basqıdaki : quylanmış) .-boş oturmaqdan, aylaqcılıq yeğ durur . (aylaqcılıq : günlük

işçilik).

.-ortaq öküzdən, **başqa bizov yeğ**. (**başqa**: tək başına, özünə mal. ortaqsız. şəriksiz)

yeqə .-**yeke əkmək** yoğun yoğurdan olur.
.-**ayağı yeke sığanın** ayağı kiçik sevenin

yeqəcə **yekəcə**. təkəcə. yalnızca -yapırsın yap, iləri! unudar gözdə, üzdə yekəcə unutmaz ürəkdən sevən sevəni, mən özüm özümə unut desəmdə, özümü unudub sevərin səni.

yeqrəqtir .-yoxsulların baş ucunda durmaqdan, **varlının ayağ ucu yeğrəkdir**

yeqtir **yeğdir**. evladır. ovladır.
.-çox arayandan, çox soran **yeğdir**.

yel .-dağ başında xırman, **savurduğun yel alır**, sel önünde dəğirmən, öğütdüyün sel alır
.-**dəliyə yel ver**, əlinə bel ver
.-**xırman yel ilə**, dügün el ilə.
.-**hava, yel almıyan yer**: qoy. quy. çuxur.

yeli .-burnun **yeli** xırman savurur.

yelqənə .-bulut **yelkənə sığmaz**

yem	.- iki qarqa çokuşsa, bir quzquna yem olar. (çokuşsa: dimdişsə. qaqalaşsa) .-bölüngən mal, qurda yem. (bölüngən: dağılqan)
yemə	.- acıqmadan yemə , sormadan demə, istəmədən vermə.
yemək	aşlıq -qıtlıq olsa, parayla, aşlıq alınmaz, yaşlılıqda yaşlıq alınmaz. (yaşlılıqda:qocalıqda) (yaşlıq :gənclik. cəvanlıq) . -kiminə əmək, kiminə yemək düşərmiş. .-ilkin yemək, andan demək .-tox ikən yemək yeyən, qəbrin dişiyə qazır.
yeməqlə	.-et ilə dəri, yeməklə diri .
yeməm	.-bir ac olsa yoldaşın, yeməm deyib sömürür .
yeməz	.-ota qatsan at yeməz , ətə qatsan it yeməz
yemiş	.-gümüş yükündən değil, yemiş yükündən umulur. .-pimiş yemiş sapağında durmaz
yemişin	.-ağacın yemişin yeyib , (ağacın) qabuğun soyma.
yenə	.-atdan enən yenə minər demişlər .
yenqilsə	yengilsə. sinsa. məğlub olsa.-ər yengilsə qola düşər, quş yengilsə tora (qola: ələ. ayağa)
yer	.- od odundan, dəniz sudan, yer yağmurdan, kişi yaşdan doymaz. .-qalırsa el bəğənsin, ölürsə yer bəğənsin

.-yer bərk girilməz, göy uca çıxılmaz.

.-biri bir ay işlir, bir gün yər, biri bir gün işlir, **bir ay yər**

.-ölürsə yer, qalırsa el bəğənsin

.-subayın malın it yər, bağrını **bit yər** (yaxasın **bit yər**)

.-yer var qulağın qapat, **yer var** gözüvü qapat, yerdə var
ağuzun qapat.

.-yersizə hər yan yer.

yerə **.-çatal qazıq yerə taxılmaz.**

yerilən qınanan. alçaltılan. qəbih sayılan

yeriməqlə -yollar **yeriməklə** aşınmaz.

yerin **.-it doyan yerin özlər**, ər doğan yerin

.-alçaq yerin təciciyi dağ gələr.

.-it doyan yerin özlər, ər doğan yerin

yerin **.-uzaq yerin yalanı** böyük olar

yerinərim **.-nə buldum sevinərim, nə itirdim yerinərim**

yerir **.-yaşamı qolay deyib daşınman, ol yerir yarkavaq**
qaşından, ol yüngül uçan kələbək, ol ağır, dağlar daşından.
(**daşınman** : düşünmə) (**qaşından** :yanından)

yeritir **.- dil kimliyin evidir, yurd kimliyin yeridir**

yerivə **.-yerivə görən yuvan olsun, ağırıva görən davan**

yeriyəntən	yeriyəndən. yürəntən -yol dəğəri yürəndən .(yol dəğərin yürəndən, işlədəndən sor)
yerqə	-yerqə yana: topraq içinə.-nəqu əksə yerqə yana ol önür, nəqu versə evrə anu oq alur. (nəqu: hər nə) (evrə: çevrə. dünya) (oq: elə).
yerlərə	.-ver əldəkin ellərə, vur başını yerlərə
yersizə	.-yersizə hər yan yer.
yerte	.-su olan yerde layda olar .-yer var qulağın qapat, yer var gözüvü qapat, yerdə var ağuzun qapat. .-qocalıq, sağlıq ilə varlıq ola bir yerdə, nə gözəl sürməli günlər oluru düşsə ələ. .-dəli qız evdə qalmaz, dəlik daş yerdə.
yertəqin	.-ata mindin yerdəkin, atdan endin atın untma.
yertən	.-iş işləsən düşünüb işlə, gedışən yerdən dönüşün düşlə. .-qaz gələn yerdən tavuq əsirgənməz.
yetən	.-sirni vermə yetən paşıya, olar yağa sözün daşıya. (yağa: yağuya. düşməne)

yetər	.-qanan olsan bir gül yetər qoxmağa, qanmaz olsan gir baxcanı yıxmağa (pozmağa) .-göz yetməzə söz yetər
yetim	.-yetim ovlaq saxlasan, ağzın burnun yağ edər, yetim oğlan saxlasan, qarabaşan qay eder. (oğlaq: heyvan balası). (oğlan: uşaq). (qarabaşan: bəxsiz başıva). (qay: bəla. ağrı)
yetincə	-sıra bize yetincə axar sular qurudu
yetinməz	.-özümüzdəndi yetinməz gileyim özgəsinə.
yetirir	.-iyi yasa iyi kişi yetirir
yetirqə	yetirgə. qılmağa.-söz verərgə tələsmə, söz yetirgə tələs. (verərgə: verməyə).
yetməzə	.-göz yetməzə söz yetər
yetmiş	.-yaşı yetmiş, işi bitmiş.
yeyə.	.-axmaq odur dünyz üçün qəm yiyə, kim nə bilir kim qazana kim yiyə.
yeyən	aşağan. aşırın.-az aşağı bir gün, çox aşağı bir gün. -az yeyən az uyur, çox yeyən güc uyur .-az yeyən çox gün yeyər, çox yeyən az gün yeyər .-az yeyən təzi, çox yeyən qoyun olur

.-bol bol yeyən bəl bəl baxar. (**bəl**:> **bər**. açıq. -**bəl bəl baxmaq**: **bər bər baxmaq**: domba, didik gözlə baxmaq)
.-tox ikən yemək yeyən, qəbrin dişiyə qazır.

yeyər **.-az yeyən çox gün yeyər**, çox yeyən **az gün yeyər**

yeyib **.-artıq mal göz çıxartmaz, çox yeyib qonuşmaq yaş**
uzatmaz.
.-ağacın yemişin yeyib, (ağacın) qabuğun soyma.

yeyim **.-ver yeyim, ört yatım**, gözləki canım çıxsın.

yeyir **.-acıyan bilməz nə yeyir**, acığan bilməz nə deyir
.-qəcələ küçük ət yeyir, dəvəsi böyük **ot yeyir**.

yıxmaqa pozmağa..**-qanan olsan bir gül yetər qoxmağa, qanmaz**
olsan gir baxcanı yıxmağa (pozmaga)

yıqar. tozar..**-eyicə söz ev qurar, yamanca söz ev yıxar.**
-eyicə söz ev düzər, yamanca söz ev tozar. (tozar: yıxar).
.-arvad var ev yığar, arvad var **ev yıxar**
.-atdığı vurur, tutduğunun qoparar, vurduğun yıxar,
verdiyin doyurar.

yıqıla **yıxıla**..**-yanıla yanıla bilgin, yıxıla yıxıla yürgün olur.**

yıqılmaz **.-asda qaçan yıxılmaz**

yıqılmaz.	.-qonşun olsa gül kimi, ara duvar yıxılmaz.
yıqılmış.	.-dəviyə sormuşlar enişə seversin yokuşu-söyləmiş -düz başına yıxılmış.
yıqitler	yiğitlerler. alplar.- alplar birle uruşma , beğler birle turuşma. (yiğitlerle vuruşma, beğlerle sürtüşmə, iddialaşma).(divan)
yıqma	- ev yıxma : ocaq pozma
yıqvata	yığvada. məclisdə.- yığvada dilin , saçaqda əlin saxla. (saçaqda : süfrədə)
yılqı	yılxı. heyvan.-kişi sözləşu, yılkı iydleşu. (iydlleşu: qoxlaşu)
yiye	.-eline belinə dilinə yiye ol (bektaş).
yiye	.-qul özünə yiye seçmir .-axmaq odur dünyz üçün qəm yiye, kim nə bilir kim qazana kim yiye.
yiyeəlim	.-sizde yiyeəlim içəlim , bizdə gülüb oynyalım.
yiyeən	.-əkməyin kəndi yiyeən yükünü kəndi çəkər.
yiyeər	.-ac çox yiyeər , acıqlı çox diyer.

yyəsi	.-dil qızar deyər, yyəsi üzün qara edər .-sözünün əri, dilinin yyəsi
yyəsin	.-kasasın yalar, sonra dönər yyəsin talar. .-at minənin it yyəsin tanır.
yoq	.-sevinir mal varlısı işinə, güvənir yok yoksulu düşünə. .-sevinir mal varlılar işinə, güvənir yok yoklular düşünə. .-var evi görlük evi, yok evi korluq evi. (görlük: dadlılıq. şirinlik) .-yoxsul ələ baxan yox, dolu əli süzən çox. .- miltiq menən oxuqa qarılıq yox. (atış, oxuş üçün qocalıq yoxtur. (miltiq tüfəng)
yoqa	.-nə vara güvən, nə yoxa gücən
yoqla	.-təpə gözün boşa ver, könül gözün yoxla sən
yoqlular	.-sevinir mal varlılar işinə, güvənir yok yoklular düşünə.
yoqmaz	yoğmaz : sızdırmaz.-yağlı küyzə su yoğmaz (yağlı: sırlı)
yoqmuş	.- anıyı yokmuş say . anı oduna qızıışma, anı qarına üşümə.
yoqsa	.-sıylarqa sıyın yoxsa sıyparqa dilin olsun. (sıylarqa: ikram, lütf etməyə). (sıyın: ikramın, lütfün). (sıyparqa: oxşamaya)

.-işin yoxsa tanıq ol, paran çoxsa qoruc ol. (**(tanıq**: şahid).

(**qoruc**: kəfil)

.-torbanda nəyin yoxsa, dilində balın olsun. (**(nəyin**: malın).

yoqsul **.-yoxsul ələ baxan yox**, dolu əli süzən çox.

yoqsul **.-zəngin bulsa, qutlu ola,yoxsul bulsa, nərdən ola.**

yoqsul **-varlı bəzək, yoxsul təzək.** (yoxsul ələ baxan yox, dolu əli süzən çox).

yoqsulların **.-yoxsulların baş ucunda durmaqdan**, varlının ayağ ucu yeğrəkdir

yoqsulu **.-sevinir mal varlısı işinə, güvənir yok yoksulu düşünə.**

yoqsulunqi **.-yoxsulunki** işdən artmaz, dışdən artar

yoqtur **.- miltiq menən oxuqa qarılıq yox.** (atış, oxuş üçün qocalıq yoxtur. (miltiq tüfəng)

yoqtusa **.-arpa unun yoxdusa** dadlı dilən nə gəlmiş

yoqun **.-yekə əkmək yoğun yoğurdan olur.**

yoqun **yoğun.** zorun -aclıq **yoğun** bilməyən, toxluq nədi nə bilsin

yoqun **yoğun.**şədid

yoqunluq **yoğunluq.** şiddət. şədidlik

yoqunluqdan	.-hər nə incəlikdən, ər yoğunluqdan qırılır.
yoqunmaq	yoğunmaq şiddət görmək
yoqunur	qazanır - nə arığır, nə yoğunur : nə itirir nə qazanır..-tuğar edməz, nə arığır, nə yoğunur. (tuğar : risq)
yoqurt	.-sütdən yanarı, yoğurd ülküdür.
yoqurtan.	.-yeke əkmək yoğun yoğurdan olur.
yoquşu	.-dəvəyə sormuşlar, enişimi seversən, yoxuşu . demiş, -düzə nə gəlmişki.
yoquşu	.-dəviyə sormuşlar eniş seversin yokuşu -söyləmiş -düz başına yıxılmış.
yol	.- ac at yol almaz , ac it av almaz .-avçı neçik al bilsə, ayığ ancaq yol bilər . .-borc ödüşlə, yol yürüşlə . .- yürüş bilməqən yol pozar , sözün bilməqən söz pozar -yol dəğəri yürəndən .(yol dəğərin yürəndən, işlədəndən sor) .- qutluğa yol hər an düzətilişdədir. yürənə yol yaxşı, qalana öy ir yola çıxanı gün qarşılar (ir: irtə. tez) .-yoldaş yola yaraşıq .- aşq olsun yola , oda çamursuz ola.

.-deli birlə çıx yola, minbir qada al qola. (**birlə: birirlə**) **.(qola:ələ)**

yol -yol hər kəslə gedilməz, çay hər kəslə içilməz, söz hər kəslə deyilməz, dosluq hər kəslə olunmaz, and hər kəslə içilməz

yolçu .-xançı tavuğu, **yolçu artığıyla keçinər**

yolçusan .-borclusan ver, **yolçusan yür**
.-borcluysan ver qutul, **yolçusan yür qutul**

yollar -yollar yeriməklə aşınmaz.

yollarta .-tünlүkdə söyləyənin sözü itər, yollarda yalnız gedənin özü itər.
(tünlүkdə: qalabalıqda)

yolta .-uzaq yolda at qınanmaz.
.-qayğusuz baş gorda, qurd zumarı yolda (olur). (qayğusuz: dərdsiz)
.-yolda deli yoldaşın, başında pişmiş aşın.

yoltan .-uğur söyləməzə demişlər, "uğur söylə, yoldan dönər başı
gətirim", demiş, "indi ver, bəlkə gedər gəlməzsən"

yoltaş .-yoldaş yola yaraşlıq
.-yaxşı canına yoldaş, yaman malına.
.-yorğalıdan yoldaş, anlamazdan sırdaş olmaz
(yorğalıdan : atlıdan)

yoltaşın	.-bir ac olsa yoldaşın, yeməm deyib sömürür. .-yolda deli yoldaşın, başında pişmiş aşın.
yoltaşsız	.- yoldaşsız , inancsızlıq özgürlük kök salmaq
yoltatır	.-öz doğruluğuna güvənən, çox olasılıqla yanlış yoldadır (olasılıqla : ehtimalla)
yolu	.-alver bilən ac qalmaz, yolu bilen gec qalmaz .-azın yolu çoxun yanındır. -axır yaşlar gözümdən, neyləyirəm dayanmır, gələcəyə baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə gözüm yox, gələnlərə sözüm çox. .-buyruğa inanc köləliğin ən pis yolu (buyruğa: qismətə. nəсібə.) .-borcu verə verə, yolu yürə yürə .-göylü açıq yolu açıq
yoluqmaq	gözə dəgmək. -qaykişi özün gizlər bir qonağa yoluqsa .
yoluna	.-kömək olsa boluna, hər iş girər yoluna .
yoluna.	.- sən yardım ed quluna, hər iş girsin yoluna.
yoluntan	.- qaplan yolundan , iyid sözündən dönməz.
yolunuz	-bitmiş sani duyma kəndini, soluq gəlir, ısıtır hələ, qalır ölümə yolunuz genə. (sani: kimi)

yorqa	.-topal ördək yorqa qaz , yarış olmaz beynə yaz
yorqalitan	yorğalidan: atlıdan. -yorğalidan yoldaş , anlamazdan sırdəş olmaz
yorul	.-çox çabala tez yorul , az çabala gec yorul
yorulanta	.- yorulanda karvan arır , acığanda çobanla yatır.
yoşlanır	xoşlanır.-dəli dəliynən xoşlanır , xoca ölüylə.
yozana	.-çox söz ozana, az söz yozana. (yozma, açıqlama qısa olmalıdı)
yozma.	.-düşmanı düşdə görsem uğra yozma.
yönə	.-iyimser ol, hər yönə bax qolaylıq , kötümser ol, hər yönə bax çətinlik.
yörük	-alp əri yaprıtma, yörük atı yağrıtma. (gənc əri yaprıtma: gənc əri gözdən qoyma, gözdən salma) (yaprıtmaq: saymamaq. alçatmaq. önəmsəmək. dəğərləməmək.). (yağrıtma: malqaranın yağrın (bel kürək bölümün) yaralama.
yufqa	.-anası təvlük yufqa yapar , oğlu tetik qoşa qapar. (təvlük: yavaş).(tetik: iti)
yukar	bürc
yuqmaq	bəğənmək.
yuqu	-çox susma yuxu götrür səni
yumurtaya	.-eloğlu yumurtaya qıp taxar. (eloğlu: aralıq uşağı)

yumuşaq	-yumuşaq su: yüngül su. şirin su
yunaq	yunağ. hamam.-dügün zırnasız yunağ qınasız olmaz.
yurt	.- dil kimliyin evidir, yurd kimliyin yeridir .-çaqal eniği qurd olmaz, arслан yatağı yurd olmaz. (eniği: balası).
yurtsevər	yurdsevər. yutsevər. torpaqsever. elsever. ölüksever. ölksever.
yut	.-manları ört sırları tut,öfkənində yut.
yuvaq	yuvarlanmış.düşük. şəhid.
yuvan	.-yerivə görə yuvan olsun , ağırıya görə davan
yuvarlanmaq	ölmək
yuvarlanmış	yuvaq.düşük. şəhid.
yuvarlıq	yuvarlığı. fədayi. qurbanlıq. - qoz yuvarlaq , hər yuvarlaq qoz degül.
yuvarlıqı	yuvarlığı. fədası. qurbanı. -kələk yuvarlığı: hoqqa qurbanı
yüq	.-öküzə buynuz, qoyuna quyruq yük olmaz.
yüqü	.- dəvə yükü aş olsa , ac gözünə az gələr
yüqüni	.-əkməyin kəndi yiyən yüküni kəndi çəkər.
yüqüntən	.- gümüş yükündən değil , yemiş yükündən umulur.

yünqül .-yaşamı qolay deyib daşınman, ol yerir yarkavaq
qaşından, ol yüngül uçan kələbək, ol ağır, dağlar
daşından. (**daşınman** : düşünmə) (**qaşından** :yanından)

yünqül -**yüngül su**: yumuşaq su. şirin su

yür .-borcluysan ver qutul, **yolçusan yür** qutul
.-borclusan ver, **yolçusan yür**

yüreq - **acı sav yürek dağlar**, süyci sav gövün çağlar. (**süyci**:
dadlı) (**sav**: xəbər) (**gövün**: könül) (**çağlar**: coşduyar)

yürə .-borcu verə verə, **yolu yürə yürə**

yürəqing **yürəging**. - göz **yürəging** güzgüsü

yürənə .-**yürənə yol** yaxşı, qalana öy

yürəntən yeriyəndən.-yol dəyəri yürəndən .(yol dəyərin yürəndən,
işlədəndən sor)

yürqün .-yanıla yanıla bilgin, **yıxıla yıxıla yürqün** olur.

yürü .-nərdə ac, ordan qaç, **nərdə aş yürü yanaş**

yürüş .-**yürüş bilməqən yol pozar**, sözün bilməqən söz pozar

yürüşlə. .-borc ödəşlə, **yol yürüşlə.**

yürüşüntən **yürüşündən.** davranışından. rəfdarından.-ay
doğuşundan, ər yürüşündən bəllənir .

yüztən

.-eldə yüzdən biri çiçen, mindən biri gözəm olur.

(gözəm:irəli görüşlü)